

ZAKON O VISOKEM ŠOLSTVU (ZViS-1)

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

1.1 Ocena stanja

Od univerz se pričakuje – vse od reformacije naprej – prenova znanja in njegovo kontinuirano izboljševanje, nadgradnja. Dandanes se tovrstna pričakovanja umeščajo v pojme kot so družba znanja, prenos znanja, inovacije, vseživljenjsko učenje ipd. Pričakovanja od univerz so dandanes zelo visoka (gl. npr. dokument EU – *Obzorja 2020*), medtem ko se na drugi strani soočamo z rezi v visoko izobraževanje.

Podatki o visokošolskih zavodih in študentih in diplomantih

Ob uveljavitvi Zakona o visokem šolstvu (1993), uveljavljenega 1. 1. 1994, smo – v študijskem letu 1993/94 – imeli dve univerzi: Univerzo v Ljubljani s 14 fakultetami, 3 umetniškimi akademijami, 3 visokimi šolami in 3 višjimi šolami, skupaj s 23 članicami, in Univerzo v Mariboru s 5 fakultetami, 1 visoko in 1 višjo šolo, tj. 7 članicami. Študentov je bilo 40.239, rednih 32.728, izrednih 7.511; njihovo število se je od študijskega leta 1991/92, že povečalo za 3.735. Kar 71 % (28.522) študentov je študiralo na Univerzi v Ljubljani, 29 % (11.717) pa na Univerzi v Mariboru. Študentov podiplomskega študija je bilo 1.815. Na obeh univerzah je delalo 2.790 visokošolskih učiteljev in sodelavcev. Po devetnajstih letih – v študijskem letu 2012/13 – imamo v Sloveniji pet univerz (tri javne in dve zasebni) in 38 samostojnih visokošolskih zavodov.¹

1

¹ Univerze so: Univerza v Ljubljani s 26 članicami (23 fakultet, 3 umetniške akademije), Univerza v Mariboru z 19 članicami (17 fakultet, študentski domovi in univerzitetna knjižnica), Univerza na Primorskem z 11 članicami (7 fakultet, 2 inštituta, študentski domovi in univerzitetna knjižnica), Univerza v Novi Gorici s 6 članicami (5 fakultet in 1 visoko šolo) in Evro-Sredozemsko univerzo (EMUNI), ki je mednarodna mreža univerz.

Samostojni visokošolski zavodi (20 visokih strokovnih šol, 17 fakultet in 1 akademija) so na Bledu, v Celju, na Jesenicah, v Kranju, Ljubljani, Mariboru, Novi Gorici, Novem mestu, Piranu, Portorožu, Slovenj Gradcu in Velenju. Mrežo javnih visokošolskih zavodov dopolnjujejo zasebni visokošolski zavodi s koncesijo, ki so bile dodeljene na podlagi javnih razpisov. Prva koncesija je bila dodeljena že za študijsko leto 1995/1996, in sicer Visoki šoli za hotelirstvo in turizem, Portorož (danes je preoblikovana v fakulteto in članica Univerze na Primorskem), zadnje pa so bile dodeljene za leto 2008/09. V študijskem letu 2011/2012 ima koncesijo za vsaj en študijski program 13 visokošolskih zavodov. Skupaj ima koncesijo 30 študijskih programov, od tega je 20 študijskih programov 1. stopnje in 8 študijskih programov 2. stopnje.

Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu je javni samostojni visokošolski zavod, sicer pa so vsi drugi zasebni in so: Alma Mater Europea - Evropski center, Maribor, DOBA Fakulteta za uporabne poslovne in družbene študije Maribor, Evropska pravna fakulteta v Novi Gorici, Fakulteta za državne in evropske študije Fakulteta za industrijski inženiring Novo mesto, Fakulteta za komercialne in poslovne vede, Fakulteta za medije, Fakulteta za organizacijske študije v Novem mestu, Fakulteta za podiplomski humanistični študij, Ljubljana, Fakulteta za poslovne in upravne vede Novo mesto, Fakulteta za poslovne vede, Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici, GEA COLLEGE - Fakulteta za podjetništvo, IEDC - Poslovna šola Bled, Fakulteta za podiplomski študij managementa, Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije, Celje, Mednarodna podiplomska šola Jožefa Stefana. Beležimo tudi 20 zasebnih visokih šol, ki so: IAM Visoka šola za multimedije, Ljubljana, IBS Mednarodna poslovna šola Ljubljana, Šola za risanje in slikanje, Visoka gospodarska šola, Visoka

Večje število novih samostojnih visokošolskih zavodov je nastalo v zadnjih letih. V študijskem letu 2007/2008 je študijske programe prvič razpisalo 6 zavodov, v študijskem letu 2008/2009 je z izvajanjem študijske dejavnosti začelo 5 zavodov, 3 zavodi so prvič razpisali študijske programe v študijskem letu 2009/2010. S študijskim letom 2010/11 je z dejavnostjo pričelo 6 novih zavodov in z letom 2011/12 še nadaljnji 4.

V Sloveniji deluje torej 5 univerz (3 državne, 1 zasebna in EMUNI), 46 samostojnih visokošolskih zavodov in 50 višjih strokovnih šol. Skupno je akreditiranih in z javno veljavnostjo je kar 861 študijskih programov. Tudi nekateri zasebni zavodi so financirani z javnimi sredstvi (koncesije), toda tudi državne univerze z izrednim študijem dobivajo zasebni denar. V državi imamo nesorazmerno veliko visokošolskih zavodov in izredno veliko študijskih programov. Postavlja se vprašanje, kdo (lahko) kakovostno poučuje na vseh teh študijskih programih? V kakovostnem visokem šolstvu morajo biti odlični učitelji (ki so tudi raziskovalci, strokovnjaki ali umetniki) in motivirani študenti ob stabilnem financiranju in ob ustrezni infrastrukturi. Za majhne države je nujno tudi dejstvo, da je izobraževanje javno dobro in državna odgovornost. Izobraževanje mora biti enako dostopno vsem in za študente brezplačno. Predvsem dva podatka torej odstopata od podobnih v državah z dolgoletno visokošolsko tradicijo - *število visokošolskih in višješolskih inštitucij* (101 institucija za 2 milijona prebivalcev) in *število študijskih programov* (akreditiranih [imajo javno veljavnost] je kar 861 študijskih programov).² Podrobne analize podvajanja študijskih programov še nimamo.

Delež populacije s terciarno izobrazbo

2

S strategijo Evropa 2020 – Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast, je EU postavila pet krovnih ciljev z izkazanimi merili za merjenja napredka pri uresničevanju teh ciljev. Slovenija je ta merila preoblikovala v nacionalne cilje, tudi za področje izobraževanja. Med petimi krovnimi cilji je Slovenija za izobraževanje postavila dva poglobljena cilja: delež mladih ki prezgodaj opustijo šolanje naj bo manjši od 5% in, da ima do leta 2020 vsaj 40% oseb med 30. in 34. letom visokošolsko izobrazbo.

poslovna šola ERUDIO, Visoka šola Ravne na Koroškem, Visoka šola za dizajn v Ljubljani, Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled, Visoka šola za poslovne vede, Visoka šola za računovodstvo, Visoka šola za storitve v Ljubljani, Visoka šola za tehnologije in sisteme, Visoka šola za tehnologijo polimerov, Visoka šola za trajnostni turizem, Visoka šola za upravljanje in poslovanje Novo mesto, Visoka šola za varstvo okolja, Visoka šola za zdravstvene vede, Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice, Visoka šola za zdravstvo Novo mesto, Visoka zdravstvena šola v Celju in Akademija za ples.

² Npr. Irska ima 700 študijskih programov za 4,5 milijona prebivalcev, Poljska 6000 študijskih programov za 39 milijonov prebivalcev, Flandrija in Nizozemska 4500 študijskih programov za 22 milijonov prebivalcev. V povprečju je približno **drugod do 200** študijskih programov na milijon prebivalcev, v **RS pa preko 400** študijskih programov na milijon prebivalcev.

Strategija EVROPA 2020 - IZOBRAŽEVANJE:

- manj kot 10% mladih, ki prezgodaj opustijo šolanje
- vsaj 40 % oseb med 30. in 34. letom z visokošolsko izobrazbo

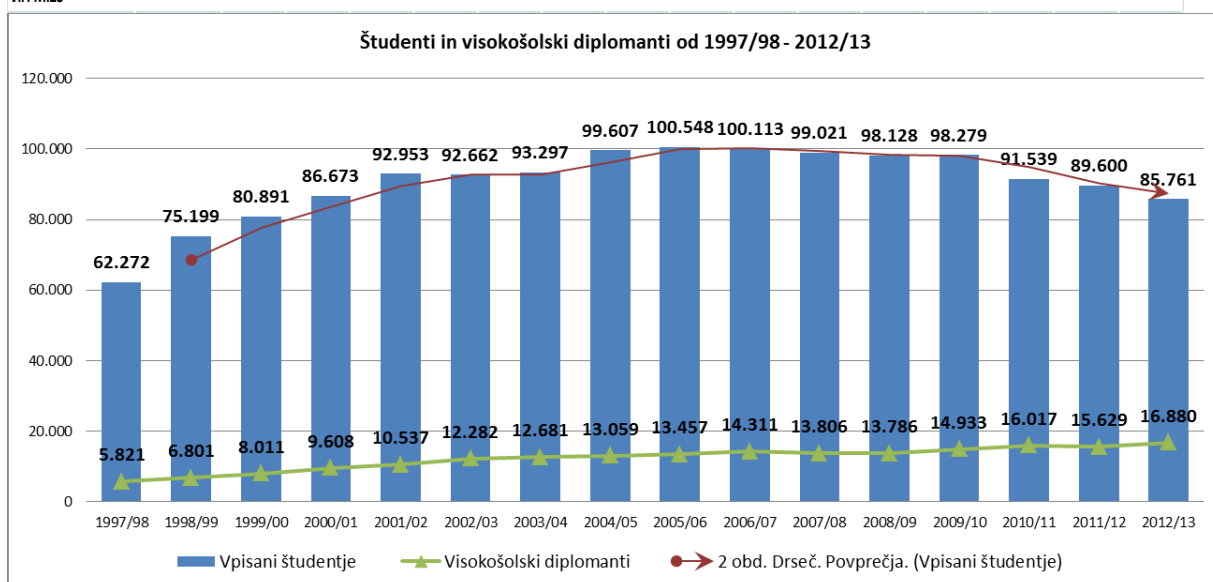
Nacionalna cilja Slovenije - IZOBRAŽEVANJE

- manj kot 5 % mladih, ki prezgodaj opustijo šolanje
- vsaj 40 % oseb med 30. in 34. letom z visokošolsko izobrazbo

Preglednica - študenti in diplomanti v letih 1997/98 do 2012/13

študijsko leto	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Vpisani študentje	62.272	75.199	80.891	86.673	92.953	92.662	93.297	99.607	100.548	100.113	99.021	98.128	98.279	91.539	89.600	85.761
koledarsko leto	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Visokošolski diplomanti	5.821	6.801	8.011	9.608	10.537	12.282	12.681	13.059	13.457	14.311	13.806	13.786	14.933	16.017	15.629	16.880

Vir: MIZŠ

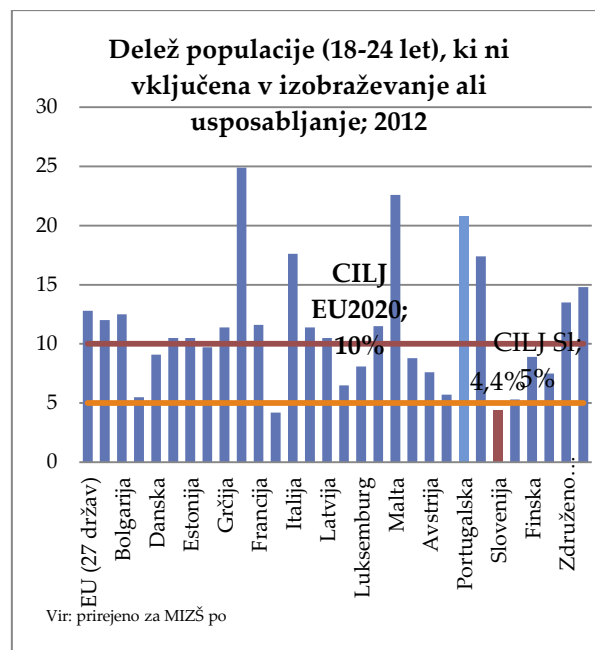
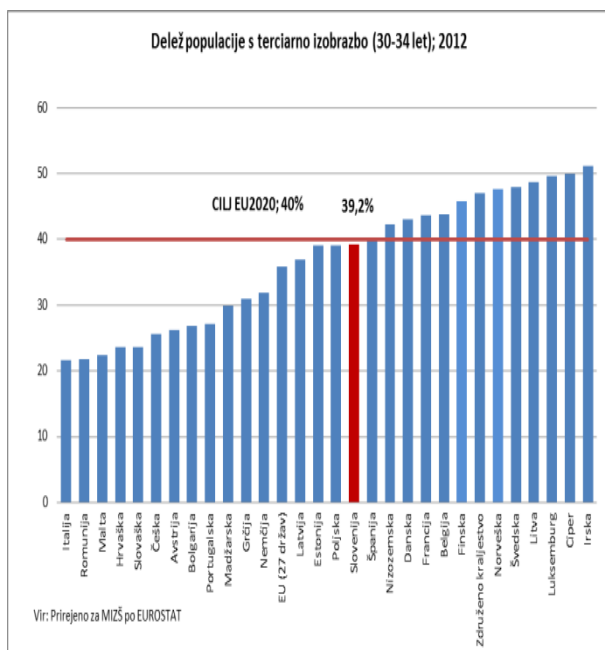


Vir: MIZŠ

Če vzamemo podatek npr. za leto 2012/13 o vpisanih študentih in številu diplomantov je to razmerje (le) 19,6 %.

Po deležu mladih prebivalcev s terciarno izobrazbo Slovenija presega povprečje EU.³ Pri starejših starostnih skupinah delež prebivalstva s terciarno izobrazbo zaostaja za povprečjem EU. Slednje je povezano z nizko vključenostjo odraslih v terciarno izobraževanje. V letu 2012 je bil delež mladih, starih 25–34 let, s terciarno izobrazbo 35,6 % (EU: 34,9 %), delež med 30. in 34. letom s terciarno izobrazbo pa 39,2, s čimer se je Slovenija že zelo približala cilju strategije EU 2020 za izobraženost mladih (cilj 40%, leta 2020).

³ Vir: http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2013/II/2_1.pdf, 26.8.2013.



Nacionalni cilj Slovenije - delež populacije, ki ni vključen v nadaljnje izobraževanje, naj bo pod 5% - je bil dosežen v letu 2012 s 4,4 %.

1.2 Razlogi za sprejem zakona

1.2.1 *Odločba Ustavnega sodišča o neustavnosti določb Zakona o visokem šolstvu in Uredbe o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov (U-I-156/08 z dne 14.4.2011)*

Ustavno sodišče RS je v postopku za preizkus pobude in v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti, začetem na pobudo Univerze v Ljubljani, na seji 14. aprila 2011 med drugim odločilo, da se 43. Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 119/06 – uradno prečiščeno besedilo, 64/08 in 86/09) razveljavi. Ugotovilo je, da so četrti odstavek 46. člena, prvi do peti odstavek 73. člena in tretji odstavek 77. člena istega zakona v neskladju z Ustavo. Državnemu zboru RS je naložilo, da mora ugotovljeno neskladje odpraviti v roku devetih mesecev po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije. Prav tako je ugotovilo, da je Uredba o javnem financiranju visokošolskih zavodov in drugih zavodov (Uradni list RS, št. 7/11) v neskladju z Ustavo in Vladi RS naložilo, da mora ugotovljeno neskladje odpraviti v roku treh mesecev po uveljavitvi zakonske ureditve, sprejete s strani DZ RS.

Ustavno sodišče je sporno ureditev najprej presojalo z vidika njene skladnosti z drugim odstavkom 58. člena Ustave, ki določa, da se način financiranja državnih univerz in državnih visokih šol uredi z zakonom. Člen 58 Ustave ureja avtonomnost univerze in drugih visokih šol. V prvem odstavku tega člena je določeno, da so državne univerze in državne visoke šole avtonomne. V drugem odstavku tega člena pa je določeno, da način njihovega financiranja ureja zakon, kar pomeni, da se že na ravni Ustave predvideva, da je avtonomija državne univerze oziroma državne visoke šole na področju financiranja omejena. Popolna avtonomija javnih zavodov na področju njihovega financiranja ni mogoča, saj mora država kot ustanovitelj najprej zagotoviti ustrezna (finančna)

sredstva za ustanovitev javnega zavoda in začetek opravljanja njegove dejavnosti. Ureditev virov financiranja ter višine financiranja iz proračuna in drugih virov je tako v pristojnosti zakonodajalca, ki ima na tem področju široko polje proste presoje, pri čemer zakonodajalec le ni povsem prost. Način financiranja mora v zakonu urediti tako, da državne univerze in državne visoke šole že na podlagi zakona lahko predvidijo obseg finančnih sredstev, ki jih lahko pridobijo. Glede na navedeno Ustavno sodišče ocenjuje, da prvi do tretji odstavek in peti odstavek 73. člena ZViS ne urejajo načina financiranja javnih visokošolskih zavodov na način, da bi bilo zadoščeno zahtevi iz drugega odstavka 58. člena Ustave. Ustavno sodišče je na podlagi navedenega ocenilo, da ZViS ni uredil vsebine načina financiranja državnih univerz in državnih visokih šol, zlasti pa ne načina financiranja iz proračuna, kot to zahteva drugi odstavek 58. člena Ustave. Prav tako je ocenilo, da zakon ni določil okvirov in usmeritev za podrobnejše urejanje te vsebine v podzakonskem predpisu. Državnim univerzam in državnim visokim šolam tako njihov položaj glede financiranja njihove dejavnosti ni znan oziroma predvidljiv že na podlagi zakona. Ustavno sodišče je ocenilo tudi, da ne ZViS ne četrti odstavek 73. člena ZViS ne določata vsebinskih kriterijev, na podlagi katerih bi Vlada lahko podrobneje opredelila način financiranja državnih univerz in državnih visokih šol, ki izhaja iz Uredbe, zaradi česar je je Vlada RS omenjeno uredbo izdala brez vsebinske podlage v ZViS. Izpodbijana Uredba po oceni Ustavnega sodišča ni pomenila le dopolnjevanja, razčlenjevanja ali opisovanja zakonskih določb, temveč je izvirno urejala način financiranja državnih univerz in državnih visokih šol.⁴

Roki, ki jih je določilo Ustavno sodišče za odpravo neustavnosti (devet mesecev za uskladitev zakona in nadaljnji trije meseci za uskladitev Uredbe z Ustavo) so že potekli, vendar do realizacije obveznosti iz odločbe Ustavnega sodišča (še) ni prišlo. V zvezi z izpodbijanimi določbami ZViS in omenjene uredbe so pomembna predvsem naslednja stališča iz Ustavnega sodišča v predmetni zadevi: (1) zakon o visokem šolstvu ne ureja načina financiranja visokega šolstva v skladu z 2. odstavkom 58. člena Ustave; (2) določbe Zakona o visokem šolstvu, ki se nanašajo na financiranje visokega šolstva so vsebinsko prazne in ne morejo predstavljati zadostne vsebinske podlage za urejanje financiranja v Uredbi; (3) iz zakona bi moralo ugotoviti, s kakšnimi sredstvi bo univerza razpolagala; (4) način financiranja je mogoče določiti samo z zakonom, ne z resolucijo ali Uredbo; (5) državne univerze morajo biti v skladu z avtonomijo iz 58. člena Ustave neodvisne od vsakokratne izvršilne oblasti.

V zakonu niso določeni kriteriji in merila, na podlagi katerih bi lahko Uredba podrobneje urejala izvedbena vprašanja financiranja visokega šolstva. Iz zakona ne izhaja, kolikšen naj bi bil obseg sredstev za študijsko dejavnost, pa tudi ne za razvoj, investicije in investicijsko vzdrževanje in druge pomembne naloge. Konkretnije so samo določbe, ki se nanašajo na financiranje interesne dejavnosti študentov. Ustavno sodišče je ocenilo, da so določbe Zakona o visokem šolstvu glede financiranja univerz tako splošne, da je zakon v tem delu »vsebinsko prazen«. Zato tudi ne more biti zadostna podlaga za podrobneje

⁴ Zakon v drugem odstavku 73. člena na primer določa, da se sredstva za študijsko dejavnost določijo ob upoštevanju študijskega področja ter števila vpisanih študentov in diplomantov rednega študija prve in druge stopnje. Uredba o financiranju pa v II. poglavju (sredstva za študijsko dejavnost) obseg proračunskih sredstev veže na povsem drugačna merila, in sicer na temeljni in razvojni steber financiranja, fiksni in variabilni del letnih sredstev ter faktor, ki se določi kot seštevek funkcij učinkovitosti, prehodnosti študentov in mednarodne učinkovitosti. Ta merila iz ZViS ne izhajajo.

urejanje financiranja v Uredbi. Glede na to, da zakon ne vsebuje meril za podrobnejše urejanje načina financiranja »pomeni četrti odstavek 73. člena Zakona o visokem šolstvu golo pooblastilo izvršilni veji oblasti oziroma Vladi...«, kar je v neskladju z Ustavo. Po mnenju Ustavnega sodišča bi moral biti način financiranja univerze v zakonu urejen do te mere določno, da bi univerza iz zakona lahko razbrala, kakšen je njen finančni položaj oziroma s kakšnimi finančnimi sredstvi bo razpolagala za uresničitev svojih dejavnosti. Iz 73. člena Zakona o visokem šolstvu ne izhaja niti okvirno,

kako se izračuna obseg skupnih sredstev, ki iz proračuna pripadejo določeni državni univerzi ali državni visoki šoli za študijsko dejavnost prve in druge stopnje, ter kako se parametri, določeni v zakonu – študijsko področje, število vpisanih študentov in število diplomantov – upoštevajo pri določitvi obsega teh sredstev. Tako državna univerza oziroma državna visoka šola na podlagi zakona ne more niti okvirno predvidevati, kakšen znesek sredstev iz proračuna bo prejela za opravljanje svoje osnovne dejavnosti oziroma za izvajanje javne službe v visokem šolstvu. Prav tako iz zakona ne izhaja, kako in kdaj se lahko sofinancira študij po študijskih programih. tretje stopnje (tretji odstavek 73. člena ZViS) in kolikšna finančna sredstva (če sploh) lahko državna univerza ali državna visoka šola pričakuje iz tega naslova. Prav tako iz zakona ne izhaja, kdaj in pod kakšnimi pogoji naj bi bila sredstva za študijsko dejavnost na razpolago (nakazana na transakcijske račune državnih univerz in državnih visokih šol). Tudi o tem, kolikšen naj bi bil obseg sredstev in pod kakšnimi pogoji naj bi jih država zagotavljala za investicije in investicijsko vzdrževanje ter razvojne in druge pomembne naloge (ki jih sicer zakon izpostavlja v tretji in četrti alineji prvega odstavka 73. člena ZViS), zakon ne določa ničesar (tč. 46).

Po stališču Ustavnega sodišča je Vlada z Uredbo, ki je bila »sicer formalno izdana podlagi zakonskega pooblastila iz četrtega odstavka 73. člena Zakona o visokem šolstvu, izdala brez vsebinske podlage v Zakonu o visokem šolstvu. Izpodbijana uredba po oceni Ustavnega sodišča »izvirno ureja način financiranja državnih univerz in državnih visokih šol« in to na podlagi meril, ki so povsem drugačna od tistih, ki jih omenja zakon in iz zakona ne izhajajo. Ko govori o mejah, ki jih Ustava postavlja zakonodajalcu v zvezi z določitvijo načina financiranja državnih univerz, poudarja Ustavno sodišče, da:

Način financiranja mora [zakonodajalec] v zakonu urediti tako, da državne univerze in državne visoke šole že na podlagi zakona lahko predvidijo obseg finančnih sredstev, ki jih lahko pridobijo. Le na tak način sta jim lahko zagotovljeni finančna stabilnost in varnost. Poleg tega pa mora ureditev tudi zagotavljati neodvisnost od vsakokratne izvršilne veje oblasti kakor tudi neodvisnost prek finančnega vzvoda od morebitnih zunanjih političnih, gospodarskih in drugih zasebnih interesov. Le z upoštevanjem navedenih mej je državnim univerzam in državnim visokim šolam omogočeno izvrševanje pravice do avtonomije iz prvega odstavka 58. člena Ustave, zlasti v njeni znanstveno-pedagoški komponenti (tč. 43).

V NPVŠ je v zvezi s financiranjem zapisano: »Struktura financiranja bo zasnovana na dveh stebrih: Temeljni steber bo visokošolskim institucijam omogočal stabilno financiranje na daljše obdobje (2-5 let), kar bo zagotovilo gotovost financiranja. Variabilnost temeljnega financiranja bo omejena (+ 3) in bo odvisna od določljivih meril uspešnosti, kot so npr. učinkovitost, znanstvena odličnost in mednarodno sodelovanje. Razvojni steber bo visokošolskim institucijam omogočal dodatna sredstva za razvoj in konkurenčnost na področjih diverzifikacije, internacionalizacije, kakovosti in socialne razsežnosti glede na določljive cilje in kriterije.«

Nadalje je zapisano, da bodo visokošolske institucije s pristojnim ministrstvom sklenile pogodbo, s katero bodo opredeljeni merljivi cilji in strateški okvir posamezne visokošolske institucije, ki bo med drugim vključeval načrt

izvajanja študijske dejavnosti z opredeljenimi študijskimi področji in programi, ki jih bo institucija izvajala, število študentov in vpisnih mest, dolgoročne cilje institucije ter ukrepe za njihovo doseganje in način poročanja. Zapisano je še, da bo del proračunskih raziskovalnih sredstev prenesen v »lump sum« financiranje znanstvenoraziskovalnega dela univerz. Tako bo zagotovljena stabilnost financiranja enega od ključnih poslanstev univerz in okrepljena njihova avtonomija ter učinkovitost.

1.2.2 Ureditev javne službe ter s tem povezana razporeditev števila študijskih mest po posameznih študijskih programih (razmestitev študijskih programov)

Odločba ustavnega sodišča št. U-I-156/08-16 z dne 14. 4. 2011 je razveljavila tudi 43. člen ZViS; v zvezi z javno službo je ustavno sodišče izpostavilo:

Javna služba v visokem šolstvu sodi med t. i. negospodarske javne službe (primerjaj 1. in 9. člen ZViS). Javna služba se ustanovi za zadovoljevanje javnih potreb (v tem primeru storitev visokošolskega izobraževanja), ki so v javnem interesu. Z ustanovitvijo javne službe v visokem šolstvu država med drugim uresničuje dolžnost iz tretjega odstavka 57. člena Ustave, da ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo ustrezno izobrazbo. Z opredelitvijo javne službe v visokem šolstvu se tako v prvi vrsti določajo pravice in obveznosti posameznikov, ki želijo izkoristiti storitve visokošolskega izobraževanja. Z njihovega vidika je pri izvajanju javne službe zlasti pomembno, da se jim zagotavlja pravica dostopnosti do javne storitve pod enakimi pogoji. Z opredelitvijo javne službe pa se določajo tudi pravice in obveznosti izvajalcev, to je državnih univerz in državnih visokih šol ter visokošolskih zavodov s koncesijo, v razmerju do uporabnikov na eni strani in do države na drugi strani. Z vidika državnih univerz in visokih šol (in tudi pobudnice) je tako zlasti pomembno, da je obseg javne službe, ki jo morajo izvajati (torej njihova obveznost), jasno določen in da je s tem določena tudi obveznost države oziroma pravica državne univerze oziroma visoke šole do ureditve financiranja te javne službe z zakonom in predvsem do finančnih sredstev, ki naj bi ji na tej podlagi pripadala. Opredelitev javne službe v visokem šolstvu zato pomeni tudi ureditev pravic in obveznosti pravnih subjektov (tč. 29).

7

Ustavno sodišče je v delu odločbe, ki se je nanašala na položaj javne službe (in s tem povezanega vprašanja ali izredni študij sodi v okvir javne službe ali ne – na katerega zaradi izostanka definicije javne službe ni moglo odgovoriti) zavzelo tudi stališče, da ni mogoče z resolucijo urejati vprašanj, ki so po Ustavi pridržana zakonu.⁵ ZViS ni opredelil javne službe v visokem šolstvu in njeno ureditev v celoti prepustil ureditvi v NPVŠ, zaradi česar je bil 43. člen ZViS v neskladju z 2. in 87. členom Ustave. 'To ne pomeni, da se morajo biti vse podrobnosti glede

⁵ Resolucija ni splošni (pravni) akt ... temveč politični, deloma tudi strokovni akt, s katerim ni mogoče urejati pravic in obveznosti fizičnih in pravnih oseb. Te se morajo urejati s splošnoveljavnimi zakoni. Državni zbor lahko že na podlagi 87. člena Ustave pravice in obveznosti državljanov in drugih oseb določa le z zakonom, ne pa z resolucijo. Namen te določbe, ki vsebuje formalno obveznost za Državni zbor, je v zagotovitvi, da pravne norme, ki na originaren način urejajo pravice in obveznosti pravnih subjektov, nastajajo v obliki zakonov. Zakon ima namreč po Ustavi poseben položaj v sistemu pravnih aktov. S 87. členom Ustave je želel ustavodajalec podvreči pravne akte Državnega zbora, ki vsebujejo določbe, s katerimi ta organ ureja pravice in obveznosti državljanov ter drugih oseb, posebnemu ustavnopravnemu režimu, ki velja za zakone. Tudi načela pravne države iz 2. člena Ustave zahtevajo, da se temeljna razmerja med državo in državljani ter drugimi osebami urejajo s splošnoveljavnimi in abstraktnimi zakoni, ne pa z resolucijami. Zakon mora v temelju sam urediti vsebino, ki naj bo predmet predpisa, ter določiti okvire in usmeritve za njeno podrobnejše podzakonsko urejanje, tako da je pravnemu subjektu njegov položaj znan oziroma predvidljiv že na podlagi zakona. Zakon tako ne sme prepuščati urejanja zakonske materije podzakonskemu predpisu, še toliko manj pa to sme prepustiti političnemu aktu, kakršen je resolucija (tč. 30, 31).

opredelitve javne službe urejene z zakonom, ampak da mora zakon v skladu z načelom zakonitosti opredeliti javno službo v visokem šolstvu. Po oceni Ustavnega sodišča to pomeni, da mora zakon določiti *vsaj obseg javne službe v visokem šolstvu, temeljne pogoje za dostop posameznikov do storitev visokošolskega izobraževanja v okviru javne službe, temeljne pogoje za izvajalce javne službe, temeljno opredelitev načina opravljanja javne službe in načina njenega financiranja*' (tč. 32).⁶

Temeljni pogoji za dostop posameznikov do storitev javne službe in temeljni pogoji za izvajalce javne službe se nanašajo na pogoje za vpis in akreditacijske postopke, medtem ko je javna služba in način financiranja premalo natančna in določna. Javna služba se umešča med dejavnosti splošnega pomena in mora biti kot taka opredeljena v zakonu. Za javne službe je značilno, da so to dejavnosti, s katerimi se trajno in nemoteno zagotavlja dobrine v javnem interesu, s ciljem kakovostnih in primernih javnih dobrin, ki so vsem uporabnikom dostopne pod enakimi pogoji. Plačilo za izredni študij je temeljni razlikovalni element, ki izredni študij ločuje od rednega; v tem je tudi temeljna razlika med pristopnimi pogoji za vpis na določen študijski program. V povezavi z opredelitvijo javne službe je treba določiti merila za izdajo soglasja k razpisu za vpis – kot npr. število vpisnih mest vezati na ugotovitve iz akreditacijskega postopka in programa dela univerz oz. drugih visokošolskih zavodov programov.

Ustavno sodišče je glede na navedeno ocenilo, da 'na podlagi razlage veljavnih predpisov *ni mogoče odgovoriti na vprašanje, ali je izredni študij del javne službe ali ne*. Na to ni mogoče odgovoriti niti ob upoštevanju dejanskih okoliščin. Javna služba je namreč normativni pojav in ne dejanski. To pomeni, da javne službe ni brez njenega normativnega dela (normativne opredelitve) oziroma da brez pravne ureditve ni posebnega pravnega režima v posamezni dejavnosti (tj. javne službe), ki bistveno razlikuje pravni položaj te dejavnosti v razmerju do povsem enake dejavnosti, ki poteka v okviru zasebnopravnega režima. Izobraževalna dejavnost na primer tako sama po sebi ni javna služba, saj lahko poteka vsebinsko enako po tržnih merilih ali v okviru pravnega režima javne službe.⁷

Javni zavodi, čeprav jih ustanovi država, lahko poleg javne službe izvajajo tudi druge dopolnilne dejavnosti, ki pomenijo prodajo blaga in storitev na trgu (primerjaj 48. člen ZZ). Prav tako blago oziroma storitve, ki jih v okviru javne službe nudi javni zavod, niso nujno v celoti plačane iz proračuna, ampak jih lahko v celoti ali delno plačajo njihovi uporabniki'. V tem delu je lahko v pomoč sodna praksa sodišča Evropskih skupnosti; koncept „storitve“ kot je opredeljen v členu 57 PDEU vključuje storitve, ki se opravljajo izven pogodbe o zaposlitvi in se navadno opravljajo za plačilo (zaradi tega so gospodarske narave ne glede na formalno-pravno obliko institucije). Te pogoje je treba oceniti za vsak primer posebej in za vsako dejavnost: 'storitve izobraževanja, ki se financirajo v pretežni meri (*essentially*) z zasebnimi sredstvi s strani študentov ali njihovih

⁶ Po mnenju Ustavnega sodišča je treba zakonsko urediti javno službo z naslednjimi vsebinami:

- obseg javne službe v visokem šolstvu,
- temeljne pogoje za dostop posameznikov do storitev javne službe,
- temeljne pogoje za izvajalce javne službe,
- temeljno opredelitev načina opravljanja javne službe in način njenega financiranja.

⁷ Ustavno sodišče v tem delu besedila odločbe (tč. 27) povzema delo: Trpin Gorazd, Javne službe in javni zavodi. Podjetje in delo, št. 7 (2004), str. 1376–1382.

staršev, kjer zasledujejo visokošolske institucije ekonomski profit'.⁸ Če se programi izvajajo na ta način v visokošolskih institucijah, postanejo storitev v okviru pomena iz člena 57 PDEU; obratno torej velja, da izvajanje študijskih programov ne predstavlja storitve, če se financira iz javnih sredstev.

1.2.3 Delovanje Nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu (Nakvis)

Vodenje akreditacijskih in evalvacijskih postopkov je temeljna dejavnost NAKVIS; od Sveta RS za visoko šolstvo je Nakvis prevzel 216 vlog, od tega 95 vlog za akreditacijo študijskih programov in visokošolskih zavodov (nekaj je bilo tudi prigrasitev študijskih programov) in 121 vlog za spremembe študijskih programov. Vsi postopki so končani. Svet NAKVIS je od začetka svojega delovanja (2010) sprejel 407 akreditacijskih odločitev (stanje na dan 11. dec. 2012 – v Samoevalvacijskem poročilu za 2013 bodo ažurni podatki).⁹ Strateška cilja agencije sta predvsem, da bi agencija postala zaupanja vredna agencija v procesih zagotavljanja in izboljševanja kakovosti v visokem šolstvu kot delu evropskega visokošolskega prostora. Na to dejstvo kaže tudi uspešen vpis agencije v register EQAR (*European Quality Assurance Register for Higher*

⁸ Sodba Sodišča EU z dne 7. decembra 1993 v zadevi C-109/92, *Wirth*, točka 17. Sodišče EU je v zadevi C-151/07, *Chatzithanasis* z dne 4. decembra 2008, odločilo, da 'morajo pristojni organi države članice gostiteljice [...] priznati diplomu, ki jo je izdal pristojni organ v drugi državi članici, čeprav ta diploma potrjuje izobrazbo in usposobljenost, ki je bila v celoti ali deloma pridobljena na ustanovi, ki ima sedež v državi članici gostiteljici in ki v skladu z zakonodajo te države ni priznana kot izobraževalna ustanova' (tč. 34). Sodišče je zapisalo, da so 'le organi, ki so pristojni za izdajo diplome, ki omogoča dostop do reguliranega poklica, zadalženi, da ob upoštevanju pravil, ki se uporabljajo v okviru njihovega sistema strokovnega izobraževanja in usposabljanja, preverijo, ali so izpolnjeni pogoji, ki se zahtevajo za izdajo teh diplom in med katere spadajo tudi pogoji glede izobraževalne ustanove, v kateri je imetnik diplome opravil svoje izobraževanje in usposabljanje. S to razlago se ne postavlja pod vprašaj pristojnosti države članice gostiteljice glede vsebine poučevanja in organizacije izobraževalnega sistema, saj zadevna diploma glede na to direktivo ne spada pod izobraževalni sistem države članice gostiteljice, ampak pod izobraževalni sistem države članice, pod katero spada pristojni organ, ki je izdal to diplomu' (tč. 30-32).

Sodišče EU je v zadevi C-274/05 z dne 23. oktobra 2008 proti Helenski republiki zapisalo, da 'je država članica gostiteljica [...] zavezana priznati diplomu, ki jo je izdal organ druge države članice, čeprav je ta diploma pridobljena z izobraževanjem in usposabljanjem, ki sta v celoti ali deloma potekali v državi članici gostiteljici, ter čeprav ju ta država v skladu s svojo zakonodajo ne priznava za visokošolsko izobraževanje' (tč. 35). Splošni sistem priznavanja visokošolskih diplom naj bi namreč temeljil na zaupanju, ki ga imajo države članice v poklicne kvalifikacije, ki jih podeljujejo. Takšna ureditev postavlja domnevo, da kvalifikacije kandidata, ki sme opravljati reguliran poklic v državi članici, zadoščajo za opravljanje tega poklica v drugih državah članicah (tč. 30). Podobna odločitev je bila sprejeta tudi v primeru *Neri*, C-153/02 z dne 13.11.2003 (gl. tč. 53).

⁹ Akreditacijo je podelil:

-245 študijskim programom prve, druge in tretje stopnje oziroma študijskim programom za izpopolnjevanje; od tega je 66 študijskim programom akreditacijo podaljšal;

-9 samostojnim visokošolskim zavodom, od tega jo je enemu podaljšal;

-2 članicama univerze;

-več kot 120 spremembam študijskih programov.

Akreditacije ni podelil:

-26 študijskim programom;

-4 visokošolskim zavodom.

NAKVIS opravlja tudi zunanje evalvacije višjih strokovnih šol; mnenje o doseganju z zakonom predpisanih standardov je bilo izdano za 6 višjih strokovnih šol. Svet NAKVIS je odločal na 58. sejah (od marca 2010 do 11. dec. 2012) in sprejel 2161 sklepov.

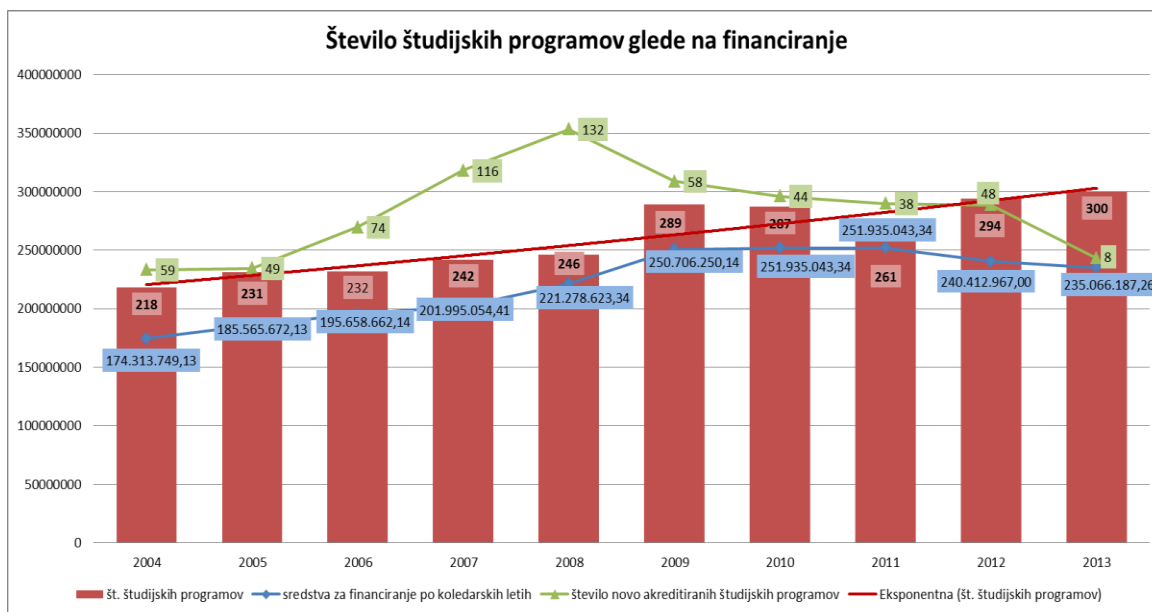
V letu 2013 so bile podaljšane akreditacije Univerzi v Ljubljani, Univerzi na Primorskem in Univerzi v Novi Gorici. Univerza v Mariboru je zaključni fazi podaljšane akreditacije.

Education - www.eqar.eu) in polnopravno članstvo v ENQA (*European Association for Quality Assurance in Higher Education* - www.enqa.eu). V aprilu 2013 je institucija ECA (*European Consortium of Accreditation* - www.eaconsortium.net) ob sodelovanju ESU (*European Students Union* - www.esu-online.org) opravila zunanjo evalvacijo delovanja agencije v skladu z ESG standardi.

Glavno priporočilo agenciji je, da bi morala javno objavljati celotno dokončno evalvacijsko poročilo strokovnjakov z odločitvami Sveta agencije. Ostala priporočila v grobem so naslednja: preveč kriterijev v Merilih in predlog zveznega prehod z programske na institucionalno evalvacijo, stalna skrb za izobraževanje strokovnjakov, vzpostavitev informacijskega sistema kot pomoč pri vseh stopnjah odločanja, večje število tujih strokovnjakov v komisijah, uporaba slovenščine v evalvacijskih procesih in učnih programih (2. in 3. stopnja), strukturno poenotena dokončna poročila strokovnjakov se morajo javno objavljati, strokovni delavci agencije naj bi aktivneje sodelovali pri pisanju poročil strokovnjakov tako bi bila poročila tudi na tak način poenotena, zmanjšanje obdobja veljavnosti akreditacij z 7 na 5 let, agencija mora pripraviti meta poročilo za obdobje 2010-2013 s trendi in primeri dobrih praks, zaradi finančnih težav predvidenih po letu 2014 naj bi agencija le zaračunavala svoje storitve, agencija naj vedno skrbno pazi na svojo neodvisnost, agencija naj poskrbi tudi za navodila za pisanje samoevalvacijskih poročil, izvede naj revizijo Pravidnika kakovosti in naj spodbuja razvoj kulture kakovosti na visokošolskih inštitucijah.

Večina razlogov je upoštevanih tudi v predlogu zakona. Veliko težavo pri učinkovitem in nemotenem opravljanju vseh nalog, ki jih ima agencija po ZViS, so posebni postopki, ki jih mora voditi za podaljšanje akreditacije vsakega študijskega programa posebej. Gre za zahtevne in dolgotrajne postopke z obveznim evalvacijskim obiskom skupine strokovnjakov. Število teh postopkov se bo ob nenehnem naraščanju števila študijskih programov (zdaj jih je že 861) v prihodnjih dveh letih še povečevalo, zato jih bo s sedanjo kadrovsko zasedbo agencije nemogoče kakovostno opraviti. Agencija na to opozarja že dalj časa. Zavzema se za prehod na institucionalno evalvacijo v obliki enega ali dveh (oz. po potrebi več) daljših obiskov, prek katere bi presojala tudi organizacijo in izvedbo študijskih programov. Delo agencije bi se tako racionaliziralo, presoje bi bile zaradi manjšega števila postopkov bolj poglobljene in kakovostnejše, svetovalna vloga agencije v našem visokošolskem prostoru bi se lahko močno okrepila. Slednje je tudi eden od pomembnih standardov ESG (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*).

1.2.4 Preveliko število študijskih programov



Iz gornjega grafa¹⁰ je razbrati, da je delež oz. število novih študijskih programov na javnih VŠ in koncesioniranih zavodih v letih 2004 – 2010 naraščalo skladno z višjimi sredstvi; trend naraščanja skupnega študijskih programov se je nadaljeval tudi v času umiritve oz. zniževanja sredstev od leta 2010 naprej (delež novih programov se je sicer zmanjševal, verjetno zaradi poteka 7-letnega obdobja njihove veljavnosti, delno pa tudi zaradi manjših sredstev) kar še dodatno povzroča težave VŠ zavodom pri izvajanju teh programov. V prehodu iz leta 2011 na 2012 so VŠ zavodi izgubili skupno za več kot 11 mio EUR; v tem času je bilo akreditiranih 48 novih programov, verjetno zaradi njihove priprave v času, ko je bilo na voljo še dovolj sredstev, po drugi strani pa tudi kot možno sredstvo povečanja privlačnosti oz. konkurenčnosti pred ostalimi VŠ zavodi. Glede na navedeno lahko ugotovimo povezanost med višjimi sredstvi in višjim številom študijskih programov, kar je RS privedlo v sam vrh držav po številu študijskih programov.

1.2.5 Ureditev transnacionalnega izobraževanja (TNI)

Ureditev TNI je povezana z uradnim opominom Evropske komisije, (zaradi domnevne nezdržljivosti nekaterih določb Zakona o visokem šolstvu (Ur. l. RS, št. 119/06 – uradno prečiščeno besedilo, 59/07 – ZŠtip, 15/08 – odl. US, 64/08, 86/09, 62/10 – ZUPJS in 34/11 – odl. US) z načeloma svobode ustanavljanja in svobode opravljanja storitev, zagotovljenih v 56. in 49. členu v povezavi s 54. členom Pogodbe o delovanju Evropske unije ter 10., 13. in 16. členu Direktive 2006/123/ES Evropskega parlamenta september 2011 VR 2 in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu (kršitev št. 2011/4027). EK

¹⁰ Število študijskih programov je izračunano na podlagi vpisnih mest za študijsko dejavnost po javnih visokošolskih zavodih in samostojnih visokošolskih zavodih glede na financirane programe I. in II. stopnje po posameznih študijskih letih, ko so se programi dejansko izvajali. Dodatno so bili upoštevani tudi datumi odločb vpisa v razvid (vir: MIZŠ; Seznam zasebnim VS zavodov in Seznam javnih zavodov in programov) novih študijskih programov in datumi prvih akreditacij (vir: NAKVIS; Javna evidenca študijskih programov 2004-2010 in javna evidenca študijskih programov, akreditiranih po 1. marcu 2010).

opozarja, da je Sloveniji najverjetneje ovirano izvajanje TNI, zato je nujno čim prej zakonsko jasneje urediti tudi to vprašanje.¹¹

1.2.6 Pozitivni učinki terciarnega izobraževanja na ljudi in gospodarstvo

Ljubezen do iskanja resnice se ob nujni preživetja le stežka uresničuje; '*amor sciendi* je [...] brezbržna do ekonomske vrednosti rezultatov raziskav in poučevanja in stoji v izrazitem nasprotju z *ambitio dignitatis* in *individua pecuniae*, tj. družbenimi in ekonomskimi rezultati akademskega preučevanja [...] Njena latentna naloga, pripravljane strokovnjakov za praktične zadeve, za razvoj *bios praktikos*, po katerem obstaja takšno povpraševanje, ne more spodkopati dejstva – celo potrjuje ga – družbene vrednosti čistega prizadevanja po znanju. V nasprotnem primeru bi univerza kot korporativno telo, služee zgoj materialnim interesom in pravicam, delila usodo z ostalimi srednjeveškimi institucijami'.¹² *Tranquilitas scholarum*, tj. mir, varnost učenjakov, ki ga potrebujejo pri svojem delu, ne more biti zagotovljen ob zmanjševanju sredstev in s tem povezanim odpuščanjem zaposlenih; vse to spodkopava temelje ustavno zagotovljene univerzitetne avtonomije. V zvezi z navedenim, predlog zakona sledi povečevanju sredstev glede na višino BDP oz. neodvisno v primeru negativne rasti, za 2 % TSF na letni ravni, vse do 2 % BDP.

Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020¹³ (v nadaljevanju: NPVŠ), poudarja, da je »visokošolsko izobraževanje za Republiko Slovenijo prednostno, še posebej v sedanjem zahtevnem obdobju svetovne gospodarske krize«. [...] V primerjavi z bolj razvitimi državami Evropske unije ali z državami OECD zelo zaostajamo v izdatkih za visoko šolstvo in za znanstveno-raziskovanje. Prav tako beležimo bistveno nižje izdatke za terciarno izobraževanje v primerjavi z osnovnošolskim in srednješolskim izobraževanjem. [...] Za visokošolsko in znanstveno-raziskovalno dejavnost visokošolskih institucij bomo namenili mednarodno primerljiv delež BDP, kar pomeni, da se morajo povečati celotna sredstva za visokošolsko dejavnost. [...] Merilo: do leta 2015 za terciarno izobraževanje zagotoviti vsaj 1,3 % BDP iz proračunskih sredstev in 0,3 % BDP iz drugih virov; do leta 2020 pa skupaj 2,5 % BDP, od tega 2,0 % BDP iz proračunskih sredstev«. NPVŠ v tem delu sledi Sporočilu Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu,¹⁴ v katerem - kot je navedeno že v Letnem poročilu o napredku lizbonske strategije - Komisija predlaga, naj bo cilj EU tudi ta, da v desetih letih nameni najmanj 2 % BDP (vključno z javnim in zasebnim

¹¹ Slovenija je skušala TNI urediti z novelo ZViS, vendar EK s tem ni bila zadovoljna; na Slovenijo je naslovila obrazloženo mnenje (št. Kršitve 2011/4027), v katerem ugotavlja, da 'Republika Slovenija ni izpolnila svojih obveznosti v skladu s členom 49 PDEU v povezavi s členom 54 PDEU in s členom 56 PDEU ter v skladu s členi 10, 13 in 16 direktive o storitvah:

1. Ker ni sprejela meril in pogojev za izdajo dovoljenj VZ iz drugih držav članic za zagotavljanje storitev visokošolskega izobraževanja v Sloveniji prek podružnic ali v sodelovanju s katerim koli slovenskim subjektom v skladu s pravili gospodarskega prava, kljub jasnim pooblastilom, podeljenim agenciji NAKVIS v 5. odstavku 33.c člena ZviS, in

2. ker ni predložila osnutkov besedil ali časovnega načrta sprejetja v ta namen'.

V skladu s prvim odstavkom člena 258 PDEU je EK pozvala Republiko Slovenijo, da v dveh mesecih od prejema tega obrazloženega mnenja sprejme ukrepe, potrebne za njegovo upoštevanje.

¹² Rüegg, Walter (ur). 2003. *A History of the University in Europe*. Vol. I. Cambridge University Press, str. xxvii, 23.

¹³ Ur. l. RS, št. 41/11.

¹⁴ Uresničevanje agende za posodobitev univerz: izobraževanje, raziskave in inovacije COM(2006) 208 konč.

financiranjem) za posodobitev sektorja visokošolskega izobraževanja. Študije OECD na primer kažejo, da se denar, porabljen za pridobitev univerzitetnih kvalifikacij, obrestuje bolje kot realne obrestne mere.¹⁵ Ministri, pristojni za visoko šolstvo so na ministrski konferenci v Bukarešti (2012 – Bukareštanski komunike) potrdili, da je

visokošolsko izobraževanje pomemben del rešitve naših trenutnih težav. Močni in odgovorni visokošolski izobraževalni sistemi zagotavljajo temelje za uspešne družbe znanja. Visokošolsko izobraževanje bi moralo biti jedro naših prizadevanj, da premagamo krizo – zdaj še bolj kot kdajkoli poprej. S tem v mislih se zavezujemo, da bomo zagotovili najvišjo možno raven javnih sredstev za visokošolsko izobraževanje in črpali iz drugih primernih virov za investicijo v našo prihodnost.

Na realno zavezo iz komunikeja kaže tudi zviševanje sredstev s strani *večine* držav v času krize;¹⁶ tudi NPVŠ daje večji pomen in višjim sredstvom za visoko izobraževanje, ki ima za posameznika in družbo, v kateri ustvarja, raznolike, tj. pozitivne učinke. Sodoben, učinkovit, transparenten in odgovoren sistem visokega šolstva omogoča posameznikom razvoj njihovih osebnih potencialov v potrebna znanja, veščine in kompetence, ki jih sodobna družba potrebuje za napredek v tehnologiji in znanosti, ob ohranjanju socialnega statusa, ki omogoča človeka dostojanstveno življenje in delo. Tako je možno govoriti o inovacijah, podjetništvu, prilagajanju, sodelovanju, ustvarjanju in rasti človeka in družbe kot celote. Evropski svet je marca 2002 v Barceloni potrdil delovni program *Izobraževanje in usposabljanje 2010*, s katerim je bil v okviru lizbonske strategije prvič vzpostavljen trden okvir za evropsko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja. Svet EU je leta 2009¹⁷ poudaril, da imata

izobraževanje in usposabljanje ključno vlogo pri reševanju socialno-ekonomskih, demografskih, okoljskih in tehnoloških izzivov, s katerimi se soočajo Evropa in njeni državljani danes in s katerimi se bodo morali soočiti tudi v naslednjih letih. Poleg spodbujanja osebnega razvoja, socialne kohezije in aktivnega državljanstva so učinkovite naložbe v človeški kapital prek sistemov izobraževanja in usposabljanja bistveni del evropske strategije za zagotavljanje visoke ravni trajnostnih, na znanju temelječih delovnih mest in rasti, ki so v jedru lizbonske strategije.

Ob ekonomski ne smemo pozabiti tudi na socialno razsežnost visokega šolstva: že v kontekstu Bolonjskega procesa (Londonski komunike, 2007) so se ministri, pristojni za visoko šolstvo strinjali, da je treba zagotoviti pravičen dostop do visokega izobraževanja z ohranjanjem različnosti populacije.¹⁸ Strategija Evropa

¹⁵ Ekonomija znanja: zakaj je izobraževanje ključ do evropskega uspeha, (Andreas Schleicher, 2006) http://www.lisboncouncil.net/files/download/Policy_Brief_Economics_of_Knowledge_FINAL.pdf

¹⁶ V letih 2008-2012 so tako sredstva za visoko izobraževanje *povečale* Norveška (+22%), Švedska (+22%), Islandija (+13%), Nizozemska (+10%), Poljska (+12%), Slovaška (+2,1%), Nemčija (+23%), Belgija (+19%), Francija (+8,8%) in Hrvaška (+5,3%). EUA's monitoring of the impact of the economic crisis on public funding for universities in Europe. Gl.: <http://www.eua.be/publicfundingobservatory>

¹⁷ Sklepi sveta z dne 12. maja 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020). Uradni list C 119 z dne 28. 5. 2009.

¹⁸ Visoko šolstvo mora igrati pomembno vlogo pri krepitvi socialne povezanosti, pri zmanjševanju neenakosti ter pri dvigovanju ravni znanja, spretnosti in sposobnosti v družbi. Politike morajo biti zato naravnane na maksimiranje potenciala posameznikov, tako glede njihovega osebnega razvoja kot glede njihovega prispevka k trajnostni in demokratični družbi, utemeljeni na znanju. Pridružujemo se družbenim prizadevanjem, da sestava študentov, ki v visoko šolstvo vstopajo, v njem sodelujejo in ga dokončajo na vseh stopnjah, odraža različnost naših prebivalstev. Ponovno potrjujemo pomen tega, da so študenti zmožni dokončati svoj študij brez ovir, ki bi izhajale iz njihovega socialnega in ekonomskega ozadja. Zato nadaljujemo s svojim prizadevanjem, da bi zagotovili ustrezne storitve za

2020, njene vodilne pobude in nove integrirane smernice postavljajo znanje v središče prizadevanj Unije za doseganje pametne, trajnostne in vključujoče rasti; predlog Komisije za večletni finančni okvir za obdobje 2014–2020 podpira to strategijo z znatnim *povečanjem proračuna, namenjenega naložbam v izobraževanje, raziskave in inovacije*. Razlog za to je v tem, da ima izobraževanje, zlasti visokošolsko izobraževanje ter njegova povezanost z raziskavami in inovacijami, ključno vlogo pri osebnem in družbenem napredku ter pri zagotavljanju visoko usposobljenega človeškega kapitala in učinkovitih državljanov, ki jih Evropa potrebuje za ustvarjanje delovnih mest, gospodarske rasti in blaginje. Visokošolske institucije so tako ključni partnerji pri izvajanju strategije Evropske unije za spodbujanje in ohranjanje rasti.¹⁹

Institucije na področju visokega izobraževanja pripomorejo k boljšemu stanju družbeno-ekonomskega položaja na dva glavna načina: prispevajo k razvoju človeškega kapitala prek omogočanja posameznikom, da pridobijo in razvijejo širok spekter znanja in veščin (ustvarjanje »individualnih vračil« v smislu osebnega doseganja ciljev in dohodka) in drugič, kot centri ustvarjanja znanja prispevajo k inovacijam prek izmenjave ekspertiz, znanja in rezultatov raziskav z ostalimi udeleženci na trgu. Ti dve področji sta tesno povezani, saj je prvo predpogoj za drugega. Podatki kažejo, da sta visoka izobrazba in zaposlenost močno povezana: stopnja zaposlenosti je višja pri tistih z visoko izobrazbo kot pri ostalih z nižjo stopnjo izobrazbe; več kot dvakrat bolj je verjetno, da bodo ljudje z visoko izobrazbo ekonomsko aktivni nad 55 letom starosti v primerjavi s tistimi z nižjo izobrazbo; za diplomante z visoko izobrazbo med drugim tudi velja, da so primerjalno po državah obdržali zaposlitev tudi v višku ekonomske krize. Visoka izobrazba je tudi povezana z večjim plačilom za delo v vseh državah članicah EU, kakor seveda tudi z večjim deležem vlaganja sredstev (BDP) v visoko šolstvo. Kljub povečanju števila oseb z visoko izobrazbo še vedno močno zaostajamo za ZDA, Japonsko ali Kanado.²⁰

Glavno odgovornost za izvajanje reform v visokošolskem izobraževanju nosijo države članice in izobraževalne institucije same. Vendar so bolonjski proces, uresničevanje agende EU za posodobitev univerz in vzpostavitev Evropskega raziskovalnega prostora pokazali, da izzivi in odzivi politik presegajo državne meje. Da se zagotovi največji možni prispevek evropskih visokošolskih sistemov k pametni, trajnostni in vključujoči rasti, je treba izvesti reforme na ključnih področjih: *povečati število visokošolskih diplomantov na vseh ravneh, izboljšati kakovost in ustreznost razvoja človeškega kapitala v visokošolskem izobraževanju, oblikovati učinkovite mehanizme upravljanja in financiranja v podporo odličnosti in krepiti trikotnik znanja, ki ga tvorijo izobraževanje, raziskave in podjetja. Poleg tega imajo mednarodna mobilnost študentov,*

študente, ustvarili bolj fleksibilne učne poti v visoko šolstvo in znotraj njega, ter na podlagi enakih možnosti na vseh ravneh razširili udeleženo. LC–SI (CEPS 19/05/2007; PZ), tč. 2.18.

¹⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu Parlamentu, Svetu, Evropskemu Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru Regij: Spodbujanje rasti in delovnih mest – program za posodobitev evropskih visokošolskih sistemov. Bruselj, 20.9.2011 COM(2011) 567 konč., str. 2.

²⁰ Povzeto po: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and social committee and the Committee of the Regions: Supporting growth and jobs – an agenda for modernisation of Europe's higher education systems. SEC(2011) 1063 final. Te ugotovitve potrjuje in dodatno nadgrajuje zadnja študija OECD (OECD. 2013. Education at a Glance 2013: OECD Indicators, OECD Publishing), ki poleg vsega omenjenega omeja tudi pozitivne učinke visoke izobrazbe na zdravje in daljšo življenjsko dobo posameznika, na razširjanje znanja, dobro stanje družbe in manjšo kriminaliteto.

*raziskovalcev in zaposlenih ter vedno večja internacionalizacija visokošolskega izobraževanja močan učinek na kakovost in vplivajo na vsa ta ključna področja.*²¹

V državah članicah EU so institucije visokega šolstva avtonomne, čeprav obstajajo razlike pri pojmovanju avtonomije. V vsakem primeru je institucionalna avtonomija – v primerjavi z osebno avtonomijo raziskovalnega dela in poučevanja – umeščena v nacionalni okvir nadzora in uveljavljanja odgovornosti do države, davkoplačevalcev in do družbe na splošno za aktivnosti univerz in njihovo porabo javnih sredstev. Opaziti je širok *trend* proti *večji institucionalni avtonomiji* zaradi prepričanja, da se bolj avtonomne univerze lahko bolje osredotočijo na njihove specifične prednosti in prilagajajo spreminjajoči se okolici na lokalni, regionalni in mednarodni ravni. Večjo institucionalno avtonomijo je treba uravnotežiti s primernimi mehanizmi uveljavljanja odgovornosti.²² Ideja EU glede financiranja visokošolskih institucij temelji na javnih naložbah, ki morajo ostati temelj trajnostnega visokošolskega izobraževanja, s povečanjem raznovrstnosti virov financiranja ter prožnejšimi sistemi upravljanja in financiranja,²³ pri čemer OECD priporoča nevtralno razmerje države med obdavčitvijo in financiranjem visokega šolstva: višina pridobljenih davkov na račun višjih plač visoko izobraženega kadra naj bo enaka višini financiranja visokega šolstva.²⁴

V letu 2010 je bil v Sloveniji delež BDP-ja, namenjen za terciarno izobraževanje 1,36 % ali 484.912.000 EUR.²⁵ Spodnja tabela prikazuje financiranje terciarnega izobraževanja (v % BDP) za obdobje od 2001 – 2010.

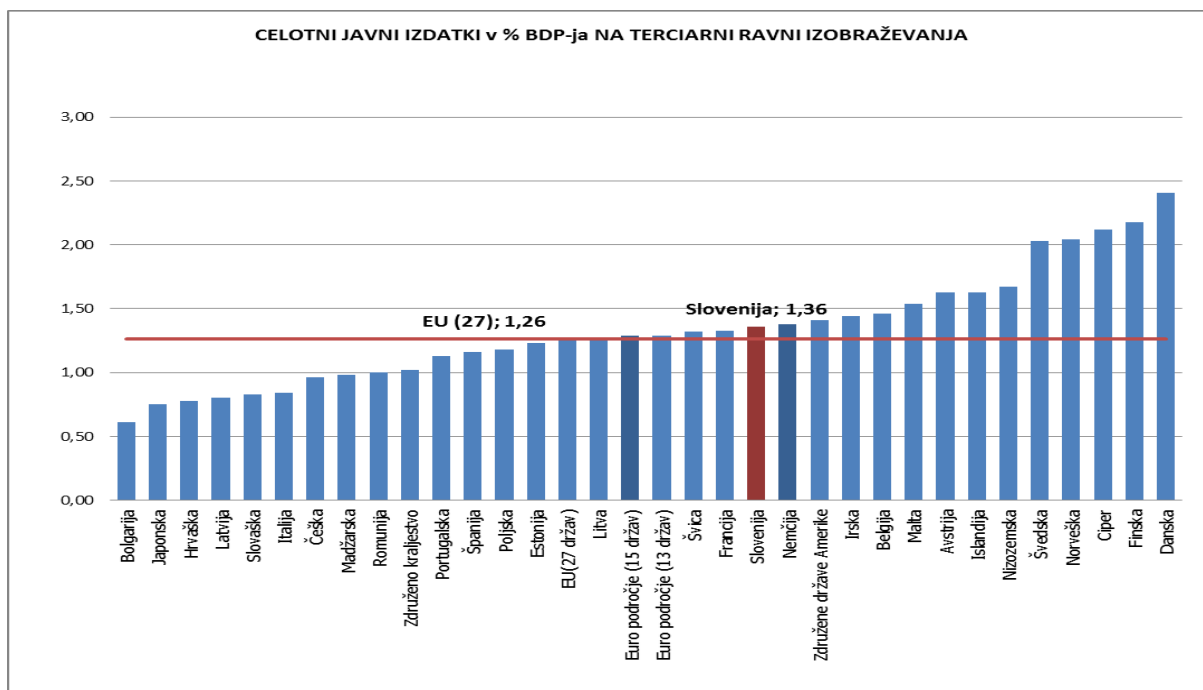
²¹ Sporočilo Komisije Evropskemu Parlamentu, Svetu, Evropskemu Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru Regij: Spodbujanje rasti in delovnih mest – program za posodobitev evropskih visokošolskih sistemov. Bruselj, 20.9.2011 COM(2011) 567 konč., str. 3.

²² Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and social committee and the Committee of the Regions: Supporting growth and jobs – an agenda for modernisation of Europe's higher education systems. SEC(2011) 1063 final, str. 48.

²³ Sporočilo Komisije Evropskemu Parlamentu, Svetu, Evropskemu Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru Regij: Spodbujanje rasti in delovnih mest – program za posodobitev evropskih visokošolskih sistemov. Bruselj, 20.9.2011 COM(2011) 567 konč., str. 9.

²⁴ Teorija človeškega kapitala meni, da so posamezniki in ne države, vlagatelji v izobraževanje. Posameznik se namreč odloči, ali bo nadaljeval šolanje ali ne. Čeprav ve, da daljši čas izobraževanja dviguje višino plače, pa je glede na omejeno delovno življenje ali upokojitveno starost s tem omejen pri udeležbi na trgu dela po nadaljnjem izobraževanju. Ko se umesti državo v ta model, je najbolje kar lahko stori, da ne vpliva na odločitve posameznikov v tem hipotetičnem svetu. To pomeni, da je treba stopnje, po kateri so prihodki iz dodatnega šolanja (višje plače) obdavčeni, določiti natančno enako stopnji, po kateri država subvencionira stroške izobraževanja. Z drugimi besedami, vladna politika naj bo nevtralna (Nizozemski urad za analize ekonomske politike, 2012). Progresivni davčni sistem in davki na kapital privedejo do bolj zapletenih posledic, vendar pa načelo nevtralnosti še vedno drži (Lans Bovenberg in Jacobs, 2005). Vrnitev sredstev v javno blagajno je treba zato razlagati previdno ... optimalna vladna politika pomeni enakopravnost javnih in zasebnih koristi, kar je samo še en izraz za pravilo nevtralnosti. Vendar pa to pravilo velja samo, če drži predpostavka o samouravnavaočih se trgih in popolnoma racionalnih posameznikih. Če ti dve predpostavki ne veljata več, imajo države razlog, da odstopijo od pravila nevtralnosti. OECD (2013), Education at a Glance 2013: OECD Indicators, OECD Publishing, str. 134.

²⁵ Vir: SURS; http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5566, 28.8.2013



Vir: UMAR, OECD in EUROSTAT

Celotni javni izdatki za izobraževanje zajemajo po definiciji vse proračunske izdatke za formalno-stopenjsko izobraževanje mladine in odraslih na ravni države in občin. Zajeti so javni izdatki neposredno za izobraževalne ustanove in transferi gospodinjstvom (štipendije, subvencije za prehrano, vozovnice, bivanje, učbeniki ipd.).²⁶ Po začasnih podatkih SURS-a za leto 2011 je bilo pod zajetimi javnimi izdatki namenjenih za formalno izobraževanje čez 2 milijardi oz. **5,7 % BDP-ja** (2.053, 5 mio EUR), od tega **24,2% za terciarno izobraževanje (496.943.000 EUR)**.

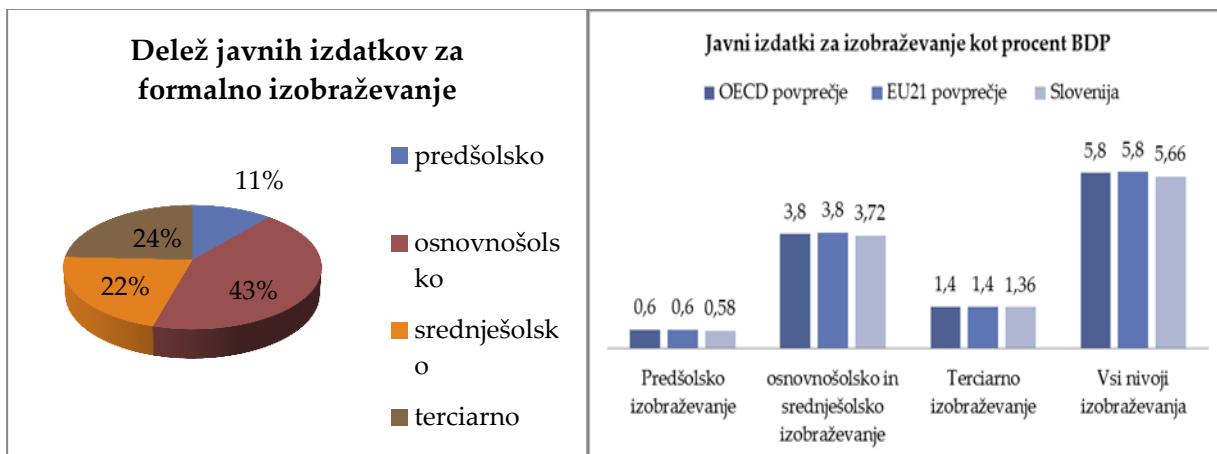
Tabela 1: Javni izdatki za formalno izobraževanje, Slovenija, 2011

Namen porabe	Ravni izobraževanja					
	skupaj	predšolsko	osnovnošolsko	srednješolsko	terciarno	nerazporejeno
	1.000 EUR					
Skupaj	2.053.513	231.635	884.820	438.527	496.943	1.588
Delež po ravneh izobraževanja		11,28%	43,09%	21,35%	24,20%	
Neposredna poraba za izobraževalne ustanove	1.866.776	231.609	884.221	368.846	380.583	1.517
Transferji, plačila gospodinjstvom in drugim zasebnim entitetam	186.737	26	600	69.681	116.360	70

Vir: prilagojeno za MIZŠ po SURS

Skupni podatki za izobraževalne ustanove v letu 2011 so znašali 6% BDP oz. 2.140 milijonov, tekoči in investicijski izdatki v izobraževalnih ustanovah v letu 2011 pa so znašali 2.177 milijonov EUR.

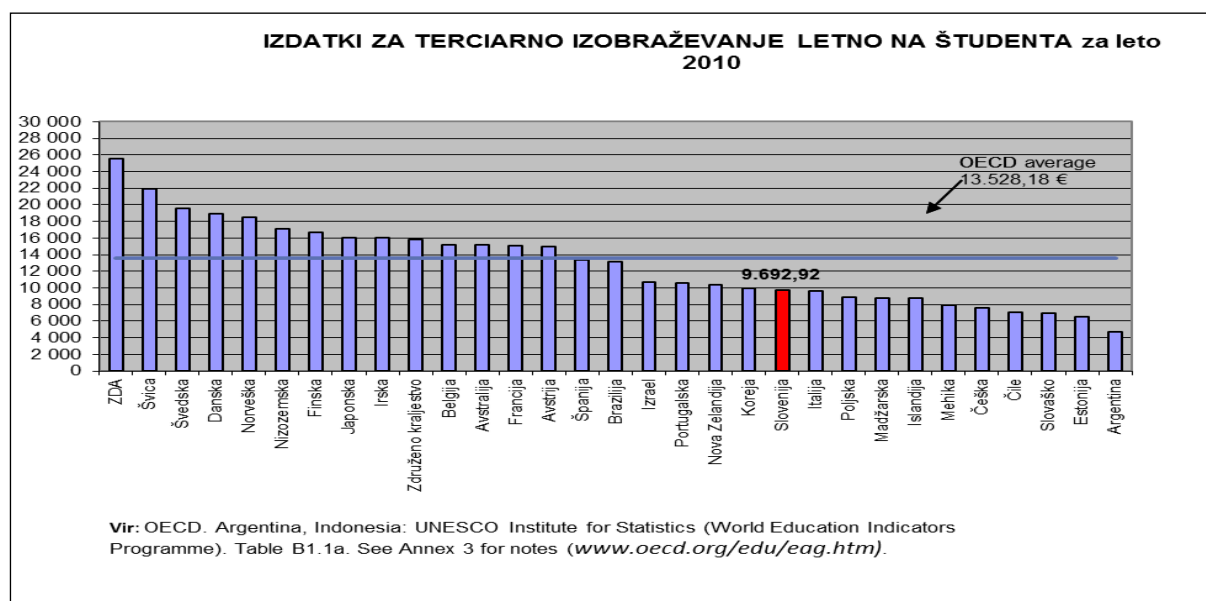
²⁶ Vir: UMAR



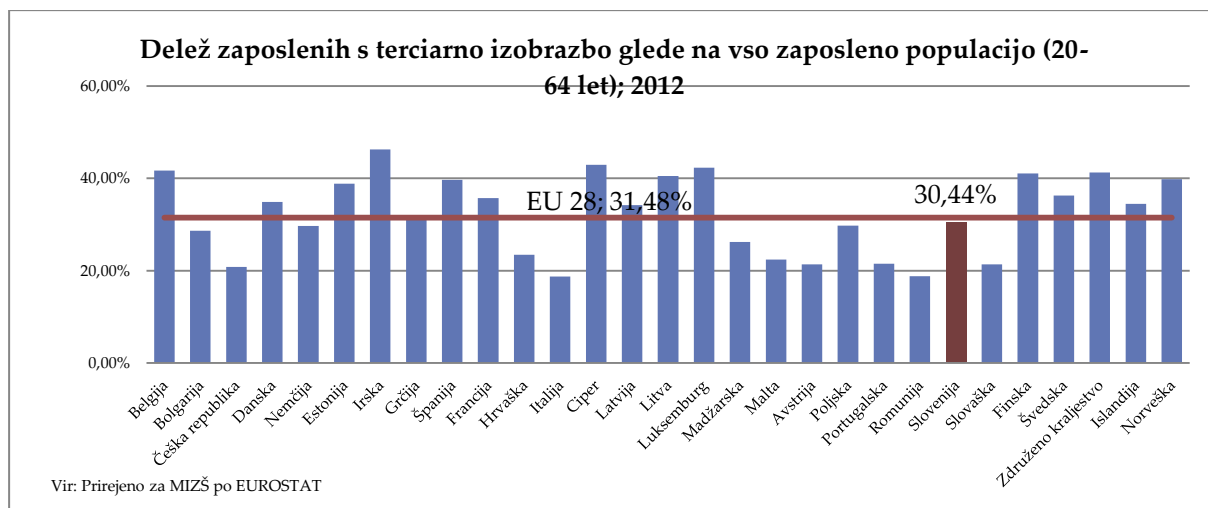
Vir: prilagojeno za MIZŠ po SURS

Vir: Prirejeno za MIZŠ po OECD

Letno je bilo v Sloveniji za terciarno izobraževanje na študenta porabljenih 9.693 EUR, kar je v primerjavi z OECD povprečjem (13.528 EUR) le 28%, medtem ko beležimo 30,44 % delež zaposlenih s terciarno izobrazbo²⁷ glede na vso zaposleno populacijo v starostni skupini od 20 – 64 let le malo pod povprečjem EU (31,48 %).



²⁷ Vir: SURS, OECD in EUROSTAT, 2013



Po začasnih podatkih SURS-a za leto 2011, imajo ljudje z visokošolsko izobrazbo povprečno bruto plačo 2.375 EUR.

Povprečne mesečne bruto plače v javnem in zasebnem sektorju po doseženi izobrazbi, Slovenija, 2011					Število delovno aktivnega prebivalstva po doseženi izobrazbi					
povprečna mesečna bruto plača po doseženi izobrazbi					Število delovno aktivnega prebivalstva za 31.12.2011	skupno št. delovno aktivnega prebivalstva	Osnovnošolska ali manj	Srednješolska	Višješolska	Višješolska visokošolska
povprečna mesečna bruto plača po doseženi izobrazbi za JAVNI in ZASEBNI sektor skupaj	Skupaj-povprečna mesečna bruto plača	Osnovnošolska ali manj	Srednješolska	Višješolska, visokošolska						
	1.582,00	993,00	1.286,00	2.375,00	817.311	116.657	472.775	227.879		
Vir: Prirejeno za MIZŠ po SURS										
Vir: Prirejeno za MIZŠ po SURS										

18

Povprečen mesečni bruto strošek za plače ljudi z višjo in visokošolsko izobrazbo je 541.210.000 EUR, oz. na letni ravni 6.494.551.500 EUR. Po informativnem izračunu²⁸ odmerjene dohodnine za leto 2011 ljudje z višjo ali visokošolsko izobrazbo v povprečju plačajo 5.140 EUR, kar glede na delež zaposlene populacije zneso **1.171.990.800 EUR.**

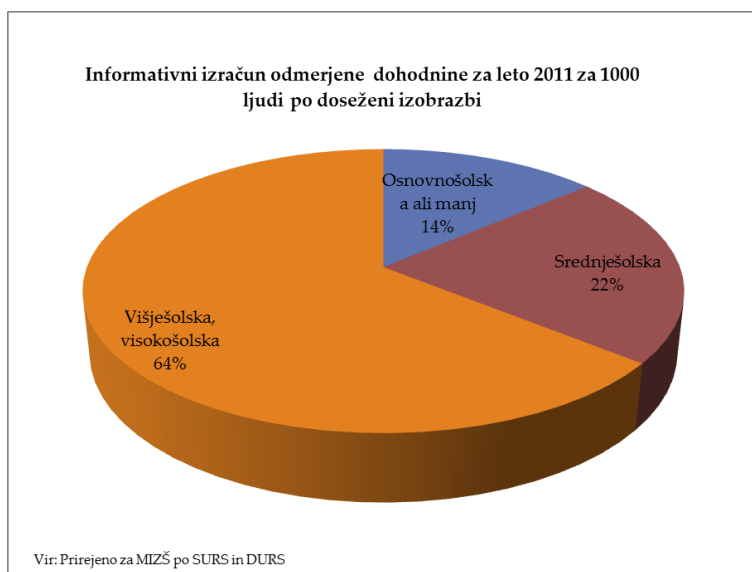
informativni obračun odmerjene dohodnine za leto 2011 glede na bruto plačo po doseženi izobrazbi				
informativni izračun odmerjene dohodnine - za leto 2011	odmerjena dohodnina za povprečno mesečno bruto plačo	Osnovnošolska ali manj	Srednješolska	Višješolska, visokošolska
	2.506,34	1.101,94	1.759,23	5.143,04

Vir: Prirejeno za MIZŠ po DURS in SURS

informativni obračun odmerjene dohodnine za leto 2011 glede na število zaposlenih po doseženi izobrazbi				
odmerjena dohodnina - za leto 2011 po številu zaposlenih 31.12.2011	odmerjena dohodnina za skupno število delovno aktivnega prebivalstva glede na povprečno mesečno bruto plačo	Osnovnošolska ali manj	Srednješolska	Višješolska, visokošolska
	2.048.459.251,74	128.549.014,58	831.719.963,25	1.171.990.812,16

²⁸ Testni izračun dohodnine (Priloga 1,2), z letno vsoto plače, plačanih socialnih prispevkov in akontacijo dohodnine ter s povprečnim regresom v letu 2011 (748,10 EUR)

V primerjavi z ostalimi odmerjenimi dohodninami po izobrazbi preračunano zaradi primerljivosti na 1000 ljudi, je ta delež 64%:



V kolikor znašajo celotni stroški za formalno izobraževanje ljudi v letu 2011: 5,7 % BDP (2.053,2 mio EUR), konkretnije za terciarno izobraževanje 496.943.000 EUR²⁹ (24% glede na celotni delež), je povrnjen delež vložka (po testnem izračunu dohodnine 1.171,9 mio) vsaj za 42,4 % višji od vloženih sredstev v izobraževanje.

19

Javni izdatki za form. izobraževanje RS, 2011	Ravni izobraževanja					
	skupaj	predšolsko	osnovnošolsko	srednješolsko	terciarno	nerazporejeno
	1.000 EUR					
Skupaj	2.053.513	231.635	884.820	438.527	496.943	1.588
Delež javnih izdatkov po ravneh izobraževanja		11,28%	43,09%	21,35%	24,20%	
Informativni izračun odmerjene dohodnine glede na št. zaposlenih po izobrazbi, Slovenija, 2011	odmerjena dohodnina za skupno število delovno aktivnega prebivalstva glede na povprečno mesečno bruto plačo	predšolsko	Osnovnošolska ali maj	srednješolsko	Višješolska, visokošolska	nerazporejeno
odmerjena dohodnina - za leto 2011 po številu zaposlenih, 31.12.2011	2.048.459.251,74	128.549.014,58	831.719.963,25	2.048.459.251,74	128.549.014,58	/

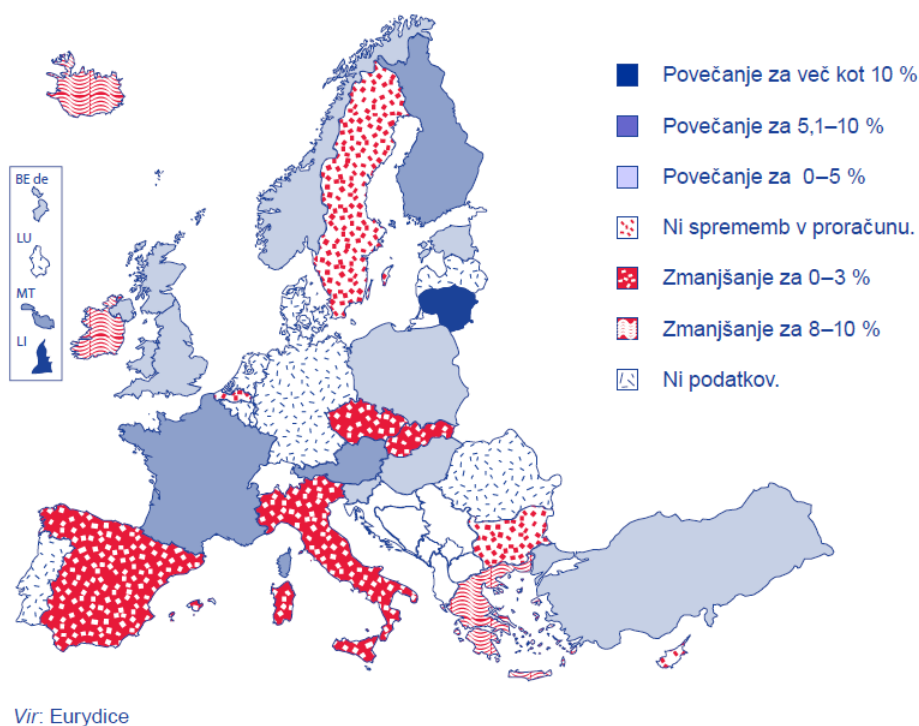
Gornje navedbe so prikazane v ponazoritev dejstva, da se vlaganje v visoko šolstvo »izplača« tudi v nominalnih številkah. Pri določanju optimalne finančne sheme za financiranje visokega šolstva OECD npr. zagovarja *načelo nevtralnega financiranja*:

²⁹ Opomba: Javni izdatki za izobraževanje zajemajo vse proračunske izdatke za formalno izobraževanje mladine in odraslih na ravni države in občin. Vključeni so neposredni javni izdatki za izobraževalne institucije ter transferji in plačila gospodinjstvom in drugim zasebnim subjektom. Ti javni izdatki za izobraževanje so začasni podatki Vir: SURS http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=5566; 28.8.2013

mera, po kateri so prihodki iz dodatnega šolanja (višje plače) obdavčeni, naj bo določena natanko enako stopnji, po kateri država subvencionira stroške izobraževanja. Z drugimi besedami, vladna politika naj bo nevtralna. ⁽³⁰⁾ Progresivne davčne sheme in davki na kapital vodijo do bolj zapletenih posledic, vendar pa načelo nevtralnosti še vedno drži ⁽³¹⁾.³²

RS dobi iz naslova dohodnine od ljudi z višjo in visoko izobrazbo 1,17 mlrd EUR, za visoko šolstvo pa da skupaj 496 mio EUR, kar pomeni doprinos za cca. 674 mio EUR na letni ravni! Financiranje visokega šolstva se tako dejansko izplača (če niti ne upoštevamo drugih koristi, ki jih prinašajo ljudje z visoko izobrazbo, od višje kupne moči, višjih prispevkov, itd.). Načelu nevtralnosti bi bilo tako po merilih OECD zagotovljeno, če bi RS zagotavljala 1,17 mlrd EUR sredstev. Visoko šolstvo je tako podfinancirano tudi iz tega vidika.

Večina evropskih držav je dejansko zvišala porabo v visokem šolstvu, nekoliko tudi zaradi sprejetja spodbujevalnih ukrepov (spremembe v proračunih za visoko šolstvo v študijskih letih od 2008/09 do 2009/10)³³:



³⁰ Netherlands Bureau of Economic Policy Analysis. 2012. 'Increases of Private Contribution to Higher Education', The Hague.

³¹ Lans Bovenberg, A. and B. Jacobs. 2005. 'Redistribution and Education Subsidies are Siamese Twins', *Journal of Public Economics*, Vol. 89 (11-12), str. 2005-2035.

³² OECD (2013), *Education at a Glance 2013: OECD Indicators*, OECD Publishing, str. 134.

³³ Le v šestih državah so proračune za visoko šolstvo zmanjšali. Med temi so Irska, Italija in Islandija občutile že drugo zaporedno zmanjšanje financiranja iz javnih sredstev. Visokošolske oblasti na Irskem in Islandiji vztrajajo pri ostrem proračunskem omejevanju kar za 8 % do 10 % na leto. V študijskem letu 2010/11 je tudi Grčija morala znižati porabo v visokem šolstvu, prav tako za 8 % do 10 %. Pri tem je treba omeniti, da so našete države najbrž začele omejevati porabo, ko je bila njihova izhodiščna raven financiranja blizu povprečja EU, Italija pa znižuje raven javnega financiranja, ki je že tako nižja od povprečja EU, če preračunamo javna sredstva v delež BDP. Posodabljanje visokega šolstva v Evropi: Financiranje in socialna razsežnost. Eurydice, 2011, str. 42.

1.2.7 Učinkovitejši prenos znanja v gospodarstvo

Zakon ureja t.i. odcepljena (spin-off) podjetja, ki jih lahko ustanavljajo tudi univerze in seveda družbe, ko del – običajno novega programa – izločijo iz obstoječe družbe kot novo podjetje. Taka odcepljena podjetja imajo večjo možnost preživetja in hitrejšega razvoja, saj ne začnejo kot popolnoma nova podjetja t.i. start-up-i. Po drugi strani pri ustanavljanju odcepljenih podjetij sodelujejo tudi raziskovalne institucije, kot so raziskovalni instituti in univerze. Odcepljena podjetja, pri ustanavljanju katerih sodelujejo univerze, se imenujejo tudi univerzitetna odcepljena podjetja (university spin-offs, npr. *Genentech*, *Crucell*, *Lycos*, *Plastic Logic*, *Metalysis in Antenova*). V Evropi je univerzitetno odcepljeno podjetje običajno novoustanovljeno podjetje (start up), ki ga ustanovi eden ali več zaposlenih na univerzi z namenom prenosa znanja, ki je bilo razvito v akademskem okolju na univerzi, na novo podjetje zaradi poslovnega izkoriščanja znanja. Prednosti prenosa znanja z univerze v prakso preko sodelovanja pri ustanavljanju odcepljenih podjetij so:

- univerza aktivno sodeluje pri soustanavljanju visokotehnoloških podjetij in na ta način prispeva k gospodarskemu razvoju družbe. Praksa v Evropi kaže, da imajo odcepljena podjetja, ki ostanejo povezana in sodelujejo z univerzo večjo možnost preživetja in uveljavitev na trgu;
- mladi in visoko kvalificirani strokovnjaki, ki jih vzgajajo univerze (npr. mladi raziskovalci) in ne najdejo primerne zaposlitve v gospodarstvu, imajo možnost, da znanje pridobljeno na visokošolski ustanovi, pri razvoju katerega so lahko tudi sami sodelovali, prenesejo v prakso in se preizkusijo kot podjetniki ter tako prispevajo k gospodarskemu razvoju družbe;
- novoustanovljeno podjetje lažje pridobi potreben rizični kapital za razvoj, kar prispeva k večji verjetnosti preživetja in razvoja podjetja, ker je znanja v lasti podjetja in ni potencialnih zunanjih omejitev, kot bi lahko bile pri licenciranju.
- podjetje je osredotočeno na razvoj izdelka ali storitve za trg na osnovi pridobljenega znanja in se ne ukvarja z drugimi dejavnostmi, kot se večja in že uveljavljena podjetja;
- v primeru, da odcepljeno podjetje uspe, je vrednost deleža v podjetju, ki ga predstavlja vloženo znanje, bistveno večja, kot bi bila cena prodanega znanje v začetni razvojni fazi. Na ta način je prenos znanja z univerze v podjetje finančno precej ugodnejši kot pri prodaji takojšnji intelektualne lastnine.

Univerzitetna odcepljena podjetja v Evropi so majhna, z enim ali nekaj zaposlenimi, vendar predstavljajo eno od možnosti prenosa visokotehnološkega znanja v prakso in način samozaposlovanja usposobljenih raziskovalcev. Zaradi svoje majhnosti bi taka podjetja, če bi nastala kot običajna novoustanovljena podjetja (start-ups) in ne kot odcepljena univerzitetna podjetja, imela manjšo možnost preživetja. V povezavi in sodelovanju z matično univerzo se odcepljena podjetja lažje razvijejo in uveljavijo na trgu, takrat pa se običajno univerza umakne iz podjetja z odprodajo svojega deleža. Sodelovanje univerze pri ustanavljanju odcepljenih podjetij predstavlja zgolj prenos znanja, intelektualne lastnine z univerze v prakso oz. na novoustanovljeno podjetje. Univerza lahko prenaša svojo intelektualno lastnino v prakso tudi s prodajo ali licenciranjem

materialnih pravic nad intelektualno lastnino. Katera od možnosti prenosa znanja v prakso je primernejša je odvisno od primera do primera, zato ni mogoče nobene izključiti.

Razlogi za sprejem zakona so torej:

- odločba Ustavnega sodišča RS (ureditev financiranja v zakonu, natančnejša določitev javne službe),
- s financiranjem povezano učinkovitejše upravljanje visokega šolstva glede na vložena sredstva in javni interes
- nova pobuda za oceno ustavnosti Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o javnem financiranju visokošolskih zavodov s strani Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru,
- opomin Evropske komisije glede neprimerne ureditve transnacionalnega izobraževanja,
- uvedba institucionalne akreditacije namesto programske zaradi povečanja kakovosti visokega šolstva in velikega števila študijskih programov, ki jih Nakvis ne more re-akreditirati v prihajajočih letih,
- jasnejši pogoji za ustanavljanje univerz in visokih šol, povezani z varovanjem kakovosti v visokem šolstvu in pravicami študentov,
- natančnejša oz. določitev posameznih pojmov, ki jih je treba definirati v zakonu zaradi enotne uporabe,
- določitev drugačnega načina študija ter nekaterih drugih institutov, ki izhajajo iz NPVŠ.

2. Cilji, načela in pogloblitve rešitve predloga zakona

22

Predlog sledi na eni strani izpolnitvi odločbe Ustavnega sodišča RS in s tem povezanim financiranjem visokega šolstva, določitvijo javne službe in njenimi kriteriji ter na drugi strani povečanju kakovosti v visokem šolstvu, ki se nanaša na prehod na institucionalno (in prvo programsko) akreditacijo, na večjo mobilnost študentov in učiteljev in ureditev transnacionalnega izobraževanja zaradi opozorila Evropske Komisije.

2.1 Cilji

Cilji zakona so:

- določiti jasne kriterije za javno službo in s tem povezanim financiranjem visokega šolstva,
- omogočiti transparentno in stabilno financiranje visokega šolstva ob hkratni možnosti fleksibilnega usmerjanja visokega šolstva (le v povezavi s financiranjem enotnih ciljev za cel visokošolski prostor in posebnih ciljev glede na specifične posameznega zavoda), glede na potrebe v visokem šolstvu, ne da bi posegali v strokovno in institucionalno avtonomijo visokošolskih zavodov in učiteljev
- povečati kakovost visokošolskih institucij in ste povezano učinkovitejše in racionalnejše delovanje Nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu,
- povečati avtonomijo visokošolskih zavodov glede določanja organov zavodov, volitev in imenovanj najpomembnejših položajev v visokem šolstvu,

- omogočiti večje možnosti upravljanja z intelektualno lastnino ob jasno določenih kriterijih in postavljenih varovalih,
- določiti prožnejše oblike načina študija, načina in postopka vpisa v razvid in razpisa za vpis
- natančnejša ureditev koncesij.

2.2 Načela

Predlog zakona predvsem izhaja iz načela pravne države, tj. iz spoštovanja omenjene odločbe Ustavnega sodišča RS. Predlog temelji tudi na načelu zakonitosti, ki se kaže tako, da se javna služba in financiranje visokega šolstva urejata v zakonu, kar je bil pred tem glavni očitke Ustavnega sodišča RS.

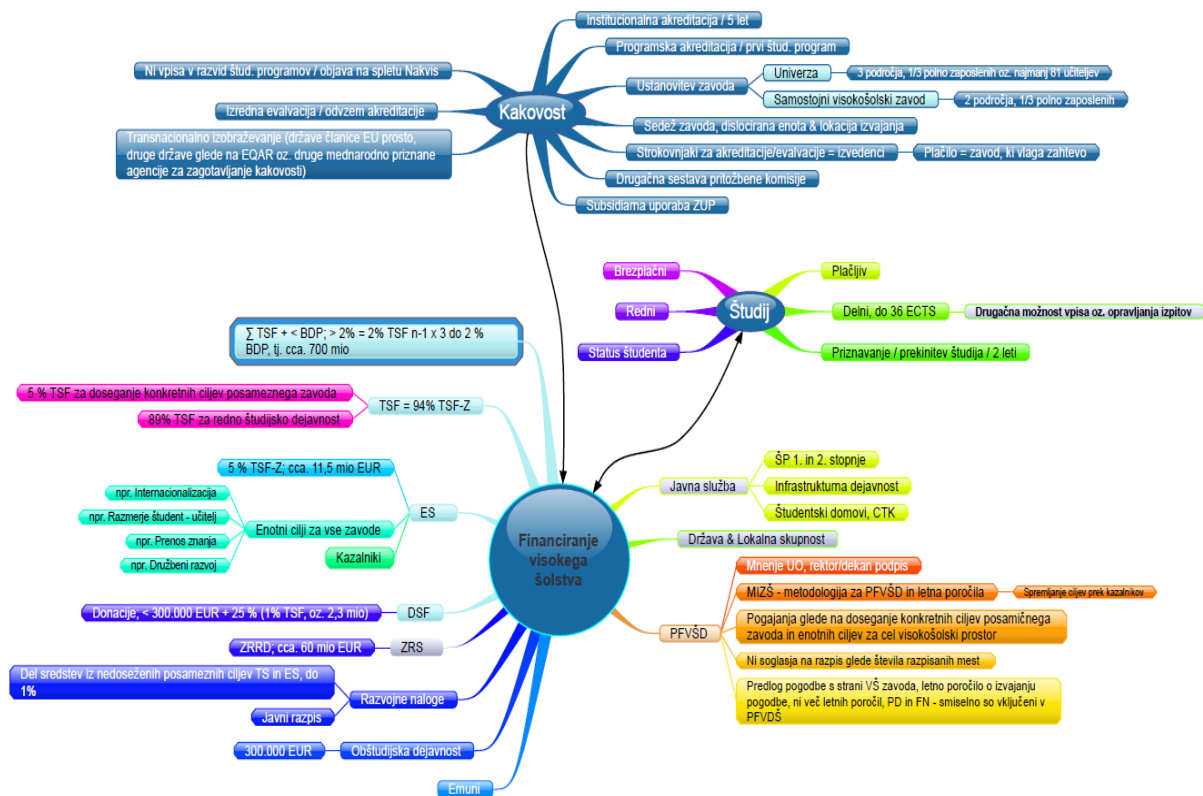
Načelo transparentnosti se uveljavlja tako, da se enotno ureja sistem financiranja visokega šolstva na podlagi enotne metodologije spremljanja rezultatov dela visokošolskih zavodov. S tem je povezano tudi načelo uspešnosti in učinkovitosti, saj bo financiranje v enem delu potekalo zelo stabilno (redno izvajanje študijskih programov), v drugem pa fleksibilno, v odvisnosti od doseganja enotnih, skupnih ciljev in posebnih ciljev za vsak visokošolski zavod. Ne/doseganje ciljev v drugem delu bo imelo za posledico večji ali manjši obseg sredstev. Načelo učinkovitosti je povezano tudi z enotno evidenco eVŠ, ki jo je uvedel že ZviS, ta predlog zakona, pa na njo jasno veže že izdajanje studentkih izkaznic. Načelo samostojnosti in odgovornosti za lastno delo se kaže v prvem primeru v lastnem spreminjanju študijskih programov s strani univerz in na drugi v krajši akreditacijski dobi samega zavoda.

2.3 Poglavitne rešitve

23

Poglavitne rešitve predloga zakona, povezane z delovanjem NAKVIS so: definicije posameznih pojmov (dislocirana enota, kraj izvajanja, sedež, lokacija, eVŠ), prehod na institucionalno evalvacijo in samo prvo akreditacijo novih študijskih programov, skrajšanje obdobja veljavnosti akreditacije s 7 let na 5 let, spremenjeni pogoji pri ustanavljanju novih univerz, fakultet in visokošolskih zavodov, pritožbena komisija pri agenciji ipd.

Poglavitne rešitve predloga zakona, povezane z financiranjem so namenjene stabilnosti financiranja visokega šolstva in se nanašajo na temeljni, enotni, znanstveno-raziskovalni in dopolnilni steber financiranja, na razvojne naloge, na pogodbeno dogovorjeno in usmerjano delovanje visokošolskih zavodov glede na doseganje – za njih specifičnih – posebnih nalog oz. ciljev in na enotno doseganje ciljev vseh zavodov v okviru enotnega visokošolskega prostora. Predvideva se financiranje za obdobje treh let, kjer se v vsakem letu preverja izpolnjevanje pogodbe o izvajanju in financiranju visokošolske dejavnosti. Zaradi preglednosti so podane poglavitne rešitve tudi v obliki miselnega vzorca:



3. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva

Finančni učinek zakona se na področju kakovosti ustvarja zaradi opustitve akreditacij podaljšanja študijskih programov. V naslednjih letih bi se – če ne bi prišlo do zakonskih sprememb – število postopkov podaljšanja akreditacij študijskih programov *bistveno* povečalo:

Tabela: Število in strošek zunanjih ekspertov pri podaljšanju akreditacij skozi leta

	Število postopkov podaljšanj akreditacij študijskih programov	Predviden strošek ³⁴
2014	129	387.000 EUR
2015	254	762.000 EUR
2016	86	258.000 EUR
Skupaj	469	1.407.000 EUR

S prehodom na institucionalne evalvacije z letom 2014 bi prihranili precej sredstev, saj bi se v prihodnjih dveh letih število postopkov podaljšanj akreditacij študijskih programov bistveno povečalo, s tem pa tudi stroški. Če ne pride do spremembe zakonodaje, bo finančno slika približno taka:

Tabela: Projekcija stroškov zunanjih ekspertov vseh vrst postopkov akreditacij in evalvacij v naslednjih treh letih

Skupni stroški ³⁵ za vse vrste postopkov

³⁴ Gre za pomnožitev števila postopkov s 6.000 EUR, kolikor znaša povprečen strošek zunanjih ekspertov ter zmanjšanje za 50%, saj v večini primerov kjer je možno, svet agencije združuje postopke oz. imenuje večje skupine za evalvacijo več študijskih programov hkrati

2014	546.000 EUR
2015	920.500 EUR
2016	416.500 EUR
Skupaj	1.883.000

Z novo zakonsko ureditvijo na področju akreditacij bi letni strošek dela zunanjih strokovnjakov znašal **391.000 EUR**, kar znaša **1.173.000 EUR**; v primerjavi z obstoječo ureditvijo to pomeni za **710.000 EUR** prihranka v obdobju treh let.

Na področju financiranja predlog zakona za skupna sredstva (TS) naslednjega obdobja treh let izhaja iz sredstev TS iz preteklega obdobja, povečana za realno rast bruto domačega proizvoda preteklega obdobja. Če je ta rast manjša od dveh odstotkov, se sredstva TS za vsako leto v okviru enega finančnega obdobja povečajo za dva odstotka sredstev TS iz preteklega obdobja. Sredstva TS se povečujejo dokler celotni javni izdatki, namenjeni za formalno stopenjsko izobraževanje mladine, odraslih in otrok po zadnje dostopnih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije, ne dosežejo dveh odstotkov bruto domačega proizvoda. Ocena BDP za leto 2013 (UMAR, poletna napoved) = 35.027.000.000 EUR. Sedaj financiranih 1,36 % BDP za terciarno izobraževanje pomeni 484.912 mio EUR, slabih 485 mio EUR. 2% BDP pomeni 700,5 mio. Na letni (koledarski) ravni bi povečanje za 2% TSF pomenilo 4,51 mio. Ker naj bi se financiralo prek pogodbe obdobje 3 let, to pomeni 13,5 mio EUR v 3-letnem finančnem obdobju, kar je sprejemljivo glede na dokumente EU in zavezo iz NPVŠ. MIZŠ bo povečanje sredstev zagotovilo z notranjimi mehanizmi in učinkovitejšim upravljanjem.

4. Navedba, da so sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu zagotovljena, če predlog zakona predvideva porabo proračunskih sredstev v obdobju, za katerega je bil državni proračun že sprejet

Sredstva za izvajanje zakona so zagotovljena v že sprejetem proračunu države za leto 2014, v okviru proračunske postavke (1905 Višje in visokošolsko izobraževanje za visoko šolstvo).

5. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Tipi visokošolskih organizacij so po Evropi različni. V glavnem jih je moč deliti na tiste, ki so bolj akademsko oziroma profesionalno orientirane. V zadnjih letih (z vpeljavo bolonjske reforme) se ločnica med njimi izgublja.³⁶ Drugo razločevanje je potekalo glede na to ali gre za javne ali zasebne institucije. Pri tem velja poudariti, da je večina visokošolskih institucij javnih. V okviru mednarodnih analiz, ki jih izvajata OECD ali Eurydice se med javne inštitucije štejejo tudi tiste zasebne, ki za izvajanje programa večino sredstev pridobijo iz javnega denarja. V veliki večini držav sicer obstajajo tako javne kot zasebne visokošolske institucije, vendar je obseg zasebnih institucij zelo različen. Samo javne institucije so: v Andori, francoskem delu Belgije, na Danskem, na Finskem, v

³⁵ Samo stroški zunanjih ekspertov.

³⁶ The European Higher Education Area in 2012: Bologna Process Implementation Report (2012). European Commission, Eurydice, str. 22.

Grčiji in Italiji.³⁷ Od leta 2005, ko so bili sprejeti standardi in smernice zagotavljanja kakovosti (*European Standards and Guidelines -ESG*) je bil vzpostavljen register (*European Quality Assurance Register for Higher Education*), imenovan EQUAR. Do januarja 2012 je bilo v register vpisanih 28 agencij, ki delujejo v 13 državah. Po državah so bile ustanovljene agencije za zagotavljanje kakovosti. Agencij niso ustanovile samo manjše države kot npr. Andora, Linchenstein. Pri tem je pomembno ali so agencije pristojne za spremljanje kakovosti institucij ali programov. V 24 državah so pristojne za spremljanje obojega, v 7 državah samo programe, v 4 pa samo institucije.³⁸

Primerjalno-pravna analiza (pravni status, ustanovitev, organi odločanja, položaj študentov) kaže, da je upravljanje univerz v EU podobno kot v RS.³⁹ Fizična oseba, zakoniti zastopnik, ki predstavlja in vodi univerzo je rektor ali predsednik univerze. Univerze imajo tudi kolektivne strokovne in poslovne organe. Organizacijo in upravljanje ureja vsaka univerza posebej – tudi glede na tradicijo. Univerze imajo v kolektivnih organih odločanja in nadzora (senat, izvršni odbor, upravni odbor, nadzorni svet) tudi predstavnike študentov. Vsaka univerza ima poseben odbor, komisijo ali pododbor namenjen ocenjevanju kakovosti študija. Posebno vlogo igrajo t.i. odbori in komiteji. Ponekod so samostojna svetovalna telesa neposredno odgovorna rektorju in skrbijo za finančno plat (npr. *University of Cambridge*). Univerze imajo zakonite zastopnike. Največkrat so to rektorji. Ponekod je funkcija rektorja zgolj častne narave (*Univesity of Edinbourgh*).⁴⁰

V zvezi s financiranjem velja, da prevladuje način razdelitve javnih sredstev na osnovi formule, da nobena od držav ne uporablja formule, ki bi temeljila samo na rezultatih. Najpogostejši elementi formule so vpisani študenti ter študijski rezultati. Med elementi se pojavljajo tudi kazalniki vezani na osebe.

³⁷ Prav tam.

³⁸ V 21 primerih imajo agencije tudi moč odločanja (pri tem so vštete tudi države, kjer agencije napišejo predloge za odločanje na vladi) (Švedska, Norveška, Poljska, Nemčija, Slovenija, Hrvaška, Italija, Španija, Portugalska, Romunija, Litva, Latvija, Estonija, Nizozemska). V 11 primerih imajo agencije bolj svetovalno vlogo (npr. Francija, Finska, Grčija). V 4 državah gre za kombinacijo (Avstrija, Linhenstein, Malta, Švica) (*The European*, 2012, 60). Ob tem je zanimivo, da so posledice ugotovitev agencij (kljub bolj svetovalni vlogi) lahko pomembne tudi za financiranje (Francija, Velika Britanija) (*The European*, 2012, 61).

³⁹ Tičar, Bojan. 2011. 'Pravna ureditev visokošolskih zavodov v Sloveniji v primerjavi z EU', v *Modeli učinkovitega managementa visokošolskega zavoda*, Koper: Univerza na Primorskem, str. 186.

⁴⁰ Primeri organov univerz (Tičar, 2011):

- Uppsala: javna univerza: rektor, univerzitetni svet, senat odbori, notranje nadzorno telo.
- Utrecht: javna univerza: predsednik, svet univerze, izvršno telo, nadzorno telo, reprezentativno telo, svetovalni komiteji.
- Glasgow: javna: rektor, senat, univerzitetni svet, študentski rektor.
- Aarhus: javna: rektor, svet univerze, administrativna podpora.
- Heidelberg: javna: rektor, senat, univeritatsrat.

Postopke izbora rektorja lahko razvrstimo v štiri kategorije (Tičar, 2011, 198):

- izvoli univerzitetna skupnost,
- izvoli upravni organ (senat),
- imenuje svet/odbor, ki odloča o strateških zadevah,
- je imenovan po postopku (senat, upravni odbor).

Pri tem velja pripomniti, da na Češkem, Madžarskem, Slovaškem in v Turčiji imenovanje rektorja potrdi predsednik republike, da mora npr. v Romuniji, pa tudi na Švedskem imenovanje potrditi vlada. Razmerje med rektorjem in upravnim odborom opredeljujeta v glavnem dva modela. Prvi je značilen za večino evropskih držav, in sicer da je rektor član upravnega odbora z volilno pravico in glasovalno pravico. Drugi model, kjer rektor ni član upravnega odbora ima pa dolžnost poročanja upravnemu odboru je značilen za države kot npr. Avstrija, Češka, Danska.

Zanimivo je, da se pri formulah za financiranje le redko pojavljajo elementi, ki kažejo na kakovost študija. V letu 2008 so o tem poročale samo 3 države: Litva, Grčija in Portugalska.⁴¹

I. Avstrija

Visokošolsko izobraževanje v Avstriji izvaja:

- 22 javnih univerz,
- 21 univerz visokih strokovnih šol (*Fachhochschulen*),
- 13 zasebnih univerz in
- 17 visokih šol, ki izvajajo pedagoške programe (*Pädagogische Hochschulen*).

Avstrija je leta 2002 izvedla reformo visokošolskega izobraževanja 2002 *Universitätsgesetz 2002 (Universities Act 2002)*, s katero je temeljito spremenila razmerje med državo in univerzami, organizacijo in vodenje univerz. Zakon je bil 2009 dopolnjen predvsem z določili povezanimi z organizacijo študija v skladu z bolonjsko reformo. V letu 2011 pa z določili povezanimi z nostrifikacijo.

Temeljna načela reforme so bila: zmanjšanje državne regulacije, povečanje konkurenčnosti, okrepitev vloge vodstva univerze. Pred reformo so bile avstrijske univerze enote zveznega ministrstva. Proračuni univerz so bili porabljeni preko nacionalnih izobraževalnih proračunov. Zapletena je bila tudi notranja organizacijska struktura odločanja. Odločanje med administrativnimi in akademskimi zadevami je teklo povsem ločeno. Univerza kot organizacija praktično ni imela posebne vloge, rektor je univerzo predstavljal, ni pa je ne vodil, ne upravljal. Univerze so imele status agencij.

Zakon iz leta 2002 je odpravil velik del državne regulacije. Univerze so postale pravne osebe javnega prava oziroma javne korporacije. Javne univerze so še naprej financirane iz državnega proračuna, vendar je uvedeno lump sum financiranje, torej so pri razporejanju financ deloma avtonomne. Denar iz zveznega proračuna pridobijo na osnovi triletnih pogodb (*Leistungsvertrag*), kjer se opredelijo temeljna razmerja med državo in univerzo. Prek pogodbe Ministrstvo dejansko izvaja tudi usmerjevalno vlogo, saj se v pogodbi opredelijo cilji oziroma dosežki, ki jih mora univerza doseči. Pogodba temelji na merilih za doseg ciljev kot so npr. število diplomiranih študentov, raziskovalna produktivnost. Merila so naravnana tako, da osemdeset odstotkov sredstev univerze pridobijo na osnovi »trdih« kazalnikov kot so število študentov ipd, dvajset odstotkov pa na osnovni t.i. dosežkov (t.i. *performance indicator*). S t.i. merili za financiranje univerze vlada dejansko postavlja tudi ključne prioritete, ki naj bi jih posamična univerza dosegla z javnim denarjem. Univerze lahko pridobivajo tudi dodatna sredstva, s katerimi razpolagajo same.

Vloga ministrstva je tako omejena na usmerjanje, ki ga lahko izvaja prek triletnih pogodb. Ministrstvo lahko izvaja tudi nadzorstveno funkcijo, vendar samo v zvezi z ekonomičnostjo izvajanja programa določenega s pogodbo. Organi upravljanja univerze so: univerzitetni svet (*Univesitatsrat*), senat, rektorat, rektor. Senati lahko imenujejo tudi kolegijske organe (*Kollegialorgane*), vendar mora vse njihove odločitve potrditi senat – torej senat ne more prenašati

⁴¹ Marjetič, D., Lesjak, D. (2011). Sistemi financiranja visokega šolstva v Modeli učinkovitega managementa visokošolskega zavod. Koper: Univerza na Primorskem, str. 210.

pristojnosti dokončnega odločanja. Namesto državne uprave naveden zakon določa mehanizem zunanjega usmerjanja in nadzora t.i. univerzitetni svet (*Univesitatsrat*). Svet ima 5 do 9 članov (odvisno od statuta univerze), od katerih pol članov izvoli akademski svet, pol jih imenuje minister. Svet ima pomembno vlogo, saj tudi imenuje rektorja, potrjuje organizacijske načrte univerze, potrjuje zaposlovalno politiko, oblikuje izhodišča za pogajanja pri sklepanju pogodbe, ki jo univerza sklene z zvezno vlado oziroma ministrstvom, ureja pogoje za izvajanje evalvacij, nadzoruje kakovost in učinkovitost, sprejema poročila, ki se posredujejo ministrstvu.

Senat ima 12 do 20 članov in je izvršni organ univerze. Najpomembnejše naloge so: sprejema statut, študijske programe, svetuje rektorju, imenuje kolegijske organe, pripravlja predloge za člane univerzitetnega sveta. Rektorat sestavljajo rektor in največ štirje prorektorji. To je operativno telo univerze, ki pripravlja strokovne podlage za odločanje na univerzitetnem svetu, se ukvarja s poslovanjem in vodenjem zaposlenih, izvaja evalvacije. Rektor predstavlja univerzo, imenuje univerzitetne profesorje na podlagi mnenja habilitacijske komisije, sklepa pogodbe.

V skladu z zveznim zakonom se od 2001⁴² lahko tudi akreditirajo tudi privatne univerze. Privatne univerze lahko ponujajo programe usklajene z javnimi programi, lahko pa tudi ne. Privatne univerze morajo opraviti postopek institucionalne in programske akreditacije. Leta 199 je bil sprejet *Fachhochschul-Studiengesetz, FHStG*, ki dopušča ustanavljanje javnih ali zasebnih institucij, vendar morajo programe, ki jih želijo izvajati akreditirati. S t.i. *Hochschulgesetz* sprejetim leta 2005 pa so ustanovljeni javni in dovoljeno ustanavljanje privatnih institucij za izvajanje pedagoških študijskih programov (*Pädagogische Hochschulen, PHs*). Z zakonom (*Hochschul Qualitätssicherungsgesetz – HS-QSG*) o zagotavljanju kakovosti v visokem šolstvu je Avstrija marca 2012 namesto dotedanjih treh institucij s pristojnostmi na področju kakovosti visokega šolstva ustanovila eno samo agencijo – Agencijo za zagotavljanje kakovosti in akreditacijo Avstrija (*Agentur für Qualitätssicherung und Akkreditierung Austria*). Agencija je pristojna za zunanje zagotavljanje kakovosti post-sekundarnih visokošolskih institucij ter med drugim opravlja naloge razvoja in izvajanja postopkov zunanjega zagotavljanja kakovosti (najmanj postopke pregledov in akreditacij) v skladu z nacionalnimi in mednarodnimi standardi ter akreditacijo visokošolskih institucij in študijskih programov. Agencija ima naslednja telesa: upravni odbor, svet, pritožbeni odbor in generalno skupščino. Svet je telo odločanja Agencije, ki med drugim odloča o akreditaciji institucij in programov ter oceni sistema za upravljanje kakovosti. Svet je sestavljen iz štirinajstih članov:

- osem članov je strokovnjakov na področju visokega šolstva z akademskimi kvalifikacijami in izkušnjami v zagotavljanju kakovosti, ki zastopajo različne sektorje visokega šolstva,
- dva člana sta predstavnika študentov,
- štirje člani so praktiki, ki poznajo nacionalni ali mednarodni visokošolski sektor, imajo izkušnje na profesionalnih področjih, ki so relevantna za visokošolske institucije, imajo znanje s področja zagotavljanja kakovosti in lahko z globokim znanjem in izkušnjami prispevajo k uresničevanju nalog Agencije,

Vsaj polovica članov iz prve in druge alineje je iz tujine.

⁴² <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Austria:Legislation - leg89Universitäts-Akkreditierungsgesetz>), UniAkkG

Člane Sveta Agencije imenuje pristojni Zvezni minister. Dva tuja člana in dva avstrijska člana izmed članov iz prve alineje predlaga pristojni Zvezni minister, ostale generalna skupščina. Generalna skupščina predlaga svoje kandidate z dvotretjinsko večino. Člane Generalne skupščine predlagajo pristojna telesa, imenuje jih pristojni Zvezni minister, biti pa morajo poznavalci visokošolskega sistema in zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu. Generalno skupščino sestavlja triindvajset članov:

- šest predstavnikov na predlog Posvetovalnega sveta za ekonomske in socialne zadeve,
- dva predstavnika Avstrijske nacionalne zveze študentov,
- en predstavnik Združenja za ustanovitev in promocijo nacionalnega študentskega zastopstva na zasebnih univerzah,
- šest predstavnikov Univerz Avstrija,
- štiri predstavniki Združenja univerz uporabnih znanosti,
- dva predstavnika Avstrijske konference zasebnih univerz,
- dva predstavnika Zveznega ministrstva za znanost in raziskovanje.

*Financiranje*⁴³

22 univerz se večinoma financira iz zveznih sredstev, razen Univerze Krems za stalno izobraževanje. Načrtovanje proračunov mora upoštevati zvezne finančne zmogljivosti, zahteve do univerz in njihovo izvajanje predpisanih nalog. Univerze uporabnih znanosti v glavnem financira zveza (razen infrastrukture) in druga javna podjetja, v manjšem obsegu pa tudi subjekti zasebnega prava. Z zagotavljanjem sofinanciranja lahko pokrajine in lokalne oblasti vplivajo na študijske programe organizacije univerz uporabnih znanosti.

Javne univerze se financirajo iz celotnih proračunov (global budgets), ki so določeni tri leta vnaprej. Celotni proračun je sestavljen iz osnovnega proračuna in strukturnih sredstev na področju visokega izobraževanja. O osnovnem proračunu se je treba dogovoriti na podlagi sporazumov o izvedbi, ki jih skleneta posamezna univerza in zvezno ministrstvo za znanost in raziskave. Strukturna sredstva na področju visokega izobraževanja se univerzam dodelijo na podlagi kazalcev, povezanih s kakovostjo, količino in uspešnostjo. Kazalci upoštevajo poučevanje, raziskave in razvoj, napredek in upoštevanje umetnosti ter družbenih ciljev. 70 odstotkov strukturnih sredstev v visokem šolstvu je dodeljenih na podlagi števila programov z izpiti/aktivnih študentov in podeljenih diplom, ki se ponderirajo glede na sedem študijskih področij. Poleg prejemanja javnih sredstev so univerze upravičene do uvedbe šolnin za določene skupine študentov in do pridobivanja sredstev tretjih soudeležencev s pomočjo njihove udeležbe v kapitalu, raziskovalnih projektih in investicijah ter vodenju študijskih programov brez diplome, za katere se zaračuna šolnina.

Univerze uporabnih znanosti prejemajo mešana sredstva na podlagi standardnega stroškovnega sistema. Zvezna vlada financira univerze uporabnih znanosti z dodeljevanjem pavšalnih zneskov za študijsko mesto in prevzema 90 odstotkov letnih stroškov študijskih mest. Za leto 2013 je zvezna vlada dala na razpolago 230 milijonov evrov za financiranje študijskih mest na univerzah uporabnih znanosti. V skladu s standardnim stroškovnim modelom znašajo zvezna sredstva za študijsko mesto 6400 evrov za poslovne/ekonomske

⁴³ EURYPEDIA - European Encyclopedia on National Education Systems. Dostopno na: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php?title=Countries>

programe in 7.600 evrov za tehnične/inženirske programe. Preostale stroške, kot so gradbeni in investicijski stroški, krije organizator ali izvajalec ustrezne univerze uporabnih znanosti (npr. deželna vlada, regionalna in nadregionalna javna podjetja). Prihodek iz sredstev tretjih sodelujočencev predstavlja manjši delež razpoložljivih sredstev. Organizatorji in izvajalci so upravičeni do uvedbe šolnin za študente v višini 363,63 evra na polletje.

Trenutno obstaja 13 zasebnih univerz, ki so priznane izobraževalne ustanove pod okriljem zakona o zasebnih univerzah (*Privatuniversitätengesetz*). V nasprotju z javnimi univerzami zveza zasebnim univerzam ne more dodeliti sredstev v naravi. Izjeme od tega pravila so protistoritve za nekatere storitve poučevanja ali raziskovanja, ki jih izvaja zasebna univerza v skladu s sporazumi, ki jih lahko zvezna vlada sklene z zasebno univerzo za dopolnitev predavanj na javni univerzi, kakor tudi sredstva v naravi, ki jih zveza dodeli v obliki javnofinanciranih programov raziskav, tehnologije, razvoja in inovacij. Vendar pa lahko dežele in lokalni organi prosto financirajo zasebne univerze. Študentje na zasebnih univerzah so upravičeni do enake študentske pomoči kakor študentje na javnih univerzah, če izpolnjujejo ustrezne pogoje.

II. Finska

Finski sistem visokega šolstva določa vključuje 21 javnih univerz (*yliopisto/universitet*) in 26 politehnik (*ammattikorkeakoulu, AMK/yrkeshögskola, YH*) in univerzo za narodno obrambo, ki je v pristojnosti ministrstva za obrambo. Univerze lahko sestavljajo različne fakultete, ali pa fakultete s samo določenih področij. Univerz, ki vključujejo fakultete z različnih področij je 10. Prav vse pa morajo izvajati visokošolske študijske izobraževalne programe in raziskovalno dejavnost. Zasebnih univerz finski sistem nima.

Univerze so bile do sprejetja zakonodaje iz leta 2009 del državne uprave. Določbe zakona iz 2009 so okrepile avtonomijo univerz (*Universities Act 558/2009 and Decree 770/2009*). Univerze so po tem zakonu samostojne in avtonomne pravne osebe javnega ali zasebnega prava (fundacije). Univerzi, ki sodita pod pravne osebe zasebnega prava (fundacija) sta v skladu z navedenim zakonom Univerza Aalto in Tehniška univerza Tampere. Sprememba statusa omogoča bolj avtonomno poslovanje, pa tudi pridobivanje dodatnih finančnih sredstev. Za izvajanje nalog iz javne službe sredstva zagotavlja država. Pogodba med ministrstvom in univerzo je triletna. V njej se opredelijo temeljni cilji, način evalviranja programov, pričakovani dosežki, pričakovani obseg diplomantov. Na osnovi tega se vsako leto opredeli še letna pogodba. V času pogajanj med ministrstvom in univerzo o obsegu letnih sredstev se analizirajo dosežki preteklega leta ter razvojne potrebe. Država sredstva za izvajanje programa, ki ga opredeli s pogodbo med ministrstvom in univerzo, zagotavlja mesečno. Obseg sredstev se določa glede na obseg, kakovost in učinkovitost izvajanja programa. Poleg tega lahko ministrstvo s pogodbo univerzi zagotovi še del sredstev, ki je določen glede na uspešnost izvajanja programa. Izplačila za ta del sredstev se določajo s pogodbo med ministrstvom in univerzo. Metodologija določanja obsega sredstev temelji na t.i. indeksu univerze. Z dodatnimi sredstvi, ki jih pridobi univerza (možnost tudi donacij in daril) upravlja sama, vendar mora za ta del financ voditi ločene račune. Za poslovanje iz javnih sredstev so v celoti odgovorni ministrstvu. Od leta 2003 morajo univerze za

investicije pridobiti soglasje ministrstva. Monitoring sistema – podatki, ki so pomembni tudi za pripravo pogodb – se zagotavlja s programom KOTA.

Pogodbena razmerja z zaposlenimi sklepa univerza, ki ima tako možnost voditi lastno politiko zaposlovanja. Pri tem mora vsaka univerza upoštevati sindikalna pravila in splošne določbe. Pogodba, ki jo ima univerza z ministrstvom določa minimalne okvire (število ur poučevanja...). Od avgusta 2005 lahko univerza ustanavlja podjetja, prek katerih si zagotavljajo možnosti za raziskovalno delo in učinkovitejše izvajanje pomembnega cilja visokošolskega sistema – zagotavljanje prispevka univerze k razvoju družbe. Univerze imajo polno avtonomijo na področju raziskovanja, zaposlovanja, določanja notranje organizacije in poučevanja, ministrstvo pa na podlagi kakovosti in potreb odobri program.

Organi upravljanja univerze kot pravne osebe javnega prava so: odbor, rektor in kolegijski organi. Odbor je glavni organ odločanja. Odbor tako odloča o finančnih aktivnostih in planih, sprejema finančna poročila, upravlja s premoženjem, sprejema pogodbo o delu, ki jo univerza sklepa z ministrstvom, sprejema strateške odločitve pomembne za razvoj univerze, voli rektorja ali rektorje in opredeljuje delitev nalog med njimi, sprejema pravila delovanja znotraj univerze ipd. Odbor ima 7 ali 9 – 14 članov. Odbor mora vključevati predstavnike profesorjev, drugih zaposlenih ter študentov. V odboru mora biti vsaj 40 odstotkov zunanjih članov, ki so strokovnjaki s širših področij (umetnost, znanost, upravljanje univerz). Zunanje člane izberejo notranji člani odbora. Odbor je imenovan za pet let.

Kolegijski organ univerze je senat, ki voli »zunanje« člane odbora, imenuje nadzornike in odloča o morebitnih pritožbah zoper člane odbora ali rektorja. Senat ima največ 50 članov, ki predstavljajo profesorje, zaposlene na univerzi in študente. Predsednika senata izvolijo člani izmed imenovanih.

Rektor predstavlja univerzo, je odgovoren za kakovostno in učinkovito izvajanje nalog univerze, za zakonito delovanje univerze, za pripravo strokovnih podlag za odločanje o zadevah s pristojnosti odbora, za implementacijo odločitev odbora. Odloča o zadevah povezanih z zaposlovanjem. Rektor je izvoljen za pet let.

Organi fundacij so odbor, rektor in kolegijsko telo, ki ima nekatere pristojnosti sveta, predvsem pa odloča o vprašanih povezanih z izvajanjem izobraževalne dejavnosti (kurikul, vstopni kriteriji za študente, pravila poučevanja).

Politehniko so institucije, ki jih ustanavljajo lokalne oblasti ali zasebne institucije. Politehniko imajo odbor in rektorja. Člani odbora so predstavniki vodstva, zaposlenih učiteljev, študentov ter s predstavnikov lokalne oblasti in gospodarstva.

Za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti so v prvi vrsti odgovorne univerze in politehniko same. Ministrstvo je 1996 imenovalo neodvisno posvetovalno telo (*The Finnish Higher Education Evaluation Council* [FINHEEC]). Je član ENQA od leta 2000. Naloge tega telesa so določene z vladnim dekretom 794/2009. Naloge tega telesa so: izvajanje zunanje evalvacije, svetovalna vloga ministrstvu v zvezi z evalvacijami, razvija pristope in metode, nudijo strokovno pomoč pri izvajanju evalvacij univerzam, pripravljajo priporočila za ministrstvo.

Od leta 2005 FINHEEC izvaja tudi akreditacije - presoje sistema ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti na posamezni visokošolski ustanovi. Presoje vključujejo pregled izvajanja in učinkovitosti tako na ravni programa kot

tudi vodenja institucije. Ocena, ki jo institucija na ta način pridobi velja šest let. O akreditiranih institucijah se vodi poseben register. FINHEEC je sprejel poseben priročnik, v katerem so natančno popisani postopki akreditacije, postopki ponovnega pridobivanja akreditacije ter posledice, ki sledijo v primeru, da akreditacija ni uspešna.

*Financiranje*⁴⁴

V skladu z vladnim programom bo financiranje visokega šolstva prenovljeno, da bi bolje podpiralo cilje izobraževanja, vključno s pogostejšim dokončanjem študijskih stopenj, hitrejšim preходом na delo, učinkovitejšo administracijo, izboljšanjem kakovosti izobraževanja in raziskav, internacionalizacijo in določanjem profila ustanov visokega šolstva v skladu z njihovimi lastnimi prednostnimi področji.

Celovito financiranje univerz je sestavljeno iz sredstev, ki so dodeljena univerzam v državnem proračunu, in dopolnilnega financiranja (plačane storitve, donacije, sponzorstvo). Financiranje raziskav na podlagi razpisov je pomemben vir dodatnega financiranja in igra posebej pomembno vlogo pri izboljševanju kakovosti in učinka. Osnovne raziskave na univerzah financira in ocenjuje finska akademija, ki je agencija v ministrskem sektorju. Celovito financiranje univerz je sestavljeno iz sredstev, ki so dodeljena univerzam v državnem proračunu, in dopolnilnega financiranja (plačane storitve, donacije, sponzorstvo). Neposredno vladno financiranje univerz znaša približno 64 % njihovih celotnih sredstev.

Osrednje financiranje je razdeljeno med univerze na podlagi formule, ki predstavlja strateško financiranje in tudi financiranje izobraževanja in raziskav. Sredstva osrednjega financiranja so razdeljena univerzam z uporabo formule osrednjega financiranja, ki vključuje tudi strateško financiranje ter financiranje, namenjeno izobraževanju in raziskavam. Precejšen delež dopolnilnega financiranja je sestavljen iz financiranja raziskav na podlagi domačih razpisov, ki igra posebno vlogo pri krepitvi kakovosti in učinkovitosti.

Ministrstvo za izobraževanje in kulturo podpiše sporazume o izvedbi z univerzami. Ministrstvo se nato odloči o posebnih nacionalnih nalogah na začetku vsakega obdobja sklenitve sporazumov po posvetovanju z univerzami in o deležu vladnih sredstev, dodeljenih temu namenu. Posebne naloge igrajo pomembno vlogo z vidika nacionalnega izobraževanja, raziskav ali kulturne politike. Univerzam, ki usklajujejo univerzitetne centre kot del svoji posebnih nalog, se dodelijo sredstva za pokrivanje stroškov, ki izvirajo iz razvoja univerzitetnih centrov. Financiranje, ki temelji na strukturi izobraževalnih področij in panog, se dodeli z upoštevanjem področnih struktur univerz, posebnih nacionalnih nalog, nacionalne knjižnice, univerzitetnih šol za usposabljanje in podiplomskih šol. Razlike med področnimi strukturami univerz in stroškovne razlike med področji se upoštevajo z uporabo podatkov o dejanskih stroških.

Financiranje politehničnih ustanov, ki ga zagotavlja ministrstvo za izobraževanje in kulturo, predstavlja osrednje financiranje, projektno in izvedbeno financiranje in financiranje skupnih politehničnih izdatkov. Osrednje financiranje se zagotavlja za pokritje stroškov poslovanja politehnik. Vsaki politehniški ustanovi se določi cena na enoto na študenta, ki je določena v skladu s številom študentov na različnih področjih izobraževanja in številom

⁴⁴ EURYPEDIA - European Encyclopedia on National Education Systems. Dostopno na: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php?title=Countries>

diplom, zaključenih na politehniški ustanovi v dveh letih. Številu študentov je pripisana številka, ki temelji na številu študentov, navedenih v sporazumu o izvedbi. Cene na enoto se izračunajo vsako četrto leto na podlagi dejanskih stroškov. Politehniške investicije se ne financirajo ločeno. Stroški poslovanja in investicijski stroški se obravnavajo enako z vključitvijo amortizacije v skladu z računi pri merilih za izračun cene na enoto.

Osrednje financiranje politehnike je del sistema prenosov centralne vlade na lokalne organe, kar pomeni, da lokalni organi pokrivajo svoj delež stroškov s prispevkom, ki je izračunan na občana. Ministrstvo za izobraževanje in kulturo s projektnim financiranjem, ki se zagotavlja politehniko, podpira doseganje ciljev, zastavljenih pri nacionalni politiki visokega šolstva in politehnike. Ministrstvo za izobraževanje in kulturo podeljuje politehniko tudi financiranje na podlagi uspešnosti. Cilj je spodbuditi politehniko, da deluje učinkovito in stroškovno učinkovito in da izboljša svojo kakovost in učinkovitost. Merila za financiranje na podlagi uspešnosti vključujejo institucionalno strukturo, novačenje študentov, učinkovitost in kakovost študijskega procesa, internacionalizacijo, raziskave in razvoj ter tudi regionalni vpliv in sodelovanje s svetom dela. Poleg tega ministrstvo za izobraževanje in kulturo centralizirano financira določene skupne nacionalne politehnične dejavnosti in projekte.

III. Nizozemska

Visoko šolstvo na Nizozemskem se deli visoke strokovne šole »hogescholen« (36) ter 14 univerz (vključujoč odprto univerzo). Za univerzo je odgovorna država. Izvajanje visokošolskega programa kot raziskovalna dejavnost je opredeljena kot javna služba. Zasebne univerze niso del sistema določenega z Higher Education and Research Act. Univerze so javno inkorporirane organizacije.

Za Nizozemsko je značilno avtonomija na področju urejanja akademskih zadev in državna regulacija na področjih, ki so povezana z upravljanjem. Državna sredstva se plačujejo kot lump sum financiranje, univerze so pri razporejanju tako pridobljenih sredstev samostojne. Pogodbe, ki jih sklepajo z državo temeljijo na doseganju ciljev. Univerza lahko pridobiva tudi sredstva iz drugih virov. Profesorji sklepajo zaposlitvena razmerja z univerzo. Tudi upravljanje s stavbami je prepuščeno univerzi.

Organizacijska struktura upravljanja univerz vključuje: nadzorno telo (raad van toezicht), izvršilno telo (college van bestuur), dekan (decaan). Upravljavski timi, ki jih sestavljajo dekani in rektor postajajo vse pomembnejši; čeprav predstavljajo neformalno obliko vodenja, le-ti vnaprej pripravijo predloge za vse bistvene odločitve.

Visokošolske institucije so odgovorne za izvajanje aktivnosti, za nadzor kakovosti dela. Sistem zagotavljanja kakovosti temelji na jasno opredeljenih ciljih, sistemu spremljanja (ki še posebej vključuje vprašanja uspešnosti študija) ter sistemu evalvacije. Evalvacija je deljena na notranjo (ki jo izvajajo s strokovnjaki znotraj univerze) interno in zunanjo (se izvaja s pomočjo zunanjih strokovnjakov). V okviru interne evalvacije so predpisana področja (poučevanje, izhodi, vsebina, uspešnost, sodelovanje s skupnostjo, razvoj institucije)

Izvajanje interne evalvacije največkrat poteka v skladu s priporočili *the Netherlands-Flanders Accreditation Organisation (NVAO) and the Review and Assessment Boards (VBIs)*. V skladu s *the Higher Education and Research Act*

(WHW 1993), je za nadzor nad delom tudi visokošolskih institucij odgovoren inšpektorat. Inšpektorat preverja tako posamezne institucije kot tudi sistem v celoti. Pri izvajanju nadzora se lahko osredotoči na izvajanje posamezne dimenzije visokošolskega dela ali na izvajanje upravljanja. Inšpektorat nadzoruje tudi zakonitost delovanja visokošolskih institucij.

Sistem akreditacije je bil uveden 2003. Vsi programi (tako tisti, ki so že tekli, kot tudi novi), ki pridobivajo javna sredstva morajo biti akreditirani. Za izvajanje postopkov akreditacije je ustanovljena *Netherlands-Flanders Accreditation Organisation* (NVAO). NVAO je 2003 sprejela okvire po katerih tečejo postopki akreditacije. Določeno je bilo, da postopke akreditacije za nove programe izvaja NAVO, medtem ko je postopke za akreditacijo starih delegiral na *Review and Assessment Boards* (VBIs). VBI-ji pregledujejo ali institucije izvajajo samoevalvacijo, pregledujejo ali so načini izvedbe samoevalvacije skladni s sprejetimi priporočili in kriteriji. VBI – ji so dolžni pripraviti poročilo, na podlagi katerega NVAO odloča o akreditaciji. Če NVAO ne more odločati o akreditaciji na osnovi poročil VBI lahko predlaga inšpekcijski pregled. Akreditacija velja šest let. Novi programi se ne morejo izvajati, dokler ne pridobijo akreditacije.

*Financiranje*⁴⁵

Zakonska podlaga za financiranje visokega šolstva je zakon o visokoškolskem izobraževanju in raziskavah (WHW). Financiranje je v obliki skupnih nepovratnih sredstev in ga podrobneje urejata uredba o financiranju visokega šolstva in raziskav ter odlok o financiranju visokošolskega izobraževanja. Celoten nacionalni proračun za ustanove visokošolskega izobraževanja in sredstva centralne vlade določi minister za izobraževanje, kulturo in znanost ne glede na kazalce uspešnosti. Proračun se popravi samo v skladu s povišanjem plač in cen, razen kadar je treba izvesti prilagoditve glede na odločitve politike (npr. na podlagi ocene števila študentov). Potem se razdeli med ustanove v skladu s formulo dodelitve.

Ustanove visokošolskega strokovnega izobraževanja se financirajo v glavnem na podlagi števila študentov. Na splošno bo ustanova prejela več sredstev, če študentje hitreje diplomirajo ali se odločijo opustiti študij (v prvem letu). Drži pa tudi obratno: dalj časa kot študentje porabijo, da diplomirajo (več kot štiri leta) ali kasneje kot se odločijo opustiti študij (tj. po prvem letu), manjša so sredstva. To pa zato, ker financiranje upošteva prihodke od šolnin. Celotna vladna sredstva so odvisna od števila let, za katera je študent plačal šolnino. Torej dalj kot so študentje vpisani in več šolnine kot so plačali, manjša so sredstva vlade.

Poleg sredstev centralne vlade pa ustanove visokošolskega strokovnega izobraževanja prejemajo dohodke iz pogodbenih dejavnosti, od leta 1994 pa so deležne tudi dodelitve za nadomestila za osebje in pokritje nastanitve. Približno 95 % sredstev centralne vlade se dodeli ustanovam v obliki skupnih nepovratnih sredstev. Ustanove se nato lahko prosto odločijo o najučinkovitejšem načinu uporabe tega denarja za pokrivanje stroškov osebja, opreme in nastanitve. Preostalih 5 % je sestavljenih iz financiranja posebnih dejavnosti, kot so inovacije.

⁴⁵ EURYPEDIA - European Encyclopedia on National Education Systems. Dostopno na: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php?title=Countries>

Formula, ki se uporablja za dodelitev sredstev centralne vlade med univerze ("neposredno financiranje"), je bila leta 2000 prilagojena, da bi omogočala večji poudarek na merilih uspešnosti. V skladu s sistemom financiranja na podlagi uspešnosti (PBM) se 50 % učne komponente sredstev centralne vlade zdaj podeli na podlagi števila izdanih potrdil o diplomi. Obstaja tudi osnovna rezervacija za poučevanje, del pa se dodeli glede na število študentov prvega letnika. Kot pri visokošolskem strokovnem izobraževanju sredstva centralne vlade pokrivajo tudi izdatke nastanitve in nadomestil za osebje. Univerze lahko porabijo ta sredstva po svojih željah v skladu s svojimi zakonsko predpisanimi nalogami.

Leta 1999 so bila pogajanja o plačilu in pogojih univerzitetnega osebja decentralizirana. Del sredstev centralne vlade za univerze se plača učnim bolnišnicam v povezavi z delom, ki ga tam opravlja fakultetno medicinsko osebje. Šolnine predstavljajo dodaten vir zaslužka za univerze. Financiranje univerz je razdeljeno v sklade za poučevanje in sklade za raziskave. Raziskave univerz se financirajo iz treh različnih virov:

- sredstva centralne vlade, ki vključujejo znesek za raziskave (neposredno financiranje),
- financiranje posebnih projektov Nizozemske organizacije za znanstvene raziskave (*Netherlands Organisation for Scientific Research – NWO*) (posredno financiranje)
- in sredstva in raziskovalne pogodbe iz drugih virov (pogodbeno financiranje), ki jih sestavljajo v glavnem financiranje nacionalnih in mednarodnih vladnih agencij in organizacij ter raziskave, ki jih financirajo nepridobitne ustanove. Poslovna skupnost znaša približno 15 % te kategorije financiranja.

Študentje visokošolskega izobraževanja plačajo šolnino ustanovi. Obstajajo tri vrste šolnine: z zakonom predpisana šolnina in dodatna dajatev za podaljšan študij, ki jih določa zakon, in šolnina, ki ni predpisana z zakonom, ampak jo določi ustanova.

IV. Danska

Danmarks Evalueringsinstitut – The Danish Evaluation Institute (EVA) je neodvisna agencija, ki jo financira Ministrstvo za šolstvo. V ENQA je bila včlanjena leta 2000, zunanji pregled, pri katerem se je preverjalo, ali še izpolnjuje pogoje za članstvo po novih merilih, je bil opravljen v letu 2005, polno članstvo je bilo znova potrjeno 6. septembra 2006. Naloge EVE so ocenjevanje kakovosti v celotni vertikali izobraževanja, sistematična evalvacija izobraževanja, akreditacija in razvoj ustreznih metod in tehnik evalvacije in zagotavljanja kakovosti, predvsem pa proučevanje kakovosti procesov in rezultatov izobraževanja ter oblikovanje postopkov za spodbujanje in izboljševanje kakovosti. Metode dela so: imenovanje ekspertnih skupin, samoevalvacije, ogledi, anketiranje uporabnikov, poročanje eksternih revizorjev, konference in končna poročila za javnost. Sistematično in obvezno evalvacijo poučevanja in učenja izvaja na vseh nivojih izobraževanja – od predšolskega do podiplomskega, vključno s programi izobraževanja odraslih. Organizacija: EVO vodi direktor in 10-članski odbor (*»Board of Directors«*). Predsednika odbora

določi minister za izobraževanje, ostalih 9 članov predlagajo pristojni sveti in ministrstva na področju izobraževanja in vzgoje. Odbor izbere direktorja in je odgovoren za splošni nadzor delovanja EVE. EVA ima tudi Komisijo predstavnikov («*Committee of Representatives*»), ki jo sestavljajo predstavniki imenovani s strani občin, ustanoviteljev šol, združenj šol, šolskih odborov in zaposlovalcev; rektorske konference in združenja ravnateljev šol; menedžmenta in delodajalcev; učiteljskih organizacij ter študentskih in dijaških teles. Komisija predstavnikov obravnava letna poročila in določa planske prioritete v dejavnosti EVE. EVA ima okrog 110 dobro izobraženih in usposobljenih zaposlenih in 6 organizacijskih enot, specializiranih za svoje področje. Projektno delo po enotah obsega raziskave, ki jih opravljajo projektne skupine, sestavljene iz dveh evalvacijskih svetovalcev in evalvacijskega osebja. Marca 2007 je bil sprejet Zakon za akreditacijo visokega šolstva, ki je uredil nov nacionalni sistem zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu na Danskem.

Vsi novi in obstoječi študijski programi morajo biti sistematično akreditirani, saj je zakon uvedel dva tipa akreditacije: (1) akreditacija novih programov in (2) akreditacija obstoječih programov. Pred sprejetjem tega zakona je dovoljenje za nove programe izdajalo pristojno ministrstvo. Zakon je uvedel sistematične akreditacije kot obvezni del zunanjega zagotavljanja kakovosti za celotno visoko šolstvo na Danskem. Uvedel je tudi novo akreditacijsko agencijo za 'dolge' študijske programe – ACE Denmark, ki je odgovorna za akreditacijo univerzitetnih programov, medtem ko je EVA na terciarnem nivoju izobraževanja ostala odgovorna za akreditacijo kratkih in srednjih neuniverzitetnih in univerzitetnih študijskih programov. ACE Denmark je sestavljena iz Sveta in Sekretariata Sveta, ki sta zadolžena za akreditacijo študijskih programov v celotnem spektru visokega šolstva. ACE Denmark ima tudi Akademski Sekretariat, ki izvaja akreditacijske evalvacije univerzitetnih programov. Proces zunanjega zagotavljanja kakovosti poteka od prijave za akreditacijo, razgovora med EVO in predlagatelji programa, samoevalvacije s strani inštitucije, obisk in evalvacija skupine strokovnjakov, ki izdela poročilo in nato akreditacijska odločitev, ki jo izda Svet (Accreditation Council). EVA skladno z evropskimi standardi in smernicami določi in objavi kriterije za akreditacijo, ki so zlahka dostopni prek spleta, kjer so objavljena tudi evalvacijska poročila in odločitve. Po zakonu lahko EVA izvaja tudi druge aktivnosti, kot npr. raziskovalne evalvacije, mednarodne primerjave in razne študije.

Danske univerze lahko izvajajo del študijskega programa ali študijski program v celoti v sodelovanju s tujo univerzo. Izvajanje ureja danski zakon o univerzah (*The Danish (Consolidation) Act on Universities (The University Act)*). V kolikor se program v celoti izvaja v tujini, ga lahko ponudi tudi tuja univerza, vendar le pod pogojem, da sodeluje z dansko univerzo. Univerza mora zagotoviti kakovostno izvajanje programa, ki se izvaja v tujini na način, da ga akreditira skladno z danskim zakonom o akreditacijski agenciji za visoko šolstvo (*Act on Accreditation Agency in Higher Education*) ali skladno z relevantnim akreditacijskim sistemom države, v kateri se program izvaja. Institucija, ki program akreditira pa mora v vsakem primeru biti registrirana v evropskem registru (EQAR) ali pa mora biti drugače mednarodno priznana. V primeru, da je program akreditiran v tujini, ga mora odobriti minister za znanost, tehnologijo in inovacije.

Financiranje⁴⁶

Akademije strokovnega visokega šolstva, specializirane visokošolske ustanove in univerzitetne visokošolske ustanove ter univerze so samoupravne ustanove, ki jih financira država. Financiranje univerz temelji na dveh primarnih virih:

1. državnem financiranju za univerze v zakonu o danskih letnih proračunskih sredstvih (*Finansloven*) v razdelku 19(2) – tako imenovano osnovno financiranje,
2. drugih dohodkih od raziskovalnih svetov, EU, zasebnih vlagateljev itd.

Osnovno financiranje univerz je namenjeno glavnim ciljem – izobraževanju, raziskavam in drugim namenom.

Visokošolske ustanove prejmejo svoja sredstva v obliki skupnih nepovratnih sredstev od ministrstva za znanost, inovacije in visoko šolstvo ter ministrstva za kulturo po načelu taksimetra in z dohodki iz različnih oblik dejavnosti, ki ustvarjajo prihodke. Obe ministrstvi dodeljujeta sredstva za:

- izobraževalne namene: sredstva za izobraževalne namene se uvedejo zaradi števila rednih študentov, ki opravljajo izpite, doktorskih študentov, udeležencev programov stalnega usposabljanja in odprtih izobraževalnih programov, ki jih nudijo ustanove (za katere uporabniki večinoma plačajo skromno šolnino). Število rednih študentov, ki opravljajo izpite, se pomnoži s taksimetri, ki so določeni v letnem vladnem proračunu, sredstva za izobraževalne namene pa se določijo na tej podlagi;
- raziskave: sredstva za raziskovalno delo se dodelijo ustanovam za financiranje raziskovalnih dejavnosti. Načeloma doktorski program financirajo uporabniki, saj mora imeti univerza svoje stroške pokrite v vsakem posameznem primeru. Fakultete imajo po navadi stalne standardne tarife, od katerih pa so mogoča odstopanja, če je na primer neki raziskovalen projekt posebno drag;
- drugi nameni: sredstva za druge namene se dodelijo številnim podpornim dejavnostim za visoko šolstvo in raziskave, vključno s knjižnicami, muzeji, zbirkami, vrtovi itd. Sredstva poleg tega vključujejo sredstva za male subjekte, tuje predavatelje, pripravljalni študij in davke na nepremičnine;
- investicijski izdatki: sredstva za investicijske izdatke se dodelijo s konkretnim namenom pokrivanja investicijskih izdatkov, npr. najemnin in obresti ter hipotekarnih plačil hipotekarnih posojil za samoupravne ustanove. Država da državnim ustanovam brezplačno na razpolago stavbe, vzdrževanje in najem drugih stavb pa se tudi financira iz sredstev za investicijske izdatke. Nekatere samoupravne ustanove bodo v prihodnje svoje investicijske izdatke pokrivalo tudi v obliki gradbenega taksimetra, povezanega s številom rednih študentov, ki opravljajo izpite.

Na tej ravni ni zasebnih ustanov.

Predlog zakona v celoti sledi pravu Evropske unije.

⁴⁶ EURYPEDIA - European Encyclopedia on National Education Systems. Dostopno na: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php?title=Countries>

6. Presoja posledic na posamezna področja, ki jih bo imel sprejem zakona

6.1 Presoja administrativnih posledic

Po predlogu zakona se ukinja razvid študijskih programov in se ga nadomešča z objavo na spletni strani Nakvis; prav tako poenostavlja vodenje postopka za vpis v razvid visokošolskih zavodov, kjer je do sedaj ministrstvo dvojno preverjalo delo, ki ga je pred tem opravil že Nakvis. Ukinja se obvezno soglasje Vlade k razpisu za vpis in se ga nadomešča s preverbo ministrstva glede izpolnjevanja vseh pogojev. Temu delu se prilagaja in nadgrajuje tudi eVŠ z delom, ki se nanaša na študentsko izkaznico, iz katere, tj. statusa študenta izhaja vrsta ugodnosti. S prehodom iz programske na institucionalno akreditacijo visokošolskih zavodov bo Nakvis močno razbremenjen številnih postopkov, kjer bodo univerze lahko same spreminjale študijske programe; ohranja se le prva akreditacija študijskega programa in soglasje Nakvis k spremembam temeljnih ciljev posameznega študijskega programa.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Predlog zakona nima neposrednih posledic za okolje, pričakuje pa se, da bo predlog zakona zaradi jasnejših pogojev za ustanovitev visokošolskih zavodov pristopil k skrbnejšemu upravljanju s prostori, v katerih bo ali že izvaja študijsko dejavnost.

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

Predlog zakona nima neposrednih posledic na gospodarstvo; posredne posledice bodo vidne prek večjih možnosti za vzpostavljanje t.i. družbe znanja in prek možnosti za ustanavljanje univerzitetnih odcepljenih podjetij.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

Predlog zakona nima neposrednih posledic na socialnem področju.

6.5 Presoja posledic glede na dokumente razvojnega načrtovanja

Jih ni.

6.6 Presoja posledic na druga področja

Jih ni.

6.7 Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona

Tako kot se zakon deli na dve večji celoti (financiranje, kakovost), sta bili tudi ustanovljeni s sklepom ministra dve delovni skupini, vsaka za svoje področje, v katerih so sodelovali vsi deležniki s področja visokega šolstva: študentje, Študentska organizacija Slovenije, Nacionalna agencija za kakovost v visokem šolstvu, predstavniki zasebnih in javnih visokošolskih zavodov, vsi rektorji univerz in sindikati. Delo na predlogu zakona je potekalo učinkovito in brez

zapletov. Upoštevani so bili vsi deležniki tako v okviru delovne skupine kot izven nje v obliki kontaktov s predstavniki ministrstva in samim ministrom.

6.7 Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

Pri delu državnega zbora in delovnih teles bodo sodelovali:

- Dr. Jernej Pikalo, minister
- Dr. Mirko Pečarič, državni sekretar
- Mišela Mavrič, PhD, Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske, v.d. generalne direktorice Direktorata za visoko šolstvo

II. BESEDILO ČLENOV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

(1) Ta zakon ureja statusna vprašanja visokošolskih zavodov, pogoje za opravljanje visokošolske dejavnosti, določa javno službo v visokem šolstvu in ureja način njenega financiranja.

(2) S tem zakonom se urejajo tudi statusna vprašanja fakultet, umetniških akademij, visokih strokovnih šol, knjižnic, študentskih domov, inštitutov ter drugih zavodov, katerih dejavnost je potrebna za uresničevanje visokošolske dejavnosti, če so ustanovljeni v okviru univerz (v nadaljevanju: članice univerz), in študentskih domov.

2. člen (namen zakona)

Namen tega zakona je omogočiti kakovosten razvoj in metode prožne stabilnosti financiranja v visokem šolstvu, avtonomijo visokega šolstva, njegovo prepoznavnost in privlačnost, spodbujati mednarodno mobilnost, ohraniti in razvijati akademsko skupnost ter celoten sistem visokega šolstva. Namen zakona je tudi v ohranitvi spoštovanja različnosti z vsem skupno željo po iskanju znanja prek diseminacije rezultatov poučevanja, raziskovanja in umetniškega ustvarjanja v širšo skupnost.

3. člen (temeljna načela)

Temeljna načela tega zakona so:

1. akademska svoboda s svobodo poučevanja, umetniškega ustvarjanja, raziskovanja in posredovanja znanja;
2. zunanja ali institucionalna avtonomija;
3. solidarnost in pomoč med člani akademske skupnosti;
4. enakost spolov, spoštovanje človekovih pravic, intelektualna odličnost in integriteta;
5. študentsko upravljanje;
6. svoboda študija in izbire študijskih programov pod enakimi pogoji;
7. skrb za kvaliteto in učinkovitost študija;
8. učinkovito, racionalno in odgovorno ravnanje in upravljanje z javnimi sredstvi.

4. člen (spolna slovnična oblika)

V tem zakonu uporabljeni izrazi, ki se nanašajo na osebe in so zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženski in moški spol.

5. člen
(vrste visokošolskih zavodov)

Visokošolski zavodi so univerze in samostojni visokošolski zavodi. Samostojni visokošolski zavodi so fakultete, umetniške akademije in visoke strokovne šole.

6. člen
(pomen izrazov)

Posamezni izrazi v tem zakonu imajo naslednji pomen:

1. študent je oseba, ki se vpiše v dodiplomski ali podiplomski študijski program z javno veljavnostjo na podlagi razpisa za vpis. Status študenta se izkazuje s študentsko izkaznico;
2. lokacija izvajanja so prostori na sedežu zavoda in vsi prostori, ki omogočajo nemoteno izvajanje celote ali dela študijskih programov ter znanstvene, raziskovalne, umetniške oziroma strokovne dejavnosti zavoda;
3. dislocirana enota kot lokacija izvajanja pomeni izvedbo celotnega študijskega programa zunaj sedeža zavoda in prostorov iz prejšnje točke doma ali v tujini;
4. statusna sprememba pomeni odločitev ustanovitelja glede združitve (pripojitev ali spojitve), delitve (razdelitev ali oddelitev) ali spremembe pravnoorganizacijske oblike visokošolskega zavoda;
5. Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju: agencija) je oseba javnega prava za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu ter za razvojno in svetovalno delo;
6. prehod med študijskimi programi je prenehanje študentovega izobraževanja v študijskem programu, v katerega se je vpisal, ter nadaljevanje izobraževanja v novem študijskem programu, v katerem se vse ali del obveznosti, ki jih je študent že opravil v prvem programu, priznajo kot opravljene obveznosti drugega programa;
7. prva akreditacija visokošolskega zavoda pomeni ugotavljanje izpolnjevanja z zakonom določenih pogojev in presoja izpolnjevanja meril agencije za ustanovitev visokošolskega zavoda;
8. prva akreditacija študijskega programa pomeni ugotavljanje izpolnjevanja z zakonom določenih pogojev in presoja izpolnjevanja meril agencije glede ustreznosti študijskega programa;
9. zunanja evalvacija je del postopka za podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda, s katero se v skladu z zakonom in merili agencije presoja predvsem kakovost visokošolskih zavodov in izvajanja študijskih programov;
10. podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda pomeni dovoljenje za nadaljnje delovanje visokošolskega zavoda po uspešno opravljeni zunanji evalvaciji;
11. študijska dejavnost je pedagoška in z njo povezana znanstvenoraziskovalna, umetniška in strokovna dejavnost ter knjižničarska, knjižničarsko-informacijska, informacijska, organizacijska in upravna;
12. redni študij je način študija po študijskem programu, v katerem študent ob prvem vpisu v letnik vpiše 60 ali več kreditnih točk po evropskem prenosnem in zbirnem kreditnem sistemu (v nadaljevanju: ECTS);

13. ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System) je kratica za sistem, ki študentu omogoča zbiranje kreditnih točk in njihov prenos ter temelji na preglednosti učnih ciljev in učnih procesov;
14. kreditne točke po ECTS pomenijo obremenitev študenta, ki je potrebna za doseg pričakovanega učnega cilja;
15. učni cilji so podlaga za oceno, kaj študent, ki si je pridobil določeno kvalifikacijo ali zaključil program oziroma dele programa, od pričakovanega cilja zna, razume in je zmožen storiti. Povezani so z opisniki ravni v nacionalnem in Evropskem ogrodju kvalifikacij;
16. delni študij je način študija študenta po študijskem programu, v katerem študent ob vpisu v posamezni letnik vpiše do 36 kreditnih točk po ECTS;
17. obštudijska dejavnost so s študijem povezane interesne dejavnosti študentov;
18. investicije in investicijsko vzdrževanje stvarnega premoženja javnih visokošolskih zavodov obsegajo gradnjo, rekonstrukcijo, obnovo, pridobivanje in najemanje stvarnega premoženja, vključno z upravljanjem stvarnega premoženja;
19. razvoj študijske dejavnosti visokošolskih zavodov pomeni aktivnosti za doseganje ciljev opredeljenih v Nacionalnem programu visokega šolstva ali pogodbi o financiranju visokošolske dejavnosti;
20. odcepljeno podjetje (spin off) je gospodarska družba, namenjena za prenos znanja, ustvarjenega v okviru znanstveno raziskovalnega ter razvojnega dela univerz in njenih članic v gospodarstvo prek izkoriščanja pravic intelektualne lastnine ali strokovnega znanja in izkušenj;
21. neposredna pedagoška obveznost je število šolskih ur (45 minut), ki jih mora pedagoški delavec opraviti znotraj polnega delovnega časa v obliki kontaktnih ur (npr. predavanja, seminarji, vaje, hospitacije, nastopi);
22. članica univerze je lahko fakulteta, umetniška akademija, visoka strokovna šola, univerzitetna knjižnica, inštitut, študentski dom in druge enote, opredeljene v statutu univerze.

7. člen (univerza)

Univerza zagotavlja razvoj znanosti, strokovnosti in umetnosti ter neposredno ali prek svojih članic v izobraževalnem procesu posreduje spoznanja z več znanstvenih oziroma umetniških področij ali disciplin. Za izvajanje knjižnične in drugih dejavnosti, potrebnih za uresničevanje poslanstva univerze, ima univerza lahko univerzitetno knjižnico, inštitute, študentske domove in druge enote.

8. člen (fakultete in umetniške akademije)

(1) Fakulteta opravlja pretežno znanstveno-raziskovalno in izobraževalno dejavnost s področij ene ali več sorodnih oziroma med seboj povezanih znanstvenih disciplin in skrbi za njihov razvoj.

(2) Umetniška akademija opravlja pretežno umetniško in izobraževalno dejavnost s področij ene ali več sorodnih oziroma med seboj povezanih umetniških disciplin in skrbi za njihov razvoj.

9. člen
(visoke strokovne šole)

(1) Visoka strokovna šola opravlja izobraževalno dejavnost s področja ene ali več sorodnih oziroma med seboj povezanih strok in skrbi za njihov razvoj.

(2) Visoka strokovna šola lahko opravlja tudi raziskovalno oziroma umetniško delo, če je tako določeno z ustanovitvenim aktom.

10. člen
(avtonomija visokošolskih zavodov)

(1) Univerza je avtonomni, znanstveno-raziskovalni, umetniški in izobraževalni visokošolski zavod s posebnim položajem.

(2) Univerze in samostojni visokošolski zavodi, ki jih ustanovi Republika Slovenija, delujejo po načelih avtonomije, ki jim zagotavlja predvsem:

- svobodo raziskovanja, umetniškega ustvarjanja in posredovanja znanja,
- samostojno urejanje notranje organizacije in delovanja s statutom v skladu z zakonom,
- sprejemanje meril za izvolitev v naziv visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev,
- volitve v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev,
- izbiro visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev za zasedbo delovnih mest,
- odločanje o delovnopравниh vprašanjih učiteljev, raziskovalcev in strokovnega osebja skladno s statutom in tem zakonom, zakonom, ki ureja delovna razmerja, temeljna načela javnih uslužbencev in sistem plač v javnem sektorju ter kolektivnimi pogodbami,
- izdelavo in sprejem študijskih in znanstveno-raziskovalnih programov, določanje študijskega režima ter določanje oblik in obdobjev preverjanja znanj študentov,
- podeljevanje strokovnih in znanstvenih naslovov v skladu z zakonom ter podeljevanje častnega doktorata in naziva zaslužni profesor,
- volitve, imenovanja in odpoklic organov v skladu s statuti in drugimi akti,
- odločanje o oblikah sodelovanja z drugimi organizacijami,
- upravljanje s premoženjem v skladu z namenom, za katerega je bilo pridobljeno.

11. člen
(izobraževanje pod enakimi pogoji)

(1) Državljeni Republike Slovenije imajo pravico do izobraževanja na visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji pod enakimi pogoji.

(2) Slovenci brez slovenskega državljanstva se lahko na visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji izobražujejo pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

(3) Slovenci brez slovenskega državljanstva po tem zakonu so potomci oseb slovenske narodnosti do tretjega kolena v ravni vrsti.

(4) Državljeni članic Evropske unije imajo pravico do izobraževanja na visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

(5) Tuji državljani se, pod pogojem, da se uporablja načelo vzajemnosti, lahko izobražujejo na visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

(6) Podrobnejše pogoje v zvezi s številom prostih vpisnih mest, plačilom šolnine, bivanjem v študentskih domovih ter drugimi pravicami in dolžnostmi študentov v skladu s tem zakonom za izobraževanje oseb iz drugega in četrtega odstavka tega člena in za tujce določi minister, pristojen za visoko šolstvo. S statutom javnega visokošolskega zavoda se za Slovence brez slovenskega državljanstva lahko določijo ugodnejši pogoji za vpis.

12. člen (učni jezik)

(1) Učni jezik je slovenski.

(2) Visokošolski zavod lahko izvaja študijske programe ali njihove dele v tujem jeziku, pod pogoji, določenimi s statutom.

(3) Visokošolski zavodi lahko v tujem jeziku izvajajo:

- študijske programe tujih jezikov,
- študijske programe, če se ti programi na visokošolskem zavodu izvajajo tudi v slovenskem jeziku,
- dele študijskih programov in študijski programi, če pri njihovem izvajanju sodelujejo gostujoči visokošolski učitelji iz tujine in je vanje vpisano večje število tujih študentov,
- skupne študijske programe, ki se izvajajo s tujimi izobraževalnimi institucijami,
- študijske programe, ki jih visokošolski zavodi, izvajajo v tujini.

(4) Visokošolski zavodi skrbijo za razvoj slovenščine kot strokovnega oziroma znanstvenega jezika.

(5) Tujcem in Slovencem brez slovenskega državljanstva se omogoči učenje slovenščine.

(6) Podrobnejši način skrbi za razvoj in učenje slovenščine določi minister, pristojen za visoko šolstvo.

II. STATUSNA OPREDELITEV VISOKOŠOLSКИH ZAVODOV, DRUGIH ZAVODOV - ČLANIC UNIVERZ IN ŠTUDENSKIИH DOMOV

13. člen

(ustanovitev)

(1) Visokošolski zavod in študentski dom lahko ustanovijo domače in tuje fizične in pravne osebe. Javni visokošolski zavod je univerza ali samostojni javni visokošolski zavod.

(2) Za opravljanje javne službe v visokem šolstvu Republika Slovenija, lahko pa tudi samoupravna lokalna skupnost po svoji presoji in za svoja sredstva, ustanavlja javne visokošolske zavode, javne univerze in javne študentske domove.

14. člen

(pravna subjektiviteta univerze in članic)

(3) Univerza je pravna oseba. V okviru univerze se ustanovijo članice univerze. Univerza lahko skladno s statutom določi tudi druge organizacijske oblike.

(4) Članice univerze imajo pravice in obveznosti, določene s tem zakonom, aktom o ustanovitvi univerze in statutom univerze.

(5) Članice univerze pri izvajanju tega zakona in iz njega izvirajočih podzakonskih predpisov ter nacionalnega programa visokega šolstva, za katere zagotavlja sredstva Republika Slovenija, ali samoupravna lokalna skupnost, nastopajo v pravnem prometu s pooblastili, ki jih določa akt o ustanovitvi univerze in statut, v imenu in za račun univerze.

(6) V drugih primerih članice univerze lahko nastopajo v pravnem prometu v svojem imenu in za svoj račun v skladu z aktom o ustanovitvi in statutom univerze.

(7) Članica univerze ima lahko svoj transakcijski račun.

15. člen

(mednarodna zveza univerz)

(1) Mednarodno zvezo univerz s sedežem v Republiki Sloveniji na podlagi pisnega sporazuma ali pogodbe ustanovita vsaj ena univerza, ustanovljena skladno s tem zakonom, ki ima akreditirane študijske programe na vsaj treh področjih po ISCED klasifikaciji in raziskovalno dejavnost na vsaj treh področjih po Frascati klasifikaciji, in vsaj ena univerza s sedežem zunaj Republike Slovenije, akreditirana v državi, kjer ima sedež. Skupaj s prej opredeljenima univerzama so lahko ustanoviteljice mednarodne zveze univerz tudi druge univerze, druge zveze univerz ali univerzitetne mreže, visokošolske in raziskovalne organizacije s sedežem v Republiki Sloveniji ali zunaj nje. Univerze, ki jih je ustanovila Republika Slovenija, za ustanovitev mednarodne zveze univerz potrebujejo soglasje Vlade Republike Slovenije.

(2) Ob ustanovitvi mednarodne zveze univerz s sedežem v Republiki Sloveniji po pravu Republike Slovenije, statut ali drug temeljni akt te mednarodne zveze univerz vsebuje vse, kar mora po zakonu urejati akt ustanovitve zavoda.

Mednarodna zveza univerz iz tega odstavka se vpiše v register, ki ga vodi sodišče, skladno s predpisi o sodnem registru, na podlagi sporazuma oziroma pogodbe o ustanovitvi in statuta oziroma drugega temeljnega akta mednarodne zveze univerz.

(3) Mednarodna zveza univerz iz prejšnjega odstavka je univerza po tem zakonu ne glede na izpolnjevanje pogojev za ustanovitev univerze in za vpis v razvid visokošolskih zavodov.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek ima mednarodna zveza univerz iz drugega odstavka tega člena organe, ki jih določata sporazum ali pogodba o njeni ustanovitvi in statut ali drug temeljni akt te zveze. Pri upravljanju mednarodne zveze univerz iz drugega odstavka tega člena imajo študenti pravice, ki jih določata sporazum ali pogodba o njeni ustanovitvi in statut ali drug temeljni akt te zveze.

(5) Mednarodna zveza univerz s sedežem v Republiki Sloveniji za svoje delovanje ne more prejemati sredstev iz proračuna Republike Slovenije, namenjenih za študijsko dejavnost javnih in koncesioniranih visokošolskih zavodov ter investicije v visokem šolstvu. Mednarodna zveza univerz s sedežem v Republiki Sloveniji za svoje delovanje prejema sredstva iz posebne proračunske postavke v proračunu Republike Slovenije.

(6) V primeru prenehanja obstoja mednarodne zveze univerz po tem členu so ustanovitelji študentom dolžni omogočiti dokončanje študija na univerzah ustanoviteljicah. Nepremičnine, pridobljene iz sredstev Republike Slovenije oziroma Evropske unije, so last Republike Slovenije.

16. člen
(samostojni visokošolski zavodi)

Samostojni visokošolski zavod je pravna oseba.

17. člen
(skupnost samostojnih visokošolskih zavodov)

(1) Samostojni visokošolski zavodi se združujejo v Skupnost samostojnih visokošolskih zavodov za obravnavanje in usklajevanje vprašanj skupnega pomena.

(2) Skupnost samostojnih visokošolskih zavodov postane reprezentativna, ko je v njej združenih več kot polovica vseh samostojnih visokošolskih zavodov.

18. člen
(pridružene članice univerze)

(1) V univerzo se lahko vključijo kot pridružene članice samostojni visokošolski in drugi zavodi.

(2) Pogoji za vključitev ter pravice in obveznosti pridruženih članic se uredijo s statutom univerze.

19. člen (premoženje)

(1) Univerza ki jo je ustanovila Republika Slovenija, ali samoupravna lokalna skupnosti, je lastnik premoženja, pridobljenega iz javnih in drugih virov.

(2) Visokošolski zavod upravlja in razpolaga s premoženjem, ki ga uporablja za opravljanje svoje dejavnosti v skladu z aktom o ustanovitvi in statutom, če s tem zakonom ni drugače določeno.

(3) Univerza iz prvega odstavka tega člena lahko odtuji ali obremeni nepremičnino oziroma opremo večje vrednosti, pridobljeno iz javnih sredstev, le v soglasju z ustanoviteljem.

(4) Sredstva, pridobljena od prodaje premoženja iz prejšnjega odstavka, se lahko uporabijo za investicije, investicijsko vzdrževanje in opremo.

20. člen (odcepljeno podjetje)

(1) Javna univerza lahko z namenom prenosa znanja v gospodarstvo ustanovi odcepljeno podjetje, ki se ustanovi v obliki gospodarske družbe, pri kateri ustanovitelji ne odgovarjajo za njene obveznosti.

(2) Pravila, ki veljajo za ustanovitev pravne osebe, se smiselno uporabljajo tudi za pridobitev deleža v že obstoječi pravni osebi, če je pridobitev udeležbe posledica povečana osnovnega kapitala.

(3) Za ustanovitev odcepljenega podjetja ali pridobitev udeležbe iz prejšnjega odstavka, univerza potrebuje soglasje ustanovitelja.

(4) Javna univerza lahko v odcepljeno podjetje vloži le stvarni vložek v obliki prenosa pravic intelektualne lastnine ali licence za uporabo strokovnega znanja in izkušenj (know-how). Sklep o sodelovanju univerze pri ustanovitvi odcepljenega podjetja ali pridobitvi udeležbe sprejmeta senat in upravni odbor univerze. V predlogu sklepa mora biti določena firma, dejavnost in sedež odcepljenega podjetja, navedeni drugi udeleženci, predmet stvarnega vložka ter obseg udeležbenih pravic, ki jih pridobi univerza. Univerza te pravice v odcepljenem podjetju uresničuje na način, ki zagotavlja, da dejavnost odcepljenega podjetja ne nasprotuje dejavnosti univerze.

21. člen (odsvojitve udeležbenih pravic)

(1) Javna univerza udeležbe v odcepljenem podjetju ne pridobiva z namenom trajne naložbe, ampak z namenom nadaljnjega razvoja znanja in tehnologije, ki je predmet vložka. Univerza mora zato potem, ko je namen odcepljenega

podjetja dosežen, kateri mora biti čim bolj določno naveden v ustanovitvenem aktu, odsvojiti svoje udeležbene pravice v odcepljenem podjetju.

(2) Za odsvojitve udeležbe javne univerze v odcepljenem podjetju se smiselno uporabljajo pravila, ki veljajo za odsvojitve finančnega premoženja javnih zavodov.

(3) Javna univerza lahko porabi dobiček, ki je izplačan na podlagi udeležbe v odcepljenem podjetju, in kupnino iz prodaje udeležbe v odcepljenem podjetju le za izpolnjevanje obveznosti, ki grede po zakonu oziroma predpisom univerze ustvarjalcem znanja, ki je predmet stvarnega vložka, preostanek pa se v celoti nameni za raziskovalno dejavnost in dejavnost prenosa znanja.

(4) Če javna univerza ustanovi odcepljeno podjetje, ali v odcepljenem podjetju izvršuje svoje pravice v nasprotju z določbami tega zakona, ji lahko minister, pristojen za visoko šolstvo z odločbo naloži, da v roku, ki ne sme biti krajši od treh mesecev odsvoji svojo udeležbo. Zoper odločbo o odsvojitvi ni pritožbe, javna univerza pa lahko zahteva pravno varstvo v upravnem sporu.

22. člen

(pogoji za ustanovitev zavoda)

(1) Visokošolski zavod se lahko ustanovi, če so:

1. opredeljena študijska področja in znanstvenoraziskovalne oziroma umetniške discipline, za katere se visokošolski zavod ustanavlja; pri opredelitvi študijskih področij se uporabljata KLASIUS in mednarodna klasifikacija ISCED, pri opredelitvi znanstvenoraziskovalnih področij pa mednarodna klasifikacija FRASCATI;

2. predloženi morajo biti predlogi študijskih programov, ki jih bo zavod izvajal, pri čemer mora biti izkazana povezanost programov z znanstveno-raziskovalnim, umetniškim oziroma strokovnim delom nosilcev in izvajalcev predmetov in z okoljem, v katerem bo zavod deloval;

3. zagotovljeni ustrezni prostori, tehnično-tehnološka in druga oprema ter knjižnica za izvedbo študijskega programa na lokaciji izvajanja oziroma dislocirani enoti;

4. zagotovljeni visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci, potrebni za izvedbo programa, pri čemer mora biti izkazan količinski in raziskovalni element:

- izkazano mora biti, da bo imela najmanj tretjina omenjenih posameznikov zaposlitev za poln delovni čas oziroma enako število ekvivalentov polne zaposlitve na tem zavodu;

- predložen mora biti program raziskovalnega dela in poročilo o temeljnem ali aplikativnem znanstveno-raziskovalnem delu oziroma umetniškem delu predvidenih nosilcev in izvajalcev predmetov v zadnjih petih letih na področjih, za katere se zavod ustanavlja in s katerih so predlogi študijskih programov.

(2) Visokošolski zavod v ustanavljanju mora predložiti dogovor z že akreditiranim zavodom, ki je akreditiran za ista ali sorodna področja po KLASIUS, o prevzemu študentov v primeru odvzema akreditacije oz. prenehanja izvajanja programov.

(3) Pogoj iz prve alineje četrte točke prvega odstavka tega člena je za univerze izpolnjen, če bo skupaj polno zaposlenih oziroma bo imelo enako število ekvivalentov polne zaposlitve na tem zavodu, najmanj enainosemdeset visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev ali visokošolskih sodelavcev, od katerih je najmanj tretjina zaposlena za nedoločen čas.

(4) Za ustanovitev univerze je treba izkazati temeljno in aplikativno znanstveno-raziskovalno delo po klasifikaciji FRASCATI na najmanj treh znanstvenih področjih, na katerih bo opravljala svojo dejavnost. Na vseh teh treh FRASCATI znanstvenih področjih, morajo biti izpolnjeni pogoji za izvajanje študijskih programov vseh treh stopenj.

(5) Za ustanovitev samostojnega visokošolskega zavoda – fakultete in umetniške akademije je treba izkazati temeljno in aplikativno znanstveno-raziskovalno delo po klasifikaciji FRASCATI na znanstvenem področju, na katerem bo zavod opravljal svojo dejavnost, pri čemer morajo biti izpolnjeni pogoji za izvajanje študijskih programov najmanj dveh stopenj na tem znanstvenem področju.

(6) Ustanovljeni zasebni visokošolski zavod mora kot naročnik garancije pred prvim razpisom za vpis v študijske programe predložiti ministrstvu, pristojnemu za visoko šolstvo, bančno garancijo s klavzulo »brez ugovora« za izvedbo enega študijskega leta v korist visokošolskega zavoda kot upravičenca do garancije, ki bo prevzel študente, kolikor ne bi prejel plačila za svojo dejavnost iz drugih sredstev naročnika. Če novo-ustanovljeni zavod izkaže, da je storil vse potrebno, vendar kljub temu ni uspel skleniti s katerim od obstoječih zavodov dogovora o prevzemu študentov, mora predložiti garancijo v korist Republike Slovenije kot upravičenca do garancije.

23. člen (akreditacija visokošolskega zavoda)

(1) Pred sprejemom akta o ustanovitvi si mora ustanovitelj pri agenciji pridobiti odločbo o akreditaciji visokošolskega zavoda. Po dokončnosti odločbe o akreditaciji mora visokošolski zavod v roku šestih mesecev agenciji predložiti pogodbe in druga dokazila o izkazanih pogojih iz prve alineje četrte točke prvega odstavka 22. člena. Če visokošolski zavod ne predloži zahtevanih dokazil v navedenem roku, ki se mora končati pred objavo razpisa za vpis, se akreditacija odvzame.

(2) Obstoječi visokošolski zavod si mora kljub enaki statusni obliki pridobiti novo odločbo o akreditaciji visokošolskega zavoda, če se za slednjega zahtevajo pogoji kot veljajo za ustanovitev iz prejšnjega člena.

24. člen (podaljšanje akreditacije)

(1) Visokošolski zavod si mora pri agenciji najmanj vsakih pet let pridobiti odločbo o podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda. Šteje se, da veljavnost akreditacije visokošolskega zavoda poteče z zaključkom študijskega leta, v katerem se izteče obdobje podeljene akreditacije.

(2) Vlogo za podaljšanje akreditacije mora visokošolski zavod vložiti najmanj leto dni pred iztekom veljavnosti akreditacije. Če visokošolski zavod vlogo vloži v roku iz prejšnjega stavka, agencija pa o njej do izteka veljavnosti akreditacije ne odloči, se šteje, da je akreditacija veljavna do dokončnosti nove odločbe o podaljšanju akreditacije.

25. člen (sprejem ustanovitvenega akta)

(1) Akt o ustanovitvi javnega visokošolskega zavoda sprejme Državni zbor Republike Slovenije ali predstavniški organ samoupravne lokalne skupnosti.

(2) Akt o ustanovitvi zasebnega visokošolskega zavoda sprejme ustanovitelj.

(3) Akt o ustanovitvi visokošolskega zavoda vsebuje:

- ime in sedež oziroma prebivališče ustanovitelja,
- navedbo izvršitelja ustanoviteljskih pravic in obveznosti,
- ime in sedež visokošolskega zavoda,
- dejavnost visokošolskega zavoda,
- določbe o organih visokošolskega zavoda,
- sredstva, ki so visokoškolskemu zavodu zagotovljena za ustanovitev in začetek dela,
- vire, način in pogoje pridobivanja sredstev za delo visokošolskega zavoda,
- način razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki in način kritja presežka odhodkov nad prihodki,
- pravice, obveznosti in odgovornosti visokošolskega zavoda v pravnem prometu,
- določbe o odgovornosti ustanovitelja za obveznosti visokošolskega zavoda,
- medsebojne pravice in obveznosti ustanovitelja in visokošolskega zavoda,
- druge določbe v skladu z zakonom.

50

26. člen (ugotavljanje pogojev za začetek dela in opravljanje dejavnosti)

(1) Visokošolski zavod in članica univerze ter drug zavod, ki izvaja izobraževalno dejavnost, lahko začne opravljati dejavnost, ko se vpiše v razvid visokošolskih zavodov. Razvid vodi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo.

(2) Visokošolski zavod se vpiše v razvid, če:

- je ustanovljen v skladu s tem zakonom in je vpisan v sodni register,
- ima pridobljeno akreditacijo za visokošolski zavod, in
- ima akreditiran študijski program.

(3) Visokošolski zavod, ki ga je ustanovila Republika Slovenija, se vpiše v razvid po uradni dolžnosti, zasebni visokošolski zavod pa na predlog ustanovitelja. V prvem primeru agencija posreduje odločbo o akreditaciji zaradi vpisa v razvid ministrstvu, pristojnemu za visoko šolstvo v roku desetih dni od dokončnosti odločbe o akreditaciji. V drugem primeru mora zasebni visokošolski zavod vlogi za vpis v razvid priložiti tudi jamstvo iz šestega odstavka 22. člena tega zakona.

(4) V razvid visokošolskih zavodov se vpiše tudi odločitev agencije glede podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda.

(5) Vpis v razvid visokošolskega zavoda traja za čas podeljene akreditacije. Če so bile ob podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda ugotovljene kršitve, ki v določenem roku niso bile odpravljene in zato visokošolskemu zavodu akreditacija ni bila podaljšana, se začne postopek za izbris iz razvida visokošolskih zavodov.

(6) Obliko in druge vsebine razvida določi minister, pristojen za visoko šolstvo.

27. člen

(pogoji za izvajanje programov brez javne veljavnosti)

Visokošolski zavod, ki ne izvaja študijskih programov z javno veljavnostjo, lahko začne z delom, ko v skladu s svojim statutom sprejme študijski program in izpolni pogoje glede tehnične opremljenosti, varstva pri delu in druge predpisane pogoje.

28. člen

(zaščita imen visokošolskih zavodov)

Pod imenom univerza, fakulteta, umetniška akademija in visoka strokovna šola smejo v pravnem prometu poslovati le visokošolski zavodi, ki so ustanovljeni v skladu s tem zakonom in izpolnjujejo pogoje za opravljanje visokošolske dejavnosti iz 22. člena in 26. člena tega zakona.

51

29. člen

(statut)

Visokošolski zavodi, ki so pravne osebe, imajo statut, s katerim urejajo svojo organizacijo in delovanje. Statut se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

30. člen

(organi)

(1) Organi univerze so: rektor, senat, upravni odbor in študentski svet.

(2) Organi samostojnega visokošolskega zavoda so: senat, akademski zbor, upravni odbor, študentski svet in dekan ali direktor.

(3) Druge organe visokošolskih zavodov in organe članic univerze visokošolski zavod določi v aktu o ustanovitvi ali statutu.

31. člen

(senat)

(1) Senat je strokovni organ visokošolskega zavoda.

Senat univerze izvolijo senati članic univerze tako, da so enakopravno zastopane vse znanstvene in umetniške discipline ter strokovna področja.

(2) Senat fakultete, umetniške akademije oziroma visoke strokovne šole sestavljajo visokošolski učitelji, če tako določa statut, pa tudi znanstveni delavci. Sestavljen mora biti tako, da so v njem enakopravno zastopane vse znanstvene in umetniške discipline ter strokovna področja visokošolskega zavoda. Število članov senata se določi s statutom.

(3) Po svoji funkciji je član senata univerze rektor, član senata članice univerze oziroma samostojnega visokošolskega zavoda pa dekan.

(4) Po svoji funkciji so člani senata univerze tudi predstavniki študentskega sveta univerze, člani senata fakultete, umetniške akademije oziroma visoke strokovne šole pa tudi predstavniki študentskega sveta teh visokošolskih zavodov. Študenti imajo v senatu najmanj petino članov.

(5) Strokovni svet je strokovni organ drugega zavoda - članice univerze. Sestava je določena s statutom univerze v skladu z ustanovitvenim aktom.

32. člen (akademski zbor)

(1) Akademski zbor članice univerze oziroma samostojnega visokošolskega zavoda sestavljajo vsi visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci. Pri njegovem delu sodelujejo tudi predstavniki študentov in predstavniki drugih delavcev tako, da je njihovo število v obeh primerih najmanj ena petina članov akademskega zbora. Način njihovega sodelovanja se določi s statutom.

(2) Akademski zbor:

- izvoli senat,
- rektorju predlaga kandidata za kandidate za dekana,
- obravnava poročila o delu visokošolskega zavoda, daje predloge in pobude (resolucije) ter mnenja senatu,
- opravlja druge naloge, določene s statutom.

(3) Akademski zbor izmed svojih članov izvoli predsednika. Predsednik sklicuje in vodi seje.

(4) Če ima akademski zbor, ki se oblikuje v skladu s prvim odstavkom tega člena, več kot 200 članov, se oblikuje tako, da imajo posamezne skupine sorazmerno število predstavnikov, pri čemer akademski zbor ne more imeti manj kot 100 članov.

(5) Način oblikovanja akademskega zbora iz prejšnjega odstavka se določi s statutom.

33. člen (upravni odbor)

(1) Upravni odbor je organ upravljanja visokošolskega zavoda.

(2) Poleg nalog, določenih z zakonom in statutom visokošolskega zavoda, ki ga je ustanovila Republika Slovenija ali samoupravna lokalna skupnost, ima upravni odbor naslednje pristojnosti:

- izvaja nadzor nad vodenjem poslov ter nad finančnim in premoženjskim stanjem univerze ter uresničevanjem pogodbe o financiranju,
- sprejema periodična poročila o izpolnjevanju ciljev in obveznosti, določenih v pogodbi o financiranju ter v letnem načrtu dela in finančnem načrtu ter v zvezi s tem oblikuje svoja poročila, pri katerih navede ugotovitve, stališča in priporočila,
- daje soglasje na predlog pogodbe o financiranju in letna poročila o njenem izvajanju
- daje soglasje s finančnega vidika na študijske programe in druge oblike izobraževanja, ki niso vključene v pogodbo o financiranju,
- daje soglasje k ustanovitvi pravnih oseb, katerih ustanovitelj je univerza,
- daje soglasje k splošnim aktom univerze s področja finančnega poslovanja in upravljanja,
- imenuje zunanjega revizorja za pregled finančnega poslovanja univerze,
- daje soglasje k statutu univerze,
- daje rektorju, dekanu ali direktorju soglasje za posle, katerih vrednost presega odstotek od finančnega dela, določenega v pogodbi o financiranju, če je tako določeno s statutom visokošolskega zavoda
- daje soglasje za posle, ki se določijo v statutu kot posli, za katere je potrebno soglasje upravnega organa in
- lahko zahteva informacije glede kateregakoli poročila ali zadeve, ki se nanaša na poslovanje univerze.

(3) Upravni odbor visokošolskega zavoda, ki ga je ustanovila Republika Slovenija ali samoupravna lokalna skupnost, sestavljajo predstavniki ustanovitelja, predstavniki delavcev, ki opravljajo visokošolsko dejavnost, predstavniki študentov, predstavnik drugih delavcev in predstavniki delodajalcev.

34. člen

(skrbnost članov upravnega odbora)

(1) Člani upravnega odbora morajo svoje naloge opravljati s skrbnostjo vestnega in poštenega strokovnjaka. Za kršitev dolžne skrbnosti in zaradi kršitve varovanja poslovne skrivnosti so odškodninsko odgovorni po splošnih načelih obligacijskega prava. Za svoje delo prejmejo sejnino v višini, kot jo določi pogodba o financiranju.

(2) Člani upravnega odbora odškodninsko ne odgovarjajo za škodo, ki je nastala kot posledica njihovega ravnanja, če so pri sprejemanju odločitev ravnali s skrbnostjo vestnega in poštenega strokovnjaka.

(3) Člani upravnega odbora za svoje delo odgovarjajo tistemu, ki jih je imenoval ali izvolil.

35. člen
(rektor)

(1) Rektor vodi, predstavlja in zastopa univerzo ter opravlja naslednje naloge:

- sklicuje in praviloma vodi seje senata univerze,
- usklajuje izobraževalno, znanstveno-raziskovalno oziroma umetniško in drugo delo na univerzi,
- skrbi in odgovarja za zakonitost dela univerze in za izvrševanje njenih obveznosti, določenih z zakonom, drugimi predpisi ter splošnimi akti univerze,
- s soglasjem senata sprejema merila o kakovosti univerze, študijskih programov, znanstveno-raziskovalnega, umetniškega ter strokovnega dela in je pristojen za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti (samoevalvacija univerze);
- najmanj enkrat letno poroča senatu, upravnemu odboru in ustanovitelju o delu univerze,
- promovira doktorje znanosti,
- podeljuje nagrade univerze,
- pripravi predlog pogodbe o financiranju visokošolske dejavnosti, vodi pogajanja za sklenitev pogodbe z ustanoviteljem in sklene pogodbo,
- opravlja druge naloge v skladu z zakonom, drugimi predpisi ter splošnimi akti univerze.

36. člen
(dekan oziroma direktor)

54

(1) Dekan oziroma direktor članice univerze ima pooblastila in odgovornosti v skladu z ustanovitvenim aktom, je strokovni vodja članice univerze in opravlja naslednje naloge:

- usklajuje izobraževalno, znanstveno-raziskovalno, umetniško in drugo delo,
- skrbi in odgovarja za zakonitost dela,
- je pristojen za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti članice univerze, študijskih programov, znanstveno-raziskovalnega, umetniškega ter strokovnega dela in pripravo letnega poročila o kakovosti (samoevalvacija članice);
- najmanj enkrat letno poroča o delu senatu članice in rektorju,
- druge naloge v skladu z zakonom, drugimi predpisi ter splošnimi akti univerze.

(2) Za dekana članice univerze oziroma samostojnega visokošolskega zavoda je lahko imenovan, kdor je na njem zaposlen in ima naziv visokošolskega učitelja.

(3) Dekana oziroma direktorja članice univerze imenuje rektor na predlog akademskega zbora članice univerze.

(4) Dekan visokošolskega zavoda, ki ni članica univerze, je praviloma poslovodni organ in strokovni vodja zavoda.

37. člen
(ločitev funkcij)

Glede na naravo dejavnosti in obseg dela visokošolskega oziroma drugega zavoda se s statutom lahko določi, da sta funkcija vodenja strokovnega dela in poslovodna funkcija ločeni. V tem primeru statut določi pristojnosti strokovnega vodje in pristojnosti poslovodnega organa.

38. člen
(študentski svet)

(1) Študentski svet sestavljajo predstavniki študentov.

(2) Študentski svet obravnava in daje pristojnim organom mnenje o statutu visokošolskega zavoda, o vseh zadevah, ki se nanašajo na pravice in dolžnosti študentov, lahko pa tudi mnenje o kandidatih za rektorja in dekana, ter sprejema in izvaja program interesnih dejavnosti študentov visokošolskega zavoda v sodelovanju s skupnostjo študentov.

(3) Če mnenje iz prejšnjega odstavka ni upoštevano, lahko študentski svet zahteva, da pristojni organ na način in po postopku, določenem s statutom, še enkrat obravnava in odloči o posamezni zadevi.

39. člen
(ureditev organov in položajev)

(1) Naloge, pristojnosti, število članov, način izvolitve ali imenovanja, trajanje mandata in način odločanja organov visokošolskih zavodov, se podrobneje uredijo s statutom v skladu z zakonom in ustanovitvenim aktom.

(2) Postopek, način in pogoje izvolitve ali imenovanja rektorja, dekana ali direktorja visokošolski zavod uredi v skladu s tem zakonom, s statutom in svojimi pravili. Volilno pravico imajo poleg visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev, tudi študentje in predstavniki drugih delavcev, in sicer v zadnjih dveh primerih najmanj eno petino od oseb, ki bodo skladno s statutom in drugimi pravili univerze imele pasivno volilno pravico.

40. člen
(rektorska konferenca)

Univerze za obravnavanje in usklajevanje vprašanj skupnega pomena oblikujejo rektorsko konferenco.

41. člen
(pečat)

Javni visokošolski zavodi in drugi zavodi v njihovi sestavi imajo pečat okrogle oblike, ki vsebuje ime in sedež visokošolskega zavoda in grb Republike Slovenije. Tak pečat uporabljajo tudi visokošolski zavodi pri opravljanju javne službe na podlagi koncesije.

42. člen

(študentski domovi)

- (1) Dejavnost študentskih domov je javna služba. Opravljajo jo lahko univerze, drugi zavodi, gospodarske družbe, samostojni podjetnik posameznik in druge pravne osebe. Pri opravljanju dejavnosti morajo zagotoviti zastopanje študentskih interesov pri upravljanju.
- (2) Študentski dom se lahko ustanovi kot javni zavod ali v okviru univerze kot njena članica.
- (3) Organa študentskega doma sta direktor in študentski svet stanovalcev.
- (4) Študenti, člani študentskega sveta stanovalcev, zastopajo študentske interese pri upravljanju v skladu z zakonom, aktom o ustanovitvi in statutom.

III. IZOBRAŽEVALNO, ZNANSTVENO-RAZISKOVALNO IN UMETNIŠKO DELO

43. člen

(akreditacija novih študijskih programov)

- (1) Študijske programe za pridobitev izobrazbe in študijske programe za izpopolnjevanje sprejme senat univerze. Postopek sprejemanja na visokošolskem zavodu se določi s statutom.
- (2) Univerza oziroma samostojni visokošolski zavod mora nov študijski program akreditirati pri agenciji.
- (3) Z akreditacijo pri agenciji študijski programi postanejo javnoveljavni. Visokošolski zavodi jih javno objavijo najkasneje do razpisa za vpis. Agencija na svojih spletnih straneh objavi seznam vseh javnoveljavnih študijskih programov na posameznih visokošolskih zavodih. Objavijo se tudi skupni študijski programi.
- (4) Samostojni visokošolski zavod spreminja obvezne sestavine študijskih programov po enakem postopku, kot se sprejemajo, v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena. Univerza obvezne sestavine študijskih programov spreminja sama. O spremembah obveznih sestavin študijskih programov univerza seznani agencijo v tridesetih dneh od njihovega sprejema.
- (5) Spremembe obveznih sestavin študijskih programov začnejo veljati z naslednjim študijskim letom, če so sprejete pred objavo razpisa za vpis.
- (6) Javnoveljavni so tudi študijski programi, akreditirani v državah članicah Evropske unije, ki jih izvaja mednarodna zveza univerz iz 15. člena tega zakona, če imajo njihove diplome v državi akreditacije naravo javne listine, dajejo v tej državi javnoveljavno stopnjo izobraževanja ter javnoveljavni naslov, jih v državi akreditacije izvajajo akreditirane organizacije. Programi morajo biti priglašeni Nacionalni agenciji Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu in vpisani v razvid visokošolskih zavodov pri ministrstvu, pristojnem za visoko šolstvo. K vlogi za prigrasitev in za vpis v razvid je potrebno priložiti pozitivno mnenje vsaj

enega visokošolskega zavoda, ki izpolnjuje pogoje o klasifikacijah iz prvega odstavka 15. člena, ki ima sedež v Republiki Sloveniji in izvaja primerljiv študijski program.

44. člen (javnoveljavna izobrazba in listine)

(1) Kdor opravi vse obveznosti po javnoveljavnem študijskem programu za pridobitev izobrazbe, si pridobi javnoveljavno izobrazbo in dobi diplomo, ki je javna listina. Vsebino in obliko diplome določi pristojni organ visokošolskega zavoda in ju objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(2) Sestavni del diplome je »Priloga k diplomi«. Visokošolski zavodi jo izdajajo v slovenščini in enem od uradnih jezikov Evropske unije. Sestavine obrazca določi minister, pristojen za visoko šolstvo, na predlog Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu.

(3) Diploma in »Priloga k diplomi« sta brezplačni.

(4) Kdor opravi vse obveznosti po študijskem programu za izpopolnjevanje ali po delu študijskega programa za pridobitev izobrazbe, dobi potrdilo, ki je javna listina.

(5) V primeru, da študijski program izvaja mednarodna zveza univerz, je treba na diplomi oziroma potrdilu navesti, da gre za študijski program v okviru mednarodne zveze univerz.

57

45. člen (študijski programi za pridobitev izobrazbe)

(1) Študijski programi za pridobitev izobrazbe se razvrščajo v tri stopnje:

- a) prva stopnja- visokošolski strokovni študijski programi,
 - univerzitetni študijski programi,
- b) druga stopnja- magistrski študijski programi,
 - enoviti magistrski študijski programi,
- c) tretja stopnja- doktorski študijski programi.

(2) Študijski programi prve stopnje so dodiplomski študijski programi, študijski programi druge in tretje stopnje pa so podiplomski študijski programi.

(3) Visokošolski strokovni študijski programi študentom omogočajo pridobitev strokovnega znanja in usposobljenost za uporabo znanstvenih metod pri reševanju zahtevnih strokovnih in delovnih problemov, razvijanje zmožnosti za sporazumevanje v stroki in med strokami, strokovno kritičnost in odgovornost, iniciativnost in samostojnost pri odločanju in vodenju. Obvezen sestavni del teh študijskih programov je praktično izobraževanje v delovnem okolju.

(4) Univerzitetni študijski programi študentom omogočajo pridobitev strokovnega znanja s študijem teoretičnih in metodoloških konceptov, usposobljenost za prenos in uporabo teoretičnega znanja v prakso in reševanje strokovnih in

delovnih problemov, zlasti z iskanjem novih virov znanja in uporabo znanstvenih metod, razvijanje zmožnosti za sporazumevanje v stroki in med strokami, strokovno kritičnost in odgovornost, iniciativnost in samostojnost pri odločanju ter vodenju zahtevnega dela. Sestavni del teh programov je lahko tudi praktično izobraževanje v delovnem okolju ali sodelovanje pri raziskovalnem delu.

(5) Magistrski študijski programi študentom omogočajo poglobljanje znanja na širših strokovnih področjih, usposabljaajo za iskanje novih virov znanja na strokovnem in znanstvenem področju, za uporabo znanstvenoraziskovalnih metod v širšem spektru problemov in v novih ali spremenjenih okoliščinah, prevzemanje odgovornosti za vodenje najzahtevnejših delovnih sistemov ter za razvijanje kritične refleksije, socialnih in komunikacijskih zmožnosti za vodenje skupinskega dela. Obvezen sestavni del teh programov so projektne naloge v delovnem okolju oziroma temeljne, aplikativne ali razvojne raziskovalne naloge.

(6) Enoviti magistrski študijski programi omogočajo študentom pridobitev in poglobljanje strokovnega znanja in usposobljenosti iz četrtega in petega odstavka tega člena. Glede razpisa za vpis, pogojev za vpis in meril za izbiro ob omejitvi vpisa se zanje uporabljajo določbe zakona za univerzitetne študijske programe prve stopnje.

(7) Enoviti magistrski študijski programi se lahko oblikujejo, če izobražujejo za poklice, urejene z direktivami Evropske unije. Če je tako določeno s posebnim predpisom, pa tudi za druge poklice v Republiki Sloveniji.

(8) Doktorski študijski programi študentom omogočajo poglobljeno razumevanje teoretskih in metodoloških konceptov ter usposobljenost za samostojno razvijanje novega znanja in reševanje najzahtevnejših problemov s preizkušanjem in izboljševanjem znanih ter odkrivanjem novih rešitev, za vodenje najzahtevnejših delovnih sistemov ter znanstvenoraziskovalnih projektov s širokega strokovnega oziroma znanstvenega področja in razvijanje kritične refleksije. Obvezen sestavni del teh programov so tudi temeljne ali aplikativne raziskovalne naloge.

(9) Cilji in izhodišča za oblikovanje študijskih programov se podrobneje določijo v nacionalnem ogrodju visokošolskih kvalifikacij.

46. člen

(študijski programi za izpopolnjevanje)

(1) Študijski programi za izpopolnjevanje so oblika vseživljenjskega učenja, in so namenjeni predvsem za izpopolnjevanje, dopolnjevanje, poglobljanje in posodabljanje znanja.

(2) Poleg programov iz prejšnjega odstavka visokošolski zavodi lahko organizirajo tudi različne oblike neformalnega učenja, na primer tečaje, poletne šole, programe usposabljanja in podobno, če to ne vpliva na izvajanje študijskih programov za pridobitev izobrazbe.

(3) V okvir študijskega programa za izpopolnjevanje se lahko umesti tudi izpopolnjena oblika magisterija z najmanj 60 ECTS, kjer omogoča večjo karierno orientacijo, razvoj posebnih veščin in povečanje zaposlitvenih možnosti z usposabljanjem za določeno strokovno področje.

47. člen (skupni študijski programi)

(1) Skupni študijski programi so študijski programi za pridobitev izobrazbe, ki jih visokošolski zavod sprejme in izvaja skupaj z enim ali več visokošolskimi zavodi iz Republike Slovenije ali tujine.

(2) Za skupne študijske programe visokošolski zavodi, poleg določb tega zakona, upoštevajo tudi merila za oblikovanje in sprejemanje skupnih študijskih programov, ki jih sprejme Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu.

(3) Kdor opravi vse obveznosti po skupnem študijskem programu za pridobitev izobrazbe, lahko dobi skupno diplomo, v kateri so navedeni vsi visokošolski zavodi, ki sodelujejo pri izvedbi študijskega programa. Skupna diploma je javna listina. Vsebino in obliko diplome ter priloge k diplomu določijo sodelujoči visokošolski zavodi.

48. člen (transnacionalno izobraževanje)

(1) Visokošolsko transnacionalno izobraževanje po tem zakonu so vse oblike in načini visokošolskega izobraževanja, pri katerem se javnoveljavni študijski program v celoti ali njegovi posamezni deli izvajajo v drugih državah, kot je sedež oziroma sedeži nosilca visokošolskega študijskega programa.

(2) Visokošolski zavodi, akreditirani v Republiki Sloveniji, lahko v skladu s tem zakonom izvajajo visokošolsko transnacionalno izobraževanje v tujini in podeljujejo slovensko javno listino.

(3) Visokošolsko transnacionalno izobraževanje lahko v Republiki Sloveniji kot državi gostiteljici izvaja tuji visokošolski zavod oziroma druga tuja institucija kot nosilka programa. Študijski programi morajo ustrezati merilom zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu in jih lahko potrdi agencija ali tuj organ za zagotavljanje kakovosti skladno z merili države nosilke, če gre za državo članico Evropske unije. Študijske programe drugih držav potrdi tuj organ, registriran v Evropskem registru za zagotavljanje kakovosti ali je mednarodno priznan in za katerega agencija ugotovi, da deluje v skladu s standardi in smernicami zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu. V takšnih primerih ima posameznik pravico do dostopa, prijave in obravnave v postopkih vpisa pri nadaljevanju izobraževanja na izobraževalni instituciji v Republiki Sloveniji ne glede na določila zakona, ki ureja vrednotenje in priznavanje izobraževanja.

(4) Študijski program, ki ga izvaja tuja izobraževalna institucija, je javnoveljavni, če je program v državi članici Evropske unije že akreditiran kot skupni študijski program.

(5) Visokošolsko transnacionalno izobraževanje v Republiki Sloveniji ali v tujini se lahko izvaja in organizira samostojno ali na podlagi sporazuma med visokošolskim zavodom, ki je akreditiran v Republiki Sloveniji, in tujim visokošolskim zavodom ali tujo institucijo, ki izvaja javnoveljavne študijske programe in izdaja javne listine v državi, kjer je ustanovljen(a).

(6) Listina o zaključenem visokošolskem izobraževanju, ki se ni izvajalo skladno z določbami tega člena v Republiki Sloveniji ali v tujini, se kot del tujega visokošolskega sistema šteje kot tuja listina in je predmet postopka, ki ureja vrednotenje oziroma priznavanje izobraževanja v Republiki Sloveniji.

(7) Študenti, vpisani v študijski program, ki ga izvaja slovenski visokošolski zavod v tuji državi kot visokošolsko transnacionalno izobraževanje, imajo status študenta v Republiki Sloveniji. Pravice iz statusa študenta uveljavljajo le, če del študija opravljajo v Republiki Sloveniji na sedežu nosilca študijskega programa in le za to obdobje.

49. člen (izvajalci študijskih programov)

(1) Študijske programe iz 45. člena, 46. člena in 47. člena tega zakona organizirajo in izvajajo univerze, fakultete, umetniške akademije in drugi samostojni akreditirani zavodi s področja visokega šolstva.

(2) Visoka strokovna šola organizira in izvaja visokošolske strokovne študijske programe ter študijske programe za izpopolnjevanje. Če je z ustanovitvenim aktom določeno in v akreditacijskem postopku ugotovljeno, da ima zagotovljene ustrezne visokošolske učitelje, znanstvene delavce in visokošolske sodelavce ter izpolnjuje pogoje za opravljanje znanstveno-raziskovalnega oziroma umetniškega dela, lahko izvaja tudi magistrske študijske programe, drugače pa le v sodelovanju z visokošolskim zavodom iz prejšnjega odstavka.

50. člen (sestavine študijskih programov za pridobitev izobrazbe)

(1) Študijski programi za pridobitev izobrazbe se oblikujejo po načelih o vzpostavljanju evropskega visokošolskega prostora tako, da so primerljivi s tujimi programi v tem prostoru.

(2) Študijski programi za pridobitev izobrazbe prve in druge stopnje imajo naslednje obvezne sestavine:

- splošne podatke o programu (ime, stopnja, vrsta, trajanje, trajanje programa pri rednem študiju),
- največje predvideno število mest za vpis v prvi letnik,
- opredelitev temeljnih ciljev programa oziroma splošnih ter predmetno-specifičnih kompetenc, ki se s programom pridobijo,

- podatke o mednarodni primerljivosti programa,
- podatke o mednarodnem sodelovanju visokošolskega zavoda,
- predmetnik (navedba enot programa po letnikih, njihovih kreditnih točk v ECTS, število kontaktnih ur na enoto programa, število predvidenih ur za samostojno delo študenta in število predvidenih ECTS za izbirne vsebine),
- pogoje za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa,
- merila za priznavanje znanja in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program,
- načine ocenjevanja,
- pogoje za napredovanje po programu,
- pogoje za prehajanje med programi,
- način izvajanja študija,
- pogoje za dokončanje študija,
- pogoje za dokončanje posameznih delov programa, če jih program vsebuje,
- strokovni naslov, tvorjen v skladu z zakonom.

(3) Doktorski študijski programi so podlaga za pripravo študijskega in raziskovalnega programa posameznega študenta. V doktorskem študijskem programu se smiselno opredelijo obvezne sestavine iz prejšnjega odstavka, razen sestavin iz osme, enajste, trinajste in štirinajste alineje. Te se v programu opredelijo, če je tako določeno s statutom visokošolskega zavoda. S predmetnikom se določijo vsebinska področja in kreditno ovrednotene obveznosti, ki se lahko razporejajo v študijski in raziskovalni program posameznega študenta (skupinske oblike študijskega dela, skupinsko ali individualno raziskovalno delo). Organizirane oblike študija po doktorskem študijskem programu obsegajo najmanj 60 kreditnih točk. Z doktorskim študijskim programom se določi tudi znanstveni naslov, oblikovan v skladu z zakonom.

61

(4) Študijski programi za pridobitev izobrazbe imajo lahko tudi druge sestavine, določene s statutom visokošolskega zavoda, ne da bi posegali v pogoje iz prve do tretje točke prvega odstavka 22. člena tega zakona.

(5) Študijski programi se uvrščajo v stopnje v skladu s tem zakonom in v ravni, ki jih določi nacionalno ogrodje kvalifikacij oziroma nacionalni predpis o razvrščanju izobraževanja v ravni.

(6) Pri pogojih za vpis se upoštevajo tudi pridobljene kvalifikacije ustrezne ravni po predpisih, ki so veljali pred uveljavitvijo tega zakona in so uvrščene v nacionalno ogrodje kvalifikacij oziroma nacionalni predpis o razvrščanju izobraževanja v ravni.

51. člen

(sestavine študijskih programov za izpopolnjevanje)

(1) Obvezne sestavine študijskih programov za izpopolnjevanje so:

- splošni podatki o programu (ime, vrsta, trajanje),
- opredelitev temeljnih ciljev programa oziroma splošnih ter predmetno–specifičnih kompetenc, ki se s programom pridobijo,

- predmetnik s kreditnim ovrednotenjem študijskih obveznosti po ECTS in opredelitvijo deleža izbirnosti v programu,
- pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa,
- merila za priznavanje znanja in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program,
- načini ocenjevanja,
- pogoji za opravljanje posameznih delov po programu,
- način izvajanja študija,
- pogoji za dokončanje študija

(2) Študijski programi za izpopolnjevanje imajo lahko tudi druge sestavine, določene s statutom visokošolskega zavoda, ne da bi posegali v pogoje iz prve do tretje točke prvega odstavka 17. člena tega zakona.

52. člen

(študijske obveznosti in trajanje študija)

(1) Študijske obveznosti se v študijskih programih ovrednotijo s kreditnimi točkami po ECTS. Posamezni letnik študijskega programa obsega 60 kreditnih točk.

(2) Visokošolski strokovni študijski programi in univerzitetni študijski programi obsegajo od 180 do 240 kreditnih točk in pri rednem študiju trajajo tri do štiri leta.

(3) Magistrski študijski programi obsegajo 60 do 120 kreditnih točk in pri rednem študiju trajajo eno do dve leti, vendar tako, da na istem strokovnem področju skupaj s študijskim programom prve stopnje trajajo pet let. Magistrski študijski programi, ki obsegajo 60 kreditnih točk, omogočajo študentom, ki so na prvi stopnji končali študij, ovrednoten s 180 kreditnimi točkami, dodatni letnik, tako da si skupaj pridobijo 120 kreditnih točk, potrebnih za dokončanje magistrskega študijskega programa.

(4) Trajanje študija po študijskih programih, ki izobražujejo za poklice, urejene z direktivami Evropske unije, mora biti usklajeno s temi direktivami. Enoviti magistrski študijski programi za druge poklice v Republiki Sloveniji iz sedmega odstavka 45. člena tega zakona obsegajo 300 kreditnih točk in pri rednem študiju trajajo pet let.

(5) Doktorski študijski programi obsegajo 180 kreditnih točk in pri rednem študiju trajajo tri leta.

(6) Študij po študijskih programih prve in druge stopnje se lahko izvaja tudi po delih, določenih s programom.

(7) Študijski programi za izpopolnjevanje obsegajo najmanj 10 in največ 60 kreditnih točk.

53. člen

(ocenjevanje kakovosti)

(1) Kakovost visokošolskih zavodov, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega in umetniškega ter strokovnega dela ocenjujejo visokošolski zavodi (samoevalvacija) in agencija (zunanja evalvacija).

(2) Ugotovitve iz samoevalvacijskih poročil in poročil o zunanjih evalvacijah se upoštevajo ob podaljšanju akreditacije visokošolskih zavodov in njihovih študijskih programov.

54. člen (študijsko leto in obseg predavanj)

(1) Študijsko leto traja od 1. oktobra do 30. septembra.

(2) Dodiplomski študijski programi obsegajo najmanj 20 in največ 30 ur kontaktnih oblik študija tedensko in 30 tednov letno. Če študijski program vsebuje praktično usposabljanje, skupna obremenitev študenta ne sme preseči 40 ur na teden in 42 tednov letno.

(3) Če narava študija to omogoča, se ne glede na določbe iz prvega in drugega odstavka tega člena s študijskim programom lahko prilagodita organizacija in časovna razporeditev kontaktnih oblik študija možnostim študentov (delni študij). Prilagoditev se opravi na način in po postopku, določenem s statutom.

(4) Na način in po postopku, določenem s statutom, se lahko s študijskim programom prilagodita organizacija in časovna razporeditev predavanj, seminarjev in vaj na umetniških akademijah.

63

55. člen (pogoji za vpis)

(1) V visokošolski študij prve stopnje se lahko vpiše, kdor je opravil maturo.

(2) V študij po univerzitetnem študijskem programu na posameznem strokovnem področju se lahko vpiše tudi, kdor je opravil poklicno maturo po ustreznem programu za pridobitev srednje strokovne izobrazbe z istega strokovnega področja ter izpit iz enega od predmetov mature.

(3) Ustrezní program za pridobitev srednje strokovne izobrazbe ter predmet mature iz prejšnjega odstavka se določita s študijskim programom.

(4) V študij po visokošolskem strokovnem študijskem programu se lahko vpiše tudi, kdor je opravil poklicno maturo ali zaključni izpit po ustreznem programu za pridobitev srednje strokovne izobrazbe, določenem s študijskim programom.

(5) S študijskim programom se lahko kot pogoj za vpis določijo tudi posebne nadarjenosti oziroma psihofizične sposobnosti.

(6) Umetniška akademija lahko s svojim študijskim programom določi, da se v študij vpiše tudi, kdor ne izpolnjuje pogojev iz prvega, drugega oziroma četrtega odstavka tega člena, izkazuje pa izjemno umetniško nadarjenost.

56. člen

(minimalni pogoji za vpis v magistrski in doktorski študijski program)

(1) V magistrski študijski program se lahko vpiše, kdor je končal:

- študijski program prve stopnje z ustreznih strokovnih področij,
- študijski program prve stopnje z drugih strokovnih področij, če je pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki so bistvene za nadaljevanje študija; te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo od 10 do največ 60 kreditnih točk, kandidati pa jih lahko opravijo med študijem na prvi stopnji, v programih za izpopolnjevanje ali z opravljanjem izpitov pred vpisom v magistrski študijski program.

(2) Strokovna področja iz prve alineje in študijske obveznosti iz druge alineje prejšnjega odstavka se določijo z magistrskim študijskim programom.

(3) V doktorski študijski program se lahko vpiše, kdor je končal:

- študijski program druge stopnje,
- študijski program iz četrtega odstavka 36. člena tega zakona, če je ovrednoten s 300 kreditnimi točkami.

(4) V magistrski in doktorski študijski program se lahko vpišejo tudi kandidati z enakovrednimi kvalifikacijami, pridobljenimi po prejšnjih predpisih v Republiki Sloveniji, ki so uvrščene v nacionalno ogrodje kvalifikacij oziroma nacionalni predpis o razvrščanju izobraževanja v ravni.

64

57. člen

(enakovrednost tujega izobraževanja)

Pogoje za vpis iz 55. člena in 56. člena tega zakona izpolnjuje tudi, kdor je končal enakovredno izobraževanje v tujini.

58. člen

(prehodi)

(1) S študijskimi programi se, v skladu z merili, ki jih določi agencija, določijo pogoji za prehode med študijskimi programi iste stopnje, ter pogoji za prehod iz višješolskih študijskih programov v študijske programe prve stopnje.

(2) Za prehod se ne šteje sprememba študijskega programa zaradi neizpolnitve obveznosti v prvem študijskem programu.

59. člen

(razpis)

(1) Vpis v študijske programe z javno veljavnostjo se za vse visokošolske zavode opravi na podlagi javnega razpisa.

(2) Razpis za vpis v dodiplomske študijske programe je skupen za vse visokošolske zavode.

(3) Razpis za vpis obsega:

- ime visokošolskega zavoda in njegov naslov,
- naziv študijskega programa,
- lokacijo ali lokacije izvajanja študijskega programa,
- trajanje študija,
- pogoje za vpis,
- število vpisnih mest za brezplačni ali plačljiv redni ali delni študij ter
- postopke in roke za prijavo na razpis in za izvedbo vpisa.

(4) Javni visokošolski zavod pošlje predlog razpisa na ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo v potrditev z vidika njegove vsebine in skladnosti s pogodbeno določenim obsegom programov (razmerja med plačljivim, brezplačnim, rednim in delnim načinom študija).

(5) Javni in zasebni visokošolski zavod ima lahko razpisanih največ tolikšno število vpisnih mest, kot je določeno v študijskem programu.

(6) Razpis za vpis v javnoveljavne študijske programe, ki se izvajajo v Republiki Sloveniji, visokošolski zavod objavi na spletnem portalu eVŠ, katerega upravlja ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo. Prijava za vpis poteka z elektronsko vlogo v eVŠ. Visokošolski zavod mora razpis vnesti v eVŠ vsaj 30 dni pred prvim prijavnim rokom. V primeru nameravane prekoračitve števila vpisnih mest iz četrtega in petega odstavka tega člena, ministrstvo o tej nameri obvesti agencijo.

(7) Roki za prijavo na redni študij se morajo zaključiti tako, da se vpis lahko zaključi do začetka študijskega leta. Delni študij se lahko vpisuje tudi ob zaključku prvega semestra in pred začetkom drugega.

(8) Delni študij se lahko vpiše tudi izven javnega razpisa za vpis, če se posamezni deli študijskega programa še niso začeli izvajati in študentu do končanja letnika manjka največ 18 ECTS. Število takšnih primerov ne sme presegati deset odstotkov mest, razpisanih za delni študij po pogodbi o financiranju visokošolske dejavnosti. Javni in koncesionirani visokošolski zavod mora o številu takih primerov poročati ministrstvu, pristojnemu za visoko šolstvo v okviru letnega poročila o izvajanju pogodbe.

(9) Postopke in roke za prijavo na razpis in način vpisa iz tega člena ter način objave razpisa določi minister, pristojen za visoko šolstvo.

60. člen (omejitev vpisa)

(1) Visokošolski zavod lahko omeji vpis v študijske programe, ki se izvajajo v okviru javne službe, če število prijav za vpis presega število razpisanih mest oziroma njegove zmogljivosti (kadri, prostori, oprema in drugo).

(2) Pri izbiri kandidatov za vpis v visokošolske strokovne in univerzitetne študijske programe se upošteva splošni uspeh, dosežen pri maturi, poklicni

maturi oziroma zaključnem izpitu, ter splošni učni uspeh, dosežen v tretjem in četrtem letniku srednje šole, lahko pa tudi uspeh pri posameznih, s študijskim programom določenih predmetih mature, poklicni maturi oziroma zaključnega izpita ter pri posameznih predmetih iz tretjega in četrtega letnika srednje šole.

(3) Pri izbiri kandidatov za vpis v magistrske študijske programe se upošteva uspeh pri študiju prve stopnje (povprečna ocena, ocena diplomskega dela), lahko pa tudi uspeh pri posameznih, s študijskim programom določenih predmetih oziroma predmetnih področjih prve stopnje oziroma pri izbirnem izpitu, določenem s študijskim programom.

(4) Pri izbiri kandidatov za vpis v doktorske študijske programe se upošteva uspeh pri študiju druge stopnje (povprečna ocena, ocena magistrskega dela), lahko pa tudi uspeh pri izbirnem izpitu, določenem s študijskim programom, ali pri preizkusu umetniške nadarjenosti oziroma psihofizičnih sposobnosti.

(5) Pri omejitvi vpisa ali sicer kot pogoj za vpis se lahko določijo tudi posebne nadarjenosti, oziroma psihofizične sposobnosti ali ustrezne delovne izkušnje, ustrezna znanja in veščine.

61. člen

(znanstveno-raziskovalno in umetniško delo)

(1) Visokošolski zavodi organizirajo in izvajajo znanstveno-raziskovalno oziroma umetniško delo ter skrbijo za razvoj strok.

(2) Visokošolski zavodi, ki opravljajo javno službo, izvajajo znanstveno-raziskovalno in umetniško delo v skladu s programom, ki ga sprejme in objavi senat visokošolskega zavoda po postopku, določenem za sprejem in objavo študijskih programov.

(3) Visokošolski zavodi izvajajo temeljno-raziskovalne, aplikativno-raziskovalne ter razvojne in druge projekte v skladu z zakonom, ki ureja raziskovalno dejavnost, ter opravljajo svetovalne in druge storitve.

IV. NACIONALNI PROGRAM VISOKEGA ŠOLSTVA

62. člen

(nacionalni program visokega šolstva)

(1) Nacionalni program visokega šolstva določa prednostne naloge in prioritete politike na področju visokega šolstva.

(2) Predlog nacionalnega programa oblikuje Vlada Republike Slovenije na podlagi strokovnih izhodišč, ki jih pripravi Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo v sodelovanju s Svetom za znanost in tehnologijo Republike Slovenije.

(3) Nacionalni program visokega šolstva sprejme Državni zbor Republike Slovenije.

(4) Naloge na področju usklajevanja izvajanja nacionalnega programa ter analitsko-raziskovalne naloge, povezane z visokošolskim študijskim prostorom, opravlja ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo.

(5) Sredstva, potrebna za uresničitev nacionalnega programa visokega šolstva, se določijo v proračunu Republike Slovenije.

63. člen
(vsebina nacionalnega programa)

Nacionalni program visokega šolstva:

- opredeli cilje visokega šolstva,
- določi študijska, znanstveno-raziskovalna in umetniška področja nacionalnega pomena,
- opredeli dejavnosti, potrebne za razvoj in učinkovito delo v visokem šolstvu,
- določi standarde za opravljanje visokošolske dejavnosti,
- določi okvirni obseg potrebnih sredstev za izvedbo nacionalnega programa.

64. člen
(izvajanje nacionalnega programa)

Nacionalni program visokega šolstva izvajajo javni visokošolski zavodi in visokošolski zavodi s podeljeno koncesijo, članice univerz, skupnost študentov in študentski domovi.

67

V. SVET REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VISOKO ŠOLSTVO

65. člen
(Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo)

(1) S strani Vlade Republike Slovenije kot ustanoviteljice deluje Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo kot posvetovalni organ (v nadaljevanju: Svet za visoko šolstvo).

(2) Svet za visoko šolstvo uredi način svojega dela s poslovníkom.

66. člen
(naloge Sveta za visoko šolstvo)

- (1) Svet za visoko šolstvo opravlja naslednje naloge:
- svetuje pri strokovnih izhodiščih in oblikovanju nacionalnega programa visokega šolstva,
 - svetuje pri pripravi in spreminjanju visokošolske zakonodaje,
 - svetuje pri načrtovanju razvoja visokega šolstva,
 - daje mnenje k nacionalnemu ogrođju kvalifikacij,
 - opravlja druge naloge v skladu z zakonom.

(2) Svet za visoko šolstvo pri svojem delu sodeluje s strokovnimi sveti za posamezna področja vzgoje in izobraževanja ter znanosti in tehnologije in Nacionalno agencijo Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu.

(3) Administrativno-tehnične naloge za Svet za visoko šolstvo opravlja ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, ki zagotavlja tudi sredstva za njegovo delovanje.

67. člen
(sestava Sveta za visoko šolstvo)

(1) Svet za visoko šolstvo ima predsednika in 23 članov. Sestavljajo ga strokovnjaki s področja visokega šolstva ter znanosti in tehnologije, gospodarstva, predstavniki študentov visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol ter socialnih partnerjev. Njegovi člani so tudi štirje rektorji univerz, ki jih izbere rektorska konferenca, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, predsednik sveta Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu ter predsednik Inženirske akademije Slovenije.

(2) Svet za visoko šolstvo mora biti sestavljen tako, da se zagotovi zastopanost večine študijskih in večine znanstveno-raziskovalnih področij.

(3) Predsednika in 16 članov imenuje Vlada Republike Slovenije, od tega:

- dva visokošolska učitelja oziroma znanstvena delavca izmed kandidatov, ki jih predlagajo visokošolski zavodi,
- dva visokošolska učitelja oziroma znanstvena delavca izmed kandidatov, ki jih predlagajo javni raziskovalni zavodi,
- enega izmed članov iz razreda umetnosti Slovenske akademije znanosti in umetnosti izmed kandidatov, ki jih predlaga Slovenska akademija znanosti in umetnosti,
- dva predstavnika zaposlenih na visokošolskih ali raziskovalnih zavodih, izmed kandidatov, ki jih predlagajo reprezentativni sindikati na področju visokega šolstva,
- enega predstavnika višjih strokovnih šol izmed kandidatov, ki jih predlaga reprezentativno združenje višjih strokovnih šol,
- štiri predstavnike gospodarstva izmed kandidatov, ki jih predlagajo reprezentativna združenja delodajalcev,
- štiri predstavnike študentov, od teh je en študent višjih strokovnih šol, izmed kandidatov, ki jih predlaga reprezentativna organizacija študentov v sodelovanju s študentskimi sveti.

(4) Mandat predsednika in članov Sveta za visoko šolstvo traja štiri leta, mandat predstavnikov študentov pa dve leti. Mandat študentu predčasno preneha, če izgubi status študenta.

VI. NACIONALNA AGENCIJA ZA KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVU

68. člen
(Agencija)

(1) Agencija je pravna oseba javnega prava za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu ter za razvojno in svetovalno delo na področju, za katerega je ustanovljena s strani Republike Slovenije.

(2) Ustanovitveni akt se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in ga sprejme Vlada Republike Slovenije. Vlada Republike Slovenije izvaja ustanoviteljske pravice v imenu Republike Slovenije. V ustanovitvenem aktu agencije se določijo:

- ime in sedež agencije,
- namen agencije,
- naloge oziroma dejavnosti agencije,
- sestava organov agencije ter število in mandatna doba članov teh organov,
- pristojnosti organov agencije,
- razmerja agencije do ustanovitelja,
- razmerja agencije do drugih subjektov,
- sredstva, ki jih ustanovitelj namenja za ustanovitev in začetek dela agencije,
- način financiranja agencije,
- odgovornost ustanovitelja za obveznosti agencije,
- druga vprašanja, pomembna za ustanovitev in delovanje agencije,
- druga vprašanja, za katera ta ali drug zakon določa, da morajo biti urejena v ustanovitvenem aktu.

(3) Pri svojem delovanju je agencija samostojna in neodvisna. Zavezujejo jo načela strokovnosti, nepristranosti, zakonitosti in politične nevtralnosti.

69

(4) Agencija je neposredni nevladni proračunski uporabnik.

(5) Agencija po javnem pooblastilu na podlagi tega zakona ureja pravna razmerja in odloča v posamičnih stvareh. Pri izvajanju teh nalog agencija izdaja:

- splošne akte za izvrševanje javnih pooblastil, ki se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije,
- posamične upravne akte za odločanje v posamičnih javnopravnih stvareh.

(6) Če s tem zakonom ni določeno drugače, agencija o posamičnih pravicah in zahtevkih strank odloča po postopku, določenem z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek.

69. člen (naloge agencije)

Agencija ima naslednje naloge:

- zagotavlja delovanje sistema zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu in višjem strokovnem izobraževanju,
- določi postopke in merila za zunanje evalvacije in akreditacije ter druga merila in predpise,
- določi minimalne standarde za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih,
- izvaja zunanje evalvacije visokošolskih zavodov ter študijskih programov in višjih strokovnih šol,

- izvaja akreditacije visokošolskih zavodov, študijskih programov in dislociranih enot,
- izdaja soglasja k preoblikovanju visokošolskih zavodov in k spremembam obveznih sestavin študijskih programov samostojnih visokošolskih zavodov,
- vzpostavi in posodablja register strokovnjakov,
- imenuje skupine strokovnjakov za zunanje evalvacije in akreditacije ter organizira in sodeluje pri njihovem izobraževanju,
- javno objavlja odločitve agencije, evalvacijska poročila, letna evalvacijska in akreditacijska poročila ter analize agencije, ki morajo biti transparentne in dostopne,
- vodi javno dostopno evidenco akreditiranih visokošolskih zavodov in študijskih programov,
- sodeluje z visokošolskimi zavodi in višjimi strokovnimi šolami, jim svetuje in spodbuja izvajanje samoevalvacij,
- sodeluje z mednarodnimi institucijami ali organi za zagotavljanje kakovosti visokega šolstva,
- skrbi za skladnost delovanja agencije z evropskimi smernicami in mednarodnimi načeli na področju zagotavljanja kakovosti,
- zbira in analizira poročila o samoevalvacijah in zunanjih evalvacijah visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol,
- opravlja razvojne naloge na področju, za katerega je ustanovljena,
- opravlja druge naloge v skladu s tem zakonom in ustanovitvenim aktom.

70. člen (organi agencije)

Organi agencije so: svet agencije, direktor in pritožbena komisija.

71. člen (svet agencije)

(1) Svet agencije je kolektivni organ odločanja agencije v zvezi z nalogami, ki jih ima po tem zakonu in podzakonskih predpisih.

(2) Člani sveta agencije delujejo strokovno, samostojno in neodvisno ter pri svojem delovanju niso vezani na sklepe, stališča in navodila institucij, ki so jih imenovali, ali drugih institucij.

(3) Člani sveta agencije pri izvajanju nalog in sprejemanju odločitev upoštevajo načela preprečevanja konflikta interesov in načela nepristranosti. V ta namen podpišejo posebno izjavo, s katero se zavežejo k spoštovanju načel, določenih v tem členu.

(4) Svet agencije sestavlja 11 članov:

- tri člane imenuje rektorska konferenca,
- enega člana imenuje reprezentativno združenje samostojnih visokošolskih zavodov,
- enega člana imenuje reprezentativno združenje višjih strokovnih šol,
- dva člana študenta imenuje reprezentativna organizacija študentov v sodelovanju s študentskimi sveti,

- enega člana imenujejo reprezentativna združenja delodajalcev po dogovoru,
- enega člana imenujejo reprezentativni sindikati na področju visokega šolstva po dogovoru,
- dva člana imenuje Vlada Republike Slovenije na podlagi javnega poziva, in sicer enega izmed strokovnjakov na področju visokega šolstva ali zagotavljanja kakovosti v njem, ki študirajo ali delajo v Republiki Sloveniji, ter enega izmed strokovnjakov na področju visokega šolstva ali zagotavljanja kakovosti v njem, ki študirajo ali delajo v tujini.

(5) Svet agencije se konstituira in lahko prične delo, ko je imenovanih vsaj šest članov.

(6) Mandat članov sveta agencije traja šest let, mandat predstavnikov študentov pa dve leti. Mandat študentu predčasno preneha, če izgubi status študenta. Posamezni član je lahko ponovno imenovan, toda le največ dvakrat zaporedoma. Predsednika sveta agencije in njegovega namestnika izvolijo člani izmed sebe.

(7) Predsednik in člani sveta agencije opravljajo svoje naloge do imenovanja novih članov sveta, vendar največ šest mesecev.

(8) Za člana sveta agencije ne morejo biti imenovani rektorji in prorektorji univerz, dekani, člani senatov univerz, njihovih članic ali samostojnih visokošolskih zavodov in direktorji članic univerz in drugih samostojnih visokošolskih zavodov ali drugih organizacij z dejavnostjo visokošolskega izobraževanja ter ravnatelji oziroma direktorji višjih strokovnih šol.

71

(9) Člana sveta agencije se predčasno razreši, če:

- se ne udeleži petih sej sveta agencije,
- predloži izjavo o odstopu,
- ne izpolnjuje več pogojev za imenovanje.

(10) V primerih iz prejšnjega odstavka predsednik sveta agencije pozove institucijo, ki je tega člana imenovala, da imenuje novega člana. Z imenovanjem novega člana je dotedanji član razrešen. Mandat novega člana traja do izteka mandata člana, ki ga je nadomestil.

(11) Člani sveta agencije se ob pričetku svojega mandata udeležijo strokovnega usposabljanja s področja dela sveta agencije, ki ga organizira agencija.

72. člen (naloge sveta agencije)

(1) Naloge sveta agencije so:

- imenuje in razrešuje direktorja agencije,
- imenuje in razrešuje člane pritožbene komisije in njihove namestnike,
- določi postopke in merila za zunanje evalvacije in akreditacije, merila za kreditno vrednotenje študijskih programov po sistemu ECTS ter druga merila,
- določi postopke in merila za zunanje evalvacije višjih strokovnih šol,

- določi minimalne standarde za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih,
- odloča o akreditacijah visokošolskih zavodov in daje soglasje k preoblikovanju visokošolskih zavodov,
- odloča o prvih akreditacijah študijskih programov visokošolskih zavodov in daje soglasje k spremembam obveznih sestavin študijskih programov samostojnih visokošolskih zavodov,
- določi merila za uvrstitev strokovnjakov v register strokovnjakov za zunanje evalvacije in akreditacije,
- imenuje skupine strokovnjakov za zunanje evalvacije in akreditacije,
- določi postopke in merila za zagotavljanje kakovosti delovanja agencije ter zunanjo evalvacijo agencije skladno z evropskimi standardi,
- spremlja evropske smernice in mednarodna načela na področju zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu,
- sodeluje pri pripravi predloga finančnega načrta agencije in daje soglasje k načrtu dela ter poročilu o delu in poslovanju,
- opravlja druge naloge v skladu s tem zakonom in ustanovitvenim aktom.

(2) Svet agencije sprejema odločitve z večino glasov vseh članov.

73. člen (direktor)

(1) Direktorja imenuje in razrešuje svet agencije na podlagi javnega natečaja v skladu s pogoji in merili, določenimi s tem zakonom. Direktor je imenovan za dobo petih let in je lahko ponovno imenovan.

72

(2) Za direktorja agencije je lahko imenovana oseba, ki:

- ima najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje v skladu s tem zakonom oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje,
- ima najmanj deset let delovnih izkušenj skladno z zakonom, ki ureja položaj javnih uslužbencev,
- ima izkušnje na področju visokega šolstva ali zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu,
- izkazuje znanje angleškega jezika na višji ravni,
- ima vodstvene izkušnje,
- ni bil pravnomočno obsojen zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot šest mesecev.

(3) Če direktorju preneha funkcija, svet agencije imenuje vršilca dolžnosti direktorja brez javnega natečaja do imenovanja novega direktorja, vendar največ za šest mesecev.

(4) Direktorja se predčasno razreši:

- če tako zahteva sam,
- če ne izpolnjuje več pogojev za imenovanje,
- če stori dejanje, ki je v zakonu, ki ureja položaj javnih uslužbencev, določeno kot hujša disciplinska kršitev,

- če svoje delo opravlja nevestno, nestrokovno ali se izkaže, da po delovnih in strokovnih kvalitetah ni primeren za opravljanje dela na položaju direktorja,
- če agencija ne dosega zadovoljivih delovnih rezultatov oziroma če pri njenem delu prihaja do ponavljajočih se napak ali do težje napake.

(5) Naloge direktorja so naslednje:

- organizira in vodi delo ter poslovanje agencije,
- predstavlja in zastopa agencijo,
- skrbi za izvajanje sklepov sveta agencije,
- posreduje splošne akte iz prve alineje petega odstavka 68. člena tega zakona v objavo v Uradni list Republike Slovenije,
- zagotavlja, da agencija posluje v skladu z zakonom, ustanovitvenim aktom in splošnimi akti agencije,
- sprejema splošne akte, ki urejajo poslovanje in delo agencije, za katere ni pristojen drug organ po tem zakonu ali ustanovitvenem aktu,
- pripravi predlog finančnega načrta agencije v sodelovanju s svetom agencije,
- sprejema načrt dela agencije, h kateremu si mora pridobiti soglasje sveta agencije,
- pripravi poročilo o delu in poslovanju agencije, h kateremu si mora pridobiti soglasje sveta agencije,
- skrbi za materialno in finančno poslovanje agencije,
- odloča o delovnopравnih pravicah zaposlenih,
- sprejema akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest,
- opravlja druge naloge v skladu s tem zakonom in ustanovitvenim aktom.

(6) Poročilo o delu in poslovanju agencije direktor posreduje enkrat letno ustanovitelju, in sicer najpozneje do 31. maja za preteklo leto.

73

74. člen (pritožbena komisija)

(1) Pritožbeno komisijo imenuje svet agencije na podlagi javnega poziva. Sestavljajo jo trije člani, vsak član ima svojega namestnika. Člani izmed sebe imenujejo predsednika in namestnika predsednika. Namestnik nadomesti člana v postopkih odločanja v primeru njegove odsotnosti oziroma izločitve.

(2) Za dva člana komisije in njuna namestnika je lahko imenovana oseba, ki:

- ima najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu tretje stopnje, v skladu s tem zakonom oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih tretje stopnje,
- ima vsaj deset let delovnih izkušenj kot visokošolski učitelj in
- ima izkušnje na področju zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu.

(3) Za enega člana komisije in njegovega namestnika je lahko imenovana oseba, ki:

- ima najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje v skladu s tem zakonom oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje,
- ima opravljen pravniški državni izpit in
- ima vsaj deset let delovnih izkušenj, od tega pet let na sodišču.

(4) Mandat predsednika in članov ter njihovih namestnikov traja štiri leta. Posamezni član oziroma njegov namestnik je lahko ponovno imenovan, toda le največ dvakrat zaporedoma.

(5) Član oziroma namestnik člana pritožbene komisije je predčasno razrešen, če predloži izjavo o odstopu.

(6) V primerih iz prejšnjega odstavka svet agencije imenuje novega člana oziroma namestnika skladno s tem členom. Z imenovanjem je dotedanji član oziroma namestnik razrešen. Mandat novega člana oziroma namestnika traja do izteka mandata člana oziroma namestnika, ki ga je nadomestil.

(7) Pritožbena komisija sprejema odločitve z večino glasov vseh članov.

75. člen (pritožba)

(1) Pritožbena komisija odloča o pritožbah zoper odločitve sveta agencije o akreditacijah visokošolskih zavodov in prvih študijskih programov ter zoper odločitve sveta agencije o izdaji soglasij k preoblikovanju visokošolskih zavodov in spremembam študijskih programov, ki jih ni sprejela univerza.

(2) Zoper odločitev sveta agencije je mogoče vložiti pritožbo v 30 dneh od vročitve odločitve sveta agencije.

(3) Pritožbena komisija odloči o pritožbi v štirih mesecih od njene vložitve. Odločitev pritožbene komisije je dokončna, zoper njo pa je mogoč upravni spor.

74

76. člen (zaposleni v agenciji)

Za zaposlene v agenciji se uporabljajo predpisi, ki urejajo položaj javnih uslužbencev.

77. člen (sredstva za začetek dela in financiranje agencije)

(1) Ustanovitelj zagotavlja agenciji potrebne prostore, opremo in sredstva za začetek dela.

(2) Sredstva za delo agencije se zagotavljajo iz državnega proračuna.

78. člen (plačilo članov sveta agencije, pritožbene komisije in skupin strokovnjakov)

(1) Člani sveta agencije in pritožbene komisije so upravičeni do plačila ter povračila stroškov za delo. Strokovnjaki iz registra strokovnjakov so izvedenci, ki imajo pravico do povrnitve stroškov in plačila za opravljene storitve.

(2) Stroški in plačilo storitev strokovnjakov bremenijo visokošolski zavod, ki je podal vlogo za akreditacijo zavoda ali študijskega programa.

(3) V primeru uvedbe postopka izredne evalvacije grede stroški v breme visokošolskega zavoda, če se je postopek zanj končal neugodno. Če se je postopek končal za visokošolski zavod ugodno, grede stroški v breme agencije.

(4) Način in višino plačila stroškov in storitev določi svet agencije, pri čemer znesek plačila storitev ne sme presegati zneska plačila za sodne izvedence.

79. člen

(akreditacije in zunanje evalvacije)

(1) Izpolnjevanje pogojev za izvajanje visokošolske dejavnosti in kakovost visokošolskih zavodov in študijskih programov se preverja v postopkih akreditacije in zunanje evalvacije.

(2) Akreditacije v visokem šolstvu so:

- prva akreditacija visokošolskih zavodov v ustanavljanju (v nadaljevanju: prva akreditacija visokošolskih zavodov) in prva akreditacija študijskih programov,
- podaljšana akreditacija visokošolskih zavodov.

(3) Prva akreditacija visokošolskih zavodov in študijskih programov ter vsaka podaljšana akreditacija visokošolskih zavodov velja največ pet let. V okviru slednje se podaljša akreditacija tudi študijskim programom, koliko ni za posameznega izmed njih s strani agencije odločeno drugače. Če se odločitev o podaljšanju akreditacije sprejme pred potekom roka, za katerega je bila podeljena prejšnja akreditacija, začne rok veljavnosti akreditacije teči znova. Šteje se, da veljavnost akreditacije poteče z zaključkom študijskega leta, v katerem se izteče obdobje podeljene akreditacije.

(4) Zunanji evalvaciji kot del akreditacije sta:

- evalvacija visokošolskih zavodov in izvajanja študijskih programov,
- izredna evalvacija visokošolskih zavodov in izvajanja študijskih programov.

80. člen

(prva akreditacija visokošolskih zavodov in študijskih programov)

(1) Po prejemu popolne vloge za prvo akreditacijo visokošolskega zavoda ali študijskega programa svet agencije imenuje skupino strokovnjakov.

(2) Skupina strokovnjakov pripravi poročilo o izpolnjevanju meril za prvo akreditacijo visokošolskega zavoda oziroma prvo akreditacijo študijskega programa najkasneje v treh mesecih od predložitve popolne vloge. Poročilo o izpolnjevanju meril za prvo akreditacijo visokošolskega zavoda oziroma študijskega programa se pošlje svetu agencije, poročilo o izpolnjevanju meril za prvo akreditacijo študijskega programa pa svetu agencije in predlagatelju v morebitne pripombe. Predlagatelj posreduje pripombe v enem mesecu od prejema poročila, kolikor se z njim ali s posameznimi deli ne strinja.

(3) Poročilo o izpolnjevanju meril za prvo akreditacijo visokošolskega zavoda skupina strokovnjakov pripravi na podlagi predložene dokumentacije in ogleda prostorov, v katerih bo visokošolski zavod opravljajal dejavnost.

(4) V primeru prve akreditacije študijskega programa skupina strokovnjakov opravi ogled prostorov, v katerih bo visokošolski zavod izvajal študijski program, če je to potrebno zaradi popolne ugotovitve dejanskega stanja.

(5) Svet agencije odloči o prvi akreditaciji visokošolskega zavoda na podlagi poročila skupine strokovnjakov in drugih dokazil najkasneje v treh mesecih od priprave poročila. Evalvacijsko poročilo se pošlje visokošolskemu zavodu, ki lahko nanj poda svoje pripombe v enem mesecu od njegovega prejema. Če visokošolski zavod poda pripombe na evalvacijsko poročilo, skupina strokovnjakov po presoji utemeljenosti pripomb najkasneje v enem mesecu od prejema pripomb pripravi končno evalvacijsko poročilo. Če visokošolski zavod v roku ne poda pripomb na evalvacijsko poročilo, to postane končno.

(6) Svet agencije odloči o prvi akreditaciji študijskega programa na podlagi poročila skupine strokovnjakov in drugih dokazil najkasneje v treh mesecih po preteku roka za posredovanje pripomb k poročilu skupine strokovnjakov.

(7) Svet agencije lahko v postopku prve akreditacije:

- podeli akreditacijo visokošolskega zavoda za pet let,
- podeli akreditacijo študijskega programa,
- zavrne vlogo za akreditacijo visokošolskega zavoda ali študijskega programa.

76

81. člen

(podaljšanje akreditacije visokošolskih zavodov)

(1) Postopek za podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda se začne z vložitvijo vloge visokošolskega zavoda v skladu z določbo drugega odstavka 24. člena tega zakona, nadaljuje se z zunanjo evalvacijo ter konča z odločitvijo o podaljšanju akreditacije. Zunanjo evalvacijo izvede skupina strokovnjakov, ki jo imenuje svet agencije.

(2) Pri zunanji evalvaciji zavoda se presoja tudi izvajanje študijskih programov. Ob podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda lahko svet agencije odloči, da odvzame akreditacijo posameznemu študijskemu programu, ki ga zavod izvaja. Pravila za izbiro programov, ki se presojujejo, določi agencija.

(3) Skupina strokovnjakov najkasneje v štirih mesecih od imenovanja pripravi evalvacijsko poročilo na podlagi pregleda samoevalvacijskega poročila visokošolskega zavoda in druge dokumentacije, ki jo natančneje določi agencija ter obiska visokošolskega zavoda, na katerem presoja tudi izvajanje študijskih programov.

(4) Evalvacijsko poročilo vsebuje presojo izpolnjevanja meril za akreditacijo ter zunanjo evalvacijo visokošolskega zavoda in drugih sestavin, ki jih natančneje določi svet agencije. Evalvacijsko poročilo se pošlje visokošolskemu zavodu, ki lahko nanj poda svoje pripombe v enem mesecu od njegovega prejema. Če

visokošolski zavod poda pripombe na evalvacijsko poročilo, skupina strokovnjakov po presoji utemeljenosti pripomb najkasneje v enem mesecu od prejema pripomb pripravi končno evalvacijsko poročilo. Če visokošolski zavod v roku ne poda pripomb na evalvacijsko poročilo, to postane končno.

(5) Samoevalvacijsko poročilo visokošolskega zavoda, končno evalvacijsko poročilo skupine strokovnjakov in morebitne pripombe visokošolskega zavoda na evalvacijsko poročilo ter druga dokazila se predložijo svetu agencije najkasneje v dveh mesecih od priprave končnega evalvacijskega poročila. Na podlagi prejete dokumentacije svet agencije odloči o podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda ali študijskega programa najkasneje v treh mesecih od prejema dokumentacije.

(6) Svet agencije v postopku podaljšanja akreditacije sprejme eno izmed naslednjih odločitev:

- podaljša akreditacijo visokošolskega zavoda za obdobje največ petih let,
- podaljša akreditacijo visokošolskega zavoda za krajše obdobje, ki ne sme biti daljše od treh let, in ne krajše od časa potrebnega za dokončanje študija že vpisane generacije,
- ne podaljša akreditacije visokošolskega zavoda,
- odvzame akreditacijo študijskemu programu.

(7) Svet agencije sprejme odločitev iz druge alineje šestega odstavka tega člena, če so ugotovljene manjše kršitve v delovanju visokošolskega zavoda, in naloži visokošolskemu zavodu rok za njihovo odpravo. Po poteku tega roka se ponovno opravi evalvacija, na podlagi katere svet agencije ponovno odloči o akreditaciji visokošolskega zavoda, pri čemer jo lahko podaljša za obdobje pet let ali je ne podaljša.

(8) Svet agencije sprejme odločitev iz tretje ali četrte alineje šestega odstavka tega člena, kadar pri rednem postopku oz. izredni evalvaciji ugotovi hujše kršitve zakonskih določb ali meril.

(9) Hujše kršitve iz prejšnjega odstavka so takšne narave, da onemogočajo izvedbo zahtevane kakovosti glede na področja, ki so predmet presoje kakovosti visokošolskega zavoda v skladu z merili za akreditacijo in evalvacijo. Akreditacija se odvzame tudi, če je bila pridobljena z navajanjem neresničnih podatkov ali če visokošolski zavod ovira izvajanje postopkov agencije.

82. člen

(ponovna vloga za prvo akreditacijo)

(1) V primeru zavrnitve vloge za akreditacijo visokošolskega zavoda ali študijskega programa iz tretje druge alineje sedmega odstavka 80. člena in tretje in četrte alineje šestega odstavka 81. člena tega zakona lahko predlagatelj ponovno vložijo vlogo za prvo akreditacijo visokošolskega zavoda ali vlogo za prvo akreditacijo študijskega programa po preteku dveh let od vročitve odločitve sveta agencije.

(2) V primeru zamude roka za vložitev vloge za podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda iz drugega odstavka 24. člena tega zakona lahko ustanovitelj ponovno vloži vlogo za prvo akreditacijo visokošolskega zavoda šele po izbrisu iz razvida visokošolskih zavodov.

(3) V primeru zavrnitve vloge za prvo akreditacijo študijskega programa lahko visokošolski zavod ponovno vloži vlogo za prvo akreditacijo tega študijskega programa po preteku enega leta od pravnomočne odločitve sveta agencije.

83. člen

(izredna evalvacija visokošolskih zavodov in izvajanja študijskih programov)

(1) Postopek izredne evalvacije visokošolskih zavodov in izvajanja študijskih programov začne agencija, kadar gre za upravičen sum hujših kršitev iz devetega odstavka 81. člena pri delovanju visokošolskega zavoda oziroma pri izvajanju študijskega programa ali njegovega dela.

(2) O izvedbi izredne evalvacije, podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda in odvzemu akreditacije študijskega programa odloči svet agencije.

(3) Izredna evalvacija se, razen začetka postopka, izvede po enakem postopku kot zunanja evalvacija, na podlagi izredne evalvacije pa tudi odločitev o podaljšanju akreditacije.

(4) Pred uvedbo izredne evalvacije lahko agencija pozove visokošolski zavod z vidika razjasnitve navedb v prijavi, ne da bi razkrila identiteto možnega prijavitelja.

78

84. člen

(evalvacija višjih strokovnih šol)

Agencija opravlja tudi evalvacije višjih strokovnih šol skladno z merili in postopki, ki jih določi svet agencije. Pri tem se smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov.

85. člen

(oblikovanje skupin strokovnjakov)

(1) Skupine strokovnjakov so skupine strokovnjakov za akreditacije in skupine strokovnjakov za zunanje evalvacije. V skupine strokovnjakov se imenujejo strokovnjaki iz registra strokovnjakov, ki ga vodi agencija. Sestavljajo jih vsaj trije člani, od tega vsaj en tuj strokovnjak in en študent.

(2) Pri izvajanju nalog in sprejemanju odločitev v postopkih akreditacij in evalvacij strokovnjaki upoštevajo načela preprečevanja konflikta interesov in načela nepristranosti. V ta namen podpišejo posebno izjavo, s katero se zavežejo k spoštovanju načel, določenih v tem členu.

86. člen

(javne evidence)

(1) Agencija vodi javne evidence o:

- akreditacijah visokošolskih zavodov,
- akreditacijah študijskih programov,
- evalvacijah visokošolskih zavodov in evalvacijah izvajanja študijskih programov ter višjih strokovnih šol,
- izdanih soglasjih k preoblikovanju visokošolskih zavodov in k spremembam študijskih programov.

(2) Javna evidenca akreditacij visokošolskih zavodov vsebuje naslednje podatke:

- datum in številko akreditacijske odločbe,
- obdobje veljavnosti akreditacije,
- vrsto visokošolskega zavoda,
- ime in sedež oziroma naslov visokošolskega zavoda ter ime in naslov njegovih dislociranih enot,
- študijsko področje in znanstvenoraziskovalno oziroma umetniško disciplino, za katero je visokošolski zavod ustanovljen,
- ime ustanovitelja,
- ime in priimek predvidenega zastopnika visokošolskega zavoda,
- datum in številko odločbe o podaljšanju akreditacije.

(3) Javna evidenca akreditacij študijskih programov vsebuje naslednje podatke:

- datum in številko akreditacijske odločbe,
- ime in sedež oziroma naslov ter vrsto visokošolskega zavoda, ki študijski program akreditira,
- ime in šifro študijskega programa, ki ga visokošolski zavod izvaja,
- študijsko področje (Isced, Frascati) in razvrstitev po standardni klasifikaciji izobraževanja (Klasius),
- stopnjo študijskega programa.

79

(4) Javna evidenca evalvacij visokošolskih zavodov in izvajanja študijskih programov ter višjih strokovnih šol vsebuje naslednje podatke:

- datum in številko končnega evalvacijskega poročila visokošolskega zavoda ali višje strokovne šole,
- datum oziroma obdobje izvedene evalvacije,
- ime in sedež oziroma naslov ter vrsto evalviranega visokošolskega zavoda ali višje strokovne šole,
- vrsto evalvacije,
- datum morebitnih pripomb visokošolskega zavoda ali višje strokovne šole k evalvacijskemu poročilu.

(5) Javna evidenca izdanih soglasij k preoblikovanju visokošolskih zavodov in k spremembam študijskih programov vsebuje naslednje podatke:

- datum in številko soglasja,
- ime in sedež oziroma naslov visokošolskega zavoda,
- ime in stopnjo študijskega programa, za spremembo katerega je bilo izdano soglasje.

(6) Osebni podatki iz tega člena se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in posredujejo za potrebe zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu.

87. člen
(register strokovnjakov)

(1) Agencija vodi register strokovnjakov, ki vsebuje naslednje osebne podatke:

- ime in priimek strokovnjaka,
- strokovni oziroma znanstveni naslov,
- spol,
- davčno številko,
- državljanstvo,
- podatke o stalnem in začasnem prebivališču,
- podatke o izobrazbi,
- podatke o zaposlitvi in statusu strokovnjaka,
- strokovno, raziskovalno ali delovno področje,
- podatke o kvalifikacijah ter kompetencah.

(2) Register strokovnjakov ni javna evidenca.

(3) Osebni podatki iz tega člena se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in posredujejo za potrebe zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu.

88. člen
(shranjevanje evidenc in dokumentacija)

Evidence iz 86. člena in register strokovnjakov iz 87. člena tega zakona se trajno hranijo v skladu s posebnimi predpisi. Določila v zvezi z vodenjem, uporabo in shranjevanjem osebnih podatkov iz evidenc po tem zakonu se uporabljajo tudi za dokumentacijo, na podlagi katere so bili zbrani osebni podatki.

80

VII. VISOKOŠOLSKI UČITELJI, ZNANSTVENI DELAVCI IN
VISOKOŠOLSKI SODELAVCI

89. člen
(učitelji)

(1) Visokošolski učitelji so docent, izredni profesor in redni profesor ter lektor.

(2) Visokošolski učitelji v visokošolskih strokovnih programih so tudi predavatelji in višji predavatelji.

(3) Visokošolski učitelji so izvajalci izobraževalnega, umetniškega in raziskovalnega programa. Pri svojem delu sledijo in prispevajo k razvoju znanosti, umetnosti in stroke na področju, za katerega so izvoljeni, samostojno razvijajo določeno področje znanosti, umetnosti oziroma stroke in skrbijo za prenos tega znanja.

90. člen
(znanstveni delavci)

(1) Znanstveni delavci so znanstveni sodelavec, višji znanstveni sodelavec in znanstveni svetnik.

(2) Znanstveni delavci izvajajo znanstveno-raziskovalni program.

91. člen
(visokošolski sodelavci)

(1) Visokošolski sodelavci so: asistent, bibliotekar, strokovni svetnik, višji strokovni sodelavec, strokovni sodelavec in učitelj veščin.

(2) Visokošolski sodelavci sodelujejo pri izvajanju izobraževalnega, znanstveno-raziskovalnega in umetniškega dela.

92. člen
(pogoji za izvolitev)

(1) V naziv docent, izredni profesor in redni profesor je lahko izvoljen, kdor ima doktorat znanosti in preverjene pedagoške sposobnosti.

(2) V naziv znanstvenega delavca je lahko izvoljen, kdor ima doktorat znanosti. Znanstveni delavec je lahko izvoljen še v naziv visokošolskega učitelja, če ima preverjene pedagoške sposobnosti.

(3) V naziv visokošolskega učitelja umetniških disciplin je lahko izvoljen, kdor je končal najmanj študijski program druge stopnje, ima priznana umetniška dela in preverjene pedagoške sposobnosti.

(4) V naziv višjega predavatelja je lahko izvoljen, kdor je končal najmanj študijski program druge stopnje in ima preverjene pedagoške sposobnosti.

(5) V naziv predavatelja ali lektorja je lahko izvoljen, kdor je končal najmanj študijski program druge stopnje in ima preverjene pedagoške sposobnosti.

(6) V naziv visokošolskega sodelavca je lahko izvoljen, kdor je končal najmanj študijski program druge stopnje.

(7) Visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci morajo poleg pogojev iz prvega do šestega odstavka tega člena izpolnjevati tudi pogoje, določene v skladu z merili za izvolitev v naziv.

(8) Merila za izvolitev v naziv visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev določi senat visokošolskega zavoda v skladu z zakonom. Za visokošolske zavode, ki so članice univerze, merila določi senat univerze.

(9) Merila iz prejšnjega odstavka morajo biti mednarodno primerljiva in se javno objavijo.

93. člen

(postopek za izvolitev)

(1) Docente, izredne profesorje, višje predavatelje, predavatelje, lektorje, znanstvene sodelavce in višje znanstvene sodelavce voli za pet let senat fakultete, umetniške akademije oziroma visoke strokovne šole.

(2) Redne profesorje in znanstvene svetnike voli senat univerze za neomejeno dobo.

(3) Redne profesorje in znanstvene svetnike visokošolskega zavoda, ki ni članica univerze, voli senat visokošolskega zavoda.

(4) Visokošolske sodelavce voli senat fakultete, umetniške akademije oziroma visoke strokovne šole za dobo, določeno s statutom.

(5) Pred prvo izvolitvijo v naziv ali pred izvolitvijo v višji naziv si mora senat članice univerze pridobiti soglasje senata univerze.

(6) Upokojeni visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci obdržijo naziv, ki so ga imeli ob upokojitvi.

94. člen

(podrobnejši postopek za izvolitev)

Postopek za izvolitev v naziv visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev se v skladu z zakonom in merili za izvolitev podrobneje uredi v statutu visokošolskega zavoda.

82

95. člen

(odvzem naziva)

(1) Če visokošolski učitelj, znanstveni delavec ali visokošolski sodelavec ne izpolnjuje znanstvenih in pedagoških obveznosti ali za izvolitev v naziv določenih pogojev, senat, pristojen za izvolitev, prične postopek za odvzem naziva.

(2) V postopku za odvzem naziva se primerno uporabljajo določbe postopka za izvolitev v naziv. Visokošolskemu učitelju, znanstvenemu delavcu ali visokošolskemu sodelavcu je treba omogočiti, da pojasni svoje stališče.

96. člen

(sodno varstvo pravic)

Zoper odločbo, izdano v postopku za izvolitev v naziv oziroma v postopku za odvzem naziva, se lahko sproži upravni spor.

97. člen

(delovna mesta)

Delovna mesta visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev se javno razpisujejo in zasedejo v rokih in na način, kot to določa statut visokošolskega zavoda.

98. člen
(zasebni visokošolski učitelji)

(1) Visokošolski zavod lahko izvajanje posameznih delov predmeta oziroma predmetnega področja prepusti zasebnemu visokošolskemu učitelju.

(2) Zasebni visokošolski učitelj je, kdor je izvoljen v naziv visokošolskega učitelja in je vpisan v razvid zasebnih visokošolskih učiteljev, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo.

(3) Minister, pristojen za visoko šolstvo, predpiše postopek vpisa in izbrisa iz razvida.

99. člen
(gostujoči visokošolski učitelji)

Visokošolski zavodi lahko za določen čas povabijo k sodelovanju za izvajanje posameznih delov predmeta oziroma predmetnega področja priznane učitelje, znanstvenike, strokovnjake in umetnike, ne glede na pogoje, ki so določeni za izvolitev v naziv.

100. člen
(delovna in pedagoška obveznost)

(1) Neposredna pedagoška obveznost v času organiziranega študijskega procesa v visokošolskem izobraževanju, ki se izvaja kot javna služba, znaša:

- za docenta, izrednega in rednega profesorja šest ur tedensko,
- za višjega predavatelja, predavatelja in lektorja devet ur tedensko,
- za asistenta deset ur tedensko.

(2) Neposredno tedensko pedagoško obveznost in njene oblike določi rektor univerze oziroma dekan samostojnega visokošolskega zavoda s posebnim predpisom in si k njemu pridobi soglasje ministra, pristojnega za visoko šolstvo.

(3) Če z neposredno tedensko pedagoško obveznostjo, določeno v prejšnjih odstavkih, ni mogoče izvesti študijskih programov, lahko pristojni organ visokošolskega zavoda visokošolskemu učitelju oziroma sodelavcu določi dodatno tedensko pedagoško obveznost, in sicer največ:

- dve uri docentu, izrednemu in rednemu profesorju,
- tri ure višjemu predavatelju, predavatelju in lektorju,
- štiri ure asistentu.

(4) Neposredno tedensko pedagoško obveznost in največ štiri ure dodatne tedenske pedagoške obveznosti za druge visokošolske sodelavce določi rektor univerze oziroma dekan samostojnega visokošolskega zavoda s posebnim predpisom.

(5) Dodatna tedenska pedagoška obveznost se obračuna enako kot neposredna pedagoška obveznost.

(6) Glede na večje število študentov v skupini pri predmetu se docentu, izrednemu profesorju, rednemu profesorju, višjemu predavatelju, predavatelju in lektorju neposredna tedenska pedagoška obveznost lahko zmanjša za največ dve uri.

(7) Docentu, izrednemu profesorju, rednemu profesorju, višjemu predavatelju, predavatelju in lektorju, ki opravljajo za delodajalca tudi raziskovalno in razvojno delo, se lahko neposredna tedenska pedagoška obveznost iz prejšnjih odstavkov sorazmerno zmanjša.

(8) Merila za zmanjšanje neposredne pedagoške obveznosti določijo rektorji univerz in dekani samostojnih visokošolskih zavodov, jih med seboj uskladijo ter pošljejo reprezentativnim sindikatom, ki lahko v 15 dneh po prejemu nanje podajo mnenje. K merilom morajo rektorji univerz in dekani samostojnih visokošolskih zavodov pridobiti soglasje ministra, pristojnega za visoko šolstvo.

(9) Docent, izredni profesor, redni profesor, višji predavatelj, predavatelj, lektor, asistent in drugi visokošolski sodelavci lahko, če so za to zagotovljena sredstva, izjemoma na teden opravljajo pedagoško, znanstveno-raziskovalno, umetniško ali strokovno delo še največ dvajset odstotkov polnega delovnega časa tudi pri istem delodajalcu. Enako velja za raziskovalno delo, ki ga opravlja znanstveni svetnik, višji znanstveni sodelavec ali znanstveni sodelavec, ki na visokošolskem zavodu opravljajo raziskovalno delo.

(10) Če so bile izkoriščene vse možnosti za sklenitev pogodbe o zaposlitvi in je treba zagotoviti nemoteno izvajanje pedagoške dejavnosti, lahko visokošolski zavod sklene pogodbo o delu v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja obligacijska razmerja, vendar ne več kot v obsegu ene tretjine s tem zakonom določene pedagoške obveznosti in največ za obdobje deset mesecev v študijskem letu. Kdor ima sklenjeno delovno razmerje na področju visokošolskega izobraževanja v skladu s tem zakonom, mora pred sklenitvijo pogodbe o delu, predložiti soglasje delodajalca.

101. člen (sobotno leto)

(1) Visokošolski učitelj ima v šestih letih opravljanja dela pravico do poglobljenega izpopolnjevanja na področju raziskovalne dejavnosti v skupnem trajanju največ dvanajst mesecev.

(2) Visokošolskemu učitelju se v primeru iz prejšnjega odstavka pedagoška obveznost prerazporedi, vendar se ne sme povečati za več kot eno tretjino.

VIII. ŠTUDENTI

102. člen

(pravice in dolžnosti študentov)

(1) Študenti imajo pravico do vpisa in izobraževanja pod enakimi, z zakonom, statutom in študijskim programom določenimi pogoji. Pri tem:

- se ob rednem napredovanju izobražujejo in dokončajo študij pod pogoji, ki so veljali ob vpisu,
- lahko enkrat v času študija ponavljajo letnik ali spremenijo študijski program ali smer,
- se lahko izobražujejo po več študijskih programih, skladno s pravili visokošolskega zavoda,
- lahko napredujejo in dokončajo študij v krajšem času, kot je predvideno s študijskim programom.

(2) S statutom visokošolskega zavoda se podrobneje uredijo postopki in pravila, zlasti o:

- študijskem koledarju,
- vpisnih postopkih,
- izpitnem režimu,
- napredovanju, vključno s pogoji za hitrejše napredovanje,
- dokončanju izobraževanja,
- prehodih med študijskimi programi,
- ponavljanju letnika oziroma pogojnem napredovanju,
- nadaljevanju študija po prekinitvi,
- priznavanju izpitov in drugih študijskih obveznostih, opravljenih na različnih visokošolskih zavodih.

85

(3) S statutom ali drugimi predpisi se določijo tudi:

- vrste dokumentov, ki se študentom izdajajo na podlagi evidenc iz 183. člena tega zakona,
- postopek za uveljavljanje varstva pravic študentov,
- organi, pristojni za vodenje postopkov in odločanje,
- disciplinska odgovornost in pravice ter dolžnosti študentov v disciplinskem postopku in
- druga pravila, povezana s pravicami in dolžnostmi študentov.

103. člen (soupravljanje študentov)

(1) Študenti imajo pravico preko svojih predstavnikov sodelovati pri delu in upravljanju visokošolskih zavodov v skladu s tem zakonom in statutom.

(2) Predstavniki študentskega sveta so vabljeni na seje organov visokošolskega zavoda.

104. člen (organiziranost študentov)

Študenti imajo avtonomno pravico do oblikovanja skupnosti študentov. Način uresničevanja te pravice se določi z zakonom.

105. člen
(druge pravice in ugodnosti študentov)

(1) Študenti imajo ne glede na to, ali se študij izvaja kot redni ali delni, pravico do zdravstvenega varstva in drugih ugodnosti ter pravic (na primer prehrana, prevozi, štipendiranje) v skladu s posebnimi predpisi, če niso v delovnem razmerju ali kot zavarovanci za primer brezposelnosti ne prejemajo pravic iz tega naslova.

(2) Študenti, državljani Republike Slovenije, imajo možnost bivanja v študentskih domovih, drugih zavodih in pri pravnih osebah, registriranih za dejavnost študentskih domov, prek njih pa tudi pri zasebnikih, lastnikih sob, ki jih oddajajo v najem, državljani drugih držav pa pod pogoji, določenimi s posebnimi predpisi.

106. člen
(prenehanje statusa študenta)

(1) Status študenta preneha, če študent:

- diplomira,
- ne diplomira na študijskem programu prve stopnje v 12 mesecih po zaključku zadnjega semestra,
- se izpiše,
- se med študijem ne vpiše v naslednji letnik oziroma semester,
- je bil izključen,
- dokonča podiplomski študij,
- ne dokonča podiplomskega študija druge stopnje po magistrskem študijskem programu v 12 mesecih po zaključku zadnjega semestra,
- ne dokonča podiplomskega študija druge stopnje po enovitem magistrskem študijskem programu v 12 mesecih po zaključku zadnjega semestra,
- ne dokonča podiplomskega študija tretje stopnje v ustreznem, s statutom predpisanem roku.

(2) Prva alineja prvega odstavka tega člena ne velja za študente zadnjega letnika prve stopnje ali študentom dodatnega (absolventskega) letnika, če zaključijo študij pred koncem študijskega leta in se želijo vpisati v naslednjo stopnjo. Status jim velja do konca študijskega leta.

(3) Ne glede na drugo in sedmo alinejo prvega odstavka študentu status preneha ob zaključku zadnjega semestra, če je v času študija ponavljal letnik ali spremenil študijski program ali smer.

(4) V primerih iz druge, četrte, sedme in osme alineje prvega odstavka ter tretjega odstavka tega člena se študentu iz upravičenih razlogov status študenta lahko tudi podaljša, vendar največ za eno leto.

(5) Študentke matere, ki v času študija rodijo, imajo pravico do podaljšanja študentskega statusa za eno leto za vsakega živo rojenega otroka.

107. člen
(sodno varstvo pravic)

Zoper dokončno odločitev pristojnega organa visokošolskega zavoda o pridobitvi oziroma izgubi statusa študenta in o drugih zadevah v zvezi s študijem se lahko sproži upravni spor.

IX. FINANCIRANJE VISOKEGA ŠOLSTVA IN JAVNA SLUŽBA

108. člen (viri financiranja)

(1) Visokošolski zavodi lahko pridobivajo sredstva iz proračuna Republike Slovenije, iz proračuna Evropske unije ter proračuna samoupravnih lokalnih skupnosti, šolnin, prispevkov za študij, plačil za storitve, dotacij, donacij, dediščin in daril ter drugih virov.

(2) Sredstva iz prvega odstavka tega člena se uporabljajo v skladu z namenom, za katerega so bila pridobljena.

Javna služba

109. člen (javna služba)

(1) Javna služba na področju visokega šolstva so dejavnosti, ki jih v javnem interesu zagotavlja država ali samoupravna lokalna skupnost, s katerimi se trajno in nemoteno zagotavlja izvajanje:

1. študijske in z njo povezane raziskovalne in umetniške dejavnosti ter s tem povezane posebne naloge in strokovno delo ter obsega javno veljavne:

- študijske programe 1. in 2. stopnje,
- študijske programe za izpopolnjevanje, ter

2. infrastrukturne spremljevalne dejavnosti kot so študentski domovi, knjižnice in lektorati.

(2) Cilj izvajanja javne službe na področju visokega šolstva je zagotavljanje kakovostnih študijskih programov, dostopnih vsem študentkam in študentom pod enakimi pogoji in na nepridobiten način. Dejavnost se izvaja na nepridobiten način, če cilj izvajanja dejavnosti ni pridobivanje dobička.

(3) Študentom se v okviru javne službe zagotavljajo javna sredstva za študij na prvi in drugi stopnji kadarkoli v življenju, ne glede na starost in način študija, če posameznik še nima dosežene omenjene ravni izobrazbe, če se mu študij še ni financiral iz javnih sredstev na tej ravni in če izpolnjuje pogoje za vpis ali napredovanje v višji letnik oziroma stopnjo. Izjema financiranja na enaki ravni velja za vzporedni študij, ki je omogočen študentom skladno s statutom visokošolskega zavoda.

(4) Javna služba se izvaja na javnih univerzah in samostojnih javnih visokošolskih zavodih ter na podlagi koncesije na zasebnih visokošolskih zavodih.

(5) Naloge, ki jih opravljajo javni visokošolski zavodi na podlagi javnega pooblastila in so določene s posebnimi predpisi (npr. priznavanje in vrednotenje izobraževanja), se financirajo iz javnih sredstev skladno s temi predpisi.

(6) Samostojni visokošolski zavodi na podlagi izpolnjevanja pogojev iz tega zakona izvajajo študijski program ali programe, z dokončanjem katerih študent pridobi javnoveljavno izobrazbo in diplomo, ki je javna listina.

(7) Vsi visokošolski zavodi pri odločanju o pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz študijskega programa ter postopkih za imenovanje v naziv zaradi javnopravne narave stvari smiselno uporabljajo določila zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če nimajo na omenjenih področjih posebnih procesnih pravil.

110. člen

(pogoji za brezplačen redni ali delni študij)

(1) Študent, ki je vpisan redno ali delno na iz javnih sredstev financiran študijski program na javnem visokošolskem zavodu ali na koncesioniranem študijskem programu zasebnega visokošolskega zavoda, ima študij financiran iz javnih sredstev, če še nima pridobljene ravni izobrazbe, ki ustreza stopnji študijskega programa, na katerega je vpisan, in če je prvič vpisan na:

- študijski program prve stopnje in redno napreduje, poleg tega pa tudi, če enkrat v času študija ponavlja letnik ali spremeni študijski program zaradi neizpolnjevanja obveznosti ali diplomira v dvanajstih mesecih po zaključku zadnjega semestra, vendar študij skupaj ne sme trajati več let kot traja študijski program prve stopnje, podaljšan za eno leto;

- enovit magistrski študijski program druge stopnje in redno napreduje, poleg tega pa tudi, če enkrat v času študija ponavlja letnik ali spremeni študijski program zaradi neizpolnjevanja obveznosti ali diplomira v dvanajstih mesecih po zaključku zadnjega semestra, vendar študij skupaj ne sme trajati več let kot traja enovit magistrski študijski program, podaljšan za eno leto;

- magistrski študijski program druge stopnje in redno napreduje, poleg tega pa tudi, če enkrat v času študija ponavlja letnik ali spremeni študijski program zaradi neizpolnjevanja obveznosti ali diplomira v dvanajstih mesecih po zaključku zadnjega semestra, vendar študij skupaj ne sme trajati več let kot traja študijski program druge stopnje, podaljšan za eno leto.

(2) V okviru rednega napredovanja se upoštevajo upravičeni razlogi zaradi mirovanja statusa študenta zaradi materinstva ali daljše bolezni, kakor je opredeljeno s posebnimi predpisi in statutom visokošolskega zavoda, vendar največ za dvanajst mesecev. Omejitve iz prve do tretje alineje prvega odstavka tega člena se prilagodijo tudi za študente s posebnimi potrebami, ki so obravnavani individualno in se jim na podlagi individualne strokovne presoje pristojnega organa visokošolskega zavoda, določijo v skladu z akti visokošolskega zavoda drugačni pogoji za dokončanje študija.

(3) Pravico do financiranja študija iz javnih sredstev iz prvega odstavka tega člena lahko študent uveljavlja le za čas trajanja študijskega programa, v katerega je prvič vpisan, podaljšanega za eno leto. Če je študent spremenil študijski program po prvem ali višjem letniku, se čas financiranja študijskega programa, v katerega je vpisan, skrajša za število let že financiranega študija. Enako skrajšanje velja, če študent ponavlja letnik, ter v prejšnjem letniku ni opravil najmanj 6 ECTS in nima upravičenega razloga iz drugega odstavka tega člena.

(4) Študent, ki je vpisan v študijski program tretje stopnje, ima lahko iz javnih sredstev sofinanciran študij, če izpolnjuje pogoje, ki so določeni v predpisu, ki ureja sofinanciranje doktorskega študija.

(5) Ne glede na določbe prvega do četrtega odstavka tega člena, imajo študenti, ki so vpisani delno, in imajo pravico do študija financiranega iz javnih sredstev še enkrat toliko let kot redni študenti, druge pravice ali ugodnosti, ki izvirajo iz statusa študenta, pa lahko uporabljajo do skupnega obsega, kot je določen za redne študente na brezplačnem študiju.

(6) Če posameznik ne zaključi letnika študija v treh letih od vpisa oziroma zadnje vpisanih ECTS za ta letnik, visokošolski zavod določi postopek in pogoje za dokončanje študija.

(7) Na brezplačen redni ali delni študij se lahko vpiše vsak, ki izpolnjuje pogoje po tem zakonu ne glede na starost ali zaposlitveni status, pri čemer zaposlenim študentom ne pripadajo pravice, ki izhajajo iz statusa študenta.

111. člen (delni študij)

(1) Delni študij je oblika študija študijskega programa, ki traja toliko let, ki jih študent potrebuje, da ob polnem izpolnjevanju obveznosti (36 ECTS na leto) doseže skupno število ECTS, ki velja za posamezni študijski program. Podrobnejše določbe o delnem študiju se uredijo v statutu visokošolskega zavoda.

(2) Delni študij se, razen prilagodljivosti, dostopnosti in časovne dimenzije, z vidika izvedbe študijskega programa, skupnega obsega, zahtevnosti in pričakovanih kompetenc študentov, izvaja z enakimi pravicami in obveznostmi študentov in visokošolskih zavodov, kot veljajo pri izvajanju rednega študija.

(3) Delni študij se lahko izvaja brezplačno za študenta ali proti plačilu glede na izpolnjevanje ali neizpolnjevanje pogojev za brezplačen študij iz prejšnjega člena.

112. člen (omejitve pri izvajanju plačljivega in delnega študija)

(1) Javni visokošolski zavodi lahko poleg rednega in delnega študija, ki sta financirana iz javnih sredstev, izvajajo tudi redni in delni študij, za katerega

zaračunavajo šolnino (v nadaljevanju: plačljiv študij). Javni visokošolski zavod zaračuna šolnino za obseg, ki presega javno službo, ki je financirana iz javnih sredstev.

(2) Dovoljeni obseg plačljivega študija ne sme vplivati na izvajanje dejavnosti javnega visokošolskega zavoda, za katero ustanovitelj zagotavlja sredstva za delovanje, kakor tudi ne sme presegati štirideset odstotkov vseh vpisanih študentov.

(3) Dovoljeni obseg plačljivega študija posameznega javnega visokošolskega zavoda se, v okviru določenem z zakonom, določi in ovrednoti v predlogu pogodbe o financiranju visokošolske dejavnosti.

(4) Plačljiv študij izvaja visokošolski zavod kot dejavnost na prostem trgu.

Financiranje javnih univerz in javnih samostojnih visokošolskih zavodov

113. člen (financiranje javne službe)

(1) Financiranje javne službe se izvaja na podlagi določb tega zakona.

(2) Samoupravna lokalna skupnost lahko podrobneje uredi financiranje javne službe v visokem šolstvu s svojim predpisom, pri čemer upošteva stebre financiranja in vire financiranja, predvidene s tem zakonom.

90

114. člen (proračunska sredstva za javno službo)

Javnim visokošolskim zavodom se za izvajanje javne službe zagotavljajo proračunska sredstva za:

- študijsko dejavnost za prvo in drugo stopnjo, ki jo sestavljata temeljni steber (v nadaljevanju: TS) in enotni steber financiranja (v nadaljevanju: ES),
- raziskovalno dejavnost v znanstveno-raziskovalnem stebru (v nadaljevanju: ZRS),
- dopolnilno dejavnost v dopolnilnem stebru financiranja (v nadaljevanju: DSF),
- obštudijske dejavnosti,
- investicije in investicijsko vzdrževanje,
- nacionalno pomembne naloge in institucije in
- razvojne in druge naloge.

115. člen (integralna sredstva)

(1) Javna sredstva za financiranje TS in ES se univerzi ali zasebnemu visokošolskemu zavodu s koncesijo, zagotovijo kot skupna sredstva (integralno financiranje) ob upoštevanju pravil, določenih s tem zakonom in pogodbo o izvajanju visokošolske dejavnosti.

(2) Javna sredstva se nakazujejo mesečno. Upravičenci (javna univerza in javni samostojni visokošolski zavod) jih lahko samostojno razporejajo v skladu z veljavno pogodbo o izvajanju visokošolske dejavnosti.

(3) O uporabi sredstev ter o uresničevanju pogodbe o financiranju visokošolske dejavnosti so upravičenci dolžni obveščati ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo z letnim poročilom o izvajanju pogodbe.

Temeljni steber financiranja

116. člen

(določanje obsega sredstev za TS)

(1) Sredstva za študijsko dejavnost se za prvo in drugo stopnjo študija določijo kot skupna sredstva (integralno financiranje) za javni visokošolski zavod v okviru TS. V okviru TS se umeščajo tudi posebne naloge posameznih visokošolskih zavodov.

(2) Skupna sredstva TS naslednjega obdobja treh let temeljijo na sredstvih TS iz preteklega triletnega obdobja, povečana za povprečno rast bruto domačega proizvoda iz preteklega triletnega obdobja. Če je ta rast manjša od dveh odstotkov, se sredstva TS za vsako leto v okviru triletnega obdobja povečajo za dva odstotka sredstev TS iz preteklega triletnega obdobja.

(3) Sredstva TS se povečujejo skladno z drugim odstavkom tega člena, dokler celotni javni izdatki, namenjeni za terciarno izobraževanje po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije, ne dosežejo dveh odstotkov bruto domačega proizvoda.

(4) V primeru, da pride po doseženih dveh odstotkih bruto domačega proizvoda vloženega v terciarno izobraževanje, do zmanjšanja proračunskih sredstev za študijsko dejavnost, zmanjšanje z namenom doseganja stabilnosti pri izvajanju študijske dejavnosti ne sme biti večje od enega odstotka v prvem, štirih odstotkov v drugem in šestih odstotkov v tretjem letu financiranja.

(5) Sredstva TS za posamezni visokošolski zavod se povečujejo skladno z drugim odstavkom tega člena, preračunano na višino posameznega visokošolskega zavoda.

117. člen

(posebne naloge v okviru TS)

(1) Sredstva TS za posamezni javni visokošolski zavod, kakor tudi za visokošolski zavod s koncesijo, temeljijo tudi na doseganju posebnih ciljev, ki so z vidika javnega interesa določeni v pogodbi o financiranju visokošolske dejavnosti. Posebne naloge se določijo glede na specifikke visokošolskega zavoda in potrebe visokega šolstva, ozirajoč se na vsebino, področja, prostor in časovno dimenzijo.

(2) Sredstva v okviru TS za posebne naloge predstavljajo pet odstotkov v okviru skupne vsote TS, sredstva TS za posebne naloge za posamezni visokošolski zavod pa do pet odstotkov TS, ki so določena za ta zavod v odvisnosti od doseganja posebnih ciljev.

118. člen

(zmanjšanje sredstev TS zaradi nedoseganja posebnih nalog)

(1) Če posamezni visokošolski zavod v enem finančnem obdobju treh koledarskih let ne doseže posebnih ciljev, dogovorjenih in določenih v pogodbi o financiranju visokošolske dejavnosti, se višina sredstev za nedosežene cilje ne izplača oziroma se prenese med razvojne naloge skladno s 134. členom tega zakona.

(2) Če je bilo sredstev izplačanih več od doseženih posebnih ciljev se ta sredstva vrnejo oziroma poračunajo z naslednjo pogodbo.

119. člen

(študijska sredstva za druge namene)

Predvidena sredstva za akreditacijo novih študijskih programov in za akreditacijo ali ponovno akreditacijo javnih visokošolskih zavodov kot deli študijske dejavnosti se določijo v pogodbi, pri čemer je treba v naslednjem finančnem obdobju predvideti in upoštevati tudi sredstva za stroške pri izredni evalvaciji javnega visokošolskega zavoda, ki ni odkrila neskladij, ki bi bila razlog za odvzem akreditacije.

92

120. člen

(časovne razmejitve, presežek na študijski dejavnosti)

(1) Skladno s standardi in predpisi, ki urejajo računovodstvo v javnem sektorju, visokošolski zavodi ob koncu poslovnega leta lahko oblikujejo kratkoročne odložene prihodke, ki so nastali iz sredstev za študijsko dejavnost po tem zakonu.

(2) Če so stroški za izvajanje študijske dejavnosti v koledarskem letu nižji od sredstev za študijsko dejavnost in zato nastane presežek prihodkov nad odhodki, se ta izkazan presežek lahko porabi za opravljanje in razvoj dejavnosti.

(3) Če so stroški za izvajanje študijske dejavnosti v koledarskem letu višji od sredstev za študijsko dejavnost in zato nastane presežek odhodkov nad prihodki, ki ne omogoča uravnovešenja proračuna univerze ali samostojnega visokošolskega zavoda, mora poslovodni organ predlagati rebalans proračuna.

121. člen

(zmanjšanje sredstev TS zaradi odvzete akreditacije za študijski program)

(1) Sredstva za TS se javnemu visokošolskemu zavodu zmanjšajo, če javni visokošolski zavod ne more zagotoviti izvajanja ali ne izvaja javne službe v

dogovorjenem obsegu in mu je zaradi tega odvzeta akreditacija za posamezni študijski program.

(2) Vlada Republike Slovenije z uredbo določi podrobnejši način poročna sredstev za visokošolski zavod iz prejšnjega odstavka tega člena. Neporabljena sredstva se lahko prerazporedijo v okvir razvojnih nalog ali pa se vodijo kot skupna sredstva TS za naslednje finančno leto ali obdobje. Podrobnejši način se določi tudi za primere odvzema akreditacije visokošolskemu zavodu ali za primere prenehanja koncesije visokošolskega zavoda.

Enotni steber financiranja

122. člen

(dodeljevanje sredstev za ES)

(1) ES je namenjen spodbujanju enotnega pristopa visokošolskih zavodov do ciljev, ki so skupni vsem visokošolskim zavodom in predstavljajo enotna izhodišča skupnega visokošolskega prostora. Cilji ES se določijo na podlagi naslednjih izhodišč:

- relevantnost, primernost, merljivost in dosegljivost,
- statistična ustreznost, metodološka pravilnost in predvidljivost,
- objektivnost virov podatkov,
- enostavnost, transparentnost in pojasnilnost,
- opredeljivost terminov, zmožnost merljivosti, usmerjanja oziroma nadzora ciljev skozi daljši čas,
- uporabnost obstoječih zbirk podatkov in
- zbiranje in analiza podatkov, ki temelji na stroškovni upravičenosti glede na administrativna bremena za visokošolske zavode in bremena za druge osebe.

93

(2) Sredstva za ES so ločena od TS in se določijo v višini petih odstotkov sredstev za TS.

123. člen

(predlaganje posameznih ciljev za ES)

(1) Cilje, njihove kazalnike, razpone oziroma odstotke določi Vlada Republike Slovenije na predlog Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo, Rektorske konference, Študentske organizacije Slovenije ali posameznega visokošolskega zavoda. Predlogi se podajo najkasneje mesec dni pred rokom za pripravo predloga državnega proračuna v letu, ko poteka še dotedanje financiranje glede na enotne potrebe, prisotne v domačem ali evropskem visokošolskem prostoru.

(2) Institucije iz prejšnjega odstavka tega člena lahko predlagajo tudi razpone ali odstotke za posamezne cilje ES.

Znanstveno-raziskovalni steber

124. člen

(dodeljevanje sredstev za ZRS za javne visokošolske zavode)

(1) ZRS za visokošolske zavode predstavlja sredstva za raziskovalno dejavnost.

(2) Sredstva za raziskovalno dejavnost se določijo glede na izpolnjevanje pogojev po zakonu, ki ureja raziskovalno dejavnost.

Dopolnilni steber financiranja

125. člen (dodelitev sredstev za DSF)

(1) Če visokošolski zavod prejme v enem finančnem obdobju treh let donacije v skupni višini najmanj 300.000,00 EUR, se mu iz sredstev DSF doda 25 odstotkov vrednosti prejetih donacij, ki so bile prejete za dolgoročneje cilje zavoda oziroma niso bile dane za raziskave, ki bi se odrazile v neposrednih koristih donatorja.

(2) Sredstva za DSF se zagotovijo v višini do enega odstotka TS. V primeru nezadostnih sredstev za vse visokošolske zavode, ki so dosegli višino iz prejšnjega odstavka tega člena v okviru DSF, se le-ta sorazmerno zmanjšajo do razpoložljive višine.

(3) Podrobnejša določila glede izkazovanja ali načina prejetih sredstev predpiše minister s podzakonskim aktom.

Pravila visokošolskih zavodov

126. člen (pravila visokošolskega zavoda)

Visokošolski zavod razporeja sredstva po pravilih, ki jih sprejme pristojni organ visokošolskega zavoda, in z njimi pisno seznaniti ministrstvo v osmih dneh po njihovem sprejemu oziroma spremembi.

Financiranje doktorskega študija

127. člen (financiranje tretje študijske stopnje)

(1) Iz proračuna RS ali iz sredstev evropske kohezijske politike se lahko na podlagi javnega razpisa zagotavlja sredstva za študente po študijskih programih tretje stopnje.

(2) Sredstva za študijsko dejavnost za tretjo stopnjo študija se lahko določijo tudi kot skupna sredstva (integralno financiranje) za javni visokošolski zavod v okviru TS tako, da se zagotovi izvajanje študijskega programa delno ali v celoti.

(3) Če se sredstva za tretjo študijsko stopnjo ne določijo kot skupna sredstva v okviru TS, ali ne zagotavljajo celotne izvedbe študijskega programa, lahko javni visokošolski zavodi zaračunajo šolnino.

(4) Vlada Republike Slovenije lahko določi pogoje financiranja šolnine doktorskim študentom.

(5) Financiranje tretje študijske stopnje poteka skladno z uredbo, ki ureja financiranje doktorskega študija, oziroma prek Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije ali Javne agencije za tehnološki razvoj Republike Slovenije.

Obštudijska dejavnost

128. člen

(dodelitev sredstev za obštudijske dejavnosti)

Sredstva za obštudijsko dejavnost se za posamezno finančno obdobje posameznemu javnemu visokoškolskemu zavodu določijo ob upoštevanju števila vpisanih študentov in vrednosti točke za posameznega študenta, ki jo za vsako proračunsko leto s sklepom določi minister, pristojen za visoko šolstvo ob upoštevanju vsebine programskega dela pogodbe in ob upoštevanju letnega programa študentskega sveta visokoškolskega zavoda glede interesnih dejavnosti študentov.

Sredstva za investicije

129. člen

(sredstva za investicije in investicijsko vzdrževanje stvarnega premoženja)

95

(1) Sredstva za investicije v visokem šolstvu se v proračunu Republike Slovenije določijo za vsako proračunsko leto.

(2) Sredstva za investicijsko vzdrževanje in opremo v visokem šolstvu se določijo s sklepom ministra, pristojnega za visoko šolstvo.

(3) Javni visokošolski zavodi morajo pripraviti letni načrt ravnanja s stvarnim premoženjem.

130. člen

(investicije in investicijsko vzdrževanje študentskih bivalnih zmogljivosti in visokošolskih knjižnic)

Določila glede sredstev za investicije se smiselno uporabljajo tudi za financiranje investicij in investicijskega vzdrževanja objektov javnih visokošolskih knjižnic, ki so v lasti Republike Slovenije in za javne študentske domove, katerih lastnik je Republika Slovenija ali univerza, ki jo je ustanovila Republika Slovenija.

Sredstva za nacionalno pomembne naloge in institucije

131. člen

(dodelitev sredstev za nacionalne naloge in institucije)

(1) Republika Slovenija zagotavlja sredstva za izvajanje naslednjih nacionalno pomembnih nalog, kot so na primer:

- skrb za slovenščino (lektorati, tečaji, seminarji),
- urejanje nacionalno koordiniranega vpisa na visokošolske zavode (VPIS) in
- izvajanje univerzitetne knjižnične dejavnosti.

(2) Za nacionalne naloge in s tem povezana dodelitev sredstev se štejejo tudi vse pravice in obveznosti, ki se izvajajo na področju visokega šolstva in jih določajo drugi predpisi Republike Slovenije.

(3) Na predlog ministra, pristojnega za izobraževanje lahko Vlada Republike Slovenije naloži enemu ali več javnim visokošolskim zavodom sprejem ali izvajanje določenega študijskega programa, skupaj s potrebnim financiranjem, če je to nujno potrebno za prevladujoče izobraževalne ali znanstvene namene države in za katerega ni bilo doseženo soglasje z določenim javnim visokošolskim zavodom ali za katerega ne obstaja primerna vsebina v programu zasebnega visokošolskega zavoda. Sredstva za izvedbo teh nalog se določijo s pogodbo na podlagi finančnega načrta visokošolskega zavoda, ki jih bo izvajal ali s sklepom ministra v primeru nedoseženega soglasja.

(4) Podrobnejša pravila za določitev sredstev za univerzitetne knjižnice javnih visokošolskih zavodov in Centralno tehniško knjižnico Univerze v Ljubljani ter opredelitev drugih nacionalno pomembnih nalog določi vlada z uredbo.

Evro-sredozemska univerza

96

132. člen

(določitev sredstev za Evro-sredozemsko univerzo)

(1) S sredstvi za stroške dela in izdatke za blago in storitve se sofinancira stroške delovanja vodstva in strokovnih služb Evro-sredozemske univerze, povezane s študijskimi dejavnostmi, potrebnimi za pripravo in izvedbo študijskih programov, ter stroški prostorov in najema prostorov.

(2) Z začetkom izvajanja študijskih programov se sredstva za delovanje Evro-sredozemske univerze določijo na podlagi in s strani univerze podanega predloga pogodbe o financiranju na način kot velja za ostale visokošolske zavode, vendar v skladu s sredstvi na posebni proračunski postavki.

Razvojne naloge

133. člen

(sofinanciranje razvojnih nalog)

(1) Sofinanciranje razvojnih nalog se izvaja na podlagi javnega razpisa, ki ga lahko razpišejo Vlada Republike Slovenije, ministrstvo ali samoupravna lokalna skupnost. V razpisu se določi vsebino naloge in obseg sofinanciranja izven integralnih sredstev namenjenih za visoko šolstvo.

(2) Sofinanciranje se nanaša na internacionalizacijo, mobilnost, mednarodne projekte, ustanavljanje podjetij, tehnoloških parkov, novih študijskih in raziskovalnih področij, inovativne pristope k študiju in na podobne cilje, ki prispevajo k razvoju visokega šolstva.

(3) Izvajalci so javni visokošolski zavodi, lahko pa tudi zasebni zavodi in druge fizične ali pravne osebe zasebnega prava, ki izpolnijo pogoje za pridobitev javnih sredstev.

(4) Obseg sredstev za financiranje sofinancirane dejavnosti se določi v skladu z razpisnimi pogoji s pogodbo o sofinanciranju posameznega izvajalca.

(5) Visokošolski zavodi lahko predstavljajo upravičence do pridobitve poroštva za razvojne projekte skladno z zakonom, ki ureja poroštva Republike Slovenije za financiranje investicij gospodarskih družb.

134. člen

(razvojne naloge iz naslova nedoseganja ciljev iz TS in ES)

(1) Minister, pristojen za visoko šolstvo, lahko s sklepom nameni sredstva, ki niso bila razdeljena posameznim visokošolskim zavodom zaradi nedoseganja ciljev iz TS in ES za namene ohranitve ali razvoja visokega šolstva. Ta sredstva znašajo skupaj do največ en odstotek skupnega letnega proračuna v TS in ES za vse visokošolske zavode. Morebitni preostali del se prenese v TS in ES za naslednje leto.

(2) Za posebne potrebe po financiranju posebnih nalog iz gornjega odstavka se lahko sklene pogodba s posameznim visokošolskim zavodom ali drugim subjektom, ki bi bil primeren za izvedbo naloge. Doseganje ciljev se oceni z uporabo vnaprej določenih kazalnikov. Javni razpis ni potreben, če se predmet pogodbe umešča med splošne izjeme, ki niso predmet javnega naročanja po zakonu o javnem naročanju.

Bivanje študentov

135. člen

(subvencioniranje bivanja študentov)

(1) Republika Slovenija subvencionira bivanje študentov v javnih in zasebnih zavodih, pri drugih pravnih osebah, registriranih za dejavnost študentskih domov, prek njih pa tudi pri zasebnikih, lastnikih sob.

(2) Pri subvencioniranju bivanja študentov, državljanov Republike Slovenije, se upošteva učna oziroma študijska uspešnost, materialni položaj, oddaljenost stalnega prebivališča od kraja študija ter socialne in zdravstvene razmere študenta. Izpolnjevanje pogojev in meril za subvencioniranje bivanja študentov ugotavljajo pisarne za študentske domove.

(3) Podrobnejše določbe o subvencioniranju po prejšnjih dveh odstavkih predpiše minister, pristojen za visoko šolstvo.

136. člen
(visokošolski skladi)

(1) Visokošolski zavodi, ki so pravne osebe, lahko za upravljanje s sredstvi oblikujejo sklade.

(2) Poslovanje skladov vodijo upravni odbori.

(3) Število članov, sestavo upravnih odborov, trajanje mandata članov in delovanje skladov urejajo statuti.

137. člen
(šolnina in drugi prispevki)

(1) Šolnina in drugi prispevki za študij po študijskih programih z javno veljavnostjo so prihodek visokošolskega zavoda in se določijo v skladu s predpisom ministra, pristojnega za visoko šolstvo.

(2) Šolnina se plačuje visokošolskemu zavodu na podlagi izstavljenega računa, praviloma v enkratnem znesku.

(3) Visokošolski zavod lahko študenta oprosti plačila celotne šolnine ali njenega dela ali mu omogoči plačilo v več delih, če so izpolnjeni pogoji, opredeljeni v statutu visokošolskega zavoda.

(4) S predpisom iz prvega odstavka se lahko določijo tudi prispevki za druge posamične storitve visokošolskega zavoda.

(5) Visokošolski zavodi vodijo evidenco o plačilu šolnin in oprostivah.

(6) Državljanom Republike Slovenije in ostalih članic Evropske unije se lahko zaračuna šolnina za:

- redni ali delni študij po študijskem programu prve in druge stopnje na javnem visokošolskem zavodu ali koncesioniranem študijskem programu zasebnega visokošolskega zavoda, če ne izpolnjuje pogojev iz 110. člena tega zakona,
- nadstandardni del izvedbe študijskega programa prve in druge stopnje, na javnem visokošolskem zavodu ali koncesioniranem študijskem programu zasebnega visokošolskega zavoda, ki se izvaja kot redni študij, če izvajanje tega študijskega programa presega z nacionalnim programom visokega šolstva določene standarde. Nadstandard mora biti razviden iz študijskega programa in potrjen s strani agencije, opozorilo, da se za nadstandard zaračuna šolnina, pa mora biti navedeno v razpisu za vpis,
- redni ali delni študij po študijskih programih prve in druge stopnje, če jih izvajajo zasebni visokošolski zavodi brez koncesije,
- študijske programe tretje stopnje ter
- študijske programe za izpopolnjevanje.

(7) Slovenci brez slovenskega državljanstva, ki se v Republiki Sloveniji izobražujejo na javnih ali zasebnih visokošolskih zavodih, za študij po

javnoveljavnih študijskih programih prve, druge in tretje stopnje plačujejo tolikšno šolnino, kot je določena za državljane Republike Slovenije in ostalih članic Evropske unije.

(8) Tujci, ki se v Republiki Sloveniji izobražujejo na javnih ali zasebnih visokošolskih zavodih, za študij po javnoveljavnih študijskih programih prve, druge ali tretje stopnje in študijskih programih za izpopolnjevanje plačujejo šolnino.

(9) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka, tujci, ki se v Republiki Sloveniji izobražujejo na javnem visokošolskem zavodu ali koncesioniranem študijskem programu zasebnega visokošolskega zavoda, za študij po javnoveljavnih študijskih programih prve, druge in tretje stopnje plačujejo tolikšno šolnino, kot je določena za državljane Republike Slovenije in ostalih članic Evropske unije, če:

- je tako določeno z meddržavnimi ali mednarodnimi sporazumi in pogodbami;
- so štipendisti Vlade Republike Slovenije, ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo, oziroma pooblaščenega izvajalca tega štipendiranja, v programu štipendiranja Slovencev v zamejstvu in Slovencev po svetu (v nadaljnjem besedilu: štipendisti ministrstva);
- so študenti izmenjalnih programov med visokošolskimi zavodi v programu Vseživljenjsko učenje ali
- so tuji državljani s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji in so sami ali njihovi starši ali skrbniki davčni zavezanci v Republiki Sloveniji.

(10) Ne glede na določbe osmega odstavka, tujci, ki se izobražujejo na mednarodni zvezi univerz, za študij po javnoveljavnih študijskih programih prve in druge stopnje ter tretje stopnje (če slednja ni financirana iz javne službe ali javnega razpisa) ter študijskih programih za izpopolnjevanje plačujejo tolikšno šolnino, kot je določena za državljane Republike Slovenije in ostalih članic Evropske unije.

138. člen
(posebni predpis)

Financiranje po javnih visokošolskih zavodov se podrobneje uredi z uredbo, ki jo sprejme Vlada Republike Slovenije.

Urejanje pogodbenih in drugih razmerij med univerzo in državo

139. člen
(urejanje pogodbenih razmerij)

(1) Financiranje javnih visokošolskih zavodov se ureja in zagotavlja s pogodbo o financiranju izvajanja javne službe javne univerze ali samostojnega javnega visokošolskega zavoda, ki z ministrom, pristojnim za visoko šolstvo, sklene pogodbo o izvajanju visokošolske dejavnosti za obdobje treh let.

(2) Pogodba o izvajanju visokošolske dejavnosti je pogodba obligacijskega prava s sestavinami javnega prava in se sklene na temelju poprejšnjih pogajanj obeh pogodbenih strank.

140. člen

(sestavine pogodbe o izvajanju visokošolske dejavnosti)

(1) Pogodba se deli na programski in finančni del. Za posamezni visokošolski zavod se v programskem delu poleg rednega izvajanja dejavnosti prek pogajanj določi tudi posebne naloge za vsak visokošolski zavod, iz obeh delov pa določeno višino sredstev iz TS ter višino iz ES glede na kvantitativne in kvalitativne kazalnike ter glede na njihovo doseganje v preteklem obdobju.

(2) Glavne sestavine pogodbe so:

1. strateške usmeritve visokošolskega zavoda, prioritete na področju razvoja izobraževalne in raziskovalne dejavnosti;
2. opredelitev obsega izvajanih študijskih programov (brezplačni in plačljiv redni in delni študij) in določitev višine sredstev za letna proračunska sredstva za javno službo oziroma koncesije;
3. raziskovalna dejavnost in razvoj ter spoštovanje umetnosti;
4. medsebojne pravice in obveznosti in metodološka vprašanja:
 - a) vsebina, obseg in področje ciljev in časovni okvir za doseganje ciljev;
 - b) delitev proračunskih sredstev po posameznih proračunskih letih;
 - c) način izvajanja nadzora nad porabo sredstev in
 - č) možnost spremembe pogodbe ob bistveni naknadni spremembi okoliščin.
5. ukrepi v primeru neizpolnitve ciljev iz pogodbe;
6. poročanje (po drugem proračunskem letu znotraj enega finančnega obdobja mora poročilo vsebovati tudi napoved doseganja rezultatov glede na kazalnike), in
7. način poročanja obveznosti iz prejšnjega obdobja glede na doseganje posebnih ciljev iz TS in enotnih ciljev iz ES.

100

141. člen

(metodologija pogodbe, letnih poročil, spremljanja kazalnikov in objava)

(1) Metodologijo pogodbe z glavnimi sestavinami in letnega poročila o njenem izvajanju pripravi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo.

(2) Pogodba in letna poročila o njenem izvajanju se objavijo na spletnih straneh zavoda.

(3) Ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo pripravi enotno metodologijo in vzpostavi sistem spremljanja učinkovitosti porabe javnih sredstev v visokem šolstvu s spremljanjem doseženih rezultatov in učinkov na nacionalni ravni in na ravni visokošolskih institucij.

142. člen

(postopek sklenitve pogodbe)

(1) Predlog pogodbe za posamezni visokošolski zavod predloži rektor ali drugače imenovani poslovodni organ pristojnemu ministrstvu do konca februarja v letu pred iztekom obstoječega financiranja. Predloge za posebne naloge visokošolskega zavoda lahko rektorju podajo ostali organi visokošolskega zavoda, zaposleni ali zainteresirana javnost.

(2) Postopek za sklenitev pogodbe na temelju predloga pogodbe vodi pristojni minister ali od njega pooblaščen oseba s pristojnim organom visokošolskega zavoda.

(3) Pristojno ministrstvo predlog pogodbe prouči in poda svoje pripombe do konca junija istega leta. Ministrstvo s posameznim visokošolskim zavodom vodi pogajanja glede določitve posebnih nalog in njihovih kazalnikov. Postopek sklenitve pogodbe se mora zaključiti do konca koledarskega leta.

(4) V primeru, da se postopek sklenitve ne zaključi v rokih iz prejšnjega člena, oziroma dokler pogodba ni sklenjena, se za financiranje študijske dejavnosti univerze uporablja začasno financiranje v dotedanjem obsegu. Če dotedanji obseg financiranja presega nov obseg izvajanja dejavnosti, za katero ministrstvo meni, da je javni visokošolski zavod upravičen do javnih sredstev, se uporablja začasno financiranje v obsegu, ki ga določi minister s sklepom.

(5) Končno ugotavljanje uresničevanja ciljev iz pogodbe se izvede po prejemu končnega poročila triletnega obdobja, po katerem se sredstva poročuna v naslednjem pogodbenem obdobju.

Nadzor in poročanje

143. člen (nadzor in ukrepi)

(1) Nadzor nad zakonitostjo dela in izpolnjevanjem pogojev za opravljanje visokošolske dejavnosti opravlja ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, v skladu s posebnimi predpisi.

(2) Kontrola nad namensko porabo sredstev za opravljanje javne službe se opravlja v skladu s tem zakonom in posebnimi predpisi.

(3) Ministrstvo opravlja nadzor nad poslovanjem visokošolskih zavodov:

- z nadzorom nad porabo sredstev, nakazanih po tem zakonu in uredbi;
- s preverjanjem posameznih elementov določitve dela TS, ES in DSF ter drugih delov, na podlagi katerih je visokošolski zavod prejel sredstva;
- s pregledom letnih poročil visokošolskih zavodov o izvajanju pogodbe;
- s pregledom izvajanja nalog, določenih v pogodbi;
- z drugimi predpisanimi načini preverjanja namenske porabe sredstev posrednih proračunskih uporabnikov.

(4) Če ministrstvo ugotovi, da so bila nakazana sredstva porabljenjena nenamensko, jih mora prejemnik vrniti v proračun Republike Slovenije v skladu s posebnim sklepom ministra.

(5) Podatke, ki jih pošljejo visokošolski zavodi, lahko ministrstvo kadar koli preveri na visokošolskem zavodu, ki mora omogočiti vpogled v evidence, listine in drugo dokumentacijo, povezano s poslovanjem.

144. člen
(zadržanje, prenehanje in vračilo nakazil)

(1) Če visokošolski zavod ministrstvu v določenem roku ne sporoči zahtevanih podatkov, se en odstotek mesečnega nakazila TS zadrži. Če visokošolski zavod v 30 dneh od roka za posredovanje podatkov le-teh ne pošlje, se visokošolskemu zavodu za zadržani znesek zmanjša mesečno nakazilo, ministrstvo pa zadržana sredstva nameni za razvojne naloge.

(2) Ministrstvo lahko zadrži nakazila po tem zakonu če je očitno, da prejemnik ne izvaja več aktivnosti, na podlagi katere so mu bila sredstva odobrena, bistveno krši določila tega zakona, ali pogodbe o financiranju ali če so bile dejanske podlage napačno prikazane ali izračunane.

(3) Ministrstvo preneha nakazovati sredstva, če so se spremenile zakonske podlage za plačilo določenih aktivnosti ne glede na določila v pogodbi o financiranju.

(4) Prejemnik mora brez odlašanja vrniti napačno ali pomotoma nakazana sredstva ali sredstva, nakazana brez pravne podlage.

(5) V primeru iz prvega in drugega odstavka tega člena in četrtega odstavka prejšnjega člena lahko prejemnik v 30 dneh od prejema sklepa ministra o zadržanju oziroma vračilu sredstev, sproži upravni spor.

(6) Višina vračila nakazil mora biti takšna, da ne ogrozi delovanja visokošolskega zavoda in mora izpolnjevati zahteve po postopnem odstotkovnem vračanju, kot je določeno v četrtem odstavku 116. člena tega zakona.

145. člen
(sporočanje podatkov)

(1) Visokošolski zavodi morajo ministrstvu, pristojnemu za visoko šolstvo sporočati podatke, na način, določen s strani ministrstva, ki jih potrebuje za načrtovanje politike, spremljanje delovanja visokega šolstva in izvajanje nadzora.

(2) Visokošolski zavodi morajo sporočati tudi podatke, ki se vodijo ali so pomembni za učinkovito delovanje Evidenčnega in analitskega informacijskega sistema visokega šolstva v Republiki Sloveniji oziroma se nanašajo na ugotavljanje izpolnjevanja posameznih nalog iz tega zakona ali drugih predpisov.

(3) Natančnejšo določitev podatkov in rokov za posredovanje podatkov določi minister, pristojen za visoko šolstvo.

Urejanje drugih razmerij med javnimi visokoškolskimi zavodi in državo

146. člen

(nadzor ministrstev nad zakonitostjo aktov iz pristojnosti visokoškolskih zavodov)

(1) Ministrstva, vsako na svojem področju, pri opravljanju nadzora nad zakonitostjo dela visokoškolskih zavodov nadzorujejo zakonitost splošnih aktov, ki jih izdajajo organi univerze v zadevah iz avtonomne pristojnosti javnih visokoškolskih zavodov.

(2) Pristojno ministrstvo mora opozoriti organ zavoda, ki je izdal akt, za katerega meni, da ni v skladu z ustavo in zakonom, in mu predlagati ustrezne rešitve.

(3) Če organ zavoda v roku iz prejšnjega odstavka ne uskladi svojega predpisa z ustavo ali zakonom, mora ministrstvo predlagati vladi, da zahteva začetek postopka pred ustavnim sodiščem za oceno skladnosti predpisa univerze z ustavo oziroma zakonom.

147. člen

(podelitev javnega pooblastila)

(1) Če bi bilo omogočeno učinkovitejše in smotrnejše opravljanje upravnih nalog, kot bi bilo v primeru opravljanja upravnih nalog v upravnem organu, lahko država prenese opravljanje upravnih nalog iz izvirne državne pristojnosti na visokoškolski zavod, če se le ta s tem strinja in so za opravljanje teh nalog zagotovljena finančna sredstva.

(2) Prenesene upravne naloge se lahko nanašajo na področje certificiranja, poklicnega in strokovnega izobraževanja ali na ostala področja, ki so vsebinsko povezana s področji, na katerih visokoškolski zavod izvaja svojo avtonomijo.

148. člen

(nadzor ministrstev nad zakonitostjo pri prenesenih nalogah iz državne pristojnosti)

(1) Ministrstva, vsako na svojem področju, opravljajo nadzorstvo nad zakonitostjo posamičnih upravnih aktov organov univerze, kadar ti odločajo v upravnih stvareh iz prenesene državne pristojnosti.

(2) Pritožbi zoper posamične akte, ki jih v zadevah iz prenesene državne pristojnosti na prvi stopnji izdajajo organi univerze, odloča ministrstvo, pristojno za ustrezno področje.

149. člen

(nadzor ministrstev nad primernostjo in strokovnostjo pri prenesenih nalogah iz državne pristojnosti)

(1) V zadevah, ki jih na visokošolske zavode prenese država, opravljajo pristojna ministrstva tudi nadzorstvo nad primernostjo in strokovnostjo njihovega dela.

(2) Pristojno ministrstvo si zagotavlja pregled nad delom visokošolskih zavodov pri izvrševanju nalog iz državne pristojnosti. V ta namen zahteva poročila, obvestila, mnenja in podatke ter obvezno sodelovanje zavodov.

150. člen
(strokovna pomoč)

Ministrstva dajejo organom visokošolskih zavodov strokovno pomoč s svojega delovnega področja pri prenesenih nalogah iz državne pristojnosti in pri nalogah iz pristojnosti visokošolskega zavoda.

151. člen
(ukrepi za odpravo nepravilnosti pri izvrševanju nalog iz državne pristojnosti)

(1) Če ministrstvo ugotovi, da organ visokošolskega zavoda ne izvršuje nalog iz državne pristojnosti, mora opozoriti organ Univerze in mu z odločbo naložiti, da zagotovi izvrševanje teh nalog v roku, ki ga določi.

(2) Če organ univerze nalog iz državne pristojnosti ne izvršuje pravilno in pravočasno, ga mora ministrstvo opozoriti na ugotovljene nepravilnosti ter mu določiti način in rok za njihovo odpravo.

(3) V primerih iz prvega in drugega odstavka tega člena lahko ministrstvo predlaga pristojnemu organu zavoda tudi ukrepe zoper odgovorno uradno osebo.

152. člen
(prevzem pristojnosti za prenesene naloge iz državne pristojnosti)

(1) Če organ visokošolskega zavoda ne ravna v skladu z opozorilom ministrstva, lahko ministrstvo na stroške zavoda neposredno opravi posamezno nalogo iz državne pristojnosti, ki bi jo moral opraviti zavod.

(2) Ministrstvo mora neposredno opraviti posamezno nalogo iz pristojnosti zavoda, če bi zaradi opustitve naloge utegnile nastati škodljive posledice za življenje ali zdravje ljudi, za naravno oziroma življenjsko okolje ali premoženje.

(3) Če zavod kljub večkratnim opozorilom ne opravlja nalog iz državne pristojnosti, ki jih je na univerzo prenesla država, ali če jih ne izvršuje pravilno in pravočasno, lahko ministrstvo predlaga vladi, da začne postopek za odvzem prenesenih nalog.

Koncesija v visokem šolstvu

153. člen
(koncesija za izvajanje dejavnosti v visokem šolstvu)

(1) Koncesija za izvajanje dejavnosti v visokem šolstvu se lahko podeli zasebnemu visokošolskemu zavodu (v nadaljevanju: koncesionar), kadar država ali samoupravna lokalna skupnost (v nadaljevanju: koncedent) v okviru javne

mreže ne moreta zagotoviti izvajanja dejavnosti v predvidenem obsegu in kakovosti ali kadar ne moreta zagotoviti upravičencem enake dostopnosti do dejavnosti javnih visokošolskih zavodov glede na izkazane potrebe na trgu dela po določenem študijskem programu ali profilu diplomanta.

(2) Koncesionar mora imeti sedež v Republiki Sloveniji ali v kateri od držav članic Evropske unije, pri čemer pa mora imeti v Republiki Sloveniji podružnico, ki mora izpolnjevati pogoje za podelitev koncesije, če to ni v nasprotju s predpisi, ki urejajo prost pretok storitev.

(3) Koncesija se lahko podeli za določeno obdobje, ki se glede na naravo dejavnosti, tveganja ter koristi, ki jih prevzema koncesionar, določi za obdobje najmanj ene generacije študentov. Obdobje podelitve koncesije ne sme biti daljše od 10 let, se pa lahko koncesija podeli istemu koncesionarju ponovno v ponovljenem postopku.

154. člen (način izvajanja koncesionirane dejavnosti)

(4) Dejavnosti, ki so predmet koncesije v visokem šolstvu, na podlagi koncesije izvaja koncesionar v svojem imenu in za svoj račun na podlagi pooblastila koncedenta.

(5) Za nadzor nad izvajanjem dejavnosti, ki je predmet koncesije, se uporabljajo določbe, ki veljajo za javne zavode.

105

155. člen (koncesijski akt)

(1) S koncesijskim aktom se za posamezno koncesijo določijo predmet in pogoji izvajanja dejavnosti.

(2) Koncesijski akt je predpis vlade ali akt pristojnega organa samoupravne lokalne skupnosti.

156. člen (vsebina koncesijskega akta)

(1) Koncesijski akt določa predvsem:

- vrsto in obseg dejavnosti, ki se izvaja s podelitvijo koncesije,
- območje izvajanja dejavnosti,
- pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar,
- merila za izbor koncesionarja,
- morebitna javna pooblastila koncesionarju,
- splošne pogoje za izvajanje dejavnosti,
- začetek in čas trajanja koncesije,
- vire financiranja koncesionirane dejavnosti,
- način plačila koncesionarja,
- parametre za izračun in nadzor plačila,
- nadzor nad izvajanjem koncesionirane dejavnosti,

- prenehanje koncesijskega razmerja,
- organ, ki opravi izbor koncesionarja,
- organ, pooblaščen za sklenitev koncesijske pogodbe,
- postopek in vsebino javnega razpisa za podelitev koncesije,
- druge sestavine, potrebne za izvajanje koncesionirane dejavnosti.

(2) Ob sprejemu koncesijskega akta mora koncedent pripraviti oceno finančnih posledic podelitve koncesije za javne finance, ki je podlaga za sprejem odločitve o podelitvi koncesije.

157. člen (javni razpis)

(1) Koncesija se podeli na podlagi javnega razpisa, ki se objavi na podlagi koncesijskega akta.

(2) Javni razpis se objavi na spletnih straneh koncedenta in v Uradnem listu Republike Slovenije.

(3) Javni razpis vsebuje:

- ime in sedež koncedenta,
- podatek o objavi koncesijskega akta,
- predmet in število razpisanih koncesij,
- območje, obseg in vrsto dejavnosti, za katero se podeljuje koncesija;
- postopek izbire koncesionarja,
- pogoje, ki jih morajo izpolnjevati kandidati za podelitev koncesije,
- merila za izbiro koncesionarja,
- pogoj ali možnost najema prostorov in opreme v lasti koncedenta,
- obveznost sklenitve pogodbe z javnim zavodom, na območju katerega se razpisuje koncesija, kadar je to potrebno zaradi usklajenosti, dostopnosti in popolnitve oziroma celovitosti ponudbe javnih dobrin, ki se zagotavljajo z izvajanjem koncesionirane dejavnosti na določenem območju,
- začetek in čas trajanja koncesije, vezan na trajanje študijskega programa in eno dodatno leto zaradi zaključevanja posameznih generacij,
- rok za začetek izvajanja koncesionirane dejavnosti,
- obveznost koncesionarja za vključitev v enotni informacijski sistem, če je le ta vzpostavljen za koncesionirano dejavnost,
- obveznost koncesionarja, da odgovornemu nosilcu dejavnosti in drugim zaposlenim izplačuje plače in zagotavlja druge pravice iz delovnega razmerja najmanj v obsegu, ki ga določajo predpisi in kolektivne pogodbe za zaposlene v javnem sektorju, kadar je pretežni del izvajanja koncesionirane dejavnosti financiran iz javnih sredstev,
- kraj in čas za dvig razpisne dokumentacije,
- naslov in rok za vložitev vlog,
- rok, v katerem bodo kandidati obveščeni o izbiri,
- druge sestavine določene s področnimi predpisi.

(4) Obveznosti iz devete alineje prejšnjega odstavka so zlasti:

- morebitni prevzem določenega števila javnih uslužbencev, če se s tem strinja javni visokošolski zavod,

- dogovor o skupni uporabi zmogljivosti koncesionarja ali javnega zavoda, če se s tem strinja javni visokošolski zavod,
- dogovor o sodelovanju pri zagotavljanju kakovosti in varnosti v dejavnosti ter o drugih oblikah sodelovanja na področju, za katerega se dodeljuje koncesija.

(5) Koncedent objavi razpisno dokumentacijo tudi na svoji spletni strani.

(6) Razpisna dokumentacija mora biti v skladu s koncesijskim aktom. V primeru neskladja med koncesijskim aktom in razpisno dokumentacijo veljajo določbe koncesijskega akta. Podatki v razpisni dokumentaciji morajo biti enaki podatkom, navedenim v objavi javnega razpisa.

(7) Razpisna dokumentacija vsebuje:

- datum objave javnega razpisa in navedbo koncesijskega akta,
- natančno opredelitev predmeta in pogojev koncesije,
- območje, kjer se izvaja koncesionirana dejavnost,
- vrsto in obseg koncesionirane dejavnosti,
- pogoje, ki jih mora izpolnjevati kandidat, in pogoje za izvajanje koncesije,
- pogoje financiranja javnih dobrin, ki so predmet koncesije, in način njihovega morebitnega spreminjanja v času, za katerega je koncesija podeljena,
- merila za izbiro koncesionarja in način uporabe teh meril,
- višino in način zavarovanja resnosti vloge za podelitev koncesije,
- opis postopka izbire koncesionarja,
- navodila za pripravo in predložitev vloge,
- navedbo dokazil o izpolnjevanju pogojev, meril in ostalih okoliščin za podelitev koncesije,
- vzorec koncesijske pogodbe,
- rok za oddajo vloge in morebitne pogoje za predložitev skupne vloge,
- rok, do katerega vloga zavezuje kandidata,
- rok za izdajo in vročitev odločbe o dodelitvi koncesije in druge potrebne podatke.

107

(8) V razpisni dokumentaciji koncedent določi tudi, katere listine in druge vrste dokazil mora predložiti prijavitelj. Koncedent ne sme zahtevati dokazil, ki jih lahko pridobi iz uradnih evidenc, razen za podatke, za katere mora pridobiti soglasje koncesionarja.

158. člen (pogoji, ki jih mora izpolnjevati koncesionar)

Koncesionar mora izpolnjevati kadrovske, tehnične in druge pogoje, ki so podrobneje določeni z zakonom ali drugim predpisom. Koncesionar mora izpolnjevati pogoje ves čas trajanja koncesije, če koncesijska pogodba ne določa drugače.

159. člen (razpisna komisija)

Koncedent imenuje razpisno komisijo za izbiro koncesionarja, ki jo sestavljajo najmanj trije člani lahko pa vključuje tudi zunanje strokovnjake za posamezna področja. Komisija sprejema odločitve z večino glasov vseh članov.

160. člen
(merila za izbiro koncesionarja)

Merila za izbiro koncesionarja so predvsem:

- strokovna usposobljenost,
- izkušnje in reference prijavitelja in oseb, ki bodo izvajali dejavnost pri koncesionarju,
- materialni pogoji za izvajanje koncesionirane dejavnosti,
- cena javnih dobrin, ki so predmet izvajanja koncesionirane dejavnosti.

161. člen
(pravila postopka izbire koncesionarja)

Za postopek v zvezi z vlogami in za postopek izbire koncesionarja se smiselno uporabljajo določila zakona, ki ureja javno naročanje.

162. člen
(skupna podelitev koncesije)

(1) Zaradi zagotovitve javnega interesa lahko več samoupravnih lokalnih skupnosti sprejme skupni koncesijski akt in izvede skupni postopek za podelitev koncesije za izvajanje dejavnosti visokega šolstva na območju samoupravnih lokalnih skupnosti, ki se vključijo v skupni postopek. Medsebojne pravice in obveznosti določijo s koncesijskim aktom.

(2) Sklep o objavi javnega razpisa, ki se lahko nanaša na eno ali več koncesij, sprejme organ, pristojen za podelitev koncesije. Če se samoupravne lokalne skupnosti, ki skupaj podeljujejo eno ali več koncesij, ne dogovorijo drugače, sklep o objavi podpiše pristojni organ samoupravne lokalne skupnosti, ki ga za to pooblastijo ostale samoupravne lokalne skupnosti, ki sodelujejo pri skupni podelitvi koncesije. Podpis sklepa o objavi lahko uredijo tudi v pogodbi o skupni podelitvi koncesije, ki ureja še druga medsebojna razmerja ter pravice in obveznosti v zvezi s skupno koncesijo.

(3) Pred izvedbo skupnega postopka iz prejšnjega odstavka tega člena morajo pristojni organi samoupravnih lokalnih skupnosti sprejeti koncesijski akt v enakem besedilu.

163. člen
(izbira koncesionarja)

(1) O izbiri koncesionarja odloči koncedent z upravno odločbo. Koncesija za opravljanje javne službe v visokem šolstvu se dodeli z odločbo Vlade Republike Slovenije na podlagi javnega razpisa.

(2) V postopku iz prejšnjega odstavka imajo vsi prijavitelji, ki so sodelovali v postopku javnega razpisa, položaj stranke.

(3) V odločbi iz prvega odstavka tega člena se določi rok, v katerem mora koncesionar skleniti koncesijsko pogodbo.

(4) Če je v javnem razpisu določeno, da lahko določene pogoje za začetek izvajanja koncesionirane dejavnosti glede prostorov in opreme koncesionar izpolni po sklenitvi pogodbe, se v odločbi iz prvega odstavka tega člena določi rok in način izpolnitve pogojev.

164. člen (vsebina in oblika koncesijske pogodbe)

S koncesijsko pogodbo koncedent in koncesionar uredita medsebojna razmerja v zvezi z izvajanjem koncesionirane dejavnosti, zlasti pa:

- vrsto in obseg izvajanja koncesionirane dejavnosti, ki jo mora zagotoviti koncesionar,
- območje izvajanja koncesionirane dejavnosti,
- kraj izvajanja koncesionirane dejavnosti,
- začetek izvajanja koncesionirane dejavnosti,
- rok trajanja koncesijske pogodbe, ki je vezan na rok koncesije (rok za odpoved koncesije ne sme biti krajši od roka, potrebnega za dokončanje študija, podaljšanega za dve leti),
- pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar v času trajanja koncesijskega razmerja,
- terminski plan in način izvajanja morebitnih investicij ter izpolnjevanja drugih obveznosti,
- dolžnost poročanja o izvajanju koncesionirane dejavnosti,
- obveznost vzpostavitve vseh oblik notranjega nadzora,
- dolžnosti in pravice koncesionarja v primeru višje sile,
- upravljanje in razpolaganje s premoženjem, pridobljenim iz javnih sredstev,
- medsebojna razmerja v zvezi z morebitno škodo, povzročeno z izvajanjem ali opustitvijo izvajanja koncesionirane dejavnosti,
- odgovornost koncesionarja za ravnanja zaposlenih in s tem v zvezi možnost odvzema koncesije;
- pogodbene sankcije zaradi neizvajanja ali nepravilnega izvajanja koncesije in kršitve, zaradi katerih imata koncedent in koncesionar pravico odstopiti od pogodbe,
- pravice in obveznosti koncedenta in koncesionarja po preteku koncesijske pogodbe,
- obveznost koncedenta za določitev izvajalca koncesionirane dejavnosti, ki izvaja koncesionirano dejavnost če je koncesionar ne more zagotoviti ali mu je odvzeta.

109

165. člen (sklenitev koncesijske pogodbe)

(1) Koncedent po dokončnosti odločbe o podelitvi koncesije pozove koncesionarja k sklenitvi koncesijske pogodbe.

(2) S sklenitvijo koncesijske pogodbe pridobi koncesionar pravico in prevzame obveznost izvajati dejavnost v visokem šolstvu v okviru podeljene koncesije in zagotovljenih sredstev.

(3) Če koncesionar iz neupravičenih razlogov ne sklene koncesijske pogodbe v roku, določenim z odločbo o podelitvi koncesije, odgovarja koncedentu za vso škodo, ki mu je s tem nastala.

(4) Če koncesionar iz neupravičenih razlogov ne sklene koncesijske pogodbe v roku, določenim z odločbo o podelitvi koncesije, se le ta lahko sklene z prvim naslednjim prijaviteljem, ki izpolnjuje razpisne pogoje. Če takšnega ni, se javni razpis za podelitev koncesije ponovi.

166. člen (način prenehanja koncesijskega razmerja)

Razmerje med koncedentom in koncesionarjem preneha:

- s prenehanjem koncesijske pogodbe ali
- z odvzemom koncesije.

167. člen (prenehanje koncesijske pogodbe)

(1) Koncesijska pogodba preneha:

- po poteku časa, za katerega je bila sklenjena,
- z odpovedjo,
- z razdrtjem,
- s stečajem ali likvidacijo koncesionarja.

110

(2) Razlogi in pogoji za razdrtje, odpovedni rok in druge medsebojne pravice in obveznosti ob odpovedi ali razdrtju pogodbe se določijo v koncesijski pogodbi.

(3) Koncesijska pogodba preneha, ko v skladu z zakonom nastanejo pravne posledice stečaja ali z likvidacijo koncesionarja. Pravice do koncesije niso del stečajne mase. Za čas trajanja stečajnega postopka lahko koncedent začasno prenese opravljanje koncesionirane dejavnosti na začasnega prevzemnika, vendar največ do zaključka šolanja zadnje vpisane generacije.

(4) V primerih prenehanja koncesijske pogodbe iz prvega odstavka tega člena koncedent prenese izvajanje koncesionirane dejavnosti na javni zavod. Če prenos izvajanja dejavnosti ni mogoč, začne koncedent postopek za podelitev koncesije. Če postopka koncesije ni mogoče dokončati do izteka koncesijskega razmerja, koncedent prenese izvajanje koncesionirane dejavnosti na začasnega prevzemnika koncesije, vendar največ za dobo dveh let.

168. člen (odvzem koncesije)

Koncedent lahko z odločbo odvzame koncesijo koncesionarju:

- če ne začne z izvajanjem koncesionirane dejavnosti v za to določenem roku,
- če v roku, ki je določen v odločbi o podelitvi koncesije, ne izpolni pogojev za začetek izvajanja koncesionirane dejavnosti, za katere je bilo v odločbi določeno, da jih koncesionar izpolni po podelitvi koncesije,
- če ne izpolnjuje več pogojev za izvajanje koncesionirane dejavnosti,
- če krši pogoje, določene za izvajanje koncesionirane dejavnosti,
- če finančno oškoduje plačnika javnih dobrin ali študente,
- če v času, ki je določen za opravljanje koncesionirane dejavnosti, izvaja dejavnost na prostem trgu v večjem obsegu, kot mu je dovoljeno s koncesijsko pogodbo (kar ne vključuje izvajanja projektov iz javnih sredstev),
- če ne zagotavlja študentom zagotovljen obseg in kakovost koncesionirane dejavnosti oziroma od njih neupravičeno zahteva doplačila ali plačila, ki niso predpisana oziroma jim omogoča pridobitev pravice mimo predpisov ali kadar do njih niso upravičeni,
- če ne ravna v skladu z odločbami in sklepi nadzora,
- če ne izvaja koncesijske pogodbe,
- če preneha izvajati koncesijsko pogodbo.

169. člen
(postopek odvzema koncesije)

(1) Preden koncedent odvzame koncesijo, koncesionarja pisno opozori na kršitev, ki je razlog za odvzem koncesije in mu določi primeren rok za odpravo kršitev.

(2) Če koncesionar v roku iz prejšnjega odstavka kršitve ne odpravi, koncedent po uradni dolžnosti izda odločbo o odvzemu koncesije.

(3) Opozorilo iz prvega odstavka tega člena ni potrebno, če gre za kršitev, ki ima znake kaznivega dejanja.

(4) Zoper odločbo o odvzemu koncesije ni pritožbe, mogoč pa je upravni spor.

170. člen
(pravne posledice odvzema koncesije)

(1) Z dokončnostjo odločbe o odvzemu koncesije preneha koncesijsko razmerje in koncesijska pogodba, z izjemo tistih določb koncesijske pogodbe, ki se uporabljajo tudi po prenehanju koncesijskega razmerja.

(2) Koncesionar in koncedent morata izpolniti obveznosti, ki so nastale do prenehanja koncesijskega razmerja.

(3) Koncesionar, ki mu je bila odvzeta koncesija, mora koncedentu povrniti vso škodo, ki je posledica kršitve, zaradi katere mu je bila koncesija odvzeta.

171. člen
(prevzem koncesije)

(1) Koncedent lahko prevzame opravljanje koncesionirane dejavnosti in jo dodeli v izvajanje javnemu visokošolskemu zavodu.

(2) Pogoji in način prevzema se določijo v koncesijskem aktu in koncesijski pogodbi.

172. člen

(pogoji za prenos koncesije s strani koncesionarja)

Izvajanje koncesionirane dejavnosti lahko koncesionar prenese na drugo osebo samo, če so pogoji in obseg prenosa predvideni v koncesijskem aktu in natančneje dogovorjeni v koncesijski pogodbi.

173. člen

(pogoji za prenos koncesije s strani koncedenta)

Koncedent lahko v celoti ali delno prenese izvajanje koncesionirane dejavnosti samo v primerih predčasnega prenehanja koncesije ali zaradi razlogov, določenih v koncesijski pogodbi, sicer pa samo s soglasjem koncesionarja.

174. člen

(ničnost koncesijske pogodbe)

(1) Koncesijska pogodba, ki je sklenjena v nasprotju z določili zakona, koncesijskega akta ali odločbe o podelitvi koncesije, je nična.

(2) Koncesijska pogodba je nična, če je bila odločba o podelitvi koncesije pravnomočno odpravljena.

(3) Ničnost koncesijske pogodbe ugotovi koncedent po uradni dolžnosti.

175. člen

(obveznost koncesionarja za ločeno spremljanje poslovanja)

(1) Koncesionar vodi ločen izkaz prihodkov in odhodkov ter sredstev in virov sredstev, ki se nanašajo na izvajanje koncesionirane dejavnosti, od izvajanja drugih dejavnosti, v skladu s predpisi, ki urejajo preglednost finančnih odnosov, in ločeno evidentiranje različnih dejavnosti.

(2) Morebitni presežek prihodkov nad odhodki, ki ga ustvari koncesionar z izvajanjem koncesionirane dejavnosti, sme koncesionar uporabiti za izvajanje in razvoj koncesionirane dejavnosti. Presežek prihodkov nad odhodki, ki jih koncesionar ustvari v zadnjem letu pred prenehanjem koncesijskega razmerja iz kakršnega koli razloga, mora vrniti koncedentu oziroma financerju, če koncedent tudi ni hkrati financer

(3) Koncesionar je dolžan na zahtevo koncedenta poročati o njegovem finančnem poslovanju.

176. člen
(dolžnosti in pravice koncesionarja)

(1) Koncesionar mora v okviru objektivnih možnosti izvajati koncesionirano dejavnost tudi v nepredvidljivih okoliščinah, nastalih zaradi višje sile.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka ima koncesionar pravico zahtevati od koncedenta povračilo stroškov, ki so nastali zaradi izvajanja koncesionirane dejavnosti v nepredvidljivih okoliščinah.

177. člen
(odgovornost za škodo)

(1) Koncesionar je v skladu z zakonom odgovoren za škodo, ki jo pri izvajanju ali v zvezi z izvajanjem koncesionirane dejavnosti povzročijo pri njem zaposlene osebe uporabnikom ali drugim osebam.

(2) Če koncesionar v primerih, ki so posledica ravnanja pri njem zaposlenih oseb, ne zagotovi izvajanja koncesionirane dejavnosti, lahko njeno izvajanje začasno zagotovi koncedent s prevzemom koncesionirane dejavnosti ali začasnim prenosom koncesije ali na drug način, določen v koncesijski pogodbi.

178. člen
(vrsta odgovornosti)

Koncedent subsidiarno odgovarja za škodo, ki jo pri izvajanju koncesionirane dejavnosti povzroči koncesionar uporabnikom, če s koncesijsko pogodbo ni dogovorjena drugačna vrsta odgovornosti.

113

179. člen
(spremenjene okoliščine med izvajanjem koncesije)

(1) V primeru spremenjenih okoliščin, ki bi bistveno otežile izpolnjevanje obveznosti koncesionarja v takšni meri, da bi pretežni del tveganj moral nositi sam, ima pravico zahtevati od koncedenta spremembo koncesijske pogodbe.

(2) Pravico do spremembe koncesijske pogodbe ima tudi koncedent, če je prišlo do okoliščin, ki so vplivale na bistveno zmanjšanje potreb po predmetni javni službi, ki so predmet izvajanja koncesionirane dejavnosti.

(3) Koncesijska pogodba se lahko spremeni na predlog koncesionarja, ko taka sprememba nima vpliva na izvajanje koncesionirane dejavnosti.

(4) Koncesionar in koncedent ne smeta zahtevati spremembe koncesijske pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin, če sta jih poznala oziroma bi jih glede na okoliščine morala poznati že ob sklenitvi koncesijske pogodbe ali bi se jim lahko izognila.

(5) Do spremembe koncesijske pogodbe mora koncesionar izvajati koncesionirano dejavnost in izpolnjevati obveznosti, kot je to določeno z veljavno koncesijsko pogodbo.

(6) Koncesionar oziroma koncedent se morata o okoliščinah, ki bi lahko vplivale na izvajanje koncesijske pogodbe, medsebojno obveščati.

Zasebni visokošolski zavodi s koncesijo

180. člen

(financiranje zasebnih visokošolskih zavodov s koncesijo)

(1) Študijski programi, ki jih izvajajo zasebni visokošolski zavodi na podlagi koncesije, se financirajo iz državnega proračuna, največ do pet odstotkov vsote TS javnih visokošolskih zavodov.

(2) Višina sredstev za posamezni nov koncesionirani študijski program se določi s sklepom ministra na podlagi števila vpisanih študentov glede na študijsko skupino po klasifikacijskem sistemu izobraževanja in usposabljanja.

(3) Število študentov iz drugega odstavka tega člena predstavlja vpisane študente na koncesioniranih študijskih programih prve in druge stopnje rednega študija brez absolventov. K številu študentov se ne prištevajo ponavljavci in osebe, ki so že pridobile izobrazbo na isti študijski stopnji oziroma so pridobile isto raven izobrazbe.

(4) V skladu s prvim do tretjega odstavka tega člena sredstva za TS zasebnemu visokošolskemu zavodu za študijske programe s koncesijo določi minister s sklepom za čas trajanja študijskega programa prve vpisane generacije. Po tem obdobju se TS in ES, razen višjega dela TS za dva odstotka oziroma glede bruto domači proizvod, določata po enakem postopku in načinu kot velja za javne visokošolske zavode, iz sredstev, določenih za visokošolske zavode s koncesijo.

(5) Sredstva za koncesije se porabijo za izvedbo študijskega programa, za katerega se podeli koncesija.

(6) Sredstva za študijsko dejavnost koncesionirani visokošolski zavodi lahko namenijo za:

- plače in druge izdatke za zaposlene,
- prispevke delodajalca za socialno varnost,
- izdatke za blago in storitve in
- plačila obresti in odplačila kreditov, če je bilo posojilo najeto za financiranje stroškov izvajanja koncesioniranega študijskega programa.

(7) Zasebni visokošolski zavod zagotavlja sredstva za posredne (funkcijske) in stalne (proizvodne) stroške visokošolskega zavoda, ki morajo biti zagotovljeni najmanj v višini trideset odstotkov sredstev za študijsko dejavnost, dodeljenih na podlagi dodeljene koncesije.

Zasebni visokošolski zavodi brez koncesije

181. člen
(zasebni visokošolski zavodi)

(1) Zasebni visokošolski zavodi, ki ne izvajajo javne službe, za izvajanje študijske dejavnosti v obliki rednega ali delnega študija lahko zaračunajo šolnino in druge prispevke pod pogoji iz 137. člena tega zakona.

(2) Zasebni visokošolski zavodi poleg sredstev, ki jih zagotavlja ustanovitelj, lahko po tem zakonu pridobivajo tudi druge vire financiranja in sredstva iz naslova razvojnih nalog po 108. členu oziroma 133. členu tega zakona.

X. EVIDENCE IN VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

182. člen
(objava zaključnih del in znanstvenih prispevkov)

(3) Če je po študijskem programu predpisana izdelava pisnega zaključnega dela, ga mora visokošolski zavod hraniti v tiskani in elektronski obliki, ki morata biti identični, ali le v elektronski obliki, če je zagotovljeno trajno hranjenje v skladu z zakonom o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih.

(4) Visokošolski zavod neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno omogoča javni dostop do tiskane oblike in do elektronske oblike zaključnega dela študija na svetovnem spletu, ju trajno hrani in elektronsko obliko po potrebi reproducira zaradi zahtev trajnega hranjenja.

(5) Visokošolski zavod lahko določi pogoje, ob katerih se objava zaključnega dela študija na svetovnem spletu in dostopnost identične tiskane oblike za določen čas zadržita.

(6) Drugi in tretji odstavek se smiselno uporabljata tudi za znanstvene prispevke glede na pravila posameznih založb ali posameznih publikacij.

(7) Podrobnejše določbe za objave, povezane s tem členom in s tem povezano varstvo osebnih in drugih podatkov se opredelijo v statutu visokošolskega zavoda.

183. člen
(evidence z osebnimi podatki študentov in vpisanih na študijske programe za izpopolnjevanje, ki jih obdelujejo visokošolski zavodi)

(1) Visokošolski zavodi vodijo naslednje evidence z osebnimi podatki študentov:

1. evidenco prijavljenih za vpis in vpisanih študentov ter vpisanih na študijske programe za izpopolnjevanje,
2. osebni karton,
3. evidenco o izpitih in drugih študijskih obveznostih,
4. evidenco izdanih dokumentov o končanem dodiplomskem in podiplomskem izobraževanju ter študijskih programih za izpopolnjevanje.

(2) V evidencah iz 1., 2. in 4. točke prejšnjega odstavka se vodijo naslednji podatki:

1. osebno ime,
2. enotna matična številka občana,
3. številka študenta,
4. spol,
5. datum, kraj, občina in država rojstva,
6. stalno in začasno prebivališče ter naslov za vročanje pošte (ulica, hišna številka, kraj, poštna številka, občina, država, naslov elektronske pošte),
7. državljanstvo,
8. učni uspeh oziroma uspeh pri študiju in predhodno pridobljena izobrazba, relevantna za vpis v visokošolski študijski program,
9. najvišja dosežena predhodna izobrazba, če je višja od predhodne izobrazbe, relevantne za vpis v visokošolski študijski program iz prejšnje točke (KLASIUS),
10. ime visokošolskega zavoda,
11. ime študijskega programa,
12. ime smeri oziroma modula,
13. kraj izvajanja študija,
14. način študija,
15. datum in študijsko leto vpisa v študijski program,
16. letnik študija,
17. datum začetka in datum zaključka statusa študenta po študijskih letih,
18. o dokončanju študija,
19. drugi podatki, potrebni za odločanje o izpolnjevanju pogojev za vpis oziroma napredovanju v višji letnik ter za odločanje o pravicah študentov v skladu z zakonom.

116

(3) Za tuje študente, ki so v Republiki Sloveniji na mednarodni izmenjavi v okviru študija, se v evidenci iz 1. točke prvega odstavka tega člena vodijo poleg podatkov iz 1., 2., 4. do 7., 10. do 14. in 16. točke prejšnjega odstavka tudi naslednji podatki:

1. datum začetka in zaključka izmenjave,
2. število vpisanih in doseženih kreditnih točk po ECTS,
3. o študiju na visokošolskem zavodu, s katerega študent prihaja:
 - ime visokošolskega zavoda,
 - kraj in država visokošolskega zavoda,
 - ime študijskega programa.

(4) Evidenca iz 2. točke prvega odstavka tega člena poleg podatkov iz drugega odstavka tega člena obsega še podatke o:

1. opravljenih izpitih,
2. opravljenih študijskih obveznostih,
3. napredovanju v višji letnik,
4. številu vpisanih in doseženih kreditnih točk po ECTS za posamezno študijsko leto,
5. tem, ali je študentu priznано podaljšanje statusa študenta,
6. mednarodni izmenjavi v času študija:
 - ime visokošolskega zavoda oziroma institucije, na katerem je potekala izmenjava,

- kraj in država visokošolskega zavoda oziroma institucije, na katerem je potekala izmenjava,
 - ime študijskega programa,
 - datum začetka in zaključka izmenjave,
 - število vpisanih in doseženih kreditnih točk po ECTS po predmetih na visokošolskem zavodu oziroma instituciji, na katerem oziroma kateri je potekala izmenjava, ter število priznanih točk po ECTS na visokošolskem zavodu v Republiki Sloveniji,
 - vrsta mednarodne izmenjave, to je podatek o mednarodnem programu ali sporazumu, po katerem je opravljena izmenjava,
7. dokončanju študija oziroma izpisu iz študijskega programa.

(5) V evidenci iz 3. točke prvega odstavka tega člena se vodijo naslednji podatki:

1. osebno ime,
2. vpisna številka,
3. ime visokošolskega zavoda,
4. ime študijskega programa,
5. ime smeri oziroma modula,
6. način študija,
7. letnik študija in študijsko leto prvega vpisa,
8. ime predmeta,
9. datum prijave na izpit,
10. datum izpita,
11. ali se izpit opravlja prvič ali se ga ponavlja,
12. ocena oziroma rezultat, dosežen pri izpitu.

(6) Evidenca iz 4. točke prvega odstavka tega člena poleg podatkov iz drugega odstavka tega člena obsega še podatke o:

1. številki in datumu izdane javne listine o zaključku študijskega programa,
2. vrsti javne listine o končanem študijskem programu.

(7) Za kandidate, vpisane na študijske programe za izpopolnjevanje, se zbirajo podatki iz evidenc 1. do 3. točke prvega odstavka tega člena.

(8) Osebne podatke študentov iz evidenc tega člena visokošolski zavodi obdelujejo za potrebe svoje pedagoške in z njo povezane znanstvenoraziskovalne, umetniške in strokovne dejavnosti ter knjižničarske dejavnosti.

(9) Podatki v evidenci iz 1. točke prvega odstavka tega člena se za prijavljene začnejo obdelovati z dnem prijave za vpis, prenehajo pa se obdelovati z dnem vpisa v študijski program, študijski program za izpopolnjevanje oziroma z iztekom pritožbenega postopka. Podatki v evidencah iz 1. in 2. točke prvega odstavka tega člena se za:

- študente začnejo obdelovati z dnem vpisa v študijski program, prenehajo pa se obdelovati z dnem izpisa oziroma z dnem dokončanja študija,
- vpisane na študijske programe za izpopolnjevanje začnejo zbirati z dnem vpisa, prenehajo pa se obdelovati z dnem izpisa oziroma z dnem dokončanja študija.

(10) Podatki v evidenci iz 3. točke prvega odstavka tega člena se za študenta začnejo obdelovati z dnem prijave na izpit, prenehajo pa se obdelovati z opravljenim izpitom.

(11) Podatki v evidenci iz 4. točke prvega odstavka tega člena se za diplomanta začnejo obdelovati z dnem dokončanja študijskega programa, prenehajo pa se obdelovati z dnem izdaje javne listine o končanem študijskem programu.

(12) Študenti morajo visokoškolskemu zavodu prijaviti spremembe podatkov iz drugega in petega odstavka tega člena v osmih dneh po nastanku sprememb.

(13) Evidence iz prvega odstavka tega člena se lahko vodijo elektronsko.

184. člen

(evidence z osebnimi podatki izvajalcev visokošolske dejavnosti, ki jih obdelujejo visokošolski zavodi)

(1) Visokošolski zavodi vodijo evidenco izvajalcev visokošolske dejavnosti.

(2) Za izvajalce visokošolske dejavnosti se po tem poglavju tega zakona štejejo visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci, ki sodelujejo pri izvajanju visokošolske dejavnosti, ne glede na to ali so v delovnem razmerju ali delo opravljajo po pogodbi o delu.

(3) V evidenci izvajalcev visokošolske dejavnosti se vodijo naslednji podatki:

1. osebno ime,
2. enotna matična številka občana,
3. spol,
4. datum rojstva,
5. podatek o tem, ali je izvajalec upokojen in od kdaj,
6. šifra raziskovalca, ki jo dodeli Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije,
7. številka in datum sklepa oziroma odločbe o izvolitvi v naziv,
8. naziv iz 89. člena, 90. člena in 91. člena tega zakona,
9. področje izvolitve v naziv,
10. datum izvolitve v naziv,
11. datum prenehanja izvolitve v naziv,
12. ime visokošolskega zavoda, ki je podelil naziv,
13. ure neposredne pedagoške obveznosti izvajalcev za vsako posamično študijsko leto, ločeno po študijskih programih in predmetih za predavanja, seminarje, vaje, klinične vaje in praktično usposabljanje ter drugo neposredno pedagoško obveznost v skladu z drugim in četrtem odstavkom 100. člena tega zakona, opravljene v delovnem razmerju ali po pogodbi o delu,
14. o mentorstvu študentom doktorskega študija,
15. določitev honorarja, bruto honorar in izplačani honorar,
16. soglasje delodajalca za delo pri drugem delodajalcu,
17. soglasje za dopolnilno delo,
18. soglasje za sklenitev pogodbe o delu.

(4) Osebnne podatke o izvajalcih visokošolske dejavnosti iz evidence tega člena visokošolski zavodi obdelujejo za potrebe ugotavljanja izpolnjevanja pogojev za opravljanje pedagoškega, znanstvenoraziskovalnega in umetniškega dela ter spremljanje delovne in pedagoške obveznosti izvajalcev visokošolske dejavnosti.

(5) Podatki iz tretjega odstavka tega člena se za izvajalce visokošolske dejavnosti začnejo obdelovati z dnem, ko sklenejo pogodbo o zaposlitvi oziroma pogodbo o delu, prenehajo pa se obdelovati z dnem, ko jim preneha pogodba o zaposlitvi oziroma pogodba o delu.

(6) Izvajalci visokošolske dejavnosti morajo visokošolskemu zavodu prijaviti spremembe podatkov iz tretjega odstavka tega člena v osmih dneh po nastanku sprememb.

(7) Evidenca iz prvega odstavka tega člena se lahko vodi elektronsko.

185. člen

(evidenca z osebnimi podatki, ki se vodi za potrebe subvencioniranega bivanja študentov)

(1) Evidenco iz tega člena vodijo visokošolski zavodi in študentski domovi, ki vodijo postopke glede subvencioniranega bivanja študentov. V evidenci se vodijo naslednji podatki o študentih:

1. osebno ime,
2. enotna matična številka občana,
3. vrsta in številka osebnega dokumenta,
4. spol,
5. datum, kraj, občina in država rojstva,
6. državljanstvo,
7. o tem, ali je študent zaposlen,
8. stalno prebivališče in naslov za osebno vročanje pošte (ulica, hišna številka, kraj, poštna številka, občina, država),
9. telefon in elektronski naslov,
10. številka in datum izdaje odločbe, izdane v postopku uveljavljanja pravice do subvencioniranega bivanja,
11. številka in datum sklenitve nastanitvene pogodbe za subvencionirano bivanje oziroma aneksa k nastanitveni pogodbi za subvencionirano bivanje ter čas veljavnosti,
12. o tem, kje uveljavlja pravico do bivanja,
13. ime visokošolskega zavoda, na katerega je študent vpisan,
14. ime študijskega programa, na katerega je študent vpisan,
15. kraj izvajanja študija,
16. stopnja in vrsta študijskega programa,
17. letnik študija,
18. vrsta vpisa (prvi vpis v letnik, ponavljanje letnika, zamenjava študijskega programa, nadaljevanje študija po merilih za prehode in vzporedni vpis),
19. način študija,
20. študijsko leto prvega vpisa na sedanji študijski program,
21. študijsko leto prvega vpisa na kateri koli študijski program,

22. število let koriščenja subvencioniranega bivanja in potek študija po študijskih letih študija,
23. datum vselitve in datum izselitve,
24. o prekinitvi študija,
25. o tem, ali izpolnjuje pogoj za izjemno podaljšanje subvencioniranega bivanja,
26. o uveljavljanju starševstva in podatki o drugem roditelju, s katerim biva v študentskem domu (osebno ime, enotna matična številka občana),
27. o tem, ali ima status študenta invalida s spremljevalcem,
28. o tem, ali je študent spremljevalec invalida in podatki o študentu, kateremu je spremljevalec (osebno ime, enotna matična številka občana).

(2) Za tuje študente, ki so v Republiki Sloveniji na mednarodni izmenjavi v okviru študija in bivajo v študentskih domovih, se v evidenci iz tega člena vodijo podatki iz 1. do 6., 8., 9., 11. in 23. točke prejšnjega odstavka ter podatek o vrsti mednarodne izmenjave, to je podatek o mednarodnem programu ali sporazumu, po katerem je opravljena izmenjava.

(3) Visokošolski zavodi in študentski domovi obdelujejo osebne podatke iz evidence tega člena za potrebe odločanja o pravici do subvencioniranega bivanja študentov oziroma podaljšanja subvencioniranega bivanja študentov in za potrebe ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo, pri izplačevanju subvencij v skladu s 135. členom tega zakona.

(4) Podatki iz prvega in drugega odstavka tega člena se začnejo obdelovati z dnem vselitve, prenehajo pa se zbirati z dnem izselitve.

186. člen

(evidenčni in analitski informacijski sistem visokega šolstva v Republiki Sloveniji)

(1) Za potrebe ugotavljanja upravičenosti pravic študentov do študija in drugih pravic v breme javnih sredstev, načrtovanja politike in spremljanja delovanja visokega šolstva, spremljanja mreže visokošolskih zavodov in študijskih programov, obveščanja javnosti ter za raziskovalno-analitične in statistične namene oziroma za izvajanje statističnih, socialno-ekonomskih in drugih raziskovanj s področja visokega šolstva se vodi elektronska zbirka podatkov o visokem šolstvu v Republiki Sloveniji, ki zajema podatke o visokošolskih zavodih, o javnoveljavnih študijskih programih, vključno s transnacionalnim izobraževanjem in študijskih programih za izpopolnjevanje, o prijavljenih za vpis, o prijavljenih za subvencionirano bivanje oziroma podaljšanje subvencioniranega bivanja študentov, o študentih in diplomantih, o izvajalcih visokošolske dejavnosti ter o zasebnih visokošolskih učiteljih.

(2) Zbirka podatkov iz prejšnjega odstavka se imenuje eVŠ. Sestavljajo jo naslednje evidence:

- evidenca visokošolskih zavodov,
- evidenca študijskih programov,
- evidenca študentov in diplomantov,
- evidenca prijavljenih za vpis,
- evidenca prijavljenih za subvencionirano bivanje študentov,
- evidenca študentskih izkaznic,

- evidenca izvajalcev visokošolske dejavnosti,
- evidenca zasebnih visokošolskih učiteljev.

(3) eVŠ vključuje tudi elektronsko vlogo in podporo izbirnemu postopku za:

- prijavo za vpis na študijske programe iz eVŠ,
- prijavo za subvencionirano bivanje študentov.

(4) eVŠ se vodi elektronsko. Podatke iz evidenc iz drugega odstavka tega člena obdeluje ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, kot upravljavec eVŠ.

187. člen (eVŠ evidenca visokošolskih zavodov)

(1) V eVŠ evidenci visokošolskih zavodov se vodijo podatki o akreditiranih visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji, vpisanih v razvid visokošolskih zavodov, in sicer:

1. enolični identifikator univerze ali samostojnega visokošolskega zavoda,
2. enolični identifikator članice univerze,
3. davčna številka,
4. matična številka,
5. ime visokošolskega zavoda,
6. skrajšano ime visokošolskega zavoda,
7. naslov sedeža visokošolskega zavoda (ulica, hišna številka, kraj, poštna številka, občina, država),
8. ime in naslov dislociranih enot (ulica, hišna številka, kraj, poštna številka, občina, država),
9. vrsta visokošolskega zavoda,
10. podatek o tem, ali gre za javni ali zasebni visokošolski zavod,
11. akreditacijska odločba ter njena številka in datum,
12. odločba o podaljšanju akreditacije ter njena številka in datum,
13. datum začetka in zaključka veljavnosti akreditacije,
14. končno evalvacijsko poročilo in vrsta evalvacije,
15. odločba o vpisu v razvid visokošolskih zavodov in izbrisu iz njega ter njena številka in datum,
16. študijska področja (ISCED, KLASIUS), znanstvenoraziskovalna področja (Frascati) oziroma umetniške discipline, za katere je visokošolski zavod ustanovljen,
17. ime in naslov ustanoviteljev,
18. ime in priimek zastopnikov visokošolskega zavoda,
19. datum in številka vpisa v sodni register in izbrisa iz njega ter naziv sodišča, pri katerem je vpisan,
20. akt o ustanovitvi ter datum njegovega sprejetja in sprememb,
21. statut visokošolskega zavoda ter datum njegovega sprejetja in sprememb,
22. oblika diplome s spremembami ter datum objave in številka Uradnega lista Republike Slovenije,
23. drugi podatki in dokazila, potrebni za spremljanje izvajanja visokošolske dejavnosti.

(2) Za članice univerz se v evidenci visokošolskih zavodov obdelujejo podatki iz 2., 5. do 9., 11. do 16. in 23. točke prejšnjega odstavka.

188. člen
(eVŠ evidenca študijskih programov)

(1) V eVŠ evidenci študijskih programov se vodijo podatki o javnoveljavnih študijskih programih in študijskih programih za izpopolnjevanje, vpisanih v razvid visokošolskih zavodov, in sicer:

1. enolični identifikator študijskega programa,
2. ime študijskega programa,
3. enolični identifikator in ime univerze ali samostojnega visokošolskega zavoda,
4. enolični identifikator in ime članice univerze,
5. lokacija izvajanja in morebitne dislocirane enote,
6. stopnja študijskega programa,
7. o tem, ali gre za interdisciplinarni, enopredmetni, dvopredmetni, pedagoški, nepedagoški ali skupen študijski program, transnacionalno izobraževanje oziroma za študijski program za izpopolnjevanje,
8. vrsta izobraževanja (ISCED, KLASIUS)
9. razvrstitev v nacionalno ogrodje kvalifikacij ter evropsko ogrodje kvalifikacij,
10. vrsta študijskega programa,
11. področje študijskega programa (KLASIUS, ISCED, Frascati),
12. trajanje študijskega programa v letih,
13. število kreditnih točk po ECTS, s katerimi je ovrednoten študijski program,
14. ime smeri oziroma modulov študijskega programa ter letnik, v katerem se izvaja,
15. predmetnik z nosilci predmetov po posamičnih predmetih študijskega programa, ovrednotenih s kreditnimi točkami po ECTS ter s povezavo na posamezno smer oziroma modul, ter z opredelitvijo deleža izbirnosti v programu,
16. predmetnik z izvajalci po posamičnih predmetih študijskega programa s povezavo na posamezno smer oziroma modul, in sicer za predavanja, seminarje, vaje, klinične vaje in praktično usposabljanje za posamezno študijsko leto,
17. splošne ter predmetno-specifične kompetence diplomanta, ki se pridobijo s programom,
18. pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa,
19. merila za priznavanje znanja in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program,
20. način ocenjevanja,
21. pogoji za napredovanje po programu,
22. pogoji za prehajanje med programi,
23. načini študija,
24. jeziki, v katerih se izvaja študijski program oziroma njegovi deli,
25. pogoji za dokončanje študija,
26. pogoji za dokončanje posameznih delov programa, če jih program vsebuje,
27. strokovni ali znanstveni naslov,
28. akreditacijska odločba ter njena številka in datum,
29. odločba o vpisu v razvid visokošolskih zavodov ter njena številka in datum,
30. predvideno število razpisanih mest v akreditiranem študijskem programu po načinu študija,

31. o tem, ali ima študijski program koncesijo, o obdobju trajanja koncesije ter odločbo o podeljeni koncesiji, njeno številko in datum,
32. študijsko leto, ko se je študijski program začel izvajati,
33. datum končanja izvajanja študijskega programa,
34. zakonski datum možnega končanja izobraževanja po študijskem programu,
35. pri skupnih študijskih programih tudi imena visokošolskih zavodov, ki sodelujejo pri izvedbi študijskega programa, z deležem, ki ga posamezni visokošolski zavod izvaja,
36. drugi podatki in dokazila, potrebni za spremljanje izvajanja visokošolske dejavnosti.

(2) Pri transnacionalnem izobraževanju eVŠ evidenca študijskih programov obsega tudi podatke o:

1. imenu in sedežu oziroma naslovu tujega visokošolskega zavoda, ki samostojno izvaja transnacionalno izobraževanje v Republiki Sloveniji;
2. imenu in sedežu oziroma naslovu tujega visokošolskega zavoda, s katerim ima visokošolski zavod sklenjen sporazum za izvajanje transnacionalnega izobraževanja v Republiki Sloveniji;
3. imenu in sedežu oziroma naslovu tujega visokošolskega zavoda, s katerim ima slovenski visokošolski zavod sklenjen sporazum za izvajanje transnacionalnega izobraževanja v tujini
4. in študijskih programih, ki se izvajajo na teh zavodih.

189. člen
(eVŠ evidenca študentov in diplomantov)

123

(1) V eVŠ evidenci študentov in diplomantov se vodijo podatki oseb, ki so pridobile status študenta v skladu s tem zakonom, in sicer:

1. osebno ime,
2. enotna matična številka občana,
3. spol,
4. datum, kraj, občina in država rojstva,
5. državljanstvo,
6. stalno in začasno prebivališče (ulica, hišna številka, kraj, poštna številka, občina, država),
7. podatki o predhodno pridobljeni izobrazbi, relevantni za vpis v študijski program (KLASIUS, leto, država),
8. najvišja dosežena predhodna izobrazba, če je višja od predhodne izobrazbe, relevantne za vpis v visokošolski študijski program iz prejšnje točke (KLASIUS),
9. enolični identifikator in ime univerze ali samostojnega visokošolskega zavoda,
10. enolični identifikator in ime članice univerze,
11. enolični identifikator in ime študijskega programa,
12. enolični identifikator študentske izkaznice,
13. številka študenta,
14. ime smeri oziroma modula,
15. kraj izvajanja študija,
16. način študija,

17. datum in študijsko leto prvega vpisa v študijski program,
18. letnik študija,
19. datum začetka in datum zaključka statusa študenta po študijskih letih,
20. datum izpisa,
21. datum vpisa v letnik ter študijsko leto, ko je študent vanj vpisan,
22. število vpisanih in doseženih kreditnih točk po ECTS po letnikih in študijskih letih,
23. datum dokončanja študija,
24. podatek o tem, ali je študentu priznано podaljšanje statusa študenta,
25. podatek o tem, ali se študij financira iz javnih virov po letnikih in študijskih letih,
26. podatek o koriščenju subvencioniranega bivanja po letnikih in študijskih letih,
27. podatke o mednarodni izmenjavi v času študija:
 - ime visokošolskega zavoda oziroma institucije, na katerem oziroma kateri je potekala izmenjava,
 - kraj in država visokošolskega zavoda oziroma institucije, na katerem oziroma kateri je potekala izmenjava,
 - datum začetka in zaključka izmenjave,
 - število priznanih točk po ECTS na visokošolskem zavodu v Republiki Sloveniji,
 - vrsta mednarodne izmenjave, to je podatek o mednarodnem programu ali sporazumu, po katerem je opravljena izmenjava.

(2) Za tuje študente, ki so v Republiki Sloveniji na mednarodni izmenjavi v okviru študija, se v evidenci študentov in diplomantov vodijo naslednji podatki:

1. osebno ime,
2. enotna matična številka občana,
3. spol,
4. datum rojstva in država rojstva,
5. državljanstvo,
6. študiju v Republiki Sloveniji: ime visokošolskega zavoda, ime študijskega programa, podatek o smeri oziroma modulu, kraj izvajanja študija v Republiki Sloveniji, način študija, datum in študijsko leto vpisa, letnik študija, datum začetka in zaključka izmenjave ter število vpisanih in doseženih kreditnih točk po ECTS,
7. študiju na visokošolskem zavodu, s katerega študent prihaja: ime visokošolskega zavoda, kraj in država visokošolskega zavoda.

(3) Osebne podatke študentov oziroma diplomantov iz evidence tega člena ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, obdeluje za potrebe ugotavljanja pravic študentov po tem zakonu in ugotavljanja pravic študentov po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

190. člen (eVŠ evidenca prijavljenih za vpis)

(1) V eVŠ evidenci prijavljenih za vpis se vodijo podatki o osebah, ki so se prijavile za vpis v visokošolske študijske programe, in sicer:

1. osebno ime,
2. enotna matična številka občana,

3. spol,
4. datum, kraj, občina in država rojstva,
5. državljanstvo,
6. stalno prebivališče in naslov za osebno vročanje pošte (ulica, hišna številka, kraj, poštna številka, občina, država),
7. telefon in elektronski naslov,
8. učni uspeh oziroma uspeh pri študiju in predhodno pridobljena izobrazba, relevantna za vpis v visoko šolstvo,
9. najvišja dosežena predhodna izobrazba, če je višja od predhodne izobrazbe, relevantne za vpis v visokošolski študijski program iz prejšnje točke (KLASIUS),
10. vrsta študijskega programa,
11. imena visokošolskih zavodov, navedenih v prijavi za vpis,
12. imena študijskih programov, navedenih v prijavi za vpis,
13. imena smeri oziroma modulov,
14. kraj izvajanja študija posameznega študijskega programa ter smeri oziroma modulov,
15. način študija posameznega študijskega programa ter smeri oziroma modulov,
16. drugi podatki, ki so v skladu s tem zakonom potrebni za preverjanje izpolnjevanja pogojev za vpis, pogojev za prehode oziroma pogojev, povezanih z omejitvijo vpisa.

(2) Prijava za vpis v visokošolske študijske programe poteka z elektronsko vlogo v eVŠ.

(3) Za potrebe izbirnega postopka za vpis se v eVŠ z elektronsko vlogo obdelujejo podatki o prijavljenih za vpis v visokošolske študijske programe.

191. člen

(eVŠ evidenca prijavljenih za subvencionirano bivanje študentov)

(1) V eVŠ evidenci prijavljenih za subvencionirano bivanje študentov se vodijo podatki o osebah, ki so se prijavile za subvencionirano bivanje oziroma za podaljšanje subvencioniranega bivanja, in sicer:

1. osebno ime,
2. enotna matična številka občana,
3. davčna številka,
4. spol,
5. datum, kraj, občina in država rojstva,
6. državljanstvo,
7. stalno prebivališče in naslov za osebno vročanje pošte (ulica, hišna številka, kraj, poštna številka, občina, država),
8. o tem, ali je zaposlen,
9. telefon in elektronski naslov,
10. o tem, kje želi uveljavljati pravico do subvencioniranega bivanja,
11. ime visokošolskega zavoda, na katerega je prijavljen oziroma vpisan,
12. ime študijskega programa, na katerega je prijavljen oziroma vpisan,
13. kraj izvajanja študija,
14. stopnja in vrsta študijskega programa,

15. letnik, v katerega bo predvidoma vpisan,
16. vrsta vpisa (prvi vpis v letnik, ponavljanje letnika, zamenjava študijskega programa, nadaljevanje študija po merilih za prehode, vzporedni vpis),
17. način študija,
18. študijsko leto prvega vpisa na študijski program, v katerega je vpisan,
19. študijsko leto prvega vpisa na kateri koli študijski program,
20. potek študija po študijskih letih,
21. število let subvencioniranega bivanja po študijskih letih,
22. o prekinitvi študija po študijskih letih,
23. o učnem uspehu oziroma uspehu pri študiju,
24. o uveljavljanju izjemnega uspeha in obštudijske dejavnosti,
25. o materialnem položaju študentov in članov njegove družine, ki živijo v skupnem gospodinjstvu, za preteklo koledarsko leto: osebno ime, enotna matična številka občana, davčna številka in davčni urad, status oziroma vrsta zaposlitve družinskih članov, vrsta dohodka, podatek o tem, ali je študent oziroma član družine zavezanec za plačilo dohodnine, pri članih družine pa tudi sorodstveno razmerje do študenta,
26. o tem, ali uveljavlja posebne socialne in zdravstvene razmere študenta,
27. o tem, ali uveljavlja status študenta invalida s spremljevalcem,
28. o tem, ali uveljavlja, da je študent otrok padlih v vojni za Slovenijo oziroma žrtev naravnih nesreč,
29. o uveljavljanju starševstva in podatki o drugem roditelju, s katerim želi bivati v študentskem domu, iz 1., 2., 6., 7. in 11. do 15. točke tega odstavka.

(2) Podatki iz 23., 24. in 28. točke prejšnjega odstavka se za študente za podaljšanje subvencioniranja bivanja študentov ne obdelujejo.

126

(3) Prijava za subvencionirano bivanje oziroma za podaljšanje subvencioniranega bivanja študentov poteka z elektronsko vlogo v eVŠ.

(4) Za potrebe izbirnega postopka študentov za subvencionirano bivanje se v eVŠ z elektronsko prijavo za subvencionirano bivanje študentov obdelujejo podatki o osebah, ki so se prijavile za subvencionirano bivanje, oziroma o študentih, ki so se prijavili za podaljšanje subvencioniranega bivanja.

192. člen

(evidenca z osebnimi podatki za potrebe študentske izkaznice)

(1) Študentska izkaznica je javna listina, s katero študent izkazuje status študenta. Študentsko izkaznico izdaja enotno za celotno državo ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo.

(2) Za potrebe izdaje študentskih izkaznic se zajemajo podatki oseb iz 1., 12., 13. in 19. točke 189. člena tega zakona.

(3) Fotografija in podpis študenta, potrebna za izdajo izkaznice, se priložita prijavi za vpis po drugem odstavku 190. člena tega zakona. Oba podatka se morata trajno uničiti po petih letih od prenehanja veljavnosti študentske izkaznice.

(4) Študentska izkaznica lahko vsebuje tudi druge podatke: podatek o nazivu študentske izkaznice, naziv visokošolskega zavoda, logotip visokošolskega zavoda, izdajatelja izkaznice, podatke o mednarodni veljavnosti študentske izkaznice in vizualne/slikovne podatke.

(5) Visokošolski zavod lahko dovoli uporabo študentske izkaznice tudi po prenehanju statusa študenta, če vsebuje izkaznica tudi naziv in logotip visokošolskega zavoda.

(6) Študentska izkaznica služi tudi za uveljavljanje pravic in ugodnosti, ki izhajajo iz statusa študenta, za navedbo kompetenc, ki izhajajo iz formalnega in neformalnega izobraževanja ter za druge primere kot so dostop do knjižnic, popusti pri zdravstvenih storitvah, izobraževalnih tečajih, nakup literature, študijskih pripomočkov ali fotokopiranje.

(7) Aktivnosti v zvezi z izdelavo, izdajanjem, vodenjem in vzdrževanjem sistema enotne študentske izkaznice se lahko prek javnega razpisa ali javnega pooblastila poverijo pravnim ali fizičnim osebam.

(8) Podrobnejše pogoje v zvezi z izdajo študentske izkaznice in njenimi vsebinami predpiše minister, pristojen za visoko šolstvo.

193. člen

(eVŠ evidenca izvajalcev visokošolske dejavnosti)

(1) V eVŠ evidenci izvajalcev visokošolske dejavnosti se vodijo naslednji podatki:

1. osebno ime,
2. spol,
3. enotna matična številka občana,
4. datum rojstva,
5. državljanstvo,
6. šifra raziskovalca, ki jo dodeli Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije,
7. nazivi iz 89. člena, 90. člena in 91. člena tega zakona,
8. področje izvolitve v naziv,
9. datum izvolitve v naziv,
10. datum prenehanja izvolitve v naziv,
11. ime visokošolskega zavoda, ki je podelil naziv,
12. ime visokošolskega zavoda, kjer izvaja visokošolsko dejavnost.

(2) Osebne podatke v eVŠ evidenci izvajalcev visokošolske dejavnosti ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, obdeluje z namenom ugotavljanja pogojev za ustanovitev visokošolskega zavoda in za izvedbo študijskega programa v skladu s tem zakonom.

194. člen

(eVŠ evidenca zasebnih visokošolskih učiteljev)

(1) eVŠ evidenca zasebnih visokošolskih učiteljev se vodi z namenom ugotavljanja pogojev za vpis v razvid zasebnih visokošolskih učiteljev v skladu s tem zakonom.

(2) eVŠ evidenca zasebnih visokošolskih učiteljev poleg podatkov iz prvega odstavka 193. člena tega zakona obsega še podatke o:

1. datumu in zaporedni številki vpisa v razvid zasebnih visokošolskih učiteljev,
2. datumu in številki vloge za vpis,
3. datumu in številki odločbe, na podlagi katere je opravljen vpis,
4. stalnem prebivališču (ulica, hišna številka, kraj, poštna številka, občina, država),
5. številki in datumu odločbe o izbrisu.

(3) Osebne podatke v eVŠ evidenci zasebnih visokošolskih učiteljev ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, obdeluje z namenom ugotavljanja pogojev za vpis v razvid zasebnih visokošolskih učiteljev v skladu s tem zakonom.

195. člen (zagotavljanje podatkov za eVŠ)

(1) Podatke za evidenci iz 187. člena in 188. člena tega zakona ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, brezplačno pridobi od agencije oziroma visokošolskih zavodov, če agencija z njimi ne razpolaga, na način in v obliki, določeni v predpisu iz šestega odstavka 26. člena tega zakona. Podatke iz 1., 2. in 15. točke 187. člena ter 1., 29. in 31. točke 188. člena tega zakona določi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo.

(2) Podatke iz 1., 4., razen datuma rojstva, 5. in 6. točke prvega odstavka 189. člena tega zakona ter iz 1., 4., razen datuma rojstva, in 5. točke drugega odstavka istega člena tega zakona ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, pridobi iz Centralnega registra prebivalstva na podlagi podatka o enotni matični številki občana. Če enotna matična številka občana ne obstaja, podatke iz teh točk ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, pridobi brezplačno v elektronski obliki od visokošolskih zavodov. Podatke iz 23. in 24. točke prvega odstavka istega člena tega zakona pridobi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, samo, vse ostale podatke iz tega člena zakona pa brezplačno v elektronski obliki od visokošolskih zavodov.

(3) Podatke za evidenco iz 190. člena tega zakona vnašajo prijavitelji za vpis preko elektronske vloge prijave za vpis v visokošolske študijske programe v okviru eVŠ. Za zagotavljanje točnosti identifikacijskih podatkov prijavljenih ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, pridobi podatke iz 1., 4. razen datuma rojstva, 5. in 6. točke prvega odstavka istega člena tega zakona iz Centralnega registra prebivalstva na podlagi podatka o enotni matični številki občana prijavljenega. Pri prijavi prijavljenega s kvalificiranim digitalnim potrdilom se podatki iz prejšnjega stavka in podatki, ki se o njem vodijo v eVŠ, prijavljenemu prikažejo ob izpolnjevanju elektronske vloge. Podatke iz 8. točke prvega odstavka istega člena tega zakona o učnem uspehu ter predhodni srednješolski in višješolski izobrazbi, relevantni za vpis v visoko šolstvo, ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, brezplačno pridobi iz centralne evidence udeležencev vzgoje

in izobraževanja oziroma Državnega izpitnega centra na podlagi podatka o enotni matični številki občana, če obstaja, sicer pa od prijavljenega.

(4) Podatke za evidenco iz 191. člena tega zakona vnašajo prijavitelji za subvencionirano bivanje preko elektronske vloge v okviru eVŠ. Za zagotavljanje točnosti identifikacijskih podatkov prijavljenih ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, pridobi podatke iz 1., 5., razen datuma rojstva, 6. in 7. točke prvega odstavka istega člena tega zakona iz Centralnega registra prebivalstva na podlagi podatka o enotni matični številki občana prijavljenega. Pri prijavi prijavljenega s kvalificiranim digitalnim potrdilom se podatki iz prejšnjega stavka in podatki, ki se o njem vodijo v eVŠ, prijavljenemu prikažejo ob izpolnjevanju elektronske vloge. Podatke iz 23. točke prvega odstavka istega člena tega zakona o učnem uspehu ter predhodni srednješolski in višješolski izobrazbi, relevantni za ugotavljanje pravice do subvencioniranja bivanja, ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, brezplačno pridobi iz centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja oziroma Državnega izpitnega centra na podlagi podatka o enotni matični številki občana, če obstaja. Podatke iz 23. točke prvega odstavka istega člena tega zakona o uspehu pri študiju, ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, brezplačno pridobi od visokošolskih zavodov.

(5) Podatke za evidenco iz 193. člena tega zakona ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, brezplačno pridobi od visokošolskih zavodov na način in v obliki, določeni v predpisu iz šestega odstavka 26. člena tega zakona. Za zagotavljanje točnosti identifikacijskih podatkov o izvajalcih visokošolske dejavnosti ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, pridobi podatke iz 1. in 5. točke prvega odstavka 193. člena tega zakona iz Centralnega registra prebivalstva na podlagi podatka o enotni matični številki občana prijavljenega.

(6) Podatke za evidenco iz 194. člena tega zakona ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, pridobi iz vloge za vpis v razvid zasebnih visokošolskih učiteljev in iz odločb, ki jih ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, izda v postopku vpisa v razvid zasebnih visokošolskih učiteljev.

196. člen (zbiranje podatkov)

(1) Podatki iz eVŠ evidence visokošolskih zavodov in eVŠ evidence študijskih programov tega zakona se zbirajo za visokošolske zavode in študijske programe, ki so nastali v skladu z Zakonom o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 67/93, 39/95 Odl.US: U-I-22/94-15, 18/98 Odl.US: U-I-34/94, 35/98 Odl.US: U-I-243/95-13, 99/99, 64/01, 100/03, 63/04, 94/06, 59/07-ZŠtip (63/2007 popr.), 15/08 Odl.US: U-I-370/06-20, 64/08, 86/09, 62/10-ZUPJS, 34/11 Odl.US: U-I-156/08-16, 78/11, 40/12-ZUJF, 57/12-ZPCP-2D in 109/12) in za podatke, ki nastanejo na podlagi tega zakona.

(2) Podatki o študentih iz prvega odstavka 189. člena tega zakona se zbirajo od študijskega leta 2005/2006, o diplomantih pa od leta 2006. Podatki iz 25. točke prvega odstavka istega člena tega zakona se zbirajo od študijskega leta 2009/2010.

(3) Podatki iz drugega odstavka istega člena tega zakona se za tuje študente zbirajo od študijskega leta 2009/2010.

(4) Podatki iz evidence iz 194. člena tega zakona se zbirajo od leta 1994.

197. člen
(shranjevanje podatkov)

(1) Evidence iz 183. člena in 184. člena tega zakona se trajno hranijo v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva, razen evidence prijavljenih za vpis, ki se hrani do vpisa oziroma do izteka pritožbenih postopkov. V primeru prenehanja delovanja visokošolskega zavoda se v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva, podatki iz evidenc tega odstavka predajo njegovemu pravnemu nasledniku, če tega ni, pa Arhivu Republike Slovenije.

(2) Podatki iz evidence iz 185. člena tega zakona se hranijo v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva še pet let od zadnjega študijskega leta subvencioniranega bivanja. V primeru prenehanja delovanja visokošolskega zavoda oziroma študentskih domov se, v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva, podatki iz evidenc tega odstavka predajo njegovemu pravnemu nasledniku, če tega ni, pa Arhivu Republike Slovenije.

(3) Evidence iz 187. člena, 188. člena in 194. člena tega zakona se trajno hranijo v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva.

(4) Podatki iz evidenc iz 189. člena 193. člena tega zakona se hranijo 40 let od njihovega vpisa v evidenco, potem se arhivirajo v anonimizirani obliki.

(5) Podatki iz evidence iz 190. člena tega zakona se hranijo do vpisa oziroma do izteka pritožbenih postopkov, potem se arhivirajo v anonimizirani obliki.

(6) Podatki iz evidence iz 191. člena tega zakona se hranijo do izteka študijskega leta, na katero se nanaša razpis za sprejem in podaljšanje subvencioniranega bivanja, potem se arhivirajo v anonimizirani obliki.

198. člen
(uporaba evidenc eVŠ in dostop do njih)

(1) Prijavljeni s kvalificiranim digitalnim potrdilom lahko vpogleda v svojo prijavo v evidenci iz 190. člena oziroma 191. člena tega zakona do 30. oktobra.

(2) Izvajalec visokošolske dejavnosti s kvalificiranim digitalnim potrdilom lahko vpogleda v podatke, ki se nanj nanašajo, v evidenci iz 193. člena tega zakona.

(3) Agencija lahko s kvalificiranim digitalnim potrdilom vpogleduje v evidence iz 187. člena, 188. člena in 193. člena tega zakona ter pridobiva iz njih podatke za potrebe vodenja svojih postopkov. Podatke iz evidenc prejšnjega stavka

agencija lahko pridobiva tudi s povezovanjem svojega informacijskega sistema z eVŠ z uporabo digitalnega potrdila z obojestranskim preverjanjem istovetnosti ter avtorizacije.

(4) Visokošolski zavod lahko s kvalificiranim digitalnim potrdilom vpogleduje v evidence iz prejšnjega odstavka tega člena ter pridobiva iz njih podatke, ki se nanj nanašajo. Podatke iz prejšnjega stavka visokošolski zavod lahko pridobiva tudi s povezovanjem svojega informacijskega sistema z eVŠ z uporabo digitalnega potrdila z obojestranskim preverjanjem istovetnosti ter avtorizacije.

(5) Visokošolski zavod lahko pridobi podatke za prijavljene iz 190. člena tega zakona za vodenje postopkov, povezanih z razpisom za vpis, s povezavo svojega informacijskega sistema z eVŠ z uporabo digitalnega potrdila z obojestranskim preverjanjem istovetnosti ter avtorizacije.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek lahko javni visokošolski zavodi in zasebni visokošolski zavodi za študijske programe s koncesijo pridobijo podatke iz 190. člena tega zakona o prijavljenih za vpis na dodiplomski in enovit magistrski študij, ki se obdelujejo v skladu s predpisom iz sedmega odstavka 59. člena tega zakona, po končanem izbirnem postopku, in sicer za prijavljene, ki so sprejeti na njihov visokošolski zavod.

(7) Agencija lahko za potrebe vodenja postopkov in za namene izvajanja statističnih, socialno-ekonomskih in drugih raziskovanj, povezanih z izvajanjem njihove dejavnosti, pridobiva podatke iz evidenc iz 184. člena tega zakona.

(8) Agencija in visokošolski zavodi lahko za namene izvajanja statističnih, socialno-ekonomskih in drugih raziskovanj, povezanih z izvajanjem njihove dejavnosti, v anonimizirani obliki pridobijo podatke iz evidenc iz drugega odstavka 186. člena tega zakona.

(9) Podatki iz evidence iz 190. člena tega zakona se obdelujejo za vodenje izbirnih postopkov za vpis v visokošolske študijske programe v skladu s tem zakonom.

(10) Podatki iz evidence iz 191. člena tega zakona se obdelujejo za vodenje postopkov v skladu s predpisom iz tretjega odstavka 135. člena tega zakona.

(11) Evidence iz prve, druge, šeste in sedme alineje drugega odstavka 186. člena tega zakona so javne, razen enotne matične številke občana, spola, naslova prebivališča, datuma rojstva in državljanstva.

199. člen (dokumentacija)

Določila v zvezi z vodenjem, uporabo in shranjevanjem osebnih podatkov iz evidenc po tem zakonu se uporabljajo tudi za dokumentacijo, na podlagi katere so bili zbrani osebni podatki. Dokumenti o predhodni izobrazbi se po končanem vpisnem postopku vrnejo študentu.

XI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

200. člen

(prevzem pravic in obveznosti)

Z dnem uveljavitve tega zakona visokošolskim zavodom in drugim fizičnim in pravnim osebam ostanejo pravice in obveznosti, ki so jih pridobili skladno z Zakonom o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 67/93, 39/95 Odl.US: U-I-22/94-15, 18/98 Odl.US: U-I-34/94, 35/98 Odl.US: U-I-243/95-13, 99/99, 64/01, 100/03, 63/04, 94/06, 59/07-ZŠtip (63/2007 popr.), 15/08 Odl.US: U-I-370/06-20, 64/08, 86/09, 62/10-ZUPJS, 34/11 Odl.US: U-I-156/08-16, 78/11, 40/12-ZUJF, 57/12-ZPCP-2D in 109/12 – v nadaljevanju: ZViS), kolikor niso v nasprotju s tem zakonom.

201. člen

(pravice študentov glede na vpisan program)

(1) Študentje, ki so se že vpisali na redni ali izredni študij, le-tega nadaljujejo in končajo pod pogoji, ki so veljali v času njihovega vpisa.

(2) V primeru odvzema akreditacije že delujočega zavoda ali študijskega programa, imajo študentje pravico študij zaključiti na drugem visokošolskem zavodu oziroma na primerljivem študijskem programu, ne glede na razpisana študijska mesta. V primeru odvzema akreditacije študijskemu programu mora dokončanje študija zagotoviti zavod na najbolj primerljivem študijskem programu.

132

202. člen

(uskladitev predpisov, študijskih programov in koncesijskih pogodb)

(1) Predpise, ki urejajo status, poslovanje in delovanje visokošolskih zavodov, in akte o ustanovitvi obstoječih visokošolskih zavodov, je treba uskladiti z določbami tega zakona najkasneje v dveh letih po njegovi uveljavitvi. Enako velja za podeljene koncesije zasebnim visokošolskim zavodom v delu, ki se nanaša na koncesije.

(2) Akreditacije visokošolskih zavodov in študijskih programov, ki so bile podeljene pred uveljavitvijo tega zakona, ostanejo v veljavi do izteka akreditacije visokošolskega zavoda.

(3) Postopki podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov in študijskih programov, ki so bili začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se ustavijo, če še ni bila izdana odločba o akreditaciji in se ponovijo v skladu z določbami tega zakona, ki se nanašajo na akreditacijo visokošolskega zavoda. Navedeno ne velja za pogoje za ustanovitev visokošolskega zavoda, za katere se uporablja prvi odstavek tega člena.

(4) Stroški in plačilo storitev strokovnjakov bremenijo visokošolski zavod, ki je podal vlogo za akreditacijo zavoda ali študijskega programa, če plačilo za strokovnjake ni zagotovljeno iz sredstev Evropske unije.

(5) Visokošolski zavodi uskladijo morebitna neskladja v študijskih programih s tem zakonom ob prvi spremembi študijskega programa.

203. člen
(veljavnost nazivov)

(1) Visokošolski učitelji, znanstveni delavci in sodelavci, ki so si pridobili naziv pred uveljavitvijo tega zakona, obdržijo naziv do izteka izvolitvene dobe in skladno s pravili visokošolskega zavoda.

(2) Pravico do uporabe naziva imajo tudi upokojeni visokošolski učitelji, znanstveni delavci in sodelavci, ki so si naziv pridobili pred uveljavitvijo tega zakona.

204. člen
(določitev sredstev za leto 2014 in razpis za vpis)

(1) Ne glede na določbe o višini sredstev za posamezne stebre financiranja, se zaradi prilagoditve javnih visokošolskih zavodov na drugačen sistem financiranja in izpolnjevanje posameznih ciljev iz TS, ES in DSF, za leto 2014 uporabljajo določila Uredbe o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov (Uradni list RS, št. /11) in sklepi, izdani na njeni podlagi in na podlagi ZViS.

(2) Glede na prvi odstavek tega člena se za leto 2014 uporabljajo določila ZviS glede postopka za razpis v vpis v študijske programe z javno veljavnostjo.

133

205. člen
(postopek sklenitve pogodbe za leto 2015)

(1) Od leta 2015 financiranje in postopek sklenitve pogodbe o financiranju visokošolske dejavnosti v celoti poteka po določbah tega zakona.

(2) V letu 2014 so sredstva za ES in DSF umeščena še v temeljni steber financiranja TS(F) po uredbi iz prejšnjega člena tega zakona. Po tem obdobju se sredstva TS iz prejšnjega študijskega leta zmanjšajo nominalno za šest odstotkov, od katerih se pet odstotkov nameni za ES, en odstotek pa za DSF. Pet odstotkov iz TS(F) se nameni za posebne naloge iz 117. člena tega zakona.

(3) Do sklenitve pogodbe za leto 2015 minister določi začasno financiranje v obsegu iz prejšnjega leta, po sklenitvi pogodbe pa se zneski ustrezno poračunajo.

206. člen
(izjeme od proračunskega izvrševanja)

(1) Ne glede na vsakokratna določila zakonov ali drugih predpisov, ki se nanašajo na izvrševanje proračuna, se pravice porabe za izvajanje nacionalnega programa visokega šolstva ter tega zakona, uporabljajo določbe tega zakona

glede načina in časa določitve obsega sredstev za financiranje dejavnosti visokega šolstva.

(2) Enako velja za največji dovoljen obseg prevzetih obveznosti v breme proračunov prihodnjih let, za pripravo finančnih načrtov državnih univerz in drugih državnih visokih šol, ter za politiko zaposlovanja, ki je zaradi avtonomije visokih šol in integralnega financiranja izvzeta iz priprave kadrovskih načrtov posrednih uporabnikov proračuna in načina spremljanja njihovega izvajanja.

207. člen
(letni program dela in letno poročilo)

Dosedanji letni program dela, ki ga sestavljata program dela in finančni načrt, ter letno poročilo visokošolskega zavoda, ki ga sestavljata poslovno in računovodsko poročilo, se nadomesti s predložitvijo predloga pogodbe s strani visokošolskega zavoda za naslednje finančno obdobje in dolžnostjo letnega poročanja o doseganju ciljev ter porabi proračunskih sredstev glede na vsebino, ki jo določa pogodba o financiranju visokošolske dejavnosti.

208. člen
(odpravnina – dopolnilno delo)

Ne glede na določbe 79. in 147. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list, RS, št. 21/13) delavec zaposlen kot visokošolski učitelj ali raziskovalec nima pravice do odpravnine. Do odpravnine ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas niso upravičeni delavci, ki jim preneha pogodba o zaposlitvi za dopolnilno delo (če imajo že sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas), delavci, ki imajo pogodbo o zaposlitvi za določen čas sklenjeno za pripravo oziroma izvedbo dela, ki je projektno organizirano, mladi raziskovalci za čas podiplomskega študija za pridobitev doktorata znanosti, kakor tudi v primeru sklenitve pogodbe za določen čas zaradi neizpolnjevanja pogojev za opravljanje dela.

134

209. člen
(predpisi na podlagi tega zakona)

(1) Predpise iz 11. člena, 12. člena, 26. člena, obrazec iz 44. člena, 59. člena, 98. člena, 125. člena, 135. člena, 137. člena, metodologijo pogodbe iz 141. člena, 145. člena in 192. člena tega zakona minister, pristojen za visoko šolstvo, izda v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(2) Predpise iz 121. člena, 123. člena, 131. člena in 138. člena tega zakona sprejme Vlada Republike Slovenije v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(3) Do uveljavitve teh predpisov se uporabljajo dosedanji podzakonski akti, kolikor niso v nasprotju z določili tega zakona.

210. člen
(prenehanje veljavnosti ZViS)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati določbe Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 67/93, 39/95 Odl.US: U-I-22/94-15, 18/98 Odl.US: U-I-34/94, 35/98 Odl.US: U-I-243/95-13, 99/99, 64/01, 100/03, 63/04, 94/06, 59/07-ZŠtip (63/2007 popr.), 15/08 Odl.US: U-I-370/06-20, 64/08, 86/09, 62/10-ZUPJS, 34/11 Odl.US: U-I-156/08-16, 78/11, 40/12-ZUJF, 57/12-ZPCP-2D in 109/12) razen v delu, ki se nanaša na pravice študentov glede na vpisan program po 201. členu tega zakona.

211. člen (uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne s 1. 3. 2014.

OBRAZLOŽITVE K POSAMEZNIM ČLENOM

K 1. členu

Člen določa vsebino zakona; zakon ureja statusna vprašanja visokošolskih zavodov, pogoje za opravljanje visokošolske dejavnosti, opredeljuje javno službo v visokem šolstvu in ureja način njenega financiranja. Zakon ureja tudi statusna vprašanja knjižnic, študentskih domov in inštitutov ter drugih zavodov, katerih dejavnost je potrebna za uresničevanje visokošolske dejavnosti, če so ustanovljeni v okviru univerz (v nadaljevanju: članice univerz), in študentskih domov. Na univerzah imamo že danes poleg fakultet, akademij in visokih šol (članica univerze) tudi univerzitetne knjižnice, inštitute in študentske domove (druga članica univerze), so študentski domovi izrecno tj. dodatno zapisani. Tako je bolj jasno, da so lahko organizirani, ali kot druga članica univerze ali kot javni zavod.

K 2. členu

Člen določa namen oz. cilj zakona.

K 4. členu

Člen določa nevtrarno spolno slovnično obliko.

K 3. členu

Člen določa temeljna načela tega zakona, ki služijo kot vodijo pri ravnanju in interpretaciji posameznih določb v nadaljevanju zakona. Gre za načela, ki so znana v visokošolskem prostoru na tak ali drugačen način in per se ne potrebujejo dodatnih pojasnil (v obliki členov): akademska svoboda (notranja avtonomija), avtonomija visokošolskih zavodov (zunanja avtonomija), solidarnost in pomoč v akademski skupnosti (collegium), enakost spolov, spoštovanje človekovih pravic, intelektualna odličnost in integriteta, študentsko upravljanje, svoboda študija in izbire študijskih programov, skrb za kvaliteto in učinkovitost študija, učinkovito, racionalno in odgovorno ravnanje in upravljanje z javnimi sredstvi.

K 5. členu

Člen določa vrste visokošolskih zavodov: univerze in samostojne VŠ zavode, ki so fakultete, umetniške akademije in visoke strokovne šole.

K 6. členu

Člen določa pomene posameznih izrazov. Poudariti velja, da mora biti trajanje šolske ure 45 minut, kar pa ne pomeni, da bi lahko posamezna šolska ura bila daljša ali krajša (npr. klinične vaje, konzultacije lahko trajajo 30 minut, druge 60, tudi 75) – šolske ure v *skupnem* znesku morajo ustrezati 6 uram NPO v trajanju 45 minut (torej 270 minut tedensko).

K 7. členu

Univerza zagotavlja razvoj znanosti, strokovnosti in umetnosti ter neposredno ali prek svojih članic v izobraževalnem procesu posreduje spoznanja z več znanstvenih oziroma umetniških področij ali disciplin. Za izvajanje knjižnične in drugih dejavnosti, potrebnih za uresničevanje poslanstva univerze, ima univerza lahko univerzitetno knjižnico, inštitute, študentske domove in druge enote (članice univerze).

K 8. členu

Člen podaja temeljne razlike med fakulteto in umetniško akademijo.

K 9. členu

Člen se opredeljuje do značilnosti visoke strokovne šole.

K 10. členu

Člen se opredeljuje do ustavnopravno zagotovljene avtonomije državnih univerz in drugih visokošolskih zavodov; izhaja iz dosedanjih pravic in dolžnosti, pri čemer se dodaja tudi večji delovnopравни element, kakor se je oz. je bil razvit v ustavnosodni praksi; avtonomija državnih univerz in drugih državnih visokih šol sodi med temeljne človekove pravice, zaradi česar ji je treba posvetiti posebno pozornost tudi na tem področju. Sistem financiranja visokega šolstva temelji na integralnem (lump-sum) sistemu, ki ne izhaja iz števila zaposlenih na univerzah. Za ta del je relevantna predvsem odločba Ustavnega sodišča RS (odlUS U-I-34/94, z dne 22.1.1998), tč. 30, 35, 37, in predvsem tč. 40⁴⁷; iz njih izhaja jasna zaveza države po čim manjšem poseganju tudi v delovnopравни del, zaradi česar ta člen omejuje poseganje države zgolj na veljavno ureditev, ki se nanaša na delovna razmerja, temeljna načela javnih uslužbencev in plačni sistem v javnem sektorju.

K 11. členu

Člen določa izobraževanje pod enakimi pogoji kot izpeljavo načela enakosti oz. enakega obravnavanja in ureja to pravico za državljane Republike Slovenije, Slovence brez slovenskega državljanstva, državljane članic Evropske unije, druge tuje državljane pod pogojem načela vzajemnosti. Podrobnejše pogoje v zvezi s številom prostih vpisnih mest, plačilom šolnine, bivanjem v študentskih domovih ter drugimi pravicami in dolžnostmi študentov v skladu s tem zakonom za izobraževanje oseb iz drugega in četrtega odstavka tega člena in za tujce s podzakonskim predpisom določi minister, pristojen za visoko šolstvo.

⁴⁷ Gl. *sub* op. 71, 72, 73 in 74.

K 12. členu

Zakon o javni rabi slovenščine (Ur. l. RS, št. 86/04) v 1. členu določa, da je slovenski jezik uradni jezik RS. V njem poteka govorno in pisno sporazumevanje *na vseh področjih javnega življenja* v Republiki Sloveniji, razen kadar je v skladu z Ustavo Republike Slovenije poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina in madžarščina in kadar določbe mednarodnih pogodb, ki zavezujejo Republiko Slovenijo, posebej dopuščajo tudi rabo drugih jezikov. Člen 12 tega zakona se nanaša na rabo slovenščine v vzgoji in izobraževanju in določa, da 'na območju Republike Slovenije vzgoja in izobraževanje v javno veljavnih programih, od predšolske stopnje do univerze, potekata v slovenščini. Raba tujih jezikov v vzgoji in izobraževanju je dovoljena v skladu s področnimi predpisi, ki urejajo dejavnost vzgoje in izobraževanja'.

V nedavno sprejeti Resoluciji o Nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014–2018 (Ur. l. RS, št. 62/13 - izhaja iz Zakona o javni rabi slovenščine) je 'izhodišče ukrepov ... domneva, da slovenske univerze in Republika Slovenija želijo ohraniti in nadalje razvijati slovenščino kot učni jezik visokošolskega izobraževanja in jezik znanosti, *hkrati* pa si želijo zagotoviti nemoteno mednarodno razsežnost svojega delovanja in mednarodno konkurenčnost'. Resolucija omenja t.i. koncept diferencirane večjezičnosti po tujih zgledih ('koncept predvideva, da je *jezik visokošolskega študija enak prevladujočemu jeziku okolja*, da pa se slušateljem, ki tega jezika ne razumejo zadosti dobro, ponudi simultani (strojni) prevod v tuji jezik z orodji, prilagojenimi posameznim strokam; ... v tujem jeziku potekajo tudi konzultacije s tujimi študenti). Zakonodaja mora določiti obvezni večinski obseg izvajanja visokošolskih programov v slovenskem jeziku, in ne tega v celoti prepustiti univerzam ... na ravni doktorskega študija se univerzam prepusti avtonomna jezikovna politika ob upoštevanju ustavnih in zakonskih omejitev ter splošnega načela, da naj slovenski profesorji slovenskim študentom ne predavajo v tujem jeziku'.

»Področni predpis«, ki ga omenja Zakon o javni rabi slovenščine, je tudi predlog zakona in tega člena; učni jezik je torej slovenski, pri čemer člen dopušča, da lahko visokošolski zavod (vsak, ne le tisti, ki izvaja javno službo - vsi visokošolski zavodi namreč predstavljajo del javnega življenja v RS) izvaja študijske programe ali njihove dele v tujem jeziku (za študijske programe tujih jezikov, dele študijskih programov in študijske programe, če pri njihovem izvajanju sodelujejo gostujoči visokošolski učitelji iz tujine in je vanje vpisano večje število tujih študentov [pogoja sta kumulativna], skupne študijske programe, ki se izvajajo s tujimi izobraževalnimi institucijami, študijske programe, če se ti programi na visokošolskem zavodu izvajajo tudi v slovenskem jeziku in študijske programe, ki jih visokošolski zavodi, izvajajo v tujini).

Člen uvaja novost glede uporabe tujega jezika: poleg vzporednega izvajanja programa v slovenščini in tujem jeziku, omogoča uporabo le tujega jezika v primeru skupnih študijskih programov, ki se izvajajo skupaj s tujimi izobraževalnimi institucijami in tistimi, ki se izvajajo samo v tujini ter za študijske programe, pri katerih sodelujejo gostujoči učitelji iz tujine in je vanje vpisano večje število tujih študentov. Programi, ki se izvajajo v tujini so namreč namenjeni tujim študentom, zato bi bilo podvajanje jezika nerazumno in tudi neracionalno početje. Tudi eden od ciljev internacionalizacije iz NPVŠ je, da bo 'do konca desetletja vsaka slovenska visokošolska institucija oblikovala nabor

študijskih programov, ki jih bo ponujala v *tujih jezikih za tuje študente*, pri tem so bodo prednostno usmerila v podiplomske študijske programe'. Poudariti velja, da je ureditev v tem členu po mnenju predlagatelja — poleg NPVŠ — skladna tudi z Zakonom o javni rabi slovenščine in z Resolucijo o Nacionalnem programu za jezikovno politiko.

K 13. členu

Člen določa, da lahko visokošolski zavod in študentski dom ustanovijo domače in tuje fizične in pravne osebe (glede na preteklo ureditev je izpadla ustanovitev drugega zavoda kot članice univerze, saj lahko članico univerze ustanovi le njen ustanovitelj, tj. ustanovitelj univerze na predlog same univerze). Za opravljanje javne službe v visokem šolstvu država ustanavlja javne visokošolske zavode oziroma druge javne zavode - članice univerze in študentske domove. S to dikcijo je jasno, da tudi članice univerze kot deli univerze opravljajo javno službo.

K 14. členu

Člen se opredeljuje do pravne subjektivitete univerze in članic; določa, da je univerza pravna oseba, v njenem okviru pa se ustanovijo fakultete in umetniške akademije, lahko pa tudi visoke strokovne šole in drugi zavodi kot članice univerze. Slednje imajo pravice in obveznosti, določene s tem zakonom, aktom o ustanovitvi univerze in statutom univerze; pri izvajanju tega zakona in iz njega izvirajočih podzakonskih predpisov ter nacionalnega programa visokega šolstva, za katere zagotavlja sredstva Republika Slovenija, nastopajo članice v pravnem prometu s pooblastili, ki jih določa akt o ustanovitvi univerze in statut, v imenu in za račun univerze. V drugih primerih članice univerze lahko nastopajo v pravnem prometu v svojem imenu in za svoj račun v skladu z aktom o ustanovitvi in statutom univerze. Iz tega izvira tudi pravica članice do svojega transakcijskega računa.

K 15. členu

Člen določa pogoje za mednarodno zvezo univerz s sedežem v Republiki Sloveniji; ustanovi se na podlagi pisnega sporazuma ali pogodbe in jo ustanovita vsaj ena univerza, ustanovljena skladno s tem zakonom, ki ima akreditirane študijske programe na vsaj treh področjih po ISCED klasifikaciji in raziskovalno dejavnost na vsaj treh področjih po Frascati klasifikaciji, in vsaj ena univerza s sedežem zunaj Republike Slovenije, akreditirana v državi, kjer ima sedež. Skupaj s prej opredeljenima univerzama so lahko ustanoviteljice mednarodne zveze univerz tudi druge univerze, druge zveze univerz ali univerzitetne mreže, visokošolske in raziskovalne organizacije s sedežem v Republiki Sloveniji ali zunaj nje.

K 16. členu

Člen določa pravno subjektiviteto samostojnega visokošolskega zavoda.

K 17. členu

Samostojni visokošolski zavodi se združujejo v Skupnost samostojnih visokošolskih zavodov za obravnavanje in usklajevanje vprašanj skupnega pomena. Skupnost postane reprezentativna, ko je v njej združenih več kot polovica samostojnih visokošolskih zavodov.

K 18. členu

Člen omogoča, da se v univerzo lahko vključijo kot pridružene članice samostojni visokošolski in drugi zavodi, pri čemer se pogoji za vključitev ter pravice in obveznosti pridruženih članic uredijo s statutom univerze.

K 19. členu

Univerza ki jo je ustanovila Republika Slovenija, je lastnik premoženja, pridobljenega iz javnih in drugih virov. Visokošolski zavod upravlja in razpolaga s premoženjem, ki ga uporablja za opravljanje svoje dejavnosti v skladu z aktom o ustanovitvi in statutom, če s tem zakonom ni drugače določeno. Univerza lahko odtuji ali obremeni nepremičnino oziroma opremo večje vrednosti, pridobljeno iz *javnih* sredstev, le v soglasju z ustanoviteljem, sredstva od prodaje premoženja pa se lahko uporabijo za investicije, investicijsko vzdrževanje in opremo. Soglasje se nanaša (le) na premoženje pridobljeno iz javnih sredstev, zato ustanovitelj ne omejuje prodaje ali oddajanja v najem premoženja, ki je bilo pridobljeno s sredstvi na trgu.

K 20. členu

V času vse težjih ekonomskih razmer mora zakon odpreti možnost univerzam, da ustanavljajo odcepljena (spin off) podjetja, prek katerih lahko prenašajo znanje v gospodarstvo. Odcepljeno podjetje se lahko ustanovi v obliki gospodarske družbe, pri kateri ustanovitelji ne odgovarjajo za njene obveznosti, kar preprečuje možnost odgovornosti ustanovitelja (države) za obveznosti. Za ustanovitev odcepljenega podjetja ali pridobitev udeležbe univerza ne potrebuje soglasja Vlade Republike Slovenije, saj iz četrtega odstavka tega člena jasno izhaja, da univerza lahko v odcepljeno podjetje vloži le stvarni vložek v obliki prenosa pravic intelektualne lastnine ali licence za uporabo strokovnega znanja in izkušenj (know how). Tako ne more prenašati javnih sredstev v ustanovitev ali dokapitalizacijo podjetja, zaradi česar soglasje vlade ni potrebno. Kljub temu člen vsebuje zavezo, da univerza te pravice v odcepljenem podjetju uresničuje na način, ki zagotavlja, da dejavnost odcepljenega podjetja ne nasprotuje dejavnosti univerze.

K 21. členu

Člen določa, da javna univerza udeležbe v odcepljenem podjetju ne pridobiva z namenom trajne naložbe, ampak z namenom nadaljnega razvoja znanja in tehnologije, ki je predmet vložka. Univerza mora zato potem, ko je namen odcepljenega podjetja dosežen, kar mora biti čim bolj določno navedeno v ustanovitvenem aktu, odsvojiti svoje udeležbene pravice v odcepljenem podjetju. Javna univerza lahko porabi dobiček, ki je izplačan na podlagi udeležbe v odcepljenem podjetju, in kupnino iz prodaje udeležbe v odcepljenem podjetju samo za izpolnjevanje obveznosti, ki gredo po zakonu oziroma predpisom univerze ustvarjalcem znanja, ki je predmet stvarnega vložka, preostanek pa se v celoti nameni za raziskovalno dejavnost in dejavnost prenosa znanja. Če javna univerza ustanovi odcepljeno podjetje, ali v odcepljenem podjetju izvršuje svoje pravice v nasprotju z določbami tega zakona, ji lahko minister, pristojen za visoko šolstvo z odločbo naloži, da v roku, ki ne sme biti krajši od treh mesecev odsvoji svojo udeležbo. Zoper odločbo o odsvojitvi ni pritožbe, javna univerza pa lahko zahteva pravno varstvo v upravnem sporu.

K 22. členu

Člen določa pogoje za ustanovitev zavoda. Med pogoji se uvajajo tudi kvantitativni elementi, ki so neposredno povezani s kvaliteto, predvsem poučevanja in raziskovanja. Število visokošolskih zavodov v Sloveniji je namreč preveliko, pri čemer se drugje po svetu manjše visokošolske inštitucije združujejo v večje in pridružujejo tudi raziskovalne inštitute (ang. merger - Finska, Danska, Švedska, Belgija, Romunija, Kitajska, poskus v Rusiji...). Ustanovitev zavoda (tudi visokošolskega) je bila v RS do sedaj zelo enostavna. Postopek je dostopen na spletu (<http://metinalista.si/prirocnik-za-ustanovitev-zavoda/>). V tem členu so zato zaostreni pogoji za ustanovitev visokošolskih inštitucij (univerze, samostojni visokošolski zavodi, fakultete, akademije) glede znanstveno-raziskovalnega dela oz. umetniškega dela) in kadrovske zasedbe.

RS je na drugi strani poleg (ali zaradi) prevelikega števila VŠ zavodov v razmerju učitelj – študent (19,2) *pod povprečjem* držav članic OECD (15,6) in EU21 (15,9),⁴⁸ kar pomeni, da moramo biti še posebej previdni pri postavljanju minimalnega števila učiteljev, ki bi zadostovali pogojem za ustanavljanje novih univerz in visokih šol. Po podatkih MIZŠ je bilo na dan 31. 12. 2012 ne glede na vir financiranja na slovenskih univerzah zaposlenih 4081 oseb v plačni skupini D (UL – 2773, UM – 871, UP – 319 in UNG – **118**), v povprečju torej 1020 oseb.

Po 3. členu švicarskih akreditacijskih meril se institucija lahko akreditira kot univerza, če ima ustrezen spekter znanstvenih področij, ki omogočajo interdisciplinarnost in zaposluje najmanj ekvivalent **100** mestih s polnim delovnim časom, od katerih je vsaj ena tretjina profesorjev zaposlenih za nedoločen čas.⁴⁹

Na Švedskem so imeli leta 2012 zaposlenih skupno 27852 učiteljev in raziskovalcev na 37 univerzah in visokih šolah (university college) (povprečje 752 oseb); najmanjša univerza (z izjemo umetniških) šteje **116** učiteljev in raziskovalcev.⁵⁰ Nizozemska na 13 (raziskovalnih) univerzah šteje skupaj 11728 oseb, ki bi jih lahko pri nas uvrstili v plačno skupino D (Professor, Associate Professor, Assistant Professor, Other teaching staff), v povprečju torej 902 osebi na univerzo.⁵¹

Na Finskem je bilo v letu 2009 približno 15.300 učiteljev (dodatno je še 7300 oseb, financiranih prek tržnih sredstev) na 19 visokošolskih ustanovah (povprečno število učiteljev na institucijo je 805); skupno število študentov je bilo cca. 152.500 (kar je povprečna velikost nekaj več kot 8000 dijakov). Na Finskem ni predpisov povezanih s številom učiteljev.⁵²

V Estoniji se je število visokošolskih institucij od leta 2001 do danes zmanjšalo iz 49 na 29 (med njimi je bilo 16 univerz, sedaj jih je le 6 javnih, ena pa zasebna [Estonian Business School]). Na 6 univerzah deluje 3852 učiteljev (povprečje 642), od katerih je 3089 s polnim ekvivalentom zaposlitve FTE

⁴⁸ OECD. 2013. *Education at a Glance 2013: OECD Indicators*. OECD Publishing, str. 375.

⁴⁹ Guidelines of the Swiss University Conference for Academic Accreditation in Switzerland, dostopno na: http://www.oaq.ch/pub/en/documents/Akkr-07-RL-eng_VO.pdf

⁵⁰ Högskoleverket 2012. *Swedish Universities & University Colleges. Short Version of Annual Report 2012*, str. 50.

⁵¹ E-pošta od ge. Marle Roel iz Nizozemskega zunanjega ministrstva (Ministerie van Buitenlandse Zaken).

⁵² E-pošta od g. Ville Korhonen-a, Finsko predstavništvo v EU.

(80,19% vseh učiteljev je polno zaposlenih oz. v povprečju 514 na univerzo – najmanjša (umetniška s 110) naravoslovna s **363**, do največje s 1306 učitelji).⁵³

Na Poljskem lahko izraz "univerza" uporablja VŠ institucija, ko njene akademske enote oziroma organi podeljujejo stopnjo "doktor" v *najmanj desetih disciplinah, vključno z najmanj dvema področjema znanosti iz vsake od naslednjih skupin*: 1) humanistične vede, pravo, ekonomija in teologija; 2) matematične vede, vede o neživi naravi, geologija in tehnološke vede; 3) biološke, medicinske, kemijske, farmacevtske, kmetijske ali veterinarske vede.⁵⁴ Minister, pristojen za visoko šolstvo, s predpisom določi med drugim tudi zahteve, ki jih morajo izpolnjevati akademske enote, za zagotovitev stopenjskih programov na določenem področju in na ravni študija, *zlasti število akademskega osebja*, ki ima akademski naziv oziroma diplomo ali osebe s stopnjo, ekvivalentno "doktor habilitowany" (tretji odstavek 9. člena).

Glede na število učiteljev na drugih univerzah se za univerzo predlaga število, ki še zagotavlja dovolj veliko kvaliteto poučevanja in raziskovanja, tj. 81 učiteljev zaposlenih za polni delovni čas (ali ekvivalent FTE), od katerih je najmanj tretjina zaposlena za nedoločen čas, tj. 27. Predlagano število izhaja iz mednarodne primerjave in zagotavlja potrebno kakovost poučevanja, nadaljnji razvoj, nadgradnjo področij, internacionalizacijo oz. mednarodno prepoznavnost ter samo vključenost v družbo. Glede na zahtevo po pokrivanju vsaj treh znanstvenih področij za univerzo in enim za VŠ zavod (+ pogoji za izvajanje najmanj dveh stopenj za ŠP), se za slednjega prilagodi potrebno število učiteljev («groba 1/3 + 2 stopnji ŠP» = 30 polno zaposlenih/FTE). Glede knjižnice je pogoj izpolnjen, če je zagotovljen dostop do nje na podlagi sporazuma; ni nujno, da bi bil VŠ zavod njen lastnik.

Člen določa pogoje za ustanovitev tako javnega kot zasebnega visokošolskega zavoda, saj pri tem ne izhaja iz avtonomije pač pa država tu izhaja iz pravice ki jo ima kot javna oblast.⁵⁵ Z vidika varovanja javnega interesa, ki se na področju visokega šolstva odraža v skrbi za zagotavljanje kvalitete visokega šolstva, po kateri '[d]ržava ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo ustrezno izobrazbo' (57. člen URS) izhaja tudi pravica do predpisovanja pogojev za ustanovitev zavoda.⁵⁶ V ta del sodi tudi dolžnost novo-

⁵³ E-pošta od Helene Karner, Estonsko predstavništvo v EU.

⁵⁴ Člen 3 Law on Higher Education (Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz.U.05.164.1365).

⁵⁵ Gl. 12. točka odlUS, št. U-I-156/08-16 z dne 14. 4. 2011: "Pravica do avtonomije se nanaša zgolj in samo na državne univerze in državne visoke šole, saj se je država kot ustanoviteljica z 58. členom Ustave odpovedala pravicam, ki bi jih imela kot ustanoviteljica (ne pa tudi tistim, ki ima kot oblast). To na drugi strani pomeni, da zasebne univerze oziroma visoke šole niso avtonomne, saj njihov ustanovitelj lahko odloča o »svoji« univerzi; seveda v okviru, ki ga s predpisi določi država kot oblast." Gl. tudi tč. 32 v odlUS, št. U-I-34/94 z dne 22. 1. 1998. *A contrario* lahko izvajamo pravice, ki jih ima država kot oblast do zasebnih visokošolskih zavodov tudi iz tč. 35 slednje omenjene odločbe Ustavnega sodišča, ki se nanaša na pravico do (samo)organiziranja (potrebno pred samim nastankom avtonomije državne univerze ali državnega visokošolskega zavoda): "...mora država sprejeti pravila in akt o njeni ustanovitvi, to pa nujno vključuje vsaj temeljne določbe o njenem statusu, načinu vodenja in upravljanja, nalogah oziroma dejavnosti, nadalje določbe, ki urejajo temeljna razmerja med njenimi konstitutivnimi deli (fakultete – znanstveni delavci – pedagoški delavci – drugi delavci – študentje) in glede na specifične naloge, ki jih imajo državne univerze kot javna služba, tudi določbe o vplivu države in državljanov pri njihovem delovanju".

⁵⁶ Gl. tč. 40, odlUS, št. U-I-34/94 z dne 22. 1. 1998: »[u]stavna določba, da država ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo ustrezno (torej tudi visoko) izobrazbo, zahteva od države, da zagotovi enoten sistem visokega šolstva. Takšen sistem pa je mogoče zagotoviti le, če država **enotno opredeli ustanovitev** in delovanje visokošolskih institucij, njihovega upravljanja, določitev javnoveljavnih študijskih programov in diplom in drugih javnih pooblastil (npr. nostrifikacije),

ustanovljenega zasebnega visokošolskega zavoda, da mora pred prvim razpisom za vpis v študijske programe predložiti ministrstvu, pristojnemu za visoko šolstvo, bančno garancijo za izvedbo enega študijskega leta. Iz garancije se plača stroške visokošolskemu zavodu, ki je prevzel študente, kolikor ne bi prejel plačila za svojo dejavnost iz drugih sredstev. Če takšnega zavoda (še) ni ali si obstoječi zavod ne želi skleniti takšnega dogovora mora novo ustanovljeni zavod dokazati, da je naredil vse kar je bilo v njegovi moči, da bi to takšnega dogovora prišlo in predložiti garancijo v korist RS kot upravičenca do garancije.

K 23. členu

Po samo-preverjanju ustanovitelja glede pogojev za ustanovitev VŠ zavoda, sledi njegova akreditacija, kar pomeni, da si mora pri agenciji pridobiti odločbo o akreditaciji visokošolskega zavoda. Po dokončnosti odločbe o akreditaciji mora visokošolski zavod v roku šestih mesecev agenciji predložiti pogodbe in druga dokazila o izkazanih pogojih iz prve alineje tretje točke prvega odstavka 22. člena. Če visokošolski zavod ne predloži zahtevanih dokazil v navedenem roku, ki se mora končati pred objavo razpisa za vpis, se akreditacija odvzame.

Člen zahteva, da mora obstoječi visokošolski zavod kljub enaki statusni obliki (ki jo sicer že ima in jo bodo obdržal tudi vnaprej, tj. javni zavod) pridobiti novo odločbo o akreditaciji visokošolskega zavoda, če se za slednjega zahtevajo pogoji kot veljajo za ustanovitev iz prejšnjega člena. Ta del pride v poštev v primerih, ko bi se želel npr. že ustanovljen visokošolski strokovni zavod preoblikovati v fakulteto.

K 24. členu

Visokošolski zavod si mora pri agenciji najmanj vsakih pet let pridobiti odločbo o podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda. Zaradi varovanja pravic študentov se šteje, da veljavnost akreditacije poteče z zaključkom študijskega leta, v katerem se izteče obdobje podeljene akreditacije. Vlogo za podaljšanje akreditacije mora visokošolski zavod vložiti najmanj leto dni pred iztekom veljavnosti akreditacije. Če visokošolski zavod vlogo vloži v roku iz prejšnjega stavka, agencija pa o njej do izteka veljavnosti akreditacije ne odloči, se šteje, da je akreditacija veljavna do dokončnosti nove odločbe o podaljšanju akreditacije.

K 25. členu

Člen določa, da akt o ustanovitvi javnega visokošolskega zavoda sprejme DZ RS, zasebnega pa ustanovitelj. Določa še obvezne sestavine akta o ustanovitvi.

K 26. členu

V okviru visokošolskega sistema bi morali racionalizirati vodenje evidenc tako na MIZŠ kot na agenciji in na visokošolskih zavodih. Vodenje evidenc študijskih programov in sprememb naj bi bile vezane na visokošolske zavode, evidenco akreditiranih zavodov ter prve akreditacije programov bi po predlogu člena vodila

financiranja, nadzora nad porabo javnih sredstev, kontrole kvalitete, razmerja med visokimi šolami in možnost prehodov med njimi, enakovrednost diplom različnih institucij in podobno. Pravica vsake visokošolske institucije, da sama, zakonsko popolnoma nevezano, odloča o vseh navedenih vprašanih (za kar se smiselno zavzemajo pobudniki), takšnega enotnega sistema ne more zagotoviti«.

agencija, MIZŠ pa bo imel dostop do teh podatkov tako kot vsak posameznik, saj jih bo morala agencija objaviti na svoji spletni strani, medtem ko bo MIZŠ vodil (le) razvid VŠ zavodov. V primerjavi z ureditvijo razvida v ZViS se postopek poenostavlja; MIZŠ zaradi pomembnosti področja visokega šolstva in s tem povezanega javnega interesa preverbi izpolnjevanja vseh pogojev, ki jih zahteva zakon, ohranja razvid VŠ zavodov (VŠ zavod lahko namreč začne opravljati dejavnost šele, ko se vpiše v razvid VŠ zavodov, ne pa že s pridobljeno odločbo o akreditaciji, kateri šele sledi ustanovitev samega VŠ zavoda). Postopek pred MIZŠ se kot rečeno poenostavlja (MIZŠ ne bo več preverjalo ali ima VŠ zavod zagotovljene visokošolske učitelje, znanstvene delavce in visokošolske sodelavce, potrebne za izvedbo študijskega programa, ter ali ima zagotovljene ustrezne prostore in opremo in izpolnjene pogoje glede tehnične opremljenosti, varstva pri delu in druge predpisane pogoje, saj je to že preverjala agencija v postopku podelitve akreditacije⁵⁷); *ex offio* se v razvid vpiše VŠ zavod, ki ga je ustanovila Republika Slovenija, zasebni visokošolski zavod pa se vpiše na predlog ustanovitelja. V prvem primeru agencija posreduje odločbo o akreditaciji zaradi vpisa v razvid MIZŠ v roku desetih dni od dokončnosti odločbe o akreditaciji.

K 27. členu

Člen določa pogoje za izvajanje programov brez javne veljavnosti, ki so seveda blažji, saj nimajo kot rečeno javne veljave.

K 28. členu

Člen določa zaščito imen visokošolskih zavodov; pod imenom univerza, fakulteta, umetniška akademija in visoka strokovna šola smejo v pravnem prometu poslovati le visokošolski zavodi, ki so ustanovljeni v skladu s tem zakonom in izpolnjujejo pogoje za opravljanje visokošolske dejavnosti.

K 29. členu

Člen določa, da se organizacija in delovanje VŠ zavodov ureja s statutom, ki se zaradi javnopravne narave objavi v Uradnem listu RS.

K 30. členu

Člen določa organe univerze in organe samostojnega visokošolskega zavoda, medtem ko druge organe visokošolskih zavodov in organe članic univerze visokošolski zavod določi v aktu o ustanovitvi ali statutu.

K 31. členu

Člen določa, da je senat strokovni organ visokošolskega zavoda. Senat univerze izvolijo senati članic univerze tako, da so enakopravno zastopane vse znanstvene in umetniške discipline ter strokovna področja. Senat fakultete, umetniške akademije oziroma visoke strokovne šole sestavljajo visokošolski učitelji, če tako določa statut, pa tudi znanstveni delavci. Sestavljen mora biti tako, da so v njem enakopravno zastopane vse znanstvene in umetniške discipline ter strokovna področja visokošolskega zavoda. Število članov senata

⁵⁷ Agencija je po zakonu neodvisen in samostojen organ, zato je dvojno preverjanje pogojev še s strani MIZŠ in izven poti pravnih sredstev, dejansko poseg v njeno neodvisnost in samostojnost (še posebej v primeru, ko bi MIZŠ ugotovilo, da določen pogoj ni izpolnjen, agencija pa bi ga potrdila kot ustreznega).

se določi s statutom. Po svoji funkciji je član senata univerze rektor, član senata članice univerze oziroma samostojnega visokošolskega zavoda pa dekan. Po svoji funkciji so člani senata univerze tudi predstavniki študentskega sveta univerze, člani senata fakultete, umetniške akademije oziroma visoke strokovne šole pa tudi predstavniki študentskega sveta teh visokošolskih zavodov. Študenti imajo v senatu najmanj petino članov. Strokovni svet je strokovni organ drugega zavoda - članice univerze. Sestava je določena s statutom univerze v skladu z ustanovitvenim aktom.

K 32. členu

Člen določa, da akademski zbor članice univerze oziroma samostojnega visokošolskega zavoda sestavljajo vsi visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci, pri čemer imajo tudi predstavniki študentov in drugih delavcev (kar je v slednjem primeru novost) najmanj petino članov akademskega zbora. Način njihovega sodelovanja se določi s statutom. Člen določa nekatere glavne pristojnosti AZ, ostale pa prepušča statutu, kar velja tudi za način oblikovanja AZ. Predstavniki drugih delavcev predstavljajo strokovno, t.i. nepedagoško osebje, ki prispeva k nemotenem izvajanju visokošolske dejavnosti (in na katere neposredno vplivajo odločitve pedagoških delavcev), zaradi česar imajo glas pri upravljanju visokošolskih zavodov. Novost člena je v tem, da AZ neposredno predlaga rektorju kandidate ali kandidata za dekana, in ne več senatu, saj AZ že izvoli senat. Če slednji ne bi potrdil predlaganega kandidata za dekana s strani AZ, s tem senat organu, ki ga je izvolil, tj. AZ jemlje kredibilnost (kar se je v preteklosti nemalokrat zgodilo). Senat je strokovni organ, ki usmerja pedagoško in raziskovalno delo, kateremu daje legitimnost AZ; nedostojno je, da bi moral AZ potrjevati svoje glavne odločitve pred organom, katerega je sam postavil (podobno kot bi se moral parlament zagovarjati pred vlado in ne obratno).

K 33. členu

Upravni odbor je po tem členu organ upravljanja visokošolskega zavoda. Poleg nalog, določenih z zakonom in statutom visokošolskega zavoda, ki ga je ustanovila Republika Slovenija ali samoupravna lokalna skupnost, člen določa tudi glavne pristojnosti UO in njegovo sestavo.

K 34. členu

Določba tega člena zakona postavlja standard, da morajo člani upravnega odbora pri svojem delu ravnati s skrbnostjo vestnega in poštenega strokovnjaka. Za kršitev tega standarda člani odškodninsko odgovarjajo. Člani morajo varovati poslovno tajnost javnega zavoda. Za svoje delo odgovarjajo tistemu, ki jih je imenoval oziroma izvolil. Člani nadzornega sveta so odgovorni tudi za škodo, ki je nastala kot posledica kršitve njihovih dolžnosti.

K 35. členu

Člen določa, da rektor vodi, predstavlja in zastopa univerzo. Člen podaja nekatere glavne naloge rektorja in glede izvolitve ali imenovanja rektorja napotuje na avtonomno ureditev, ki jo bo sprejela univerza s svojim statutom in drugimi pravili, ki bodo urejala to področje. Zakon ne določa več kdo lahko voli rektorja, pač pa izbiro med volitvami ali imenovanjem ter določitev pasivne volilne pravice, prepušča univerzi.

K 36. členu

Dekan oziroma direktor članice univerze ima po tem členu pooblastila in odgovornosti v skladu z ustanovitvenim aktom, je strokovni vodja članice univerze in opravlja v členu navedene naloge. Dekan mora biti zaposlen na članici in mora imeti naziv visokošolskega učitelja; imenuje ga rektor na predlog AZ.

K 37. členu

Člen glede na vodstvene vloge omogoča ločitev funkcij med vodenjem strokovnega dela in poslovodno funkcijo ter prepušča ureditev visokošolskemu zavodu.

K 38. členu

Člen se opredeljuje do ŠS kot organa in določa, da ga sestavljajo predstavniki študentov. Študentski svet obravnava in daje pristojnim organom mnenje o statutu visokošolskega zavoda, o vseh zadevah, ki se nanašajo na pravice in dolžnosti študentov, lahko pa tudi mnenje o kandidatih za rektorja in dekana, ter sprejema in izvaja program interesnih dejavnosti študentov visokošolskega zavoda v sodelovanju s skupnostjo študentov. Če mnenje iz prejšnjega odstavka ni upoštevano, lahko študentski svet zahteva, da pristojni organ na način in po postopku, določenem s statutom, še enkrat obravnava in odloči o posamezni zadevi.

K 39. členu

Naloge, pristojnosti, število članov, način izvolitve oz. imenovanja, trajanje mandata in način odločanja organov visokošolskih zavodov člen prepušča podrobnejši ureditvi statutu v skladu z zakonom in ustanovitvenim aktom. Člen z vidika avtonomije prepušča ureditev postopka, načina in pogojev izvolitve ali imenovanja rektorja, dekana ali direktorja statutu oziroma drugim pravilom visokošolskega zavoda (s tem se sledi temeljnim smernicam, ki jih je postavilo Ustavno sodišče⁵⁸). Zakon pa kot varovalo določa, da imajo volilno pravico poleg dosedanjih študentov tudi drugi delavci (kar je v slednjem primeru novost), in sicer eno petino od vseh oseb, ki bodo skladno s statutom in drugimi pravili univerze imele pasivno volilno pravico. Člen torej poleg dosedanje možnosti študentov do (so)upravljanja, enako določa tudi za druge delavce, kar izhaja iz 75. člena URS,⁵⁹ pri čemer se predlagatelj ni odločil za enako volilno pravico za vse.⁶⁰

⁵⁸ Gl. *sub op.* 71, 72, 73 in 74.

⁵⁹ Do tega se je tudi že opredelilo Ustavno sodišče RS v odlUS, št. U-I-34/94 z dne 22. 1. 1998: "Ustava v 75. členu (soodločanje) določa: 'Delavci sodelujejo pri upravljanju v gospodarskih organizacijah in zavodih na način in pod pogoji, ki jih določa zakon'. Univerza kot pravna oseba je tudi delodajalec: izvajanje dejavnosti univerze zagotavljajo osebe, ki so pri njej v delovnem razmerju. Pri določanju vsebine avtonomnosti univerze (gre za vprašanje, na kakšen način lahko univerza oblikuje svoje odločitve), je treba upoštevati tudi pravice njenih delavcev do soodločanja. Na kakšen način bodo pri upravljanju univerze sodelovali delavci (tudi tisti, katerih avtonomnosti ne ščiti zahteva po svobodi znanosti), mora skladno z ustavo določiti zakon, kar nedvomno predstavlja dovoljeni poseg v avtonomnost".

⁶⁰ Diskusija je potekala tudi o tem, da bi lahko rektorja volili vsi delavci, ki so na univerzi zaposleni, študentje pa bi imeli zagotovljeno petino glasov zaposlenih delavcev. Najsibo takšna dikcija *prima facie* še tako privlačna, se takoj zastavi vprašanje, čemu so študentje v svojih pravicah in obveznostih neenaki od ostalih zaposlenih t.i. nepedagoških delavcev in zakaj ne bi potem vsi volili rektorja? Po

K 40. členu

Člen se opredeljuje do rektorske konference, ki jo oblikujejo univerze za obravnavanje in usklajevanje vprašanj skupnega pomena.

K 41. členu

Zaradi javnopravne narave člen določa, da imajo javni visokošolski zavodi in drugi zavodi v njihovi sestavi pečat okrogle oblike, ki vsebuje ime in sedež visokošolskega zavoda in grb Republike Slovenije. Tak pečat uporabljajo iz istega razloga tudi visokošolski zavodi pri opravljanju javne službe na podlagi koncesije.

K 42. členu

Člen kot javno službo določa dejavnost študentskih domov, ki jo lahko opravljajo lahko univerze, drugi zavodi, gospodarske družbe, samostojni podjetnik posameznik in druge pravne osebe. Pri opravljanju dejavnosti morajo zagotoviti zastopanje študentskih interesov pri upravljanju. Študentski dom se lahko ustanovi kot javni zavod ali v okviru univerze kot njena članica. Organa študentskega doma sta direktor in študentski svet stanovalcev. Študenti, člani študentskega sveta stanovalcev, zastopajo študentske interese pri upravljanju v skladu z zakonom, aktom o ustanovitvi in statutom. V okvir javne službe pri dejavnosti študentskih domov sodi tudi prijavno-izbirni postopek za vpis in bivanje v študentskih domovih.

K 43. členu

Člen določa akreditacijo novih študijskih programov (ŠP): ŠP za pridobitev izobrazbe in za izpopolnjevanje sprejme senat univerze, na predlog senata članice univerze oziroma senata samostojnega visokošolskega zavoda. Univerza oziroma samostojni VŠ zavod mora nov študijski program akreditirati pri agenciji. Akreditacija pri agenciji namreč zagotavlja, da ŠP postanejo javnoveljavni. Agencija na svojih spletnih straneh objavi seznam vseh javnoveljavnih ŠP na posameznih VŠ zavodih. Objavijo se tudi skupni študijski programi. Te programe se ne preverja, zgolj objavi se jih z namenom seznanitve širše javnosti o določenem programu, ki mu je javno veljavnost podelila druga država oziroma organ. Samostojni visokošolski zavod spreminja obvezne sestavine študijskih programov po enakem postopku, kot se sprejemajo, univerza pa lahko obvezne sestavine študijskih programov spreminja sama; o tem univerza seznanja agencijo. Spremembe obveznih sestavin študijskih programov začnejo veljati z naslednjim študijskim letom, če so sprejete pred objavo razpisa za vpis.

Javnoveljavni so tudi študijski programi, akreditirani v državah članicah Evropske unije, ki jih izvaja mednarodna zveza univerz, če imajo njihove diplome

nekaterih fakultetah je nepedagoških delavcev nezanemarljivo število, zato bi lahko vplivali na volitve rektorja, čeprav opravljajo spremljajoče, strokovno delo in jih torej odločitve rektorja in dekana zavezujejo neposredno predvsem v delovnopravnem smislu, nikakor pa ne v pedagoškem, znanstvenoraziskovalnem ali umetniškem delu. Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju določa – kot neke vrste smernica tudi za ta zakon – da imajo delavci pravico do individualnega in kolektivnega sodelovanja pri upravljanju, *zlasti* če gre za soodločanje oziroma vplivanje na vsebino in organizacijo dela ter na določitev in izvajanje aktivnosti, namenjenih izboljševanju delovnih razmer oziroma humanizaciji delovnega okolja in doseganju uspešnega poslovanja družbe. V povezavi s prejšnjo opombo, ki se nanaša na pravice delavcev je delovnopravni komponenti zadoščeno, da imajo drugi delavci enako volilno pravico kot študentje.

v državi akreditacije naravo javne listine. Programi morajo biti priglašeni agenciji in vpisani v razvid visokošolskih zavodov pri ministrstvu, pristojnem za visoko šolstvo.

K 44. členu

Člen določa, da študent ob pogoju opravljenih vseh obveznosti po ŠP za pridobitev izobrazbe, pridobi javnoveljavno izobrazbo in dobi diplomu, ki je javna listina. Vsebino in obliko diplome določi pristojni organ visokošolskega zavoda in ju objavi v Uradnem listu RS. Skladno z bolonjskimi smernicami je sestavni del diplome »Priloga k diplomki«, ki jo VŠ zavodi izdajajo v slovenščini in enem od uradnih jezikov EU. Podobno velja za ŠP za izpopolnjevanje ali po delu ŠP za pridobitev izobrazbe, tj. dobi potrdilo, ki je javna listina.

K 45. členu

Člen ohranja dosedanje ureditev in določa ŠP za pridobitev izobrazbe, ki se razvrščajo v tri stopnje: a) prva stopnja (visokošolski strokovni študijski programi, univerzitetni študijski programi), b) druga stopnja (magistrski študijski programi, enoviti magistrski študijski programi) in tretja stopnja (doktorski študijski programi). Študijski programi prve stopnje so dodiplomski študijski programi, študijski programi druge in tretje stopnje pa podiplomski študijski programi. Člen za vse vrste natančno opisuje njihove značilnosti, medtem ko se cilji in izhodišča za oblikovanje študijskih programov podrobneje določijo v nacionalnem ogrodju visokošolskih kvalifikacij.

K 46. členu

Študijski programi za izpopolnjevanje so oblika vseživljenjskega učenja, in so namenjeni predvsem za izpopolnjevanje, dopolnjevanje, poglobljanje in posodabljanje znanja. Poleg teh programov visokošolski zavodi lahko organizirajo tudi različne oblike neformalnega učenja, na primer tečaje, poletne šole, programe usposabljanja in podobno, če to ne vpliva na izvajanje študijskih programov za pridobitev izobrazbe.

V okviru tega člena je možno pridobiti tudi javno listino – potrdilo o izpopolnjevanju na nekem področju. Predlagatelj se je odločil tudi za izrecno navedbo izpopolnjene (napredne) oblike izobraževanja, t.i. advanced master kot ga poznajo v nekaterih državah kot samostojni študijski program, ki jo je možno akreditirati kot študijski program vseživljenjskega učenja z možnostjo pridobitve javne listine. Ta oblika izpopolnjevanja ima najmanj 60 ECTS, kjer omogoča večjo karierno orientacijo, razvoj posebnih veščin in povečanje zaposlitvenih možnosti z usposabljanjem za določeno strokovno področje. Novi programi za pridobitev izobrazbe, ki bi bili akreditirani kot samostojna enota (ne del drugega programa) bi bili v nasprotju s temeljno idejo zakona po zmanjševanju študijskih programov.

K 47. členu

Člen določa skupne ŠP za pridobitev izobrazbe, ki jih VŠ zavod sprejme in izvaja skupaj z enim ali več VŠ zavodi iz RS. Kdor opravi vse obveznosti po skupnem študijskem programu za pridobitev izobrazbe, lahko dobi skupno diplomu (kjer ni možna skupna diploma gre torej za zbir nacionalnih diplom), v kateri so navedeni vsi visokošolski zavodi, ki sodelujejo pri izvedbi študijskega programa. Skupna diploma je javna listina. Vsebino in obliko – skupne ali

individualne – diplome ter priloge k diplomam določijo sodelujoči visokošolski zavodi.

K 48. členu

Ureditev transnacionalnega izobraževanja (TNI) je povezana z uradnim opominom Evropske komisije (zaradi domnevne nezdržljivosti nekaterih določb Zakona o visokem šolstvu z načeloma svobode ustanavljanja in svobode opravljanja storitev, zagotovljenih v 56. in 49. členu v povezavi s 54. členom Pogodbe o delovanju Evropske unije ter 10., 13. in 16. členu Direktive 2006/123/ES Evropskega parlamenta september 2011 VR 2 in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu (kršitev št. 2011/4027). EK opozarja, da je Sloveniji najverjetneje ovirano izvajanje TNI, zato je nujno čim prej zakonsko jasneje urediti tudi to vprašanje.

TNI vse bolj pridobiva na veljavi. Horizon 2020 napoveduje, da se bo mobilnost študentov zmanjševala medtem, ko bo vedno več transnacionalnega izobraževanja. V okviru globalizacije vedno več TNI prehaja s primerov partnerskega sodelovanja na skomercializirano obliko tudi v okviru GATS sporazuma. Upoštevajoč opomin Evropske komisije – da obstoječi sistem izvajanja transnacionalnega izobraževanja pomeni omejitev svobode ustanavljanja – se v tem členu omogoča izvajanje transnacionalnega visokošolskega izobraževanja v Sloveniji, ki naj bi bil skladen z opominom EK. Ta člen omogoča več primerov TNI (ki so skladni s sodno prakso Sodišča EU⁶¹): a) VŠ zavodi, akreditirani v RS, lahko izvajajo TNI v *tujini* in podeljujejo slovensko javno listino (drugi odstavek); b) visokošolsko TNI lahko v RS kot državi gostiteljici izvaja tuji visokošolski zavod oziroma druga tuja institucija kot nosilka programa (tretji odstavek). V slednjem primeru morajo študijski programi ustrezati merilom zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu in jih lahko potrdi agencija ali tuj organ za zagotavljanje kakovosti skladno z merili države nosilke, če gre za državo članico Evropske unije. Študijske programe drugih (tj. tretjih) držav potrdi ali I. tuj organ, registriran v Evropskem registru za zagotavljanje kakovosti ali II. je mednarodno priznan in za katerega agencija (tj. Nakvis) ugotovi, da deluje v skladu s standardi in smernicami zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu. V takšnih primerih (tj. v primeru izpolnjevanja navedenih pogojev) ima posameznik pravico do dostopa, prijave in obravnave v postopkih vpisa pri nadaljevanju izobraževanja na izobraževalni instituciji v Republiki Sloveniji ne glede na določila zakona, ki ureja vrednotenje in priznavanje izobraževanja.

TNI v RS ali v tujini se lahko izvaja in organizira samostojno ali na podlagi sporazuma med visokošolskim zavodom, ki je akreditiran v RS, in tujim visokošolskim zavodom, ki izvaja javnoveljavne študijske programe in izdaja javne listine v državi, kjer je ustanovljen. Če tuja visokošolska institucija ne izpolnjuje pogojev iz tega člena, se šteje njena listina o zaključenem izobraževanju kot tuja listina, ki mora iti skozi postopek vrednotenja in priznavanja izobraževanja.

K 49. členu

Člen določa, da študijske programe organizirajo in izvajajo univerze, fakultete, umetniške akademije in drugi samostojni akreditirani zavodi s področja visokega

⁶¹ Gl. *supra* op. 8.

šolstva. Slednji primer se navezuje na druge zavode, ki prav tako izvajajo študijske programe (npr. Mednarodna podiplomska šola Jožefa Stefana [MPŠ] ali Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti [ZRC SAZU]). Visoka strokovna šola organizira in izvaja visokošolske strokovne študijske programe ter študijske programe za izpopolnjevanje. Če je z ustanovitvenim aktom določeno in v akreditacijskem postopku ugotovljeno, da ima zagotovljene ustrezne visokošolske učitelje, znanstvene delavce in visokošolske sodelavce ter izpolnjuje pogoje za opravljanje znanstveno-raziskovalnega oziroma umetniškega dela, lahko izvaja tudi magistrske študijske programe, drugače pa le v sodelovanju z omenjenimi visokošolskimi zavodi.

K 50. členu

Člen določa sestavine študijskih programov za pridobitev izobrazbe, ki se oblikujejo po načelih o vzpostavljanju evropskega visokošolskega prostora tako, da so primerljivi — tj. da omogočajo povezovanje — s tujimi programi v tem prostoru; člen določa obvezne sestavine ŠP, ki imajo lahko tudi druge sestavine, določene s statutom visokošolskega zavoda. Določba prvega odstavka služi kot napotilo pri oblikovanju študijskih programov, pri čemer je podatek o mednarodni primerljivosti konkretizacija tega napotila za oblikovanje programa; predmetnik z ovrednotenjem študijskih obveznosti po ECTS in opredelitvijo deleža izbirnosti kot obvezna sestavina programa se nanaša na predmetnik *brez* izvajalcev (to je že zabeleženo v eVŠ, gl. člen, ki se nanaša na evidence z osebnimi podatki izvajalcev visokošolske dejavnosti, ki jih obdelujejo visokošolski zavodi) tako da se študijskega programa v tem delu — glede nosilcev in izvajalcev — ne spreminja. Stalno spreminjanje obveznih sestavin študijskega programa v tem delu (sprememba izvajalcev npr. zaradi prenehanja delovnega razmerja, daljše bolniške odsotnosti, porodniškega dopusta, sobotnega leta) zgolj obremenjuje postopke. Glede na to, da zakon ne vsebuje več določb o enakovrednosti med »staro« in novo izobrazbo, je pa za vpise v programe ta podatek relevanten za ugotavljanje pravic kandidatov za vpis, sta bila dodana zadnja dva odstavka v tem členu. Organizirane oblike študija po tem členu predstavljajo vse dejavnosti, za katere se lahko pridobi ustrezno število ECTS kreditnih točk.

K 51. členu

Člen določa obvezne sestavine študijskih programov za izpopolnjevanje (splošni podatki o programu [ime, vrsta, trajanje], opredelitev temeljnih ciljev programa oziroma splošnih ter predmetno–specifičnih kompetenc, ki se s programom pridobijo, predmetnik s kreditnim ovrednotenjem študijskih obveznosti po ECTS (predmetnik se nanaša na predmetnik *brez* izvajalcev [to je že zabeleženo v eVŠ, gl. člen, ki se nanaša na evidence z osebnimi podatki izvajalcev visokošolske dejavnosti, ki jih obdelujejo visokošolski zavodi] tako da se študijskega programa v tem delu — glede nosilcev in izvajalcev — ne spreminja) in opredelitvijo deleža izbirnosti v programu, pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa, merila za priznavanje znanja in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program, načini ocenjevanja, pogoji za opravljanje posameznih delov po programu, način izvajanja študija, pogoji za dokončanje študija), ki imajo lahko tudi druge sestavine, določene s statutom VŠ zavoda, pri čemer seveda ne smejo posegati v pogoje za ustanavljanje zavodov.

K 52. členu

Člen določa študijske obveznosti in trajanje študija (v enakem obsegu kot do sedaj).

K 53. členu

Po tem členu se kakovost visokošolskih zavodov, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega in umetniškega ter strokovnega dela ocenjuje s strani VŠ zavodov (samoevalvacija) in agencije (zunanja evalvacija). Ugotovitve iz samoevalvacijskih poročil in poročil o zunanjih evalvacijah se upoštevajo ob podaljšanju akreditacije visokošolskih zavodov in njihovih študijskih programov. Veljavnost študijskega programa (po prvi akreditaciji programa) se podaljša hkrati z institucionalno akreditacijo, lahko pa se za nekatere programe zahteva odprava pomanjkljivosti.

K 54. členu

Člen določa študijsko leto in obseg predavanj.

K 55. členu

Člen določa pogoje za vpis (veljajo enako kot v ZViS).

K 56. členu

Člen določa pogoje za vpis v magistrski in doktorski študijski program. Za razliko od ZViS zakon sedaj določa, da gre za minimalne pogoje za vpis, saj zakon v nadaljevanju pri omejitvi vpisa ali kot poseben vpisni pogoj določa, da se lahko kot pogoj za vpis določijo tudi posebne nadarjenosti, oziroma psihofizične sposobnosti ali ustrezne delovne izkušnje, ustrezna znanja in veščine.

150

K 57. členu

Člen določa pravico do vpisa tudi za tujce, ki so končali enakovredno izobraževanje v tujini.

K 58. členu

Člen določa, da se s študijskimi programi, v skladu z merili, ki jih določi agencija, določijo pogoji za prehode (o prehodu govorimo le v primeru, ko ima študent status študenta) med študijskimi programi iste stopnje, ter pogoji za prehod iz višješolskih študijskih programov v študijske programe prve stopnje. Za prehod se ne šteje sprememba študijskega programa zaradi neizpolnitve obveznosti v prvem študijskem programu.

K 59. členu

Vpis v študijske programe z javno veljavnostjo se za vse visokošolske zavode, opravi na podlagi javnega razpisa; razpis za vpis v dodiplomske študijske programe je torej skupen. V njem se objavijo tudi razpisi samostojnih visokošolskih zavodov, ki izvajajo dodiplomske študijske programe z javno veljavnostjo brez koncesije.

Člen določa nujne vsebine razpisa za vpis (obsega ime visokošolskega zavoda in njegov naslov, naziv študijskega programa, lokacijo ali lokacije izvajanja študijskega programa, trajanje študija, pogoje za vpis, predvideno število vpisih mest za brezplačni ali plačljiv redni ali delni študij ter postopke in roke za prijavo na razpis in za izvedbo vpisa). Člen opušča dosedanje soglasje Vlade RS in določa, da mora javni VŠ zavod predlog razpisa pred objavo poslati

na ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo v potrditev – z vidika nujne vsebine razpisa – tudi z vidika njegove skladnosti s pogodbeno določenim obsegom programov (razmerja med plačljivim, brezplačnim, rednim in delnim načinom študija). Za Vlado RS in VŠ zavode se tako odpravlja ena izmed nepotrebnih administrativnih ovir. Z vidika zagotavljanja oz. ohranitve kvalitete visokega šolstva peti odstavek tega člena kot zgornjo mejo za vpisovanje študentov na javne in zasebne VŠ zavode določa število mest, kot so določena v študijskem programu, tj. toliko mest kot je Nakvis potrdil njihovo in ostalo ustreznost v postopku akreditacije programa.

Razpis za vpis v javnoveljavne študijske programe, ki se izvajajo v Republiki Sloveniji, visokošolski zavod – z vidika večje transparentnosti in enostavnosti dostopanja – objavi na spletnem portalu eVŠ, katerega upravlja ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo. Prijava za vpis poteka z elektronsko vlogo v eVŠ. Visokošolski zavod mora razpis vnesti v eVŠ vsaj 30 dni pred prvim prijavnim rokom. Roki za prijavo na redni študij se morajo zaključiti tako, da se vpis lahko zaključi do začetka študijskega leta. Delni študij se lahko vpisuje tudi ob zaključku prvega semestra in pred začetkom drugega. Zaradi enotne evidence eVŠ ima ministrstvo tudi vpogled v dovoljeno število razpisanih vpisnih mest tako za javne kot za zasebne VŠ zavode; člen določa, da ministrstvo v primeru nameravane prekoračitve števila vpisnih mest o tem obvesti agencijo (in seveda dovoli le toliko mest, kot je dovoljenih). Kaj bo agencija počela s takšno informacijo je stvar njenega notranjega poslovanja.

Člen z vidika hitrejšega dokončanja študija (eden od ciljev bolonjske reforme) omogoča tudi, da se lahko delni študij izvaja tudi *izven* javnega razpisa za vpis pod pogojem, da se posamezni deli študijskega programa še niso začeli izvajati in mu do končanja letnika manjka največ 18 ECTS (polovica delnega študija, ki znaša skupaj 36 ECTS na leto). O številu takšnih primerov, ki ne sme presegati deset odstotkov mest, določenih za delni študij v pogodbi, mora javni in koncesionirani visokošolski zavod poročati ministrstvu v okviru letnega poročila o izvajanju pogodbe.

Člen prepušča ureditev še podrobnejši podzakonski ureditvi s strani ministra, pristojnega za visoko šolstvo.

K 60. členu

VŠ zavod lahko omeji vpis v študijske programe, ki se izvajajo v okviru javne službe, če število prijav za vpis bistveno presega število razpisanih mest oziroma njegove zmogljivosti (kadri, prostori, oprema in drugo). Pri izbiri kandidatov za vpis v visokošolske strokovne in univerzitetne študijske programe člen določa kriterije, po katerih se izvede njihova izbira (splošni uspeh, dosežen pri maturi, poklicni maturi oziroma zaključnem izpitu, ter splošni učni uspeh, dosežen v tretjem in četrtem letniku srednje šole, lahko pa tudi uspeh pri posameznih, s študijskim programom določenih predmetih mature, poklicni maturi oziroma zaključnega izpita ter pri posameznih predmetih iz tretjega in četrtega letnika srednje šole). Pri izbiri kandidatov za vpis v magistrske študijske programe se upošteva uspeh pri študiju prve stopnje (povprečna ocena, ocena diplomskega dela), lahko pa tudi uspeh pri posameznih, s študijskim programom določenih predmetih oziroma predmetnih področjih prve stopnje oziroma pri izbirnem izpitu, določenem s študijskim programom. Pri izbiri kandidatov za vpis v doktorske študijske programe se upošteva uspeh pri študiju druge stopnje (povprečna ocena, ocena magistrskega dela), lahko pa tudi uspeh pri izbirnem

izpitu, določenem s študijskim programom, ali pri preizkusu umetniške nadarjenosti oziroma psihofizičnih sposobnosti. VŠ zavodu po tem členu ne bo treba več pridobiti soglasja vlade k omejitvi vpisa, saj zakon predvideva, da mora javni ali koncesionirani VŠ zavod predlog razpisa pred objavo poslati na ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo v potrditev z vidika skladnosti s pogodbeno določenim obsegom programov (razmerja med plačljivim, brezplačnim, rednim in delnim načinom študija), kjer bo določena tudi omejitev vpisa. Pri omejitvi vpisa ali sicer kot pogoj za vpis se lahko določijo tudi posebne nadarjenosti, oziroma psihofizične sposobnosti ali ustrezne delovne izkušnje, ustrezna znanja in veščine.

K 61. členu

Člen določa, da visokošolski zavodi organizirajo in izvajajo znanstveno-raziskovalno oziroma umetniško delo ter skrbijo za razvoj strok. Visokošolski zavodi, ki pa opravljajo javno službo, izvajajo znanstveno-raziskovalno in umetniško delo v skladu s programom, ki ga sprejme in objavi senat visokošolskega zavoda po postopku, določenem za sprejem in objavo študijskih programov. Visokošolski zavodi izvajajo temeljno-raziskovalne, aplikativno-raziskovalne ter razvojne in druge projekte v skladu z zakonom, ki ureja raziskovalno dejavnost, ter opravljajo svetovalne in druge storitve.

K 62. členu

Člen v okvir nacionalnega programa visokega šolstva določa umestitev prednostnih nalog in prioritet politike na področju visokega šolstva. Predlog nacionalnega programa oblikuje Vlada Republike Slovenije (na podlagi strokovnih izhodišč, ki jih pripravi Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo v sodelovanju s Svetom za znanost in tehnologijo Republike Slovenije), sprejme ga pa Državni zbor. Naloge na področju usklajevanja izvajanja nacionalnega programa ter analitsko-raziskovalne naloge, povezane z visokošolskim študijskim prostorom, opravlja ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo. Sredstva, potrebna za uresničitev nacionalnega programa visokega šolstva, se določijo v proračunu Republike Slovenije.

K 63. členu

Člen določa vsebino nacionalnega programa (opredelitev ciljev visokega šolstva, določitev študijskih, znanstveno-raziskovalnih in umetniških področij nacionalnega pomena, opredelitev dejavnosti, potrebne za razvoj in učinkovito delo v visokem šolstvu, določitev standardov za opravljanje visokošolske dejavnosti in določitev okvirnega obsega potrebnih sredstev za izvedbo nacionalnega programa).

K 64. členu

Člen določa izvajalce nacionalnega programa visokega šolstva: javni visokošolski zavodi in visokošolski zavodi s podeljeno koncesijo, članice univerz, skupnost študentov in študentski domovi.

K 65. členu

Člen določa, da s strani vlade kot ustanoviteljice deluje Svet RS za visoko šolstvo kot posvetovalni organ, ki način svojega dela uredi s svojim poslovnikom.

K 66. členu

Člen določa naloge Sveta za visoko šolstvo: svetuje pri strokovnih izhodiščih in oblikovanju nacionalnega programa visokega šolstva, svetuje pri pripravi in spreminjanju visokošolske zakonodaje, svetuje pri načrtovanju razvoja visokega šolstva, daje mnenje k nacionalnemu ogrodju kvalifikacij in opravlja druge naloge v skladu z zakonom. Pri svojem delu sodeluje s strokovnimi sveti za posamezna področja vzgoje in izobraževanja ter znanosti in tehnologije in Nacionalno agencijo Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu. Administrativno-tehnične naloge za Svet za visoko šolstvo opravlja MIZŠ, ki zagotavlja tudi sredstva za njegovo delovanje.

K 67. členu

Člen določa sestavo sveta, ki se ne spreminja glede na določila ZViS.

K 68. členu

Člen določa Nacionalno agencijo za kakovost v visokem šolstvu kot pravno osebo javnega prava za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu ter za razvojno in svetovalno delo na področju, za katerega je ustanovljena s strani Republike Slovenije. Člen določa tudi vsebino ustanovitvenega akta, določa da je pri delovanju agencija samostojna in neodvisna. Zavezujejo jo načela strokovnosti, nepristranosti, zakonitosti in politične nevtralnosti. Zaradi tega je agencija tudi neposredni nevladni proračunski uporabnik. Zakon daje agenciji določena pooblastila: izdaja splošne akte za izvrševanje javnih pooblastil, ki se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije in posamične upravne akte za odločanje v posamičnih javnopravnih stvareh. Odločanje poteka na podlagi subsidiarne uporabe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

K 69. členu

Po tem členu ima agencija vrsto nalog: skrbi za delovanje sistema zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu in višjem strokovnem izobraževanju, določi postopke in merila za zunanje evalvacije in akreditacije ter druga merila in predpise, določi minimalne standarde za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih, izvaja zunanje evalvacije visokošolskih zavodov ter študijskih programov in višjih strokovnih šol, izvaja akreditacije visokošolskih zavodov ter študijskih programov, izdaja soglasja k preoblikovanju visokošolskih zavodov in k spremembam obveznih sestavin študijskih programov samostojnih visokošolskih zavodov, vzpostavi in posodablja register strokovnjakov, imenuje skupine strokovnjakov za zunanje evalvacije in akreditacije ter organizira in sodeluje pri njihovem izobraževanju, javno objavlja odločitve agencije, evalvacijska poročila, letna evalvacijska in akreditacijska poročila ter analize agencije, ki morajo biti transparentne in dostopne, vodi javno dostopno evidenco akreditiranih visokošolskih zavodov in študijskih programov, sodeluje z visokošolskimi zavodi in višjimi strokovnimi šolami, jim svetuje in spodbuja izvajanje samoevalvacij, sodeluje z mednarodnimi institucijami ali organi za zagotavljanje kakovosti visokega šolstva, skrbi za skladnost delovanja agencije z evropskimi smernicami in mednarodnimi načeli na področju zagotavljanja kakovosti, zbira in analizira poročila o samoevalvacijah in zunanjih evalvacijah visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, opravlja razvojne naloge na

področju, za katerega je ustanovljena in opravlja druge naloge v skladu s tem zakonom in ustanovitvenim aktom.

K 70. členu

Člen določa, da so organi agencije svet agencije, direktor in pritožbena komisija.

K 71. členu

Člen določa svet agencije kot najvišji organ odločanja agencije. Člani sveta agencije so zavezani strokovnemu, samostojnemu in neodvisnemu delovanju ter pri svojem delovanju niso vezani na sklepe, stališča in navodila institucij, ki so jih imenovali, ali drugih institucij. Člani sveta agencije pri izvajanju nalog in sprejemanju odločitev upoštevajo načela preprečevanja konflikta interesov in načela nepristranosti. Člen določa sestavo sveta agencije (ima 11 članov: tri člane imenuje rektorska konferenca, enega člana imenuje reprezentativno združenje samostojnih visokošolskih zavodov, enega člana imenuje reprezentativno združenje višjih strokovnih šol, dva člana študenta imenuje reprezentativna organizacija študentov v sodelovanju s študentskimi sveti, enega člana imenujejo reprezentativna združenja delodajalcev po dogovoru, enega člana imenujejo reprezentativni sindikati na področju visokega šolstva po dogovoru, dva člana imenuje Vlada Republike Slovenije na podlagi javnega poziva, in sicer enega izmed strokovnjakov na področju visokega šolstva ali zagotavljanja kakovosti v njem, ki študirajo ali delajo v Republiki Sloveniji, ter enega izmed strokovnjakov na področju visokega šolstva ali zagotavljanja kakovosti v njem, ki študirajo ali delajo v tujini). Mandat članov sveta agencije traja šest let, mandat predstavnikov študentov pa dve leti. Za člana sveta agencije ne morejo biti imenovani rektorji in prorektorji univerz, dekani, člani senatov univerz, njihovih članic ali samostojnih visokošolskih zavodov in direktorji članic univerz in drugih samostojnih visokošolskih zavodov ali drugih organizacij z dejavnostjo visokošolskega izobraževanja ter ravnatelji oziroma direktorji višjih strokovnih šol.

K 72. členu

Člen določa naloge sveta agencije (ki se ne spreminjajo glede na ZViS): imenuje in razrešuje direktorja agencije, imenuje in razrešuje člane pritožbene komisije in njihove namestnike, določi postopke in merila za zunanje evalvacije in akreditacije, merila za kreditno vrednotenje študijskih programov po sistemu ECTS ter druga merila, določi postopke in merila za zunanje evalvacije višjih strokovnih šol, določi minimalne standarde za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih, odloča o akreditacijah visokošolskih zavodov in daje soglasje k preoblikovanju visokošolskih zavodov, odloča o prvih akreditacijah študijskih programov visokošolskih zavodov in daje soglasje k spremembam obveznih sestavin študijskih programov samostojnih visokošolskih zavodov, določi merila za uvrstitev strokovnjakov v register strokovnjakov za zunanje evalvacije in akreditacije, imenuje skupine strokovnjakov za zunanje evalvacije in akreditacije, določi postopke in merila za zagotavljanje kakovosti delovanja agencije ter zunanjo evalvacijo agencije skladno z evropskimi standardi, spremlja evropske smernice in mednarodna načela na področju zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu, sodeluje pri pripravi predloga finančnega načrta agencije in daje soglasje k načrtu dela ter poročilu o delu in

poslovanju, opravlja druge naloge v skladu s tem zakonom in ustanovitvenim aktom.

K 73. členu

Člen določa, da direktorja agencije imenuje in razrešuje svet agencije na podlagi javnega natečaja v skladu s pogoji in merili, določenimi s tem zakonom. Direktor je imenovan za dobo petih let in je lahko ponovno imenovan. Člen določa pogoje za imenovanje, za razrešitev in naloge direktorja.

K 74. členu

Člen se nanaša na pritožbeno komisijo, ki jo imenuje svet agencije na podlagi javnega poziva. Sestavljajo jo trije člani, vsak član ima svojega namestnika. Člani izmed sebe imenujejo predsednika in namestnika predsednika. Namestnik nadomesti člana v postopkih odločanja v primeru njegove odsotnosti oziroma izločitve. Za dva člana komisije in njuna namestnika je lahko imenovana oseba, ki ima najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu tretje stopnje, v skladu s tem zakonom oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih tretje stopnje, ima vsaj deset let delovnih izkušenj kot visokošolski učitelj in ima izkušnje na področju zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu. Za enega člana komisije in njegovega namestnika je lahko imenovana oseba, ki ima najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje v skladu s tem zakonom oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, ima opravljen pravniški državni izpit in ima vsaj deset let delovnih izkušenj, od tega pet let na sodišču. Mandat predsednika in članov ter njihovih namestnikov traja štiri leta. Posamezni član oziroma njegov namestnik je lahko ponovno imenovan, toda le največ dvakrat zaporedoma.

K 75. členu

Po tem členu pritožbena komisija odloča o pritožbah zoper odločitve sveta agencije o akreditacijah visokošolskih zavodov in prvih študijskih programov ter zoper odločitve sveta agencije o izdaji soglasij k preoblikovanju visokošolskih zavodov in spremembam študijskih programov, ki jih ni sprejela univerza. Zoper odločitev sveta agencije je mogoče vložiti pritožbo v 30 dneh od vročitve odločitve sveta agencije. Pritožbena komisija odloči o pritožbi v štirih mesecih od njene vložitve (kar predstavlja izjemo od ZUP zaradi obsežnosti oz. zahtevnosti odločanja). Odločitev pritožbene komisije je dokončna, zoper njo pa je mogoč upravni spor.

K 76. členu

Za zaposlene v agenciji se uporabljajo predpisi, ki urejajo položaj javnih uslužbencev.

K 77. členu

Člen določa, da ustanovitelj zagotavlja agenciji potrebne prostore, opremo in sredstva za začetek dela. Sredstva za delo agencije se zagotavljajo iz državnega proračuna, kar je skladno z že omenjenim dejstvom, da je agencija neposredni proračunski uporabnik.

K 78. členu

Člen določa plačilo članov sveta agencije, pritožbene komisije in skupin strokovnjakov: člani sveta agencije in pritožbene komisije so upravičeni do plačila ter povračila stroškov za delo. Zakon izrecno poudari, da so strokovnjaki iz registra strokovnjakov izvedenci, ki imajo pravico do povrnitve stroškov in plačila za opravljene storitve. Skladno z določbami ZUP in prilagojeno temu področju člen določa, da stroški in plačilo storitev strokovnjakov bremenijo visokošolski zavod, ki je podal vlogo za akreditacijo zavoda ali študijskega programa. V primeru uvedbe postopka izredne evalvacije (postopek po uradni dolžnosti, ex offo in skladno z ZUP) grede stroški v breme visokošolskega zavoda, če se je postopek zanj končal neugodno. Če se je postopek končal za visokošolski zavod ugodno, grede stroški v breme agencije. Način in višino plačila stroškov in storitev določi svet agencije, pri čemer znesek plačila storitev ne sme presegati zneska plačila za sodne izvedence.

K 79. členu

Člen določa, da se izpolnjevanje pogojev za izvajanje visokošolske dejavnosti in kakovost visokošolskih zavodov in študijskih programov preverja v postopkih akreditacije in zunanje evalvacije. Akreditacije v visokem šolstvu so prva akreditacija visokošolskih zavodov v ustanavljanju, prva akreditacija študijskih programov, in podaljšana akreditacija visokošolskih zavodov, v okvir katere se umešča tudi podaljšanje akreditacije študijskim programom, kolikor ni za posamezni ŠP sprejeta drugačna odločitev. Prva akreditacija visokošolskih zavodov in študijskih programov ter vsaka podaljšana akreditacija visokošolskih zavodov (ŠP se namreč posebej ne podaljšujejo) velja največ pet let (do sedaj je veljalo 7 let). Zunanji evalvaciji sta evalvacija visokošolskih zavodov in izvajanja študijskih programov in izredna evalvacija visokošolskih zavodov in izvajanja študijskih programov.

K 80. členu

Člen določa postopek prve akreditacije VŠ zavodov in študijskih programov: po prejemu popolne vloge za prvo akreditacijo visokošolskega zavoda ali študijskega programa svet agencije imenuje skupino strokovnjakov. Ta skupina pripravi poročilo o izpolnjevanju meril za prvo akreditacijo visokošolskega zavoda oziroma prvo akreditacijo študijskega programa najkasneje v treh mesecih od predložitve popolne vloge. Poročilo o izpolnjevanju meril za prvo akreditacijo visokošolskega zavoda se pošlje svetu agencije, poročilo o izpolnjevanju meril za prvo akreditacijo študijskega programa pa svetu agencije in predlagatelju v morebitne pripombe. Predlagatelj lahko posreduje pripombe v enem mesecu od prejema poročila. Poročilo o izpolnjevanju meril za prvo akreditacijo visokošolskega zavoda skupina strokovnjakov pripravi na podlagi predložene dokumentacije in ogleda prostorov, v katerih bo visokošolski zavod opravljal dejavnost. V primeru prve akreditacije študijskega programa skupina strokovnjakov opravi tudi ogled prostorov, v katerih bo visokošolski zavod izvajal študijski program, če je to potrebno zaradi popolne ugotovitve dejanskega stanja. Svet agencije odloči o prvi akreditaciji visokošolskega zavoda na podlagi poročila skupine strokovnjakov in drugih dokazil najkasneje v treh mesecih od priprave poročila. Evalvacijsko poročilo se pošlje visokošolskemu zavodu, ki lahko nanj poda svoje pripombe v enem mesecu od njegovega prejema. Če visokošolski zavod poda pripombe na evalvacijsko poročilo, skupina strokovnjakov po presoji utemeljenosti pripomb najkasneje v enem mesecu od

prejema pripomb pripravi končno evalvacijsko poročilo. Če visokošolski zavod v roku ne poda pripomb na evalvacijsko poročilo, to postane končno.

Svet agencije odloči o prvi akreditaciji študijskega programa na podlagi poročila skupine strokovnjakov in drugih dokazil najkasneje v treh mesecih po preteku roka za posredovanje pripomb k poročilu skupine strokovnjakov. Svet agencije lahko v postopku prve akreditacije podeli akreditacijo visokošolskega zavoda za pet let, podeli akreditacijo študijskega programa, ali zavrne vlogo za akreditacijo visokošolskega zavoda ali študijskega programa.

K 81. členu

Člen določa postopek vložitve vloge ob podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda. Postopek podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda se začne z vložitvijo vloge visokošolskega zavoda na agencijo za kakovost v visokem šolstvu najmanj eno leto pred potekom veljavnosti akreditacije. Postopek se nadaljuje z zunanjo evalvacijo ter konča z odločitvijo o podaljšanju akreditacije. Zunanjo evalvacijo izvede skupina strokovnjakov, ki jo imenuje svet agencije. Pri zunanji evalvaciji zavoda se presoja tudi izvajanje študijskih programov. Ob podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda (tudi za krajše obdobje) lahko svet agencije odloči, da odvzame akreditacijo posameznemu študijskemu programu, ki ga zavod izvaja. Skupina strokovnjakov najkasneje v štirih mesecih od imenovanja pripravi evalvacijsko poročilo na podlagi pregleda samoevalvacijskega poročila visokošolskega zavoda in druge dokumentacije, ki jo natančneje določi agencija ter obiska visokošolskega zavoda, na katerem presoja tudi izvajanje študijskih programov. Pravila za izbiro programov, ki se presojujejo, določi agencija. Evalvacijsko poročilo vsebuje presojo izpolnjevanja meril za akreditacijo ter zunanjo evalvacijo visokošolskega zavoda in drugih sestavin, ki jih natančneje določi svet agencije.

Svet agencije v postopku podaljšanja akreditacije lahko podaljša akreditacijo visokošolskega zavoda za obdobje največ petih let, podaljša akreditacijo visokošolskega zavoda za krajše obdobje, ki ne sme biti daljše od treh let, in ne krajše od časa potrebnega za dokončanje študija že vpisane generacije, ne podaljša akreditacije visokošolskega zavoda ali odvzame akreditacijo študijskemu programu.

K 82. členu

Člen določa postopek ponovne vloge za prvo akreditacijo: v primeru zavrnitve vloge za akreditacijo visokošolskega zavoda ali študijskega programa in ne-podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda ali odvzema akreditacije študijskemu programu lahko predlagatelj ponovno vloži vlogo za prvo akreditacijo visokošolskega zavoda ali vlogo za prvo akreditacijo študijskega programa po preteku dveh let od vročitve odločitve sveta agencije. V primeru zamude roka za vložitev vloge za podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda lahko ustanovitelj ponovno vloži vlogo za prvo akreditacijo visokošolskega zavoda šele po izbrisu iz razvida visokošolskih zavodov. V primeru zavrnitve vloge za prvo akreditacijo študijskega programa lahko visokošolski zavod ponovno vloži vlogo za prvo akreditacijo tega študijskega programa po preteku enega leta od pravnomočne odločitve sveta agencije. Časovno obdobje se tu skrajšuje iz 2 let (v primeru odvzema akreditacije) na 1 leto, saj se nevrožitev vloge za podaljšanje ne more razumeti kot takšno ravnanje, ki je v prej omenjenem primeru bilo vzrok za odvzem akreditacije.

K 83. členu

Člen določa postopek izredne evalvacije visokošolskih zavodov in izvajanja študijskih programov: postopek izredne evalvacije začne agencija, kadar gre za upravičen sum hujših kršitev pri delovanju visokošolskega zavoda oziroma pri izvajanju študijskega programa ali njegovega dela. O izvedbi izredne evalvacije, podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda in odvzemu akreditacije študijskega programa odloči svet agencije. Izredna evalvacija se, razen začetka postopka, izvede po enakem postopku kot zunanja evalvacija, na podlagi izredne evalvacije pa tudi odločitev o podaljšanju akreditacije.

K 84. členu

Agencija opravlja tudi evalvacije višjih strokovnih šol skladno z merili in postopki, ki jih določi svet agencije. Pri tem se smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov.

K 85. členu

Člen določa skupine strokovnjakov kot skupine strokovnjakov za akreditacije in skupine strokovnjakov za zunanje evalvacije. V skupine strokovnjakov se imenujejo strokovnjaki iz registra strokovnjakov, ki ga vodi agencija. Sestavljajo jih vsaj trije člani, od tega vsaj en tuj strokovnjak in en študent. Pri izvajanju nalog in sprejemanju odločitev v postopkih akreditacij in evalvacij strokovnjaki upoštevajo načela preprečevanja konflikta interesov in načela nepristranosti.

K 86. členu

Člen določa pristojnost agencije za vodenje javnih evidenc, ki se nanašajo na akreditacije visokošolskih zavodov, akreditacije študijskih programov, evalvacije visokošolskih zavodov in evalvacije izvajanja študijskih programov ter višjih strokovnih šol, in izdanih soglasij k preoblikovanju visokošolskih zavodov in k spremembam študijskih programov. Glede na to, da se akreditacija VŠ zavodu podeli še pred njegovo ustanovitvijo in vpisom v razvid ter sodni register javna evidenca akreditacij VŠ zavodov ne more govoriti o zastopniku pač pa *predvidenem* zastopniku. Zastopnik je oseba, ki je kot taka vpisana v sodni register.

K 87. členu

Člen določa, da agencija vodi register strokovnjakov; ta register ni javna evidenca.

K 88. členu

Člen določa dolžnost trajne hrambe evidenc, ki jih vodi agencija in registra strokovnjakov. Določila v zvezi z vodenjem, uporabo in shranjevanjem osebnih podatkov iz evidenc po tem zakonu se uporabljajo tudi za dokumentacijo, na podlagi katere so bili zbrani osebni podatki.

K 89. členu

Člen določa visokošolske učitelje (docent, izredni profesor in redni profesor ter lektor; v visokošolskih strokovnih programih so ti tudi predavatelji in višji predavatelji) kot nosilce izobraževalnega, umetniškega in raziskovalnega programa. Pri svojem delu sledijo in prispevajo k razvoju znanosti, umetnosti in

stroke na področju, za katerega so izvoljeni, samostojno razvijajo določeno področje znanosti, umetnosti oziroma stroke in skrbijo za prenos tega znanja.

K 90. členu

Člen določa znanstvene delavce (znanstveni sodelavec, višji znanstveni sodelavec in znanstveni svetnik) kot izvajalce znanstveno-raziskovalnega programa.

K 91. členu

Člen določa visokošolske sodelavce (asistent, bibliotekar, strokovni svetnik, višji strokovni sodelavec, strokovni sodelavec in učitelj veščin), ki sodelujejo pri izvajanju izobraževalnega, znanstveno-raziskovalnega in umetniškega dela.

K 92. členu

Člen določa pogoje za izvolitev (ki se ne spreminjajo glede na ZViS).

K 93. členu

Člen določa postopek za izvolitev (ki se ne spreminja glede na ZViS).

K 94. členu

Člen prepušča podrobnejšo ureditev postopka za izvolitev v naziv visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev v skladu z zakonom in merili za izvolitev statutu visokošolskega zavoda.

K 95. členu

Člen določa možnost odvzema naziva (ki se ne spreminja glede na ZViS).

159

K 96. členu

Zoper odločbo, izdano v postopku za izvolitev v naziv oziroma v postopku za odvzem naziva, se lahko sproži upravni spor.

K 97. členu

Delovna mesta visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev se javno razpisujejo in zasedejo v rokih in na način, kot to določa statut visokošolskega zavoda.

K 98. členu

Člen določa, da lahko VŠ zavod izvajanje posameznih delov predmeta oziroma predmetnega področja prepusti zasebnemu visokošolskemu učitelju. Zasebni visokošolski učitelj je, kdor je izvoljen v naziv visokošolskega učitelja in je vpisan v razvid zasebnih visokošolskih učiteljev, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo.

K 99. členu

Visokošolski zavodi lahko za določen čas povabijo k sodelovanju za izvajanje posameznih delov predmeta oziroma predmetnega področja priznane učitelje, znanstvenike, strokovnjake in umetnike, ne glede na pogoje, ki so določeni za izvolitev v naziv.

K 100. členu

Člen določa neposredno pedagoško obveznost (število šolskih ur v trajanju 45 minut, ki jih mora pedagoški delavec opraviti znotraj polnega delovnega časa v obliki kontaktnih ur [predavanja, seminarji, vaje]) v času organiziranega študijskega procesa v visokošolskem izobraževanju, ki se izvaja kot javna služba. NPO znaša za docenta, izrednega in rednega profesorja šest ur tedensko, za višjega predavatelja, predavatelja in lektorja devet ur tedensko, za asistenta deset ur tedensko. NPO in njene oblike določi rektor univerze oziroma dekan samostojnega visokošolskega zavoda s posebnim predpisom in si k njemu pridobi soglasje ministra, pristojnega za visoko šolstvo.

Če s tedensko NPO ni mogoče izvesti študijskih programov, lahko pristojni organ visokošolskega zavoda visokošolskemu učitelju oziroma sodelavcu določi dodatno tedensko pedagoško obveznost, in sicer največ dve uri docentu, izrednemu in rednemu profesorju, tri ure višjemu predavatelju, predavatelju in lektorju in štiri ure asistentu.

Neposredno tedensko pedagoško obveznost in največ štiri ure dodatne tedenske pedagoške obveznosti za druge visokošolske sodelavce določi rektor univerze oziroma dekan samostojnega visokošolskega zavoda s posebnim predpisom. Dodatna tedenska pedagoška obveznost se obračuna enako kot neposredna pedagoška obveznost. Glede na število študentov v skupini pri predmetu se docentu, izrednemu profesorju, rednemu profesorju, višjemu predavatelju, predavatelju in lektorju neposredna tedenska pedagoška obveznost lahko zmanjša za največ dve uri. Docentu, izrednemu profesorju, rednemu profesorju, višjemu predavatelju, predavatelju in lektorju, ki opravljajo za delodajalca tudi raziskovalno in razvojno delo, se lahko neposredna tedenska pedagoška obveznost iz prejšnjih odstavkov sorazmerno zmanjša. Merila za zmanjšanje NPO določijo rektorji univerz in dekani samostojnih visokošolskih zavodov, jih med seboj uskladijo ter pošljejo reprezentativnim sindikatom, ki lahko v 15 dneh po prejemu nanje podajo mnenje. K merilom morajo rektorji univerz in dekani samostojnih visokošolskih zavodov pridobiti soglasje ministra, pristojnega za visoko šolstvo.

Docent, izredni profesor, redni profesor, višji predavatelj, predavatelj, lektor, asistent in drugi visokošolski sodelavci lahko, če so za to zagotovljena sredstva, izjemoma na teden opravljajo pedagoško, znanstveno-raziskovalno, umetniško ali strokovno delo še največ 20 % polnega delovnega časa tudi pri istem delodajalcu. Če so bile izkoriščene vse možnosti za sklenitev pogodbe o zaposlitvi in je treba zagotoviti nemoteno izvajanje pedagoške dejavnosti, lahko visokošolski zavod sklene pogodbo o delu v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja obligacijska razmerja, vendar ne več kot v obsegu ene tretjine s tem zakonom določene pedagoške obveznosti in največ za obdobje deset mesecev v študijskem letu. Kdor ima sklenjeno delovno razmerje na področju visokošolskega izobraževanja v skladu s tem zakonom, mora pred sklenitvijo pogodbe o delu, predložiti soglasje delodajalca.

K 101. členu

Člen določa možnost sobotnega leta: VŠ učitelj ima v šestih letih opravljanja dela pravico do poglobljenega izpopolnjevanja na področju raziskovalne dejavnosti v skupnem trajanju največ dvanajst mesecev. V tem primeru se VŠ učitelju pedagoška obveznost prerazporedi, vendar se ne sme povečati za več kot eno tretjino.

K 102. členu

Člen določa pravice in dolžnosti študentov (vsebina je podobna kot v ZViS, le da se vzporedno izobraževanje prepušča ureditvi pravilom samega VŠ zavoda). Člen prepušča statutu VŠ zavoda podrobnejšo ureditev postopkov in pravil (zlasti o študijskem koledarju, vpisnih postopkih, izpitnem režimu, napredovanju, vključno s pogoji za hitrejše napredovanje, dokončanju izobraževanja, prehodih med študijskimi programi, ponavljanju letnika oziroma pogojnem napredovanju, nadaljevanju študija po prekinitvi, vzporednem, interdisciplinarnem in individualnem študiju, priznavanju izpitov in drugih študijskih obveznostih, opravljenih na različnih visokošolskih zavodih). S statutom se določijo tudi vrste dokumentov, ki se izdajajo študentom, postopek za uveljavljanje varstva pravic študentov, organi, pristojni za vodenje postopkov in odločanje, disciplinska odgovornost in pravice ter dolžnosti študentov v disciplinskem postopku in druga pravila, povezana s pravicami in dolžnostmi študentov.

K 103. členu

Člen določa, da imajo študenti pravico preko svojih predstavnikov sodelovati pri delu in upravljanju visokošolskih zavodov v skladu s tem zakonom in statutom. Predstavniki študentskega sveta so vabljeni na seje organov visokošolskega zavoda.

K 104. členu

Člen omogoča avtonomnost študentov do oblikovanja skupnosti študentov. Način uresničevanja te pravice se določi z zakonom. Gre za Zakon o skupnosti študentov (Ur. l. RS, št. 38/94), ki ureja položaj, delovanje in dejavnost samoupravne skupnosti študentov Slovenije.

K 105. členu

Zakon v tem členu določa še druge pravice in ugodnosti študentov; študenti imajo tako ne glede na to, ali se študij izvaja kot redni ali delni, pravico do zdravstvenega varstva in drugih ugodnosti ter pravic (na primer prehrana, prevozi, štipendiranje) v skladu s posebnimi predpisi, če niso v delovnem razmerju ali če kot zavarovanci za primer brezposelnosti ne prejemajo pravic iz tega naslova. Študenti, državljani Republike Slovenije, imajo možnost bivanja v študentskih domovih, drugih zavodih in pri pravnih osebah, registriranih za dejavnost študentskih domov, prek njih pa tudi pri zasebnikih, lastnikih sob, ki jih oddajajo v najem, državljani drugih držav pa pod pogoji, določenimi s posebnimi predpisi. Člen za razliko od ZviS ne določa več, da imajo študentje, državljani Republike Slovenije, ki se izobražujejo zunaj kraja stalnega prebivališča, pravico do subvencioniranega prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, saj to vsebino sedaj ureja zakon, ki ureja prevoze v cestnem prometu. ZPDCP.

K 106. členu

Člen določa primere prenehanja statusa študenta: status preneha, če študent diplomira, ne diplomira na študijskem programu prve stopnje v 12 mesecih po zaključku zadnjega semestra, se izpiše, se med študijem ne vpiše v naslednji letnik oziroma semester, je bil izključen, dokonča podiplomski študij, ne dokonča podiplomskega študija druge stopnje po magistrskem študijskem programu v 12 mesecih po zaključku zadnjega semestra, ne dokonča podiplomskega študija

druge stopnje po enovitem magistrskem študijskem programu v 12 mesecih po zaključku zadnjega semestra, ne dokonča podiplomskega študija tretje stopnje v ustreznem, s statutom predpisanem roku.

Ne glede na dejstvo, da študent ne diplomira na študijskem programu prve stopnje v 12 mesecih po zaključku zadnjega semestra, ali ne dokonča podiplomskega študija druge stopnje po magistrskem študijskem programu v 12 mesecih po zaključku zadnjega semestra, študentu status preneha ob zaključku zadnjega semestra, če je v času študija ponavljal letnik ali spremenil študijski program ali smer. V primerih iz druge, četrte, sedme in osme alineje prvega odstavka ter drugega odstavka tega člena se študentu iz upravičenih razlogov status študenta lahko tudi podaljša, vendar največ za eno leto. Študentke matere, ki v času študija rodijo, imajo pravico do podaljšanja študentskega statusa za eno leto za vsakega živo rojenega otroka. Novost je drugi odstavek po katerem status študentu ne preneha za študente zadnjega letnika prve stopnje ali študentom dodatnega (absolventskega) letnika, če zaključijo študij pred koncem študijskega leta in se želijo vpisati v naslednjo stopnjo. Tem študentom se status podaljša do konca študijskega leta v katerem so zaključili študij, saj bi bili oz. so »pridni« študentje sedaj »kaznovani« z odvzemom pravic, ki izhajajo iz statusa, če diplomirajo pred koncem študijskega leta.

K 107. členu

Zoper dokončno odločitev pristojnega organa visokošolskega zavoda o pridobitvi oziroma izgubi statusa študenta in o drugih zadevah v zvezi s študijem se lahko sproži upravni spor.

K 108. členu

Člen določa vire financiranja - javni visokošolski zavodi pridobivajo sredstva iz proračuna Republike Slovenije, iz proračuna Evropske unije ter proračuna samoupravnih lokalnih skupnosti, šolnin, prispevkov za študij, plačil za storitve, dotacij, donacij, dediščin in daril ter drugih virov. Sredstva iz prvega odstavka tega člena se uporabljajo v skladu z namenom, za katerega so bila pridobljena.

K 109. členu

Člen opredeljuje dejavnosti, ki se štejejo za javno službo na področju visokega šolstva. Tovrstna dejavnost se izvaja v javnem interesu in jo lahko zagotavlja tako država kot samoupravna lokalna skupnost (skupen izraz za občino ali morebitno pokrajino). Slednji primer predstavlja formalno novost, tj. da lahko tudi samoupravne lokalne skupnosti ustanovijo VŠ zavod, ne pa tudi dejansko (občine so npr. soustanoviteljice Univerze v Novi Gorici) saj so lahko že po veljavni zakonodaji VŠ zavode lahko ustanovile domače in tuje fizične in pravne osebe. Zakon torej omogoča ustanovitev VŠ zavoda občinam ali morebitnim pokrajinam ali njihovim zvezam, medtem ko njim samim – z vidika varovanja pravic lokalne samouprave – prepušča odločitev o tem koraku. Možno je, da država ne vidi potrebe po določenem profilu diplomantov v določeni regiji, slednja(e) pa bi menile nasprotno; če bodo bile resnično prepričane v to, bodo lahko ustanovile VŠ zavod, ki bo moral izpolnjevati vse pogoje, ki veljajo za izvajanje – v tem primeru lokalne – javne službe. Novost v tem členu – ki sledi določbi 4. člena Zakona o splošnem upravnem postopku⁶² – je smiselna (ne

⁶² S to določbo je za vse javne službe in nosilce javnih pooblastil (javna podjetja, zavode, združenja, zbornice, univerze, ustanove, agencije, policijo, posebne varnostne službe in druge organizacije)

torej klasična ali subsidiarna) uporaba ZUP, saj ne obstaja neposredno nasprotje med posamičnim in javnim interesom, pač pa (posredno) potencialno nasprotje med posameznikom in VŠ zavodom. Kljub temu (še vedno) gre za javnopravno zadevo, saj vsi VŠ zavodi izvajajo javnoveljavne programe in izdajajo javne listine.⁶³ Država v teh primerih zaradi avtonomije ne odloča v upravnem postopku, pač pa šele v upravnem sporu. Smiselna uporaba pomeni upoštevanje temeljnih načel upravnega postopka v celoti za zagotovitev minimalnih postopkovnih standardov odločanja in varstva pravic udeležencev teh postopkov, v preostalih delih pa uporabo določb upravnega postopka kolikor in če je to mogoče, glede na naravo zadeve, tj. njej prilagojeno uporabo posameznih institutov ZUP.

Glede uporabe ZUP je že ZVis uredil tudi pravice in dolžnosti študentov in prenehanje ter podaljšanje statusa študenta, ki glede pravnega varstva po eni strani določa, da se s Statutom določi postopek za uveljavljanje varstva pravic študentov, kar kaže na to, da je zakonodajalec to področje hotel prepustiti avtonomiji univerze, a je po drugi strani tudi določil, da je zoper dokončno odločitev pristojnega organa visokošolskega zavoda o pridobitvi oziroma izgubi statusa študenta in o drugih zadevah v zvezi s študijem možno sprožiti upravni spor. V tej zadevi je tako bistveno vprašanje, ali izpodbijana odločitev pomeni odločitev o drugi zadevi v zvezi s študijem, kajti zoper takšne odločitve je možno po 71. členu ZVis sprožiti upravni spor.⁶⁴

K 110. členu

Člen določa pogoje za brezplačen redni ali delni študij: študent, ki je vpisan redno ali delno na iz javnih sredstev financiran študijski program na javnem visokošolskem zavodu ali na koncesioniranem študijskem programu zasebnega visokošolskega zavoda, ima študij financiran iz javnih sredstev, če še nima pridobljene ravni izobrazbe, ki ustreza stopnji študijskega programa, na katerega je vpisan, in če je prvič vpisan na študijski program prve stopnje in redno

predpisano postopanje po ZUP, če z njihovimi področnimi zakoni ni, in kolikor ni, predpisan poseben postopek. Seveda, če s svojim odločanjem in ravnanjem posegajo v pravice posameznika in pravnih oseb. Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP) z uvodnimi pojasnili Toneta Jerovška in s stvarnim kazalom. Ljubljana: Uradni list RS, 2000, str. 31.

⁶³ Za javnopravno zadevo gre tudi npr. v primeru javnih razpisov, dodeljevanja sredstev, subvencij in drugih oblik državne pomoči iz proračuna.

⁶⁴ Gl. npr. sodbo Upravnega sodišča RS (sodba III U 58/2010 z dne 18. 11. 2010): »gre za upravni spor, ki je urejen v določilu drugega stavka 1. odstavka 2. člena Zakona o upravnem sporu ... Na podlagi citirane določbe je namreč možno sprožiti upravni spor tudi zoper akt, ki sicer ni upravni akt v smislu 2. odstavka 2. člena ZUS-1, če tako določa poseben zakon. Pri odločitvi o (ne)dovolitvi opravljanja obveznosti za prvi letnik gre brez dvoma za odločitev o zadevi v zvezi s študijem. Zoper takšno odločitev ima zato tožnik sodno varstvo v upravnem sporu (71. člen ZVis). Iz dejstva, da ima stranka možnost sprožiti upravni spor, po nadaljnji presoji sodišča izhaja, da mora pristojni organ v zadevi izdati odločbo (in ne sklep, kot je to storil prvostopni organ v tej zadevi) ob smiselni uporabi določb ZUP, ki se nanašajo na obrazložitev upravnih odločb (214. člen ZUP), kajti brez tega nadzor nad zakonitostjo takega akta ni mogoč (primerjaj npr. sodbe Upravnega sodišča RS, opr. št. U 610/2001 z dne 28. 5. 2003, opr. št. U 1231/2001 z dne 4. 6. 2003 in opr. št. U 295/2000 z dne 10. 12. 2003 ter sodbo in sklep, opr. št. I U 94/2009 z dne 23. 1. 2009)«. »V skladu z ZUP, ki se smiselno uporablja tudi v obravnavanem primeru [neizvolitve v naziv op.], mora biti vsaka odločba, tudi če je sprejeta na podlagi volitev, ustrezno obrazložena, kar pomeni, da morajo biti v njej pojasnjeni razlogi za sprejem odločitve. Vsakršno kolegijsko odločanje seveda zahteva izvedbo glasovanja, vendar to še ne pomeni, da razlogov za odločitev ni potrebno obrazložiti, zlasti, če se s tem posega v temeljno eksistencialno varnost tožnice - varstvo delovnega razmerja« (sodba Upravnega sodišča, UL007002 z dne 22. 4. 2011).

napreduje, poleg tega pa tudi, če enkrat v času študija ponavlja letnik ali spremeni študijski program zaradi neizpolnjevanja obveznosti ali diplomira v dvanajstih mesecih po zaključku zadnjega semestra, vendar študij skupaj ne sme trajati več let kot traja študijski program prve stopnje, podaljšan za eno leto; enako velja če je prvič vpisan na enovit magistrski študijski program druge stopnje in redno napreduje, poleg tega pa tudi, če enkrat v času študija ponavlja letnik ali spremeni študijski program zaradi neizpolnjevanja obveznosti ali diplomira v dvanajstih mesecih po zaključku zadnjega semestra, vendar študij skupaj ne sme trajati več let kot traja enovit magistrski študijski program, podaljšan za eno leto; enako velja za magistrski študijski program druge stopnje in redno napreduje, poleg tega pa tudi, če enkrat v času študija ponavlja letnik ali spremeni študijski program zaradi neizpolnjevanja obveznosti ali diplomira v dvanajstih mesecih po zaključku zadnjega semestra, vendar študij skupaj ne sme trajati več let kot traja študijski program druge stopnje, podaljšan za eno leto.

V okviru rednega napredovanja se upoštevajo upravičeni razlogi zaradi mirovanja statusa študenta zaradi materinstva ali daljše bolezni, kakor je opredeljeno s posebnimi predpisi in statutom visokošolskega zavoda, vendar največ za dvanajst mesecev. Omejitve iz prve do tretje alineje prvega odstavka tega člena se prilagodijo tudi za študente s posebnimi potrebami, ki so obravnavani individualno in se jim na podlagi individualne strokovne presoje pristojnega organa visokošolskega zavoda, določijo v skladu z akti visokošolskega zavoda drugačni pogoji za dokončanje študija.

Pravico do financiranja študija lahko študent uveljavlja le za čas trajanja študijskega programa, v katerega je prvič vpisan, podaljšanega za eno leto. Če je študent spremenil študijski program po prvem ali višjem letniku, se čas financiranja študijskega programa, v katerega je vpisan, skrajša za število let že financiranega študija. VŠ zavodi pri tem smiselno upoštevajo prepis na program z drugačno strukturo študija (npr. iz 3+2, 4+1). Enako skrajšanje velja, če študent ponavlja letnik, ter v prejšnjem letniku ni opravil najmanj 6 ECTS in nima upravičenega razloga iz drugega odstavka tega člena.

Študent, ki je vpisan v študijski program tretje stopnje, ima lahko iz javnih sredstev sofinanciran študij, če izpolnjuje pogoje, ki so določeni v predpisu, ki ureja sofinanciranje doktorskega študija.

Študenti, ki so vpisani delno, in imajo pravico do študija financiranega iz javnih sredstev, imajo še enkrat toliko let kot redni študenti; druge pravice ali ugodnosti, ki izvirajo iz statusa študenta, lahko uporabljajo do skupnega obsega, kot je določen za redne študente na brezplačnem študiju.

Če posameznik ne zaključi letnika študija v treh letih od vpisa oziroma zadnje vpisanih ECTS za ta letnik, visokošolski zavod določi postopek in pogoje za dokončanje študija.

Na brezplačen redni ali delni študij se lahko vpiše vsak, ki izpolnjuje pogoje po tem zakonu ne glede na starost ali zaposlitveni status, pri čemer zaposlenim študentom ne pripadajo pravice, ki izhajajo iz statusa študenta.

K 111. členu

Člen uvaja novo oz. drugače poimenovano obliko študija: delni študij se, razen prilagodljivosti, dostopnosti in časovne dimenzije, z vidika izvedbe študijskega programa, skupnega obsega, zahtevnosti in pričakovanih kompetenc študentov,

izvaja z enakimi pravicami in obveznostmi študentov in visokošolskih zavodov, kot veljajo pri izvajanju rednega študija.

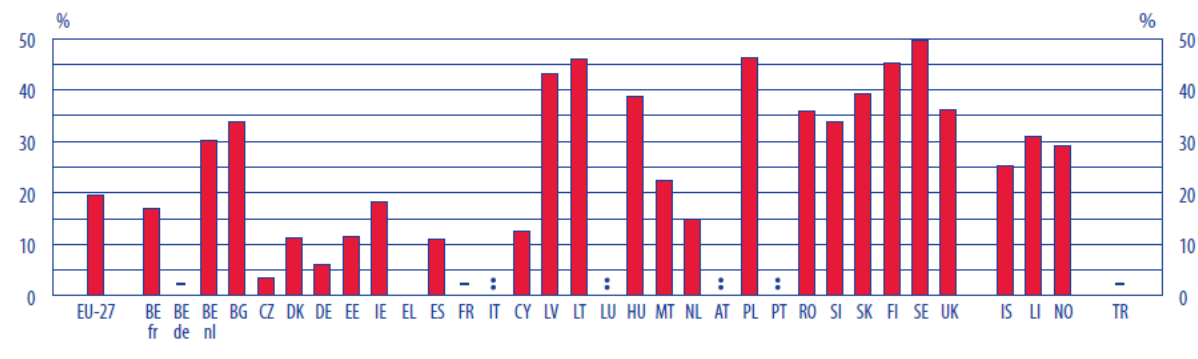
Delni študij se lahko izvaja brezplačno za študenta ali proti plačilu glede na izpolnjevanje ali neizpolnjevanje pogojev za brezplačen študij. Delni študij traja toliko let, ki jih študent potrebuje, da ob polnem izpolnjevanju obveznosti (ki so določene na največ 36 ECTS na leto) doseže skupno število ECTS, ki velja za posamezni študijski program. Razmislek je šel tudi v opcijo, po kateri bi lahko študent opravljal delni študij še enkrat toliko let kot jih imajo na voljo redni študenti, vendar bi s tem pridobil več časa, kot je to potrebno oz. več časa, kot bi ga imeli sorazmerno redni študentje. Za program s 180 ECTS, bi tako lahko študent na delnem študiju študiral ($180 : 36 = 5$) pet let, za 240 ($240 : 36 = 6,6$) sedem let, za 60 ECTS - dve leti, 120 ECTS - štiri leta in za 300 ECTS - devet let (če bi lahko študent opravljal delni študij še enkrat toliko let kot jih imajo na voljo redni študenti, bi npr. v zadnjem primeru študij trajal 10 in ne 9 let).

Zasebni VŠ zavod, ki bo izvajal plačljiv študij, bo izvajal ali redni ali delni študij.

K 112. členu

Slaba polovica držav pravno opredeljuje izredni način študija. Večina preostalih držav ga, čeprav ni pravno opredeljen, enako pojmuje. Navadno ga opisuje kot izvajanje študijskega programa z zmanjšanim številom kreditnih točk ECTS oziroma s časom za študij v primerjavi z rednim študijem, navadno s 50–75-odstotnim obsegom rednega.⁶⁵

◆ ◆ ◆ Slika 1.7: Delež študentov v izrednem študiju, ISCED 5–6, 2008



Javni visokošolski zavodi lahko poleg rednega in delnega študija, ki sta financirana iz javnih sredstev, izvajajo tudi redni in delni študij, za katerega zaračunavajo šolnino. Javni visokošolski zavod zaračuna šolnino za obseg, ki presega javno službo, ki je financirana iz javnih sredstev. Predlog izhaja iz sredine, oz. povprečja med vsemi državami in dovoljuje delež plačljivega študija do 40 % vseh vpisanih študentov. Dovoljeni obseg plačljivega študija posameznega javnega visokošolskega zavoda se v okviru določenem z zakonom, določi in ovrednoti v predlogu pogodbe o financiranju visokošolske dejavnosti, sicer se ta oblika izvaja kot dejavnost na prostem trgu.

K 113. členu

⁶⁵ Posodabljanje visokega šolstva v Evropi: Financiranje in socialna razsežnost. Eurydice, 2011, str. 27-28.

Člen določa, da se financiranje javne službe (v visokem šolstvu) izvaja na podlagi določb tega zakona. Samoupravna lokalna skupnost je lahko kot rečeno že sedaj ustanavljala VŠ zavode, pri čemer ni bilo jasno vzpostavljen način njihovega financiranja; podrobnejša ureditev financiranja javne službe v visokem šolstvu, ki mora potekati skladno s tem zakonom se lahko uredi z lokalnim predpisom, pri čemer upošteva stebre financiranja in vire financiranja, predvidene s tem zakonom.

K 114. členu

Člen določa proračunska sredstva za JS: javnim visokošolskim zavodom se za izvajanje javne službe zagotavljajo proračunska sredstva za študijsko dejavnost za prvo in drugo stopnjo, ki jo sestavljata temeljni steber (v nadaljevanju: TS) in enotni steber financiranja (v nadaljevanju: ES), raziskovalno dejavnost v znanstveno-raziskovalnem stebru (v nadaljevanju: ZRS), dopolnilno dejavnost v dopolnilnem stebru financiranja (v nadaljevanju: DSF), obštudijske dejavnosti, investicije in investicijsko vzdrževanje, nacionalno pomembne naloge in institucije in razvojne in druge naloge.

K 115. členu

Zakon v tem členu govori o t.i. integralnem ali lump-sum modelu financiranja; javna sredstva za financiranje TS in ES se univerzi ali zasebnemu visokošolskemu zavodu s koncesijo, zagotovijo kot skupna sredstva ob upoštevanju pravil, določenih s tem zakonom in pogodbo o izvajanju visokošolske dejavnosti. Javna sredstva se nakazujejo mesečno. Upravičenci jih lahko samostojno razporejajo v skladu z veljavno pogodbo o izvajanju visokošolske dejavnosti. V okviru pogodbe in veljavne finančne zakonodaje so upravičenci pri uporabi lastnih sredstev samostojni. O uporabi sredstev ter o uresničevanju pogodbe so upravičenci dolžni obveščati ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo z letnim poročilom o izvajanju pogodbe.

K 116. členu

Ta člen uvaja t.i. temeljni steber po katerem se sredstva za študijsko dejavnost za prvo in drugo stopnjo študija določijo kot skupna sredstva (integralno financiranje) za javni visokošolski zavod v okviru TS. V ta okvir se umeščajo tudi posebne naloge posameznih visokošolskih zavodov. Skupna sredstva TS naslednjega obdobja treh let temeljijo na sredstvih TS iz preteklega triletnega obdobja, povečana za povprečno rast bruto domačega proizvoda iz preteklega triletnega obdobja. Če je ta rast manjša od dveh odstotkov, se sredstva TS za vsako leto v okviru triletnega obdobja povečajo za dva odstotka sredstev TS iz preteklega triletnega obdobja.

Sredstva TS se povečujejo dokler celotni javni izdatki, namenjeni za terciarno izobraževanje po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije, ne dosežejo dveh odstotkov bruto domačega proizvoda. Ocena BDP za leto 2013 (UMAR, poletna napoved) je 35.027.000.000 EUR. Sedaj se financira 1,36 % BDP (484.912 mio EUR oz. slabih 485 mio EUR). 2% BDP pomeni 700,5 mio EUR za celotno terciarno izobraževanje. Na letni ravni bi povečanje za 2% TSF glede na financiranje v letu 2013 pomenilo 4,51 mio EUR. Ker naj bi se financiralo prek pogodbe obdobje 3 let, bi to pomenilo 13,5 mio v 3-letnem

finančnem obdobju, kar je sprejemljivo glede na zaveze, ki smo jih dali EU, in kar določajo dokumenti EU in tudi naš NPVŠ.

V primeru, da pride po doseženih dveh odstotkih bruto domačega proizvoda vloženega v terciarno izobraževanje, do zmanjšanja proračunskih sredstev za študijsko dejavnost, zmanjšanje z namenom doseganja stabilnosti pri izvajanju študijske dejavnosti ne sme biti večje od enega odstotka v prvem, štirih odstotkov v drugem in šestih odstotkov v tretjem letu financiranja. Sredstva TS za posamezni visokošolski zavod se povečujejo skladno z drugim odstavkom tega člena, preračunano na višino posameznega visokošolskega zavoda.

K 117. členu

Napredek družbe in (IKT) tehnologija omogoča, da 'zdaj lahko živimo in smo dejavni na lokalni, pokrajinski, regionalni, nacionalni, mednarodni ali globalni ravni, in to istega dne. Poleg tega so na vsaki od teh ravni omrežja...tako je dandanes velik izziv za univerze, kako na pozitiven način povezati dejavnosti in stike na različnih ravneh, od lokalne do globalne...dejstvo je, da gresta globalizacija in lokalizacija z roko v roki in predstavljata *glokalizacijo*. Univerze morajo odslej tekmovati med seboj na mednarodni, makroregionalni in svetovni ravni. Obenem pa se morajo »zakoreniniti« v svojih lokalnih, mikroregionalnih in nacionalnih družbah bolj kot kadar koli poprej'.⁶⁶

Tej ideji sledi tudi predlog, ki deset odstotkov dosedanjih sredstev (ki so jih VŠ zavodi prejeli v temeljnem stebru za zagotavljanje študijske dejavnosti, TSF) deli na dva enaka dela: en del, namenjen za doseganje ciljev, povezanih z okoljem v katerem VŠ zavod deluje, in drugi del, namenjen enotnim ciljem, enakim za vse VŠ zavode. Prvi del, ki se v tem členu nanaša na posebne naloge znotraj temeljnega stebra TS sledi specifikam okolja in potreb države na tem področju, drugi (ki se v nadaljevanju nanaša na enotni steber – ES) pa – ob poudarjanju specifik univerz – skupni, bolonjski *Magna Charta Universitatum Europaeum* potrebi po ideji internacionalizacije, povezovanja, izmenjave in iskanja skupnih sinergij na širšem (mednarodnem) področju. *E Pluribus Unum* (ZDA; iz številnih - eden) ali *United in Diversity* (slogan EU; združeni v različnosti) se tako odraža tudi v enakem financiranju dela temeljnega stebra in enotnega stebra (individualnosti okolice in generalnosti področja).

Sredstva za posebne naloge v TS za posamezni javni visokošolski zavod, kakor tudi za visokošolski zavod s koncesijo, temeljijo tudi na doseganju posebnih ciljev, ki so z vidika javnega interesa določeni v pogodbi o financiranju visokošolske dejavnosti; določi jih torej pogodbeni dogovor med ministrom za visoko šolstvo in pravnim zastopnikom posameznega zavoda (npr. rektorja za javne univerze). Posebne naloge se določijo glede na specifične visokošolskega zavoda in potrebe visokega šolstva, ozirajoč se na vsebino, področja, prostor in časovno dimenzijo. Na ta način zakon omogoča usmerjanje visokošolskega prostora glede na njegove specifične potrebe v določenem času in prostoru. Sredstva v okviru TS za posebne naloge predstavljajo pet odstotkov v okviru skupne vsote TS (glede na skupna sredstva za javne VŠ zavode to pomeni cca. 11,5 mio EUR za vse javne zavode), sredstva TS za posebne naloge za posamezni visokošolski zavod pa do preračunanih pet odstotkov TS, ki so določena za ta zavod seveda glede na ne/doseganje posebnih ciljev.

⁶⁶ Ginkel van, Hans. 2011. 'Več kot tradicija in ambicija: Internacionalizacija v visokem šolstvu', str. 14. V Klemen, Miklavčič (ur). *Poti internacionalizacije*. Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja, Ljubljana.

K 118. členu

Člen določa zmanjšanje sredstev TS: če posamezni visokošolski zavod v enem finančnem obdobju treh let ne doseže posebnih ciljev, dogovorjenih in določenih v pogodbi o financiranju visokošolske dejavnosti, se sredstva za te (nedosežen del) cilje zadržijo oziroma in do največ enega odstotka skupnega proračuna za VŠ zavode prenesejo v razvojne naloge; če jih minister ne razdeli, ostanejo v proračunu.

K 119. členu

Člen določa, da se predvidena sredstva za akreditacijo novih študijskih programov in za akreditacijo ali ponovno akreditacijo javnih visokošolskih zavodov določijo v pogodbi (glede na petletno veljavnost akreditacije, se lahko vnaprej predvidi tudi obdobje in stroške), pri čemer je treba predvideti in upoštevati tudi sredstva za stroške pri izredni evalvaciji javnega visokošolskega zavoda, ki se ni končala z odvzemom akreditacije zavodu.

K 120. členu

Člen omogoča, da lahko VŠ zavodi skladno s standardi in predpisi, ki urejajo računovodstvo v javnem sektorju, visokošolski zavodi ob koncu poslovnega leta oblikujejo kratkoročne odložene prihodke, ki so nastali iz sredstev za študijsko dejavnost po tem zakonu. Če so stroški za izvajanje študijske dejavnosti v koledarskem letu nižji od sredstev za študijsko dejavnost in zato nastane presežek prihodkov nad odhodki, se ta izkazan presežek lahko porabi za opravljanje in razvoj dejavnosti. Na drugi strani, tj. če so stroški za izvajanje študijske dejavnosti v koledarskem letu višji od sredstev za študijsko dejavnost in zato nastane presežek odhodkov nad prihodki, ki ne omogoča uravnovešenja proračuna univerze ali samostojnega visokošolskega zavoda, mora poslovodni organ predlagati rebalans proračuna.

K 121. členu

Člen določa zmanjšanje sredstev TS zaradi odvzete akreditacije za študijski program. Sredstva za TS se javnemu visokošolskemu zavodu zmanjšajo v primeru, da javni visokošolski zavod ne more zagotoviti izvajanja ali ne izvaja javne službe v dogovorjenem obsegu in mu je zaradi tega odvzeta akreditacija za posamezni študijski program. Vlada Republike Slovenije z uredbo določi podrobnejši način proračuna sredstev za tak visokošolski zavod. Nепorabljena sredstva se lahko prerazporedijo v okvir razvojnih nalog ali pa se vodijo kot skupna sredstva TS za naslednje obdobje. Podrobnejši način se določi tudi za primere odvzema akreditacije visokošolskemu zavodu ali za primere prenehanja koncesije visokošolskega zavoda.

K 122. členu

ZViS-1 s tem členom uvaja t.i. enotni steber financiranja (ES), ki je namenjen spodbujanju enotnega pristopa visokošolskih zavodov do ciljev, ki so skupni vsem visokošolskim zavodom in predstavljajo enotna izhodišča skupnega visokošolskega prostora. Cilji ES se zaradi spremenjenih razmer, ki vplivajo na celoten VŠ prostor, lahko spreminjajo, zato člen določa izhodišča za oblikovanje novih ciljev. Izhodišča so relevantnost, primernost, merljivost in dosegljivost, statistična ustreznost, metodološka pravilnost in predvidljivost, objektivnost virov

podatkov, enostavnost, transparentnost in pojasnilnost, opredeljivost terminov, zmožnost merljivosti, usmerjanja oziroma nadzora ciljev skozi daljši čas, uporabnost obstoječih zbirk podatkov in zbiranje in analiza podatkov, ki temelji na stroškovni upravičenosti glede na administrativna bremena za visokošolske zavode in bremena za druge osebe. Gre kot rečeno za izhodišča na podlagi katerih bodo določeni konkretnjši kazalniki samih enotnih ciljev. Ta izhodišča bodo služila za oblikovanje novih ciljev skupnega VŠ (evropskega, mednarodnega) prostora.

V podzakonskem aktu se bodo ti enotni cilji lahko spreminjali, kot rečeno v odvisnosti od časovne, prostorske in vsebinske relevantnosti – cilji bodo lahko zelo različni: npr. kakovost upravljanja, kakovost v mednarodnem merilu (npr. glede na mednarodne akreditacije, uvrstitev na mednarodne lestvice, število tujih študentov in izmenjav), kakovost študija (glede na učinkovitost študija, zaposljivost). Sredstva za ES so ločena od TS in se določijo v višini petih odstotkov sredstev za TS. To višino se preračuna glede na ustrezno zmanjšanje sedanjega fiksnega TSF. Za leto 2014 to pomeni – glede na sedaj veljavni TSF-Z (225.587.406 €) + 2% TSF– 11,5 mio €.

K 123. členu

Cilje ES, njihove kazalnike, razpone oziroma odstotke *določi* Vlada Republike Slovenije na predlog deležnikov v VŠ prostoru: Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo, Rektorske konference, Študentske organizacije Slovenije ali posameznega visokošolskega zavoda. Glede na to, da zakon daje vladi pooblastilo za določitev posameznih ciljev je jasno, da lahko tudi sama Vlada RS doda cilje za katere meni, da so pomembni. Za vlado so predlogi nezavezujoči – a če pride do neupoštevanja, je treba to dejstvo obrazložiti. Predlogi se podajo najkasneje mesec dni pred rokom za pripravo predloga državnega proračuna v letu, ko poteka še dotedanje financiranje (gre za eno finančno obdobje, ki po tem zakonu pomeni tri leta) glede na enotne potrebe, prisotne v domačem ali evropskem visokošolskem prostoru. Cilji morajo tako veljati najmanj eno finančno obdobje. Rok za pripravo predloga državnega proračuna temeljni na Zakonu, ki ureja javne finance oz. na navodilu za pripravo predloga državnega proračuna, ki ga na podlagi sprejetega proračunskega memoranduma posreduje minister za finance, neposrednim uporabnikom, torej tudi MIZŠ (navadno je ta rok proti koncu meseca avgusta).

Omenjene institucije lahko poleg ciljev predlagajo tudi razpone ali odstotke za posamezne cilje v okviru ES. Enotni steber izhaja iz enotnih razvojnih prioritet; če bodo VŠ zavodi oz. vsak izmed njih dosegali te cilje, bodo upravičeni do sredstev iz tega enotnega razvojnega stebra; ti cilji bodo kot rečeno skupni za cel visokošolski prostor in izhajajo iz zavez bolonjske reforme na eni strani in na drugi iz potreb, ki so prisotne v celem slovenskem prostoru. Za enotni steber je predvidenih 5% sedanjega TSF, kar predstavlja cca. 11,5 mio € (enaka višina je določena kot 5% za posebne naloge znotraj TS).

K 124. členu

Določba tega člena vzpostavlja znanstveno-raziskovalni steber, ki predstavlja sredstva za raziskovalno dejavnost. Določba je blanketna, saj glede sredstev za ta steber v celoti napotuje na zakon, ki ureja raziskovalno dejavnost. Ta člen je tako indifirenten do javnega ali zasebnega VŠ zavoda.

K 125. členu

Člen vzpostavlja četrti steber financiranja in predstavlja vzpodbudo VŠ zavodom, da sami pridobivajo (le⁶⁷) *donatorska* sredstva. Tovrsten način financiranja je po mnenju Evropske zveze univerz (EUA) eden boljših načinov za diverzifikacijo prihodkov. Po anketi, ki jo je naredila EUA, se je s takšnim načinom pridobivanja sredstev strinjala večina vodstev univerz (84%), presenetljivo pa je, da je bil do sedaj dolgoročno implementiran le v Veliki Britaniji (Wales) in na Norveškem, kratkoročno tudi na Finskem. Zakon v tem členu sledi Norveškemu modelu z enakim odstotkom, le da morajo finske univerze zbrati višjo vsoto (350.000 EUR na leto; pri nas je 300.000 EUR v obdobju treh let). Na Norveškem je ta ideja doživela uspeh, saj so se na ta način pridobljena sredstva podvojila. Če bo VŠ zavod torej pridobil določeno količino (nad 300.000 EUR) sredstev iz naslova donacij, bo 25% od na ta način pridobljenih sredstev, dodala, »primaknila« tudi država. Sredstva za ta DSF se zagotovijo v višini do 1% TS (sedaj bi to pomenilo skupaj cca. do 2,3 mio €).

K 126. členu

Člen določa, da VŠ zavod razporeja sredstva po pravilih, ki jih sprejme pristojni organ zavoda; s pravili pisno seznaniti ministrstvo v osmih dneh po njihovem sprejemu oziroma spremembi.

K 127. členu

Financiranje tretje študijske stopnje oziroma doktorskega študija ne sodi v okvir obvezne javne službe, pač pa predstavlja neke vrste *sui generis* neobvezno javno službo glede na razpoložljivost proračunskih sredstev v določenem letu. V sedanjem času sredstev ni dovolj, da bi lahko v celoti financirali doktorski študij, zaradi česar tudi ni (brezpogojno) umeščen v okvir javne službe. Po drugi strani je tretja stopnja nadgradnja prve in druge, za kateri se zagotavljajo javna sredstva. Zakonodajalec tudi v ZviS ni predvidel financiranja doktorskega študija, pač pa poteka na podlagi javnega razpisa z zavezo vračila sredstev zaradi neizpolnjevanja razpisnih pogojev.

⁶⁷ Ne pa tudi npr. sponzorska, ki gredo v smeri komercializacije oz. ekonomske protistoritve. »Sponsorstvo (sponzoriranje, reklamiranje, oglaševanje) je pogodben odnos med sponzorjem in sponzoriranim, s katerim se sponzor zaveže nameniti določena sredstva (finančna, storitve ali v naravi) za svoje reklamiranje (promocijo) v javnosti, sponzorirani pa se zaveže, da bo z nasprotno storitvijo izvedel določene aktivnosti v smeri reklamiranja sponzorja. Sponzor prispeva sredstva z namenom promocije svojega imena, blagovne znamke ... torej svoje podobe v javnosti. Gre za poslovni partnerski (odplačni) odnos med sponzorjem in sponzoriranim, kjer se reklamiranje navadno vrši v časopisu, radiu, televiziji, preko interneta ... Za razliko od sponzorstva pa je donatorstvo (donacija, doniranje, lahko celo imenujemo darilo) neodplačen in nekomercialen dogovor za katero donator (dajalec donacije) ne pričakuje povračila. Donatorstvo je tudi anonimno. Donator z dajanjem sredstev ne pričakuje »protistoritve«, ki bi koristila donatorju. Namen donacije je finančna podpora (splošnega dobra) splošnih družbenih koristi, kot so humanitarni, športni znanstveni, ekološki in drugi dobrodelni nameni. Donator, pravna oseba lahko (pod določenimi pogoji) znižuje davčno osnovo pri obračunu davka od dohodka pravnih oseb za dane donacije v denarju ali naravi, vendar največ v višini do 0,3 (0,5) odstotka obdavčenega prihodka donatorja (zavezanca za DDPO) v davčnem obdobju. V primeru, da želi donirati fizična oseba, lahko donira tudi tako, da zahteva, da se določen znesek njemu odmerjene letne dohodnine namenijo za financiranje splošno koristnih namenov in za financiranje političnih strank in reprezentativnih sindikatov. Znesek ne more presežati 0,5% dohodnine, odmerjene osebi (donatorju) za davčno leto. Predpisi določajo tudi možne prejemnike donacij kateri so objavljeni na spletni strani davčne uprave RS«. <http://www.beefes.si/razlike-med-sponzorstvom-in-donatorstvom> (15.10. 2013).

Ta člen tako določa, da se lahko iz proračuna RS ali iz sredstev evropske kohezijske politike na podlagi javnega razpisa zagotavlja sredstva za študente po študijskih programih tretje stopnje. Sredstva za to stopnjo študija se lahko določijo tudi kot skupna sredstva (integralno financiranje) za javni visokošolski zavod v okviru TS tako, da se zagotovi izvajanje študijskega programa delno ali v celoti (v tem primeru, ko bi se ugotovila tako velika potreba po doktorandih določenega profila, da bi zagotavljali sredstva iz proračuna, bi šlo za javno službo). Če se sredstva za tretjo študijsko stopnjo ne določijo kot skupna sredstva v okviru TS, ali ne zagotavljajo celotne izvedbe študijskega programa, pa lahko javni visokošolski zavodi zaračunajo šolnino. člen še prepušča Vladi RS podrobnejšo določitev pogojev financiranja šolnine doktorskim študentom. Financiranje tretje študijske stopnje tako poteka tudi skladno z uredbo, ki ureja financiranje doktorskega študija, oziroma prek Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije ali Javne agencije za tehnološki razvoj Republike Slovenije.

K 128. členu

Sredstva za obštudijsko dejavnost se javnemu VŠ zavodu določijo ob upoštevanju števila vpisanih študentov in vrednosti točke za posameznega študenta, ki jo za vsako proračunsko leto s sklepom določi minister, pristojen za visoko šolstvo ob upoštevanju programskega dela pogodbe o financiranju in ob upoštevanju letnega programa študentskega sveta visokošolskega zavoda glede interesnih dejavnosti študentov

K 129. členu

Člen določa dodelitev sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje stvarnega premoženja; ta sredstva se v proračunu določijo v načrtu razvojnih programov, ki je pripravljen na podlagi dokumenta identifikacije investicijskega projekta posameznega javnega visokošolskega zavoda. Dokument identifikacije investicijskega projekta vsebuje podatke, ki jih zahteva enotna metodologija za izdelavo programov za javna naročila investicijskega značaja po zakonu, ki ureja javne finance.

K 130. členu

Člen določa, da se določila glede sredstev za investicije smiselno uporabljajo tudi za financiranje investicij javnih visokošolskih knjižnic, ki so v lasti Republike Slovenije in javni študentski domovi, katerih lastnik je Republika Slovenija ali univerza, ki jo je ustanovila Republika Slovenija.

K 131. členu

Člen prevzema dosedanje kategorijo nacionalno pomembnih nalog, za katera RS zagotavlja sredstva kot je primeroma naštetih skrb za slovenščino (lektorati, tečaji, seminarji), urejanje nacionalno koordiniranega vpisa na visokošolske zavode (VPIS) in izvajanje univerzitetne knjižnične dejavnosti.

Za nacionalne naloge in s tem povezana dodelitev sredstev se štejejo vse pravice in obveznosti, ki se izvajajo na področju visokega šolstva in jih določajo drugi predpisi Republike Slovenije (tako se lahko npr. v ta okvir umesti pravico gluhih oseb uporabljati slovenski znakovni jezik in pravico gluhih oseb do informiranja v njim prilagojenih tehnikah skladno z zakonom, ki ureja slovenski znakovni jezik ali pravico do dodatka za dvojezičnost).

V okvir nacionalno pomembnih nalog se umešča tudi možnost, po kateri lahko (na predlog resornega ministra) Vlada RS *naloži* enemu ali več javnim VŠ zavodom sprejem ali izvajanje določenega študijskega programa, skupaj s potrebnim financiranjem, če je to nujno potrebno za prevladujoče izobraževalne ali znanstvene namene države in za katerega ni bilo doseženo soglasje z določenim javnim visokošolskim zavodom oz. za katerega ni možno podeliti koncesije. Sredstva za izvedbo teh nalog se določijo s pogodbo na podlagi finančnega načrta visokošolskega zavoda, ki jih bo izvajal ali s sklepom ministra v primeru nedoseženega soglasja. člen še pooblašča Vlado RS za sprejem podrobnejših pravil za določitev sredstev za univerzitetne knjižnice javnih visokošolskih zavodov in Centralno tehniško knjižnico Univerze v Ljubljani ter opredelitev drugih nacionalno pomembnih nalog.

K 132. členu

Zakon tudi za delovanje Evro-sredozemske univerze določa v osnovi enak način kot velja za ostale VŠ zavode, tj. prek pogodbe, z enakimi vsebinami in metodološkimi zahtevami, vendar v skladu s sredstvi na posebni proračunski postavki. S sredstvi za stroške dela in izdatke za blago in storitve se sofinancira stroške delovanja vodstva in strokovnih služb Evro-sredozemske univerze, povezane s študijskimi dejavnostmi, potrebnimi za pripravo in izvedbo študijskih programov, ter stroški prostorov in najema prostorov.

K 133. členu

Člen izven stebrov financiranja določa tudi sofinanciranje razvojnih nalog, ki se izvaja na podlagi javnega razpisa, ki ga lahko razpišejo Vlada Republike Slovenije, ministrstvo ali samoupravna lokalna skupnost. V razpisu se določi vsebino naloge in obseg sofinanciranja izven integralnih sredstev namenjenih za visoko šolstvo. Sofinanciranje se nanaša na internacionalizacijo, mobilnost, mednarodne projekte, ustanavljanje podjetij, tehnoloških parkov, novih študijskih in raziskovalnih področij, inovativne pristope k študiju in na podobne cilje, ki prispevajo k razvoju visokega šolstva. Ker je glavni cilj v tem delu razvoj visokega šolstva, so lahko izvajalci (oz. se lahko prijavijo na razpis) poleg – poglobitnih – javnih visokošolskih zavodov, tudi zasebni zavodi in druge fizične ali pravne osebe zasebnega prava, ki izpolnijo pogoje za pridobitev javnih sredstev. Obseg sredstev za financiranje sofinancirane dejavnosti se določi v skladu z razpisnimi pogoji s pogodbo o sofinanciranju posameznega izvajalca. V okvir razvojnih nalog sodi tudi določba, po kateri lahko visokošolski zavodi predstavljajo upravičence do pridobitve poroštva za razvojne projekte skladno z zakonom, ki ureja poroštva Republike Slovenije za financiranje investicij gospodarskih družb.

K 134. členu

Naslednja možnost, ki jo določa ta člen, sodi še vedno v okvir razvojnih nalog; po tem članu lahko minister, pristojen za visoko šolstvo, nameni sredstva, ki niso bila razdeljena posameznim visokošolskim zavodom zaradi nedoseganja ciljev iz TS in ES, za namene ohranitve ali razvoja visokega šolstva. Ta sredstva znašajo skupaj do največ en odstotek skupnega letnega proračuna v TS in ES za vse visokošolske zavode. Morebitni preostali del se prenese v TS in ES za naslednje finančno leto oz. obdobje (odvisno od tega ali triletno obdobje še poteka oz. gre za zadnje, tj. tretjo leto v okviru enega finančnega obdobja). Za posebne potrebe

po financiranju posebnih nalog iz gornjega odstavka se lahko sklene pogodba s posameznim visokošolskim zavodom ali drugim subjektom, ki bi bil primeren za izvedbo naloge. Doseganje ciljev se oceni z uporabo vnaprej določenih kazalnikov. Javni razpis ni potreben, če se predmet pogodbe umešča med splošne izjeme, ki niso predmet javnega naročanja po zakonu o javnem naročanju.

K 135. členu

Člen določa subvencioniranje bivanja študentov (v javnih in zasebnih zavodih, pri drugih pravnih osebah, registriranih za dejavnost študentskih domov, prek njih pa tudi pri zasebnikih, lastnikih sob) in določa kriterije za to: učna oziroma študijska uspešnost, materialni položaj, oddaljenost stalnega prebivališča od kraja študija ter socialne in zdravstvene razmere študenta. O pravici študentov do subvencioniranega bivanja odloča študentski dom, podrobnejše določbe o subvencioniranju pa predpiše minister, pristojen za visoko šolstvo.

K 136. členu

Člen se nanaša na visokošolske sklade: VŠ zavodi, ki so pravne osebe, lahko za upravljanje s sredstvi oblikujejo sklade. Poslovanje skladov vodijo upravni odbori. Število članov, sestavo upravnih odborov, trajanje mandata članov in delovanje skladov urejajo statuti. Skladi bodo lahko igrali večjo vlogo kot do sedaj tudi iz vidike nove oblike (so)financiranja v t.i. DSF, ki se nanaša na donacije.

K 137. členu

Člen določa šolnino in druge prispevke za študij po študijskih programih z javno veljavnostjo. Omenjena sredstva so prihodek visokošolskega zavoda in se določijo v skladu s predpisom ministra, pristojnega za visoko šolstvo. S tem predpisom se lahko določijo tudi prispevki za druge posamične storitve visokošolskega zavoda. Visokošolski zavod lahko študenta oprosti plačila celotne šolnine ali njenega dela ali mu omogoči plačilo v več delih, če so izpolnjeni pogoji, opredeljeni v statutu visokošolskega zavoda.

Člen določa pogoje za zaračunavanje šolnine za posamezne kategorije oseb; tako se državljanom RS in ostalih članic Evropske unije lahko zaračuna šolnino za redni ali delni študij po študijskem programu prve in druge stopnje na javnem visokošolskem zavodu ali koncesioniranem študijskem programu zasebnega visokošolskega zavoda, če ne izpolnjuje pogojev za brezplačni redni ali delni študij, za nadstandardni del izvedbe študijskega programa prve in druge stopnje, na javnem visokošolskem zavodu ali koncesioniranem študijskem programu zasebnega visokošolskega zavoda, ki se izvaja kot redni študij, če izvajanje tega študijskega programa presega z nacionalnim programom visokega šolstva določene standarde, za redni ali delni študij po študijskih programih prve in druge stopnje, če jih izvajajo zasebni visokošolski zavodi brez koncesije, za študijske programe tretje stopnje (če niso ti financirani v okviru javne službe oz. v delu ki presega morebitna sredstva, dodeljena prek javnega razpisa) ter študijske programe za izpopolnjevanje.

Slovenci brez slovenskega državljanstva, ki se v RS izobražujejo na javnih ali zasebnih visokošolskih zavodih, za študij po javnoveljavnih študijskih programih prve, druge in tretje stopnje plačujejo tolikšno šolnino, kot je določena za državljane Republike Slovenije in ostalih članic Evropske unije.

Tujci, ki se v Republiki Sloveniji izobražujejo na javnih ali zasebnih visokošolskih zavodih, za študij po javnoveljavnih študijskih programih prve, druge ali tretje stopnje in študijskih programih za izpopolnjevanje plačujejo šolnino. Ne glede na zadnje navedeno člen omogoča, da tujci, ki se v RS izobražujejo na javnem visokošolskem zavodu ali koncesioniranem študijskem programu zasebnega visokošolskega zavoda, za študij po javnoveljavnih študijskih programih prve, druge in tretje stopnje plačujejo tolikšno šolnino, kot je določena za državljane Republike Slovenije in ostalih članic Evropske unije, pog posebnimi pogoji (če je tako določeno z meddržavnimi ali mednarodnimi sporazumi in pogodbami; so štipendisti Vlade Republike Slovenije, ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo, oziroma pooblaščenega izvajalca tega štipendiranja, kot je Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja, in Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendiranje v programu štipendiranja Slovencev v zamejstvu in Slovencev po svetu (štipendisti ministrstva); so študenti izmenjalnih programov med visokošolskimi zavodi v programu Vseživljenjsko učenje ali so tuji državljani s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji in so sami ali njihovi starši ali skrbniki davčni zavezanci v Republiki Sloveniji).

Ne glede na določbe osmega odstavka, tujci, ki se izobražujejo na mednarodni zvezi univerz (Emuni), za študij po javnoveljavnih študijskih programih prve in druge stopnje ter tretje stopnje (če slednja ni financirana iz javne službe ali javnega razpisa) ter študijskih programih za izpopolnjevanje plačujejo tolikšno šolnino, kot je določena za državljane Republike Slovenije in ostalih članic Evropske unije.

K 138. členu

Člen napotuje Vlado RS k sprejemu podrobnejših pravil za financiranje javnih VŠ zavodov z uredbo kot podzakonskim aktom.

K 139. členu

Člen se nanaša na urejanje pogodbenih razmerij. Financiranje javnih visokošolskih zavodov se ureja in zagotavlja s pogodbo o financiranju izvajanja javne službe javne univerze ali samostojnega javnega visokošolskega zavoda, ki z ministrom, pristojnim za visoko šolstvo, sklene pogodbo o izvajanju visokošolske dejavnosti za obdobje treh let. Pogodba o izvajanju visokošolske dejavnosti je pogodba obligacijskega prava s sestavinami javnega prava in se sklene na temelju poprejšnjih pogajanj obeh pogodbenih strank.

K 140. členu

Člen določa sestavine pogodbe o izvajanju visokošolske dejavnosti. Pogodba se deli na programski in finančni del. Za posamezni visokošolski zavod se v programskem delu poleg rednega izvajanja dejavnosti prek pogajanj določi tudi posebne naloge za vsak visokošolski zavod, iz obeh delov pa določeno višino sredstev iz TS ter višino iz ES glede na kvantitativne in kvalitativne kazalnike ter glede na njihovo doseganje v preteklem obdobju. Glavne sestavine pogodbe se nanašajo na strateške usmeritve visokošolskega zavoda, prioritete na področju razvoja izobraževalne in raziskovalne dejavnosti; opredelitev obsega izvajanih študijskih programov (brezplačni in plačljiv redni in delni študij) in določitev višine sredstev za letna proračunska sredstva za javno službo oziroma koncesije; raziskovalna dejavnost in razvoj ter spoštovanje umetnosti;

medsebojne pravice in obveznosti in metodološka vprašanja (vsebina, obseg in področje ciljev in časovni okvir za doseganje ciljev; delitev proračunskih sredstev po posameznih proračunskih letih; način izvajanja nadzora nad porabo sredstev in možnost spremembe pogodbe ob bistveni naknadni spremembi okoliščin), ukrepi v primeru neizpolnitve ciljev iz pogodbe; poročanje (po drugem proračunskem letu znotraj enega finančnega obdobja mora poročilo vsebovati tudi napoved doseganja rezultatov glede na kazalnike), in način poročanja obveznosti iz prejšnjega obdobja glede na doseganje posebnih ciljev iz TS in enotnih ciljev iz ES.

K 141. členu

Člen določa, da metodologijo pogodbe z glavnimi sestavinami in letno poročilo o njenem izvajanju pripravi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo. Pogodba in letna poročila o njenem izvajanju se objavijo na spletnih straneh zavoda. Ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo pripravi (tudi skladno z določbami NPVŠ) enotno metodologijo in vzpostavi sistem spremljanja učinkovitosti porabe javnih sredstev v visokem šolstvu s spremljanjem doseženih rezultatov in učinkov na nacionalni ravni in ravni visokošolskih institucij. Le vzpostavitev takšnega sistema spremljanja je namreč pogoj za dodeljevanje sredstev po vnaprej znanih kazalnikih in s tem za upravljanje sistema visokega šolstva na nacionalni ravni.

K 142. členu

Po tem členu predlog pogodbe za posamezni visokošolski zavod predloži rektor ali drugače imenovani poslovodni organ pristojnemu ministrstvu do konca februarja v letu pred iztekom obstoječega financiranja. Predloge za posebne naloge visokošolskega zavoda lahko rektorju podajo ostali organi visokošolskega zavoda, zaposleni ali zainteresirana javnost. Postopek za sklenitev pogodbe na temelju predloga pogodbe vodi pristojni minister ali od njega pooblaščen oseba s pristojnim organom visokošolskega zavoda.

Pristojno ministrstvo predlog pogodbe prouči in poda svoje pripombe do konca junija istega leta. Ministrstvo s posameznim visokošolskim zavodom vodi pogajanja glede določitve posebnih nalog in njihovih kazalnikov. Postopek sklenitve pogodbe se mora zaključiti do konca koledarskega leta. V primeru, da se postopek sklenitve ne zaključi v danem roku, oziroma dokler pogodba ni sklenjena, se za financiranje študijske dejavnosti univerze uporablja začasno financiranje v dotedanjem obsegu. Če dotedanji obseg financiranja presega nov obseg izvajanja dejavnosti, za katero ministrstvo meni, da je javni visokošolski zavod upravičen do javnih sredstev, se uporablja začasno financiranje v obsegu, ki ga določi minister s sklepom. Končno ugotavljanje uresničevanja ciljev iz pogodbe se izvede po prejemu končnega poročila triletnega obdobja, po katerem se sredstva poročuna v naslednjem pogodbenem obdobju.

K 143. členu

Po tem členu nadzor nad zakonitostjo dela in izpolnjevanjem pogojev za opravljanje visokošolske dejavnosti opravlja ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo. Kontrola nad namensko porabo sredstev za opravljanje javne službe se opravlja v skladu s tem zakonom in posebnimi predpisi. Ministrstvo opravlja nadzor nad poslovanjem visokošolskih zavodov z nadzorom nad porabo sredstev, nakazanih po tem zakonu in uredbi; s preverjanjem posameznih elementov določitve dela TS, ES in DSF; s pregledom letnih poročil

visokošolskih zavodov o izvajanju pogodbe; s pregledom izvajanja nalog, določenih v pogodbi; z drugimi predpisanimi načini preverjanja namenske porabe sredstev posrednih proračunskih uporabnikov. Če ministrstvo ugotovi, da so bila nakazana sredstva porabljena nenamensko, jih mora prejemnik vrniti v proračun Republike Slovenije v skladu s posebnim sklepom ministra. Če visokošolski zavod ministrstvu v določenem roku ne sporoči zahtevanih podatkov, se en odstotek mesečnega nakazila TS zadrži. Če visokošolski zavod v 30 dneh od roka za posredovanje podatkov le-teh ne pošlje, se visokošolskemu zavodu za zadržani znesek zmanjša mesečno nakazilo, ministrstvo pa zadržana sredstva nameni za razvojne naloge. Podatke, ki jih pošljejo visokošolski zavodi, lahko ministrstvo kadar koli preveri na visokošolskem zavodu, ki mora omogočiti vpogled v evidence, listine in drugo dokumentacijo, povezano s poslovanjem.

K 144. členu

Člen omogoča zadržanje, prenehanje in vračilo nakazil: ministrstvo lahko zadrži nakazila po tem zakonu če je očitno, da prejemnik ne izvaja več aktivnosti na podlagi katere so mu bila sredstva odobrena, bistveno krši določila tega zakona ali pogodbe o financiranju ali če so bile dejanske podlage napačno prikazane ali izračunane. Ministrstvo preneha nakazovati sredstva, če so se spremenile zakonske podlage za plačilo določenih aktivnosti ne glede na določila v pogodbi o financiranju. Člen daje tudi možnost pravnega varstva pred upravnim sodiščem in hkrati zavezuje ministra, da ne zahteva tolikšnega vračila sredstev, da bi zaradi tega ogrozil opravljanje dejavnosti VŠ zavoda. Člen se zato smiselno sklicuje na člen ki določa, da zmanjšanje z namenom doseganja stabilnosti pri izvajanju študijske dejavnosti ne sme biti večje od enega odstotka v prvem, štirih odstotkov v drugem in šestih odstotkov v tretjem letu financiranja (vendar ne glede na nedosežena dva odstotka BDP, *sic*).

K 145. členu

Visokošolski zavodi morajo ministrstvu, pristojnemu za visoko šolstvo sporočiti podatke, ki jih to potrebuje za načrtovanje politike, spremljanje delovanja visokega šolstva in izvajanje nadzora. Za vzpostavitev relevantnega sistema nakazovanja in spremljanja je namreč nujno, da ima ministrstvo podatke, ki jih potrebuje za oceno, razvoj, statistično, analitično in drugo spremljanje področja, ciljev in kazalnikov v zvezi z enotnimi in posebnimi nalogami ter za upravljanje izobraževanja in raziskovanja glede na javni interes, domače ter mednarodne okoliščine oz. trende v razvoju visokega šolstva.

Visokošolski zavodi morajo sporočiti tudi podatke, ki se vodijo ali so pomembni za učinkovito delovanje Evidenčnega in analitskega informacijskega sistema visokega šolstva v Republiki Sloveniji oziroma se nanašajo na ugotavljanje izpolnjevanja posameznih nalog iz tega zakona ali drugih predpisov. Natančnejšo določitev podatkov in roke za posredovanje podatkov določi minister.

K 146. členu

Člen določa nadzor ministrstev nad zakonitostjo aktov iz pristojnosti visokošolskih zavodov. Ministrstva, vsako na svojem področju, pri opravljanju nadzora nad zakonitostjo dela visokošolskih zavodov nadzorujejo zakonitost

splošnih aktov, ki jih izdajajo organi univerze v zadevah iz avtonomne pristojnosti javnih visokošolskih zavodov. Pristojno ministrstvo mora opozoriti organ zavoda, ki je izdal akt, za katerega meni, da ni v skladu z ustavo in zakonom, in mu predlagati ustrezne rešitve. Če organ zavoda v roku iz prejšnjega odstavka ne uskladi svojega predpisa z ustavo ali zakonom, mora ministrstvo predlagati vladi, da zahteva začetek postopka pred ustavnim sodiščem za oceno skladnosti predpisa univerze z ustavo oziroma zakonom.

K 147. členu

Ta člen zgolj prima facie uvaja možnost podelitve javnega pooblastila, ki se lahko izvede le na podlagi zakona (VŠ zavodom je že sedaj zaupana na podlagi zakona vrsta pooblastil, prek katerih imajo njihova dejanja javnopravno veljavo – diploma je seveda najbolj značilen javnopravni akt, ki ga mora prek danega pooblastila spoštovati tudi država sama po načelu *patere legem quam ipse fecisti*, tj. trpi [spoštuj] pravo, ki si ga sam ustvaril). Členi v delih, ki se nanašajo na podelitev javnega pooblastila, smiselno sledijo enaki metodi podelitve oz. prenosa nalog iz državne pristojnosti, kot so zapisana v zakonu o državni upravi: če bi bilo torej omogočeno učinkovitejše in smotrnejše opravljanje upravnih nalog, kot bi bilo v primeru opravljanja upravnih nalog v upravnem organu, lahko država prenese opravljanje (tudi drugih, oz. novih) upravnih nalog iz izvirne državne pristojnosti na visokošolski zavod, *če se le ta s tem strinja in so za opravljanje teh nalog zagotovljena finančna sredstva*. Prenesene upravne naloge se lahko nanašajo na področje certificiranja, poklicnega in strokovnega izobraževanja ali na ostala področja, ki so vsebinsko povezana s področji, na katerih visokošolski zavod izvaja svojo avtonomijo. Obvezno soglasje VŠ zavoda k prenosu nalog in dodelitev dodatnih sredstev za te naloge sta pogoja, ki zagotavljata neodvisnost in samostojnost oziroma avtonomijo državnih univerz ali državnih visokošolskih zavodov.

K 148. členu

Člen omogoča nadzor ministrstev nad zakonitostjo če bi prišlo do primera prenosa nalog iz državne pristojnosti. Ministrstva, bi tako vsako na svojem področju, opravljala nadzorstvo nad zakonitostjo posamičnih upravnih aktov organov univerze, kadar bi le-ti odločali v upravnih stvareh iz prenesene državne pristojnosti. Pritožbi zoper posamične akte, ki jih v zadevah iz prenesene državne pristojnosti na prvi stopnji izdajajo organi univerze, odloča ministrstvo, pristojno za ustrezno področje.

K 149. členu

V zadevah, ki jih na visokošolske zavode prenesla država, bi opravljala pristojna ministrstva tudi nadzorstvo nad primernostjo in strokovnostjo njihovega dela. Pristojno ministrstvo bi si zagotavljalo pregled nad delom visokošolskih zavodov pri izvrševanju nalog iz državne pristojnosti. V ta namen zahteva poročila, obvestila, mnenja in podatke ter obvezno sodelovanje zavodov.

K 150. členu

Ministrstva imajo po tem členu zavezo, da dajejo organom visokošolskih zavodov strokovno pomoč s svojega delovnega področja pri prenesenih nalogah iz državne pristojnosti in pri nalogah iz pristojnosti visokošolskega zavoda.

K 151. členu

Glede na možnost prenosa državnih nalog je treba določiti tudi možnost ukrepov za odpravo nepravilnosti pri izvrševanju nalog iz državne pristojnosti. Če ministrstvo ugotovi, da organ visokošolskega zavoda ne izvršuje nalog iz državne pristojnosti, mora opozoriti organ Univerze in mu z odločbo naložiti, da zagotovi izvrševanje teh nalog v roku, ki ga določi. Če organ univerze nalog iz državne pristojnosti ne izvršuje pravilno in pravočasno, ga mora ministrstvo opozoriti na ugotovljene nepravilnosti ter mu določiti način in rok za njihovo odpravo. V zadnje omenjenih primerih lahko ministrstvo predlaga pristojnemu organu zavoda tudi ukrepe zoper odgovorno uradno osebo.

K 152. členu

Če organ visokošolskega zavoda ne ravna v skladu z opozorilom ministrstva, lahko ministrstvo na stroške zavoda neposredno opravi posamezno nalogo iz državne pristojnosti, ki bi jo moral opraviti zavod. Ministrstvo mora neposredno opraviti posamezno nalogo iz pristojnosti zavoda, če bi zaradi opustitve naloge utegnile nastati škodljive posledice za življenje ali zdravje ljudi, za naravno oziroma življenjsko okolje ali premoženje. Če zavod kljub večkratnim opozorilom ne opravlja nalog iz državne pristojnosti, ki jih je na univerzo prenesla država, ali če jih ne izvršuje pravilno in pravočasno, lahko ministrstvo predlaga vladi, da začne postopek za odvzem prenesenih nalog.

K 153. členu

Zakon na novo ureja koncesijo, saj je dosedanja praksa v nekaterih primerih pokazala neustrezno ali vsaj deloma nejasno ureditev tega področja. V dotičnem členu se tako določa, da se koncesija lahko podeli zasebnemu visokošolskemu zavodu kadar javna mreža ne more zagotoviti opravljanja dejavnosti v visokem šolstvu v takšnem obsegu in kakovosti ali na takšen način, da bi bila le ta brez ovir dostopna vsem njenim uporabnikom. Primarno se torej dejavnosti visokega šolstva izvajajo v okviru javne mreže, s koncesijami pa se javna mreža izpopolnjuje le toliko in tam, kjer država ali samoupravna lokalna skupnost zaradi objektivnih razlogov ne moreta zagotoviti opravljanja dejavnosti na predpisan način. S tem želi predlagatelj zakona preprečiti podeljevanje koncesij na podlagi okoliščin in interesov, ki z namenom, ciljem, potrebnim obsegom in načinom izvajanja javne službe nimajo povezave oziroma ne izhajajo iz njih. Zakon v tem členu določa tudi najdaljše obdobje podelitve koncesije, tj. 10 let (kar je dovolj dolga doba, da se tudi javna mreža prilagodi manjkajočim vsebinam, če bi menili, da je to potrebno). Zakon tudi določa, da mora imeti pravna ali fizična oseba, ki ji je podeljena koncesija, sedež v Republiki Sloveniji, če to ni v nasprotju s predpisi EU in zakoni, ki urejajo prost pretok storitev, ki takšne omejitve prepovedujejo.

K 154. členu

Zakon v tem členu določa, da podelitev koncesije smiselno pomeni, da bo koncesionar izvajal v okviru podeljene koncesije tiste javne storitve in /ali zagotavljal tiste javne dobrine, katerih izvajanje in dobavljanje je sicer zaradi njihovega javnega značaja oziroma javnega interesa v domeni oziroma pristojnosti države oziroma samoupravne lokalne skupnosti. S podelitvijo koncesije tak subjekt pridobi od koncedenta pooblastilo za navedeno dejavnost, ki pa jo opravlja v svojem imenu in na svoj račun, pod zakonsko in pogodbeno

določenimi pogoji. Za nadzor nad izvajanjem dejavnosti, ki je predmet koncesije, se smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za javne zavode.

K 155. členu

Zakon v tem členu določa, da je koncesijski akt pravna podlaga za podelitev koncesije oziroma za vse razpise koncesij. V primeru koncesijskega akta gre za predpis vlade ali župana, s katerim se uredijo predmet, postopek koncesije in druge bistvene sestavine koncesijskega razmerja ne glede na to ali gre za posamezno koncesijsko razmerje ali več njih.

K 156. členu

Glede na to, da je izključni namen koncesije uresničevanje javnega interesa na področju visokega šolstva člen določa kakšna je vsebina koncesijskega akta oziroma kaj mora zlasti biti določeno v koncesijskem aktu. Koncesijski akt mora tako določiti vrste in obseg dejavnosti, ki se izvaja kot javna služba in je predmet koncesije; območje opravljanja dejavnosti in s tem tudi mrežo izvajanja javne službe; pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar; merila kot orodje za izbor koncesionarja; pogoje pod katerimi se bo dejavnost izvajala, ter pogoje za uporabo javnih dobrin; začetek in trajanje koncesije; določitev virov iz katerih se bo financirala koncesionirana dejavnost; način plačila koncesionarja; kdo in kakšen nadzor se bo izvajal nad opravljanjem koncesionirane dejavnosti; določitev organa, ki bo opravil izbor koncesionarja in organa, ki bo pooblaščen za sklenitev koncesijske pogodbe; navedba postopka in njegove oblike za podelitev koncesije; ter druge sestavine, ki so glede na naravo dejavnosti, ki se bo izvajala preko koncesije, potrebne in pomembne, da se jih opredeli v koncesijskem aktu.

K 157. členu

Koncesijski akt je, kot določa zakon, podlaga za javni razpis podelitve koncesije. Objava javnega razpisa je pomembna zaradi zagotavljanja konkurenčnosti in transparentnosti postopka podeljevanja koncesije. Javni razpis je javno objavljen na spletnih straneh pristojnega ministrstva ali lokalne skupnosti ter v Uradnem listu RS.

Vsebina koncesijskega akta se praviloma, kot to določa zakon, odrazi v javnem razpisu, ki mora praviloma vsebovati naslednje elemente: ime in sedež koncedenta, podatek o objavi koncesijskega akta, predmet in število razpisanih koncesij, območje, obseg in vrsto dejavnosti, za katero se dodeljuje koncesija; postopek izbire koncesionarja; pogoje, ki jih mora izpolnjevati kandidati za dodelitev koncesije; merila za izbiro koncesionarja; pogoj ali možnost najema prostorov in opreme v lasti koncedenta; obveznost sklenitve pogodbe z javnim zavodom na območju katerega se razpisuje koncesija, kadar je to potrebno zaradi usklajenosti, dostopnosti in popolnitve oziroma celovitosti ponudbe javnih dobrin, ki se zagotavljajo z opravljanjem koncesionirane dejavnosti na določenem območju; začetek in čas trajanja koncesije; rok za začetek opravljanja koncesionirane dejavnosti; obveznost koncesionarja za vključitev v enotni informacijski sistem, kjer je le ta vzpostavljen za koncesionirano dejavnost; obveznost koncesionarja, da odgovornemu nosilcu dejavnosti in drugim zaposlenim izplačuje plače in zagotavlja druge pravice iz delovnega razmerja najmanj v obsegu, ki ga določajo predpisi in kolektivne pogodbe za zaposlene v javnem sektorju, kadar je pretežni del opravljanja koncesionirane

dejavnosti financiran iz javnih sredstev; kraj in čas za dvig razpisne dokumentacije; naslov in rok za vložitev vlog; rok, v katerem bodo kandidati obveščeni o izbiri; druge sestavine določene s področnimi predpisi.

Člen še dodatno pojasnjuje, katere so obveznosti iz 9. alineje tretjega odstavka in jih mora vsebovati razpis. Gre za morebitni prevzem določenega števila javnih uslužbencev; dogovor o skupni uporabi zmogljivosti koncesionarja ali javnega zavoda; dogovor o sodelovanju pri zagotavljanju kakovosti in varnosti v dejavnosti ter o drugih oblikah sodelovanja na področju, za katerega se dodeljuje koncesija. Te obveznosti so tudi primeroma našteje. S ciljem poenostavitve postopka in dostopnosti dokumentacije javnega razpisa je le ta objavljena na spletnih straneh koncedenta (države/pristojnega ministrstva ali samoupravne lokalne skupnosti). Člen poleg navedbe vsebine razpisne dokumentacije poudarja usklajenost te vsebine z vsebino javnega razpisa in akta o koncesiji, ter določa, da v primeru neskladja vsebin veljajo določbe akta o koncesiji.

K 158. členu

Člen določa, katere pogoje mora koncesionar izpolnjevati, da bi mu bila dodeljena koncesija. Pogoji se nanašajo tako na prostorske in kadrovske vire kot na opremo in druge v razpisni dokumentaciji določne pogoje, ki jih koncesionar dokazuje z v razpisni dokumentaciji določenimi listinami oziroma dokazili.

K 159. členu

V tem členu se določa sestavo razpisne komisije, ki izbere koncesionarja in kvorum za sprejemanje veljavnih odločitev.

K 160. členu

V tem členu se določa merila za izbiro koncesionarja kot so: strokovna usposobljenost izkušnje in reference prijavitelja in oseb, ki bodo pri prijavitelju opravljale dejavnost, materialni pogoji za opravljanje koncesije ter višina zagotavljanja javne službe, ki je predmet opravljanja koncesionirane dejavnosti.

K 161. členu

V tem členu zakon pri pravilih postopka izbire koncesionarja napotuje na smiselno uporabo pravil, ki se uporabljajo pri javnem naročanju.

K 162. členu

V tem členu zakon določa oziroma samoupravnim lokalnim skupnostim daje možnost, da v primeru izkazane skupne potrebe po opravljanju dejavnosti javne službe v visokem šolstvu in ali v kolikor bi bil tak način smotrnejši, lahko koncesijo podeli tudi več lokalnih skupnosti skupaj. V takšnem primeru imajo samoupravne lokalne skupnosti možnost, da skupno koncesijo razpiše po pooblastilu ostalih ena od samoupravnih lokalnih skupnosti ali pa obliko, vsebino in način skupne podelitve koncesije uredijo v pogodbi o skupni podelitvi koncesije, kjer lahko uredijo tudi druga za skupno podelitev in izvajanje koncesije potrebna razmerja.

K 163. členu

Člen določa, da se koncesionarja na podlagi zaključenega postopka javnega razpisa izbere z odločbo oziroma se mu z odločbo dodeli koncesija, ter v njej

določi rok, v katerem mora biti sklenjena koncesijska pogodba ali pa morebitni drugi roki, v kolikor mora koncesionar pred sklenitvijo koncesijske pogodbe izpolniti še kakšne pogoje.

K 164. členu

Zakon v tem členu določa vsebino in obliko koncesijske pogodbe. Zakon pri navedbi vsebine koncesijske pogodbe v tem členu določa minimalne elemente vsebine koncesijske pogodbe, oziroma koncesijskega razmerja, ki je nujna zaradi pravne varnosti koncedenta in koncesionarja ter pričakovanj študentov kot uporabnikov javne službe, ki je predmet koncesije. Zaradi zavarovanja javnega interesa se v koncesijski pogodbi natančno in nedvoumno opredelijo obveznosti koncesionarja ter hkrati zagotovi učinkovit javni nadzor nad izvajanjem pogodbe. Ta člen primeroma našteva vprašanja, ki naj jih koncesijska pogodba, ki mora biti sklenjena v pisni obliki (določitev obličnosti pogodbe), uredi. Sankcija neupoštevanja te določbe je ničnost. Koncesijska pogodba ne sme biti v nasprotju s koncesijskim aktom, saj je skupaj z javnim razpisom v bistvu njegova konkretizacija. S tem se preprečijo zlorabe, ko bi stranke s koncesijsko pogodbo razmerje uredile drugače, kot je bilo predvideno v koncesijskem aktu in bi tako lahko posledično tudi izigrale ostale kandidate v postopku. Zakon določa, da se za manjša neskladja uporabi koncesijski akt, medtem ko bistvena odstopanja pomenijo neveljavnost pogodbe. S predpisano poenoteno vsebino koncesijskih pogodb predlagatelj odpravlja dosedanje pomanjkljivosti v Zakonu o zavodih, ki so zaradi ne-predpisane vsebine koncesijske pogodbe med drugim povzročile, da so bile te po vsebini različne, celo na istih področjih izvajanja javnih služb, kar je rezultiralo v neenakopravnem obravnavanju uporabnikov javne službe.

K 165. členu

V tem členu se določa sklenitev koncesijske pogodbe med koncedentom in koncesionarjem. Koncedent sme pozvati k sklenitvi koncesijske pogodbe le tisto institucijo, ki je določena v odločbi o dodelitvi koncesije. Koncesijska pogodba se lahko sklene po dokončnosti te odločbe. Če koncesionar iz neupravičenih razlogov ne sklene koncesijske pogodbe, mu jo koncedent odvzame, hkrati pa koncesionar odgovarja za škodo, ki iz tega izvira. Četrti odstavek določa tudi, da lahko v tem primeru ustanovitelj sklene koncesijsko pogodbo s prvim naslednjim prijaviteljem, ki izpolnjuje razpisne pogoje. Če takšnega ni, se javni razpis za dodelitev koncesije ponovi.

K 166. členu

Člen določa način prenehanja koncesijskega razmerja. V tem členu ureja različne oblike prenehanja koncesije in sicer s prenehanjem koncesijske pogodbe in z odvzemom koncesije.

K 167. členu

Poleg klasičnih razlogov za prenehanje koncesijske pogodbe; po poteku časa, za katerega je bila sklenjena, z odpovedjo in z razdrtjem, zakon posebej ureja prenehanje zaradi likvidacije ali stečaja koncesionarja. Koncesija mora v tem primeru prenehati še pred prenehanjem koncesionarja, to prenehanje pa mora biti neodvisno od določb koncesijske pogodbe. Razlog take določbe v zakonu je, da se koncesija izvaja v javnem interesu in je potrebno storiti vse, da se

koncesija za uporabnike izvaja kar se da nemoteno naprej. Koncesijsko razmerje tako preneha po sili zakona z začetkom stečajnega postopka, pri čemer pa predlagani zakon predvideva nekatere izjeme. Predlagani zakon ureja tudi obveznost koncedenta, da za čas trajanja stečajnega postopka in do sklenitve koncesijskega razmerja z novim koncesionarjem, določi začasnega prevzemnika koncesije, ki je časovno omejena.

K 168. členu

Zaradi kršitev koncesionarja, ki so določene tem členu, zakon predvideva odvzem koncesije. Kadar gre za odvzem koncesije zaradi razlogov, ki so določeni v tem členu zakona, gre za kršitev javnopravnih aktov, ki urejajo koncesijo (koncesijskega akta, odločbe o enostranski spremembi pogodbe, odločbe v postopku nadzora).

K 169. členu

Zakon v tem členu določa postopek odvzema koncesije. Koncesionarja na kršitve, ki so lahko razlog za odvzem koncesije, opozori pristojni organ, ter mu določi naravi kršitev primeren rok za njihovo odpravo. V kolikor koncedent temu pozivu ne sledi, se mu koncesija odvzame po uradni dolžnosti. V primeru, da gre pri kršitvah za elemente kaznivega dejanja, opozorilo za odpravo kršitev ni relevantno.

K 170. členu

V tem členu zakon določa pravne posledice odvzema koncesije. Koncesijsko razmerje preneha z izvršljivostjo odločbe, koncesionar pa mora kljub temu še naprej opravljati koncesijo, in sicer do takrat, ko izvajanje prevzame druga oseba. Vso škodo, ki je nastala zaradi koncesionarjevih kršitev in odvzema koncesije je dolžan koncedentu povrniti dotedanji koncesionar.

182

K 171. členu

Koncedent lahko prevzame opravljanje koncesionirane dejavnosti in jo dodeli v izvajanje javnemu zavodu. Pogoji za prevzem so določeni v koncesijskem aktu in koncesijski pogodbi.

K 172. členu

Zaradi varovanja javnega interesa in študentov kot uporabnikov koncesionirane dejavnosti, mora kot določa zakon v tem členu, koncedent tudi v primeru predčasnega prenehanja koncesijskega razmerja zagotoviti nemoteno izvajanje te dejavnosti dokler ni prenesena na javni zavod oziroma prevzemnika koncesije.

K 173. členu

Zakon izjemoma dovoljuje enostranski prenos koncesije s strani koncedenta. To se lahko zgodi le v primerih predčasnega prenehanja koncesije ali zaradi razlogov, določenih v koncesijski pogodbi, sicer pa samo s soglasjem koncesionarja.

K 174. členu

V tem členu zakon določa ničnost koncesijske pogodbe kot strogo sankcijo, v primeru, da bi bila koncesijska pogodba sklenjena z drugo osebo, kot je

določena v odločbi o dodelitvi koncesije, kot tudi v primeru, da bi bila koncesijska pogodba sklenjena v nasprotju s koncesijskim aktom, javnim razpisom, brez izvedbe postopka izbire, tj. sklenjena na podlagi kršitev in na ne-transparenten način. Enako velja tudi v primeru, ko je koncesijska pogodba sklenjena brez izdaje odločbe s strani koncedenta in torej postopek izbire sploh ni bil izveden oziroma zaključen. V primeru uporabe pravnih sredstev zoper odločbo vsebuje predlog zakona rešitev, po kateri je koncesijska pogodba nična tudi v primeru, da je bila odločba pravnomočno odpravljena in je bil v postopku izbire za isto koncesijo izbran drug koncesionar. Navedeno ničnost ugotavlja koncedent po uradni dolžnosti, s čimer zakon prepreči možnost izogibanja ugotavljanja ničnosti.

K 175. členu

Kot se to zahteva za izvajalce drugih javnih služb, da vodijo ločeno prihodke in odhodke osnovne dejavnosti in posebej dopolnilne oziroma tržne dejavnosti, tako ta zaveza velja tudi za koncesionarje v delu izvajanja koncesionirane dejavnosti in dopolnilne oziroma tržne dejavnosti. Poleg navedenega velja tudi obveznost, da morebitni presežek prihodka nad odhodki, ki ga koncesionar ustvari z opravljanjem koncesionirane dejavnosti, nameni za razvoj le-te. Ko pa je presežek ustvarjen v zadnjem letu pred prenehanjem koncesije iz kakršnegakoli razloga, mora presežek sredstev vrniti koncedentu oziroma financerju.

K 176. členu

Tudi v primeru višje sile zakon nalaga koncesionarju obveznost, da v okviru objektivnih možnosti opravlja koncesionirano dejavnost nemoteno. V teh primerih ima koncesionar pravico zahtevati od koncedenta povračilo stroškov, ki so nastali zaradi opravljanja koncesionirane dejavnosti v nepredvidljivih okoliščinah.

K 177. členu

Odgovornost koncesionarja za škodo, ki jo pri opravljanju ali v zvezi z opravljanjem koncesionirane dejavnosti povzročijo pri njem zaposlene osebe uporabnikom ali drugim osebam, je podana na enak način kot v drugih primerih, ko gre za delodajalce. Dodatno pa zakon tudi omogoča prevzem dejavnosti, če koncesionar v primerih, ko je neopravljanje dejavnosti posledica ravnanja pri njem zaposlenih oseb.

K 178. členu

Za škodo povzročeno tretjim zakon določa subsidiarno odgovornost koncedenta. Ta odgovornost se lahko izključi s koncesijsko pogodbo in nadomesti z drugo vrsto odgovornosti.

K 179. členu

V kolikor zakon ne določa drugače, se tudi za koncesijsko pogodbo v primeru spremenjenih okoliščin uporabljajo določila obligacijskega zakonika. Zaradi narave vsebine koncesijske pogodbe in cilja, ki mu sledi, to pa je zadovoljitev javnega interesa pred vsem ostalim, je potrebno tudi določbe zakonika o obligacijskih razmerjih v primeru spremenjenih okoliščin s to določbo zakona omejiti. Zaradi navedenih posebnosti vsebine in načina izvajanja vsebine

koncesijske pogodbe, gre v primeru le-te za upravno pogodbo. Po obligacijskem zakoniku sme zaradi spremenjenih okoliščin prizadeta stranka zahtevati spremembo pogodbe ali odpovedati pogodbo. Za koncesijsko pogodbo to ne velja, saj mora kljub spremenjenim okoliščinam koncesionar izvajati javno službo, ki je predmet koncesije in izpolnjevati obveznosti iz koncesijske pogodbe. Če spremenjene okoliščine otežujejo izpolnjevanje obveznosti koncesionarja v takšni meri, da bi bilo nepravilno pogodbeno tveganja prevaliti le na koncesionarja, ima koncesionar izjemoma pravico zahtevati od koncedenta spremembo pogodbe. Člen ureja tudi dolžnost medsebojnem obveščanju o okoliščinah, ki bi lahko vplivale na izvajanje koncesije.

K 180. členu

Člen ureja financiranje zasebnih visokošolskih zavodov s koncesijo. Študijski programi, ki jih izvajajo zasebni visokošolski zavodi na podlagi koncesije, se financirajo iz državnega proračuna, največ do pet odstotkov vsote TS javnih visokošolskih zavodov. Višina petih odstotkov (prej v uredbi 4,32%) je postavljena z namenom preprečitve pretiranega zniževanja sredstev za javne VŠ zavode, ki jih mora financirati država kot njihov ustanovitelj (pri čemer ta določba glede na splošno intenco zakona o izboljšanju kvalitete in povečevanju sredstev za javne VŠ zavode, posredno povečuje tudi delež 5% za zasebne VŠ zavode). Višina sredstev za posamezni nov koncesionirani študijski program se določi s sklepom ministra na podlagi števila vpisanih študentov glede na študijsko skupino po klasifikacijskem sistemu izobraževanja in usposabljanja. Število študentov predstavlja vpisane študente na koncesioniranih študijskih programih prve in druge stopnje rednega študija brez absolventov. K številu študentov se ne prištevajo ponavljavci in osebe, ki so že pridobile izobrazbo na isti študijski stopnji oziroma so pridobile isto raven izobrazbe. V skladu s tem členom sredstva za TS zasebnemu visokošolskemu zavodu za študijske programe s koncesijo določi minister s sklepom za čas trajanja študijskega programa prve vpisane generacije. Po tem obdobju se TS in ES, razen višjega dela TS za dva odstotka oziroma glede bruto domači proizvod, določata po enakem postopku in načinu kot velja za javne visokošolske zavode, vendar iz sredstev, določenih za visokošolske zavode s koncesijo.

Sredstva za koncesije se porabijo za izvedbo študijskega programa, za katerega se podeli koncesija. Sredstva za študijsko dejavnost koncesionirani visokošolski zavodi lahko namenijo za plače in druge izdatke za zaposlene, prispevke delodajalca za socialno varnost, izdatke za blago in storitve in plačila obresti in odplačila kreditov, če je bilo posojilo najeto za financiranje stroškov izvajanja koncesioniranega študijskega programa. Ustanovitelj zasebnega visokošolskega zavoda zagotavlja sredstva za posredne in fiksne stroške visokošolskega zavoda, ki morajo biti zagotovljeni najmanj v višini trideset odstotkov sredstev, dodeljenih iz državnega proračuna na podlagi koncesije (npr. če da država 10 enot, mora zasebni VŠ zavod sam oz. njegov ustanovitelj zagotoviti dodatno vsaj še 3 enote). Takšna določba preprečuje oz. vzpodbuja zasebni zavod s koncesijo, da si pridobiva sredstva izven javnega proračuna in jih nameni za posredne proizvodne funkcijske (gre za posredna sredstva kot so posredni proizvodjalni stroški v ožjem pomenu (stroški ustvarjanja učinkov), posredni stroški nakupovanja, prodajanja, stroški splošnih služb itd.) in za stalne proizvodne stroške (npr. amortizacija, najemnine, stroški kapitala, davki, obresti

za izposojeni denar, zavarovalne premije, naročnina za telefon – fiksni del), skladno z računovodskimi standardi.

K 181. členu

Ta člen določa financiranje zasebnih VŠ zavodov, ki ne izvajajo javne službe. Ti zavodi lahko za izvajanje študijske dejavnosti v obliki rednega ali delnega študija zaračunajo šolnino in druge prispevke pod pogoji, kot jih določa zakon za plačilo šolnine in drugih prispevkov. Redni in delni študij sta obliki študija, ki se bosta z vidika zasebnega VŠ zavoda izvajala kot dosedanji izredni študij. Zakon z vidika delnega študija tudi za zasebne VŠ zavode omogoča prilagodljivejšo obliko študija, deloma tudi izven (skupnega) javnega razpisa, pri čemer je treba izpolnjevati enake pogoje kot veljajo za javne VŠ zavode in pogoje kot veljajo za število vpisnih mest iz ŠP. Zasebni VŠ zavodi lahko po tem zakonu poleg sredstev ustanovitelja pridobivajo tudi druge vire financiranja in sredstva iz naslova razvojnih nalog po tem zakonu. To ne pomeni, da ne bi mogli pridobivati sredstev po kakšnem drugem zakonu (npr. ZRRD).

K 182. členu

Vključevanje v EU projekte zavezuje k objavam in transparentnosti objav prispevkov, nastalih na visokošolskem zavodu. Člen zato VŠ zavode zavezuje k objavi zaključnih del in znanstvenih prispevkov: če je po študijskem programu predpisana izdelava pisnega zaključnega dela, ga mora visokošolski zavod hraniti v tiskani in elektronski obliki, ki morata biti identični, ali le v elektronski obliki, če je zagotovljeno trajno hranjenje v skladu z zakonom o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih. Visokošolski zavod neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno omogoča javni dostop do tiskane oblike in do elektronske oblike zaključnega dela študija na svetovnem spletu, ju trajno hrani in elektronsko obliko po potrebi reproducira zaradi zahtev trajnega hranjenja. Visokošolski zavod lahko določi pogoje, ob katerih se objava zaključnega dela študija na svetovnem spletu in dostopnost identične tiskane oblike za določen čas zadržita. Drugi in tretji odstavek se smiselno uporabljata tudi za znanstvene prispevke. Podrobnejše določbe se opredelijo v statutu visokošolskega zavoda.

185

K 183. členu

Člen določa vodenje evidenc z osebniimi podatki študentov in vpisanih na študijske programe za izpopolnjevanje, ki jih obdelujejo visokošolski zavodi.

K 184. členu

Člen določa vodenje evidenc z osebniimi podatki izvajalcev visokošolske dejavnosti, ki jih obdelujejo visokošolski zavodi.

K 185. členu

Člen določa dolžnost vodenja evidence z osebniimi podatki, ki se vodi za potrebe subvencioniranega bivanja študentov. Evidenco vodijo visokošolski zavodi in študentski domovi, ki vodijo postopke glede subvencioniranega bivanja študentov.

K 186. členu

Člen določa oz. povzema dosedanjo določbo ZVis o evidenčnem in analitskem informacijskem sistemu visokega šolstva v Republiki Sloveniji (eVŠ): za potrebe ugotavljanja upravičenosti pravic študentov do študija in drugih pravic v breme javnih sredstev, načrtovanja politike in spremljanja delovanja visokega šolstva, spremljanja mreže visokošolskih zavodov in študijskih programov, obveščanja javnosti ter za raziskovalnoanalitične in statistične namene oziroma za izvajanje statističnih, socialno-ekonomskih in drugih raziskovanj s področja visokega šolstva se vodi elektronska zbirka podatkov o visokem šolstvu v Republiki Sloveniji, ki zajema podatke o visokošolskih zavodih, o javnoveljavnih študijskih programih, vključno s soglasji glede transnacionalnega izobraževanja in študijskih programih za izpopolnjevanje, o prijavljenih za vpis, o prijavljenih za subvencionirano bivanje oziroma podaljšanje subvencioniranega bivanja študentov, o študentih in diplomantih, o izvajalcih visokošolske dejavnosti ter o zasebnih visokošolskih učiteljih. Zbirka podatkov sestavljajo evidence: visokošolskih zavodov, študijskih programov, študentov in diplomantov, prijavljenih za vpis, prijavljenih za subvencionirano bivanje študentov, izvajalcev visokošolske dejavnosti in zasebnih visokošolskih učiteljev.

K 187. členu

Člen določa eVŠ evidenco visokošolskih zavodov (enaki podatki kot so veljali v ZViS).

K 188. členu

Člen določa eVŠ evidenco študijskih programov (enaki podatki kot so veljali v ZViS).

K 189. členu

Člen določa eVŠ evidenco študentov in diplomantov (enaki podatki kot so veljali v ZViS).

K 190. členu

Člen določa eVŠ evidenco prijavljenih za vpis (enaki podatki kot so veljali v ZViS).

K 191. členu

Člen določa eVŠ evidenco za subvencionirano bivanje študentov (enaki podatki kot so veljali v ZViS).

K 192. členu

Člen zaradi racionalnosti in večje učinkovitosti določa enotno študentsko izkaznico za celo državo; izkaznica je javna listina, s katero študent izkazuje status študenta. Izkaznico izdaja enotno za celotno državo ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo. Za potrebe izdaje študentskih izkaznic se zajemajo podatki oseb iz že obstoječe evidene (eVŠ evidenca študentov in diplomantov), ki je določene s tem zakonom in so vezana na potrebe ugotavljanja pravic študentov po tem zakonu in ugotavljanja pravic študentov po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

Študentska izkaznica — poleg obveznih sestavin — lahko vsebuje tudi druge podatke: podatek o nazivu študentske izkaznice, naziv visokošolskega zavoda, logotip visokošolskega zavoda, izdajatelja izkaznice, podatke o

mednarodni veljavnosti študentske izkaznice in vizualne/slikovne podatke. Visokošolski zavod lahko dovoli uporabo študentske izkaznice tudi po prenehanju statusa študenta, če vsebuje izkaznica tudi naziv in logotip visokošolskega zavoda.

Fotografija in podpis študenta se uporabi samo za potrebe izdaje študentske izkaznice in se morata trajno uničiti po petih letih od prenehanja veljavnosti študentske izkaznice. Oba podatka se priložita prijavi za vpis. Študentska izkaznica, ki bo verjetno izdana kot brezkontaktna čip kartica, bo lahko služila tudi za uveljavljanje pravic in ugodnosti, ki izhajajo iz statusa študenta, za navedbo kompetenc, ki izhajajo iz formalnega in neformalnega izobraževanja ter za druge primere kot so dostop do knjižnic, popusti pri zdravstvenih storitvah, izobraževalnih tečajih, nakup literature in študijskih pripomočkov ali fotokopiranje.

Aktivnosti v zvezi z izdelavo, izdajanjem, vodenjem in vzdrževanjem sistema enotne študentske izkaznice se lahko prek javnega razpisa ali javnega pooblastila poverijo pravnim ali fizičnim osebam, sicer pa za njih skrbi in je odgovorno ministrstvo. Podrobnejše pogoje v zvezi s postopkom in samo izdajo študentske izkaznice ter njenimi vsebinami predpiše minister, pristojen za visoko šolstvo. Enotna izkaznica bo omogočala ministrstvu (npr. v okviru Urada za razvoj izobraževanja) tudi spremljanje tendenc v šolstvu (formalno in neformalno izobraževanje) in prilagajanje potrebam mladih glede na nacionalni program za mladino.

K 193. členu

Člen določa eVŠ evidenco izvajalcev VŠ dejavnosti (enaki podatki kot so veljali v ZViS).

187

K 194. členu

Člen določa eVŠ evidenco zasebnih visokošolskih učiteljev (enaki podatki kot so veljali v ZViS).

K 195. členu

Člen določa institucije, ki so dolžne zagotavljati podatke za eVŠ.

K 196. členu

Člen določa, da se podatki iz eVŠ evidence visokošolskih zavodov in eVŠ evidence študijskih programov tega zakona zbirajo za visokošolske zavode in študijske programe, ki so nastali v skladu z ZViS in za podatke, ki nastanejo na podlagi tega zakona.

K 197. členu

Člen določa shranjevanje podatkov za posamezne evidence.

K 198. členu

Člen določa uporabo evidenc eVŠ in dostop do njih.

K 199. členu

Določila v zvezi z vodenjem, uporabo in shranjevanjem osebnih podatkov iz evidenc po tem zakonu se uporabljajo tudi za dokumentacijo, na podlagi katere

so bili zbrani osebni podatki. Dokumenti o predhodni izobrazbi se po končanem vpisnem postopku vrnejo študentu.

K 200. členu

Zaradi novega zakona ta člen določa, da z dnem uveljavitve tega zakona visokošolskim zavodom in drugim fizičnim in pravnim osebam ostanejo pravice in obveznosti, ki so jih pridobili skladno z ZViS, kolikor niso v nasprotju s tem zakonom.

K 201. členu

Člen se nanaša na pravice študentov in omogoča, da študentje, ki so se že vpisali na redni ali izredni študij, le-tega nadaljujejo in končajo pod pogoji, ki so veljali v času njihovega vpisa.

V primeru odvzema akreditacije že delujočega zavoda ali študijskega programa imajo študentje pravico študij zaključiti na drugem visokošolskem zavodu oz. v primerljivem študijskem programu ne glede na razpisana študijska mesta. V primeru odvzema akreditacije študijskemu programu mora dokončanje študija zagotoviti zavod na primerljivem študijskem programu.

Ta člen vzpostavlja določeno obliko varnosti za študente, ki so že vpisani na študijski program na obstoječih VŠ zavodih (prva zaveza je na zavodu, ki bi mu bila odvzeta akreditacija, da poskrbi za dokončanje študija študentov na drugem zavodu in druga na državi, da poskrbi ta takšne študente), saj zakon za novo-ustanovljene zavode določa sklenitev dogovora o prevzemu in bančno garancijo. Predlagatelj zakona se zaveda, da je vsak ŠP vsaj deloma unikatna enota, pa vendar kljub temu obstajajo določene podobnosti na drugi strani z drugimi obstoječimi ŠP: če pristanemo na dejstvo, da »takega programa kot je naš, nima nihče na svetu«, pristanemo v obstoječem zakonu, ki ne rešuje problematike končanja ŠP izven obstoječega zavoda (ostane le ne/priznavanje narejenih izpitov na drugih ŠP) in hkrati zavračamo kakršnokoli podobnost, kar pa ne more držati. Vedno obstaja nek program, ki je po svoji vsebini bližji programu od ostalih obstoječih ŠP.

K 202. členu

Člen določa zavezo po uskladitvi predpisov in študijskih programov. Predpise, ki urejajo status in poslovanje in delovanje visokošolskih zavodov, in akte o ustanovitvi visokošolskih zavodov, je treba uskladiti z določbami tega zakona najkasneje v dveh letih po njegovi uveljavitvi.

Akreditacije visokošolskih zavodov in študijskih programov, ki so bile podeljene pred uveljavitvijo tega zakona, ostanejo v veljavi do izteka akreditacije visokošolskega zavoda (določba pomeni, da bi v primeru morebitnega izteka akreditacije študijskih programov pred akreditacijo VŠ zavoda, programi veljali ex offo še naprej do poteka veljavnosti institucionalne akreditacije). Postopki podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov in študijskih programov, ki so bili začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se ustavijo, če še ni bila izdana odločba o akreditaciji in se ponovijo v skladu z določbami tega zakona, ki se nanašajo na akreditacijo visokošolskega zavoda. Navedeno ne velja za pogoje za ustanovitev visokošolskega zavoda, za katere se uporablja prvi odstavek tega člena. Enako velja za podeljene koncesije zasebnim visokošolskim zavodom, v delu, ki se nanaša na koncesije.

Stroški in plačilo storitev strokovnjakov bremenijo visokošolski zavod, ki je podal vlogo za akreditacijo zavoda ali študijskega programa, če plačilo za strokovnjake ni zagotovljeno iz sredstev Evropske unije. Visokošolski zavodi uskladijo morebitna neskladja v študijskih programih s tem zakonom najkasneje v enem letu po njegovi uveljavitvi.

K 203. členu

Člen se nanaša na veljavnost nazivov in določa, da VŠ učitelji, znanstveni delavci in sodelavci, ki so si pridobili naziv pred uveljavitvijo tega zakona, obdržijo naziv do izteka izvolitvene dobe in skladno s pravili visokošolskega zavoda. Pravico do uporabe naziva imajo (še vedno in kot je bilo do sedaj) tudi upokojeni visokošolski učitelji, znanstveni delavci in sodelavci, ki so si naziv pridobili pred uveljavitvijo tega zakona.

K 204. členu

Člen določa prehodno financiranje v letu 2014; ne glede na določbe o višini sredstev za posamezne stebre financiranja se zaradi prilagoditve visokošolskih zavodov na drugačen sistem financiranja (letu 2014 se razume kot prehodno leto, ki skladno z načelom postopnega uvajanja nove ureditve, v katerem bodo lahko VŠ zavodi prilagodili svojo organizacijo, način upravljanja vnaprej znanim kazalnikom in s tem k večanju možnosti za pridobitev čim večje vsote sredstev na račun doseganja kazalnikov), za leto 2014 upoštevajo zneski TSF po uredbi. Zakon s tem členom prevzema stebre financiranja oziroma ureditev iz Uredbe o javnem financiranju visokošolskih zavodov in drugih zavodov ter jo prenaša na zakonsko raven (le) za leto 2014, nakar začno veljati določbe tega zakona glede financiranja v celoti.

S prehodnim načinom financiranja je povezan tudi postopek za vpis v ŠP. Ker zakon opušča dosedanje soglasje Vlade RS k razpisu za vpis in določa, da mora javni VŠ zavod predlog razpisa pred objavo poslati na ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo v potrditev – z vidika vsebine razpisa – in tudi z vidika njegove skladnosti s *pogodbeno* določenim obsegom programov (razmerja med plačljivim, brezplačnim, rednim in delnim načinom študija) to v letu 2014 zaradi izostanka pogodbe (v letu 2014 še ne bo pogodbe o financiranju VŠ dejavnosti) še ne bo možno; zaradi tega se bo moral postopek vpisa izpeljati po starem postopku.

K 205. členu

Člen določa postopek sklenitve pogodbe o financiranju visokošolske dejavnosti, ki se po tem zakonu začne uporabljati z letom 2015, ko se začne uporabljati tudi določbe glede kriterijev za ES in sredstva za DS. Do takrat, tj. v letu 2014 so sredstva za ES in DSF umeščena v okvir TS. Po tem obdobju se sredstva TS iz prejšnjega študijskega leta zmanjšajo nominalno za šest odstotkov, od katerih se pet odstotkov nameni za ES, en odstotek pa za DSF. Pet odstotkov iz TS se nameni za posebne naloge. Do sklenitve pogodbe za leto 2015 (čas delovanja v letu 2015, ko pogodba še ne bi bila sklenjena) minister določi začasno financiranje v obsegu iz prejšnjega leta, po sklenitvi pogodbe pa se zneski ustrezno poračunajo. V letu 2015 bodo dosedanja sredstva TS(F) prerasdeljena na naslednji način: 89% TS + 5% TS (posebne naloge), 5% ES in 1% DSF.

K 206. členu

Ustavno sodišče je kot že večkrat omenjeno ugotovilo neustavnost nekaterih določb Zakona o visokem šolstvu in Uredbe o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov (odIUS, U-I-156/08 z dne 14.4.2011) in naložilo zakonodajalcu, da mora ugotovljeno neskladje odpraviti v roku devetih mesecev po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije. Neustavnost se nanaša predvsem na neprimernost financiranja visokega šolstva. Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije je v neskladju s spremembami oz. konceptom financiranja ZViS, ki izhaja iz mednarodno primerjalnih sistemov financiranja. Spremembe temeljijo na večletnem tj. triletnem financiranju visokega šolstva (podobno kot imajo to urejeno Avstrija, zvezna dežela Brandenburg, Luksemburg in Norveška⁶⁸), ki bo v bistveni meri doprinesel k stabilnosti financiranja visokega šolstva in s tem tudi k zagotavljanju avtonomije univerz.

Določeni – predvsem razvojno raziskovalni – projekti že sedaj trajajo daljše časovno obdobje kot dve leti (obdobje za katerega je sprejet proračun), predvsem zaradi njihove vsebine in narave raziskovalnega procesa kot tudi namenov financiranja in ciljev, ki jih posamezni projekti zasledujejo. Pri RR projektih je običajna dolžina trajanja 3 - 6 let, pri čemer so najdaljši instrument raziskovalni programi, ki jih financira ARRS. Pri tem so tudi sredstva, ki jih prejmejo upravičenci razdeljena po posameznih letih (torej vnaprej), kjer pa je skladno s potekom projekta do določene mere sredstva prenašati iz enega v drugo leto (odvisno od projekta in pogojev, ki jih postavlja financer). Tako je npr. v okviru operacij Centrov odličnosti financiranje trajalo 4 leta, pri tem pa so se sredstva (zaradi npr. ne 100 % letne realizacije, ki je nastala zaradi zamikov pri nabavi opreme, novih dognanj v posamezni fazi raziskave ipd.) prenašala v leto n+1. Zelo podoben princip večletnega financiranja je v veljavi pri centralno vodenih instrumentih EU (npr. okvirni programi) in tudi ERA-net projekti, ki so praviloma financirani za 3 letno obdobje. Tovrstna raziskovalna dejavnost je torej že sedaj – ob obstoječi ureditvi nacionalnega in evropskega proračuna – potekala nemoteno.⁶⁹ V tem smislu se predlog zakona nanaša na tri-letno finančno obdobje, ki per se ne posega v nobenem smislu v državni proračun oz. v sistem njegovega oblikovanja. MIZŠ kot neposredni proračunski uporabnik bo sestavil predlog finančnega načrta za naslednje leto, tako kot to določa ZJF, pri čemer bo pri njegovi sestavi imel v mislih tudi zaveze po določitvi (notranji razporeditvi) take višine sredstev kot jo določa predlog zakona. Predlog zakona ima s poimenovanjem temeljnega stebra, dela v temeljnem stebru, ki bo namenjen za posebne naloge in enotnega stebra v mislih predvsem programsko (temeljna študijska dejavnost) in projektno (posebne naloge, naloge v okviru enotnega stebra) financiranje.

Ta način določanja sredstev bi bil predvidoma prvič uporabljen v letu 2014, ko bi se določilo pogodbo za leta od 2015 do 2017. Če se pravice porabe lahko zagotavljajo le z ZIPRS, se s tem *de facto* in *de iure* izniči zahteva Ustavnega sodišča RS, da je treba financiranje univerz urediti z zakonom (ki ne bo določal le številke, pač pa *način* financiranja – slednji je tako šele tisti, ki določa »številke«). ZIPRS namreč ne ureja financiranja tega dela. Pravilu

⁶⁸ Vse omenjene države imajo – tako kot Slovenija – določeno koledarsko leto za proračunsko leto.

⁶⁹ Podoben primer je tudi zadolževanje države: tako je na spletni strani Ministrstva za finance lahko razbrati dolg države po instrumentih, valutah, vrsti obrestne mere, realizacija in plan odplačil dolga centralne države v letu 2013 in plan odplačil dolga centralne države po letih (prikazano do leta 2017). http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/tekoca_gibanja_v_javnih_financah/dolg_centralne_drzave/

zviševanja sredstev sledi tudi *večina* držav v času krize,⁷⁰ da se vlaganje v visoko šolstvo »izplača« tudi v nominalnih številkah, je bilo dokazano že v predhodnem delu predloga tega zakona. Člen zato določa, da se ne glede na vsakokratna določila zakonov ali drugih predpisov, ki se nanašajo na izvrševanje proračuna, pravice porabe za izvajanje nacionalnega programa visokega šolstva ter tega zakona, uporabljajo določbe *tega* zakona glede načina in časa določitve obsega sredstev za financiranje dejavnosti visokega šolstva. Enako velja za največji dovoljen obseg prevzetih obveznosti v breme proračunov prihodnjih let, za pripravo finančnih načrtov državnih univerz (le-ti bodo vključeni v finančni del pogodbe) in drugih državnih visokih šol, ter za politiko zaposlovanja, ki je zaradi avtonomije visokih šol in integralnega financiranja izvzeta iz priprave kadrovskih načrtov posrednih uporabnikov proračuna in načina spremljanja njihovega izvajanja.

K 207. členu

Univerze oz. javni in koncesionirani visokošolski zavodi naj bi se skladno z ureditvijo po drugih državah financirale prek pogodbe o financiranju visokošolske dejavnosti, ki bi vključevala programski in finančni del; po osnovni metodologiji pogodbe, ki jo bo pripravilo MIZŠ, naj bi predlog pogodbe s programskim in finančnim delom pripravile univerze, končna vsebinapa bi se dosegla glede na pogajanja med posameznim VŠ zavodom in ministrom. O izvajanju pogodbe bi VŠ letno poročali ministrstvu. Glede na navedeno je ta koncept nasproten poročanju z letnimi poročili in programi dela tako kot velja za druge posredne proračunske uporabnike.

Avtonomija univerz in drugih visokih šol sodi med temeljne človekove pravice, zaradi česar ji je treba posvetiti posebno pozornost. Sistem financiranja visokega šolstva temelji na integralnem (lump-sum) sistemu, ki ne izhaja iz števila zaposlenih na univerzah. Za ta del je relevantna predvsem odločba Ustavnega sodišča RS (odlUS U-I-34/94, z dne 22.1.1998), tč. 30,⁷¹ 35,⁷² 37,⁷³ in predvsem tč. 40.⁷⁴ Ustavno sodišče je v posebnem postopku (zadeva št. U-I-

⁷⁰ V letih 2008-2012 so tako sredstva za visoko izobraževanje povečale Norveška (+22%), Švedska (+22%), Islandija (+13%), Nizozemska (+10%), Poljska (+12%), Slovaška (+2,1%), Nemčija (+23%), Belgija (+19%), Francija (+8,8%) in Hrvaška (+5,3%). EUA's monitoring of the impact of the economic crisis on public funding for universities in Europe. Dostopno na: <http://www.eua.be/publicfundingobservatory>

⁷¹ Avtonomijo univerze je mogoče razumeti predvsem kot avtonomijo profesorjev, da avtonomno (neodvisno), brez omejitev in pritiskov raziskujejo in poučujejo.

⁷² V razmerju do univerze je avtonomen vsekakor posameznik, znanstvenik – ta mora biti znotraj univerze svoboden, znanstveno avtonomen, neodvisen, univerza pa organizirana tako, da izključuje odnose monokratičnosti, hierarhije, oblastne prisile in odvisnosti v smislu vezanosti na navodila na eni strani v razmerju med univerzo in državo, na drugi strani pa tudi v razmerju med univerzo in znanstveniki.

⁷³ Glede na to, da je avtonomnost, razumljena v najsplošnejšem pomenu, neuresničljiva, iz ustavodajnega gradiva pa je razvidno, da tudi ustavodajalec ni imel v mislih avtonomnosti nasploh ampak samo v *njeni znanstveno-pedagoški komponenti*...

⁷⁴ Ustavna določba, da država ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo ustrezno (torej tudi visoko) izobrazbo, zahteva od države, da zagotovi enoten sistem visokega šolstva. Takšen sistem pa je mogoče zagotoviti le, če država enotno opredeli ustanovitve in delovanje visokošolskih institucij, njihovega upravljanja, določitev javnoveljavnih študijskih programov in diplom in drugih javnih pooblastil (npr. nostrifikacije), financiranja, nadzora nad porabo javnih sredstev, kontrole kvalitete, razmerja med visokimi šolami in možnost prehodov med njimi, enakovrednost diplom različnih institucij in podobno. Pravica vsake visokošolske institucije, da sama, zakonsko popolnoma nevezano,

22/94) že presoja ustavnost določbe drugega odstavka 60. člena zakona (ZViS) in v odločbi z dne 25. 5. 1995 (OdlUS IV, 52) ocenilo, da je izpodbijana ureditev v nasprotju tudi z ustavno določbo o avtonomiji univerze (58. člen ustave). V obrazložitvi je v zvezi s tem navedlo:

Vendar pa urejanje vprašanja, ali in v katerih primerih lahko zaradi posebnih razlogov visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci, ki so že dopolnili pogoje za pridobitev pravice do polne starostne pokojnine, nadaljujejo z delovnim razmerjem, sodi v okvir avtonomije univerze in visokih šol.

Glede na navedeno je ZIPRS v nasprotju z 58. členom Ustave RS, če se ne bo omogočalo, da je politika zaposlovanja na univerzah in drugih visokih šolah predmet njihove avtonomne presoje. V skladu z zakonom se tudi sredstva za študijsko dejavnost za prvo in drugo stopnjo zagotovijo v državnem proračunu kot skupna sredstva za univerzo ali samostojni visokošolski zavod (integralno financiranje), ter znotraj tega zavodi samostojno razdelijo sredstva po namenih v skladu s svojimi pravili. Kadrovska politika izven minimalnih standardov, ki jih lahko postavi država, je v okviru avtonomije univerze in drugih državnih šol.

K 208. členu

Določba 63. člena še veljavnega Zakona o visokem šolstvu (člen določa, da lahko docent, izredni profesor, redni profesor, višji predavatelj, predavatelj, lektor, asistent in drugi visokošolski sodelavci, če so za to zagotovljena sredstva, izjemoma na teden opravljajo pedagoško, znanstveno-raziskovalno, umetniško ali strokovno delo še največ 20 % polnega delovnega časa tudi pri istem delodajalcu) predstavlja posebnost oziroma izjemo od siceršnje ureditve instituta dopolnilnega dela v ZDR-1, saj slednji omogoča opravljanje tovrstnega dela le pri drugem delodajalcu, sicer pa se v preostalem delu sistemska ureditev dopolnilnega dela v ZVIS povzema po ZDR-1. Tako so na področju visokega šolstva primeri, ko ima delavec z istim delodajalcem sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas v obsegu polnega delovnega časa, poleg tega pa še pogodbo za določen čas v obsegu največ 8 ur tedensko. Naše predlog je bil, da se 79. člen v povezavi s 147. členom ZDR-1 razlaga na način, da v primeru, ko ima delavec sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas in za polni delovni čas ter na podlagi 147. člena ZDR-1 tudi pogodbo za dopolnilno delo pri drugem ali istem delodajalcu (če področni predpisi takšno pogodbo izrecno dopuščajo), po izteku pogodbe za dopolnilno delo, četudi je bila sklenjena za določen čas, ni upravičen do odpravnine na podlagi 79. člena ZDR-1. Ureditev iz ZDR-1 ni ustrezna niti ne zasleduje namena zakonodajalca za uvedbo odpravnine ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ki je predvsem v spodbujanju delodajalcev, da zaposlujejo delavce za nedoločen čas. V primeru iz 63. člena ZViS gre namreč za delavce, ki so že zaposleni za nedoločen čas in to celo pri istem delodajalcu. Drugi razlog, zaradi katerega predlagamo spremembo 79. člena ZDR-1, pa je v tem, da zakon odpravnino ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi predvideva tudi za primere, ko gre za opravljanje projektnega dela. Opozarjamo, da narava projektnega dela, zlasti raziskovalnega in razvojnega dela v raziskovalnih organizacijah (javni raziskovalni zavodi, univerze in drugi visokošolski zavodi), za opravljanje katerega se sklene pogodba o zaposlitvi za

določen čas, ne omogoča zaposlovanja za nedoločen čas. S tem v zvezi izpostavljamo tudi pogodbe o zaposlitvi za določen čas, sklenjene z mladimi raziskovalci za financiranje podiplomskega raziskovalnega usposabljanja. Gre namreč za pogodbe o zaposlitvi, ki jih raziskovalne organizacije sklenejo z mladimi raziskovalci za čas podiplomskega študija za pridobitev doktorata znanosti, ne pa za pridobitev zaposlitve *per se*.

K 209. členu

Člen določa zavezo po sprejetju podzakonskih predpisov.

K 210. členu

Člen določa prenehanje veljavnosti ZViS.

K 211. členu

Ta člen določa *vacatio legis* - zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne s 1. 1. 2014.